

**830 NUMARALI ERZURUM AYNİYAT DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Abdulkadir BABALIK

Yüksek Lisans Tezi

Yakınçağ Tarihi Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi İskender YILMAZ

2020

Her Hakkı Saklıdır

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
YAKIN ÇAĞ TARİHİ ANABİLİM DALI

Abdulkadir BABALIK
ORCID: 0000-0001-9013-1335

830 NUMARALI ERZURUM AYNİYAT DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğr. Üyesi İskender YILMAZ

ERZURUM – 2020

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT	III
ÖN SÖZ	IV
KISALTMALAR VE SİMGİLER DİZİNİ	V
GİRİŞ	1
I. ERZURUM'UN İDARİ YAPISI	1
II. AYNİYAT DEFTERLERİ	3
III. 830 NUMARALI AYNİYAT DEFTERİ	4

BİRİNCİ BÖLÜM**830 NUMARALI ERZURUM AYNİYAT DEFTERİ'NİN TRANSKİRİPSİYONU
VE BELGELERİN ÖZETİ**

SONUÇ	310
KAYNAKÇA	313
EKLER	315
EK 1	315
EK 2	316
EK 3	317
EK 4	318
EK 5	319
DİZİN	320
ÖZGEÇMİŞ	320

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****830 NUMARALI ERZURUM AYNİYAT DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU
VE DEĞERLENDİRİLMESİ****Abdulkadir BABALIK****Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi İskender YILMAZ****2020, 334 sayfa****Jüri: Dr. Öğr. Üyesi İskender YILMAZ****Dr. Öğr. Üyesi M. Yasin TAŞKESENLİOĞLU****Doç. Dr. Naim ÜRKMEZ**

Osmanlı Arşivi'nde Bâbıâli Evrak Odası Ayniyat Defterleri fonunda bulunan ve XIX. yüzyılda tutulmaya başlanan Ayniyat Defterleri, Osmanlı Devleti'nin kayıt tutma geleneğini en güzel şekilde temsil etmektedir. Ayniyat Defteri; Sadaretten, vilayetlere, nezâretlere, dâirelere ve diğer makamlara yazılan tezkirelerin suretidir.

Çalışmada, 830 numaralı Erzurum Ayniyat Defteri'nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmaktadır. Defter, 1283-1294 (1866-1877) yılları arasını kapsayıp, Erzurum Vilayeti'nde gerek şahıslara gerekse devlete karşı işlenen suçların mahkeme tutanaklarının yanında bayındırlık faaliyetleri, göreve atama veya azletme gibi daha birçok konu hakkında bilgi vermektedir.

Analiz edilen belgeler ışığında, Erzurum Vilayeti'nin ilgili dönem içindeki içtimaî, iktisadî, adlî, askerî ve idarî tarihi gün yüzüne çıkmaktadır. Çalışmada amaç, elde edilen bilgilerin şehir tarihine ışık tutması ve özellikle adı geçen bölgeyi çalışmak isteyen araştırmacılara kaynak teşkil etmesidir.

Anahtar Kelimeler: Erzurum vilayeti, Ayniyat Defteri Van, Kars, Erzincan, Beyazıd.

ABSTRACT**MASTER THESIS****THE TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF ERZURUM AYNİYAT
NOTEBOOK NUMBER 830****Abdulkadir BABALIK****Advisor: Assistant Professor İskender YILMAZ****2020, Page: 334****Jury: Assistant Professor İskender YILMAZ****Assistant Professor M. Yasin TAŞKESENLIOĞLU****Associate Professor Naim ÜRKMEZ**

In the Ottoman Archive, The Babıali document room is located against the backdrop of the Ayniyat books and the 19th century. The ayniyat books, which were kept in the century, represent the Ottoman tradition of record-keeping in the most beautiful way. The Ayniyat book is the copy of the tezkire written from Sadaret to the provinces, overseers, departments and other authorities.

In the study, the transcription and evaluation of Erzurum Ayniyat notebook number 830 are made. The book covers the period between 1283-1294 (1866-1877) and provides information about Public Works activities, appointments or dismissals as well as court minutes for crimes committed against both individuals and the state in Erzurum province.

In the light of the documents analyzed, the social, economic, judicial, military and administrative history of Erzurum province in the relevant period is revealed. The aim of the study is to shed light on the history of the city and to provide resources especially for researchers who want to study the said region.

Key words: Erzurum province, Ayniyat Book, Van, Kars, Erzincan, Bayezid.

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti, Selçuklu ve İlhanlı gibi devletlerden de faydalanarak kayıt tutma geleneği oluşturdu. Bu geleneği, XIX. yüzyılda tutulmaya başlayan Ayniyat Defterleri en güzel şekilde temsil etmektedir. Ayniyat Defterleri; Sadaretten, vilayetlere, dâirelere ve diğer makamlara yazılan tezkirelerin suretleridir. Ayniyat Defterleri, hem Osmanlı Devleti'nin idari, mali ve adli konularına hem de bölge tarihine ışık tutmaktadır.

Çalışmada “830 Numaralı Erzurum Ayniyat Defteri'nin” transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmaktadır. Defter, 1283-1294 (1866-1877) yılları arasını kapsayıp, idarî, askerî, mülkî, hukukî ve adli konularda bölge tarihine ışık tutmaktadır.

Çalışma “Giriş” ve “Belgelerin Transkripsiyonu ve Belgelerin Özetleri” olarak iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Erzurum Vilayeti'nin idari yapısı anlatılarak, Ayniyat Defterlerinin önemi değinilerek, 830 Numaralı Erzurum Ayniyat Defteri tanıtılmaktadır.

Birinci bölümde, belgelerin transkripsiyonu ve belgelerin özetleri yer almaktadır. Belgelerde okunamayan yer isimlerinin Osmanlıcası gösterilmektedir. Ayrıca belgelerde geçen cezalar hakkında da dipnotta bilgi verilmektedir.

Çalışmanın konusunu belirlemede ve de çalışma sırasında maddi ve manevi yardımını esirgemeyen hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi İskender YILMAZ' a, sayın Dr. Öğr. Üyesi Selahattin TOZLU' ya ve Dr. Öğr. Üyesi M. Yasin TAŞKESENLIOĞLU' na teşekkürü bir borç bilirim.

.../.../2020

Abdulkadir BABALIK

KISALTMALAR VE SİMGİLER DİZİNİ

T.D.V.İ.A:	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
O.T.A.M:	Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
B.O.A:	Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
B.E.O:	Bab-1 Ali Evrak Odası
A.Y.N.D:	Ayniyat Defterleri
C:	Cilt
SA:	Sayı
SS:	Sayfa Sayısı
VS:	Vesaire
H:	Hicri
M:	Miladi

GİRİŞ

I. ERZURUM'UN İDARİ YAPISI

Erzurum, Bizans İmparatoru II. Theodisous (408-450) tarafından kale şehri olarak kurulduktan sonra şehir birçok medeniyete ev sahipliği yaptı. Osmanlı hâkimiyetine geçene kadar; Bizanslıların, Arapların, Selçukluların, Moğolların, Timur Devleti'nin, bazı Türk beylerinin ve Safevi Devleti'nin hâkimiyetleri altında bulundu¹. Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferiyle (1518) şehir Osmanlı hâkimiyetine geçti. Kanuni Sultan Süleyman döneminde Erzurum'da idari teşkilatlanma başladı ve 1535'te Bayburt paşa sancağı olmak üzere Erzurum, Trabzon, Kuzucan, Kiğı, Pasin ve İspir kazalarından oluşan Erzurum beylerbeyliği teşkil edildi². Ancak ülkenin durumuna ve ihtiyaca göre Erzurum'da yeni idari yapılanmaya gidildi³.

XIX. yüzyılda birçok alanda olduğu gibi idari alanda da yeni düzene gidildi. Özellikle II. Mahmut döneminde 1836 yılında valilikler müşirliğe dönüştürüldü ve idari yapı değiştirildi⁴. Tanzimat'ın ilanından sonra 1864 Vilayet Nizamnamesi ile eyaletlerin idari yapıları değiştirildi. Erzurum'da da 1864, 1867 ve 1871'de yeni idari yapılanmaya gidildi.

1871 Vilayet Nizamnamesi ile Erzurum şu şekilde taksim edildi;

- a) *Erzurum Sancağı; Pasin-i Ulya Kazası, İspir Kazası, Bayburt Kazası, Tercan Kazası, Kiğı Kazası, Hınıs Kazası.*
- b) *Van Sancağı; Elbak Kazası, Çölemerik Kazası, Gevar Kazası, Mahmudi Kazası, Erçiş Kazası, Adilcevaz Kazası, Şatak Kazası.*
- c) *Kars Sancağı; Şuregel Kazası, Zaruşad Kazası, Kağızman Kazası.*

¹ Cevdet Küçük, “ Erzurum”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDVİA)*, C. 11, İstanbul 1995, s. 321-322.

² Mehmet İnbaşı, “ Erzurum Eyaleti ve İdarecileri (1750-1800)”, *Enver Konukçu Armağanı Tarih Uğrunda Bir Ömür*, Ed. İbrahim Ethem Atınur, Ankara 2012, s. 522-523.

³ XIX. yüzyıla kadar Erzurum Eyaleti idari yapısı hakkında detaylı bilgi için bk: İnbaşı, “ Erzurum Eyaleti ve İdarecileri”, s.521-533.

⁴ Musa Çadırcı, “ Tanzimat'ın İlanı Sıralarında Türkiye'de Yönetim (1826-1839), *Belleten*, sa. 201, Ankara 1987, s. 1221.

- d) Muş Sancağı; Bitlis Kazası, Bulanık Kazası, Varto Kazası, Ahlat Kazası, Huyut Kazası.
- e) Çıldır Sancağı; Ardahan Kazası, Ardanoç kazası.
- f) Bayezid Sancağı; Diyadin Kazası; Karakilise Kazası, Eleşkird Kazası, Antab Kazası.
- g) Erzincan Sancağı; Kemah Kazası, Kuzucan Kazası, Ovacık kazası, Mazgird Kazası, Kuruçay Kazası⁵.

Tablo: 1.1. 1866-1877 Yılları Arası Erzurum Vilayetinin Yöneticileri

Yıllar		Valiler
Hicri	Miladi	
1283	1866	Mehmet Reşit Paşa
1284	1867	Mehmet Reşit Paşa
1285	1868	Mehmet Reşit Paşa
1286	1869	Fosfor Mustafa Paşa
1287	1870	Müşir Mustafa Paşa
1288	1871	Müşir Mustafa Paşa
1289	1872	Müşir Samih Paşa
1290	1873	Müşir Mustafa Paşa
1291	1874	Müşir Mustafa Paşa
1292	1875	Müşir Ahmet Muhtar Paşa
1293	1876	Mehmet Reşit Paşa
1294	1877	Müşir İsmail Paşa ⁶

⁵ Naci Okcu-Hasan Akdağ, *Salnâme-i Vilayet-i Erzurum (1287/1870-1288/1871-1289/1872-1293/1873)*, Erzurum 2010, s. 145-180. Burada sadece Erzurum'un son vilayet düzenlenmesi verilmiştir.

⁶ Salnâme-i Vilayet-i Erzurum, 1291, 1292, 1293, 1294- Okcu-Akdağ, *Salnâme*, Erzurum 2010, s. 53, 139, 256, 383.

II. AYNİYAT DEFTERLERİ

Devletler devamlılığını sağlama, önceki dönemlerdeki uygulamalardan haberdar olma ve devlet düzenini sağlama amacı ile kayıtlar tutarlar. Kayıt tutma geleneği Türk devletlerinde az olsa da yine de örnekleri bulunmaktadır. Osmanlı Devleti'nde de olayların kayıt altına alındığı bilinmektedir. Bu kayıt altına alma işlemi Osmanlı Devleti'nde 1300'lü yıllardan başlayarak devletin yıkılışına kadar devam eder⁷. Klasik dönemde kayıtlar Divân-ı Hümayun ve Bâbı Defteri'ye bağlı kalemlerde tutulurdu.⁸ Ancak bu durum devletin geçirdiği modernleşme sürecinde değişti.

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Fermanı ile teşkilatta olduğu gibi, yazışma tekniklerinde de büyük bir değişim ve modernleşme yaşandı. Bu dönemde meclislerin ve Sadaret kapısının ağırlık kazanmaya başlaması ile klasik dönemin kayıt sistemine ilaveten Sadrazam emirlerine mahsus “Buyruldu” ve “Ayniyat Defterleri” teşekkül etti⁹. Bu cümleden anlaşıldığı üzere Ayniyat Defterleri, Sadaretten, diğer devlet dâirelerine, vilayetlere ve başka makamlara yazılan tezkirelerin¹⁰ suretlerinin kaydedildiği defterlerdir. Defterlerin üzerine belgenin kendisi kayıtlıdır¹¹.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde, Bâbıali Evrak Odası fonunun Ayniyat Defterleri bölümünde bulunan ve muhtelif konuları içeren bu defterler H. 1227-1330/ M. 1812-1912 yılları arasında kapsamakta ve toplam 1875 adettir¹².

Ayniyat defterleri, **yazıldığı makama göre** (Anadolu, Rumeli, Ankara, Konya, Aydın, Amasya, Edirne, Adana, Şarki Rumeli, Bosna, Yenipazar, Cezair-i Bahri Sefid, Kıbrıs, Sisam, Cebel-i Lübnan, Halep, Hicaz, Sivas, Trablusgarb, Tuna, Trabzon, Canik, Kastamonu, Kars, Ayvalık, Girit, Mısır, Tunus, Tırhala, Yanya, Arabistan vilayetlerine, Deavî, Bahriye, Nafia, Hâriciye nezâretlerine, Şûrâ-yı Devlet, Şehremenati dâirelerine vs.), **yazının mahrecine göre** (Müsteşarlık, Meclis-i

⁷ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Kataloqları Rehberi, Ankara 1995, s. 95.

⁸ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Kataloqları Rehberi, s. 95.

⁹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Kataloqları Rehberi, s. 95.

¹⁰ Tezkire; Resmi makam ve kişiler adına yazılan belge. Şemseddin Sami, *Kamus-ı Türki*, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2019, s. 391- Detaylı bilgi için bk: Mübahat Kütükoğlu, “Tezkire”, *TDVİA*, C. 41, ss. 73-74, İstanbul 2012.

¹¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Kataloqları Rehberi, s. 37.

¹² Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, İstanbul 2017, s. 119.

Muvakkat vs.), **yazıların cinslerine göre** (Tahrirat-ı Askeri, Tezkire vs.) ve **konularına göre** (Yunan Meselesi, Mısır Meselesi, Kürek cezası vs.) dört başlıkta toplanabilir¹³.

Ayniyat Defterleri zaman zaman yeni nizamnameler ile bazı değişiklikler geçirmiştir. Geçirdiği değişiklikler dört tarih dilimine ayrılabilir. Bunlar; *H. 1283/ M. 1866'a kadar*; bu dönemde vilayetlere toplu olarak Anadolu ve Rumeli şeklinde kaydedilmiş ve belgeler boş sayfalara aynen geçirilmiştir. *H. 1283-1296/ M. 1866-1897 döneminde*, vilayet ve nezâretlere müstakil olarak yazılmaya başlanmış ve yazılan vilayet ve nezâretin ismi verilmiştir. *H. 1296-1310/ M. 1879-1893 döneminde*, yine müstakil şekilde yazılarak tek tek boş sayfalara müsveddeleri yazılarak ciltlenmiştir. *H. 1310/ M. 1893 ve sonrasında ise*, Bâb-ı Ali Evrak Odası nizamnamesi gereğince artık dosyalara kaydedilmeye başlanmıştır¹⁴.

Ayniyat Defterleri ile XIX. yüzyılda eyaletlerin durumu, Osmanlı müesseseleri ve bürokrasisinin işleyişi hakkında bilgi alınabilir¹⁵. Ayrıca defterler şahıslar arasındaki ve devletle olan münasebetlerinin yanında devletlerarası ilişkilerde de önemli başvuru kaynağıdır¹⁶. Ancak çalışma orijinal belgelerin bir alternatifi olması sebebiyle araştırmacılar bu çalışmanın yanında belgelerin orijinaline ve diğer kaynaklara bakarak daha doğru bilgiye ulaşabilirler.

III. 830 NUMARALI AYNİYAT DEFTERİ

Çalışmanın konusu olan defter 830 numaralı Erzurum Ayniyat Defteri, H. 5 Muharrem 1283/ M. 20 Mayıs 1866-9 Rebiülevvel 1294/24 Mart 1877 tarihleri arasında kapsamaktadır. Defter, toplam 170 sayfa ve 335 belge suretinden müteşekkildir. Ayniyat Defterinde 12, 39, 40, 62 ve 170. sayfalar boştur. 29'uncu sayfaya kadar numaralar Osmanlıca iken yirmi dokuzdan sonraki sayfalar Latin rakamları ile verilmiştir.

¹³ Abdülmecit Mutaf, "Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri", *Osmanlı Tarihi Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, S. 7, ss. 385-395, Ankara 1996, s. 386-387.

¹⁴ Mutaf, "Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri", s. 387.

¹⁵ Necati Aktaş, "Ayniyat Defteri", *TDVİA*, C. 4, İstanbul 1991, s. 278- Ertan Gökmen, "Ayniyat Defterlerinin Osmanlı Sosyo-Ekonomik Tarihi İçin Önemi, Bir Numaralı Anadolu Adi Ayniyat Defteri Örneği", *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 16, S. 4, Aralık 2018, s. 444.

¹⁶ Mutaf, "Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri", s. 385.

Defterde hicri takvim kullanılmış, tarihler hükümlerin altına ve hicri ayların kısaltmaları ile verilmiştir.

Defterde bulunan hükümler rika yazısı ile yazılmıştır. Belgelerin geneli okunaklı olmasına rağmen bazı belgeler silik yazılıdır. Bununla birlikte genel olarak belgelerde Arapça kökenli kelimeler çok sık kullanılmıştır. Ancak belgeler yine de sade dil ile yazılmıştır. Defterde doğruluğundan emin olunmayan kişi ve yer adlarının yanına (?) işareti konularak, yanına Osmanlıcası yazılmıştır. Tespit edilemeyen yer isimlerinin ise Osmanlıca yazılımı verilmiştir. Defteri yazan kâtipler bazen yanlış yazılan yerlerin üstünü çizmiş bazen de aynı kelimeyi iki defa yazmıştır.

Belgelerin transkripsiyonu yapılırken, günümüz Türkçesi yazım kuralları (ünlü ya da ünsüz yumuşaması) gözönüne alınmamıştır. Ayrıca belgelerdeki hemze ve ayın harfi yerine (') işareti kullanılmıştır.

Ayniyat Defterinin belge suretlerini, özel ve kamu hukuku olarak iki ana başlıkta toplamak mümkündür. Bu suretler; idarî atamalar, İran ve Rusya ile olan bazı münasebetler, kişiler arasındaki yaralama, öldürme, miras ve bazı anlaşmazlıklar şeklinde özetlenebilir (Ek-1).

BİRİNCİ BÖLÜM**830 NUMARALI ERZURUM AYNİYAT DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU
VE BELGELERİN ÖZETİ**

Sayfa 1

Erzurum Vilayetine

Evrak numarası; 65

İşbu tarihte Rüsûmât Emanet-i celilesine tezkere-i sâmiye yazılmıştır.

Kars sancağından Rusya memalikine hatab ve kereste misillü evane-i ahşabın nakil ve ihrâcı taht-ı memnûiyete alınmış ve bu suret-i ahali hakkında gadr-ı müeddî görünmüş idüğünden bahisle memnûiyet-i mezkûrenin kemâkân ifâsıyla ivane-i mezkûrenin naklen müsaade olunması ifadesine dair mukaddema liva-yı mezkûr meclisinden tevârüd eyleyen mazbata Meclis-i Vâlâ'ya husus ve keyfiyet-i Maliye Nezâret-i Celilesiyle muhâbere olunarak olhavâlide ağaç ve kereste nakil ihrâcına ruhsat itası halinde beri tarafça fiyatı tezâyüd ederek ahalinin zarûretlerini ve bil-âhire istihkâmata el verecek kerestenin fikdanını ve mahâzîr-i sâireyi müstelzim olacağı cihetle mahall-i merkumeden kereste kat' ve nakli taht-ı memnûiyete alınmış ise de nizami dâiresinde olunacak keresteden ma'mûl ivane-i ahşabın ihrâcında ye'si görülerek yeniden başka tevsi'-i ticareti mucib olup hârice nakil ve fûrûhatı istenilen şeyler dahi kova ve kürek ve beşik ve kavata misillü on iki cins edât-ı devâtan ibaret olduğu cevaben vuku'bulan iş'âr olanlardan anlaşıldığına binâen ber-vech-i muharrer nizam dâiresinde kat' olunacak keresteden yapılan sâlifü'l-beyan on iki nev'i eşyanın nakil ve ihrâcına ruhsat itası havâli-i mezkûre ormanlarından ve bâ-husus Soğanlı Dağından hilâf-ı usûl kereste kat' edilmemesine aled-devam dikkat ve itina ile memnûiyet-i mezkûrenin tetarruk-ı halelden vikayesi hususunun savb-ı sâmilere bildirilmesi tensîb ve Rüsûmât memurlarına tebligat-ı lazıma icrâsı zımında Rüsûmât Emanet-i celilesine de beyan-ı keyfiyet olunmuş olmağın oraca dahi icâbında ifâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 5 Muharrem 83

(1-a konusu); *Kars sancağından Rusya'ya odun ve kereste gibi ahşabın gönderilmesi, halka bazı zorluklar getirdiği düşüncesi ile yasaklanması, ancak kova, kürek, beşik gibi ürünlerin de nakline izin verilmesi Meclis-i Vâlâ ve Maliye Nezâretine bildirilmiştir.*

H. 5 Muharrem 1283/M. 20 Mayıs 1866

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 25

İş bu tarihte bu hususa dair Maliye Nezâreti'ne buyurulduğu ali yazılmıştır.

Erzurum'da nüvvâba mahsus mümekkin olmamasıyla şimdiye kadar istîcâr edilen mahallerin bedel-i icârî mahkeme aidatına verilmiş ise de teşkilat-ı cedide icâbınca aidat-ı merkume canib-i mîrîye alındığına ileride hükümet dâiresinin tevsi'i halinde mahkemeye mahsus birkaç oda yaptırılmak üzere şimdilik hükümet dâiresi civarında bazı emsaline tevkifen şehri yüz nihayet yüz elli kuruş ile canib-i mîrîden bir hanenin istîcârı ve dâire-i hükümetin keşf ve tevsi'i zımmında bir mühendis ile mimarın arsa ihalesine dair Erzurum Meclis idaresinin tevârüd eyleyen mazbatası Meclis-i Vâlâyâ lede'l-havale ru'ûs işara göre orada şimdiye kadar nüvvâba mahsus mahkeme bulunmayıp hükkam-ı şer'iyye istîcâr eyledikleri hanelerde icrâ-yı hükümet-i şer'iyye eylemekte buldukları anlaşılmış olduğuna ve vilayetler dâhilinde kaza ve nüvvâbın tavzif bulunmaları ve hasılatın mîrîye ait olması cihetiyle mahkeme istîcâriyete mecburiyetleri kalmadığına binâen şimdilik yüz elli kuruş ile mahkeme için bir hane istîcârî tensîb ve eğer ki merkez vilayet hükümet konağının heyet-i cedideyi istiâb edecek hale konulması lazım gelir ise de şu aralık bu misillü şeylerde tasarrufat-ı kâmilenin icrâsı mültezem olmasıyla bunun tevsi' ve keşfi için mühendis ve mimar gönderilmesinin şimdilik tehiriyle iktizâsının vakt-i merhununa talizi tasvib edilmiş ve mebhûsün-anh olana bedel-i icarın hazinece kabul ve mahsubu maddesi Maliye Nezâret-i celilesine havale ve iş'âr kılınmış olmağın oraca dahi icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 11 Muharrem 83.

(1-b konusu); *Erzurum'da kaymakama ait olmayan yerlerin geliri mahkemeye verilmiş ise de ileride hükümet dâiresinin yerine yapılacak olan mahkemede kaç oda*

olacaksa ona göre yani yüz elli kuruş ayrılması ve şimdilik mimar ve mühendis çağrılmaması Maliye Nezâret'inden Erzurum'a bildirilmiştir.

H. 11 Muharrem 1283/ M. 26 Mayıs 1866

Sayfa 2

Erzurum vilayetine

Evrak numarası; 79

Erzincan Duhan idaresi kâtibi Hacı Nuri Efendi'nin Karahisarlı Zor Bey nam kimesneyi iğfal ederek yerinde bulunup irade-i mezkûreye teslim etmiş olduğu tezkerelerden seksen altı buçuk kayıtları olan tezkereyi iki yüz yetmiş beş kuruş ahz ile merhum Zor Bey'e iade eylediği ikrâr ve tetkikat-ı sâire ile tebeyyün etmesiyle kâtib-i mûmâ-ileyhin ve mezbûr Zor Beyin ber-mucib-i kanun-ı ceza üçer sene müddetle Erzurum'da kalebend edilmeleri Meclis-i Vâlâ kararı îcâbından bulunmuş ve keyfiyet-i Rûsûmât Emanet-i celilesine de bildirilmiş olmağın ve bu babda iktizâ eden ferman-ı ali dahi bit-tasdir maan tesyir kılınmağın bunların tarih-i habslerinden bil-itibar müddet-i mezkûre ile kalebend ettirilmek hususuna himmet olunması siyâkında şukka.

Fi 22 Muharrem 83

(2-a konusu); *Erzincan'da Tütün idaresi kâtibi Hacı Nuri Efendi, Karahisarlı Zor Bey'i aldatarak teslim etmiş olduğu seksen altı buçuk tezkereli kayıttan iki yüz yetmiş beş kuruş almış ve Zor Bey'e teslim etmesi üzerine Nuri Efendi ve Zor Bey, ceza kanunu ilgili maddesince Erzurum'da üç yıl süreyle kalebendlik cezasına ¹⁷ çarptırılmışlardır.*

H. 22 Muharrem 1283/ M. 6 Haziran 1866

¹⁷ Hapis ve Sürgün cezalarının birleşimi ile oluşmuş cezadır. Suçlu devletin belirlediği bir kalede çeşitli görevler sergileyerek cezasını çekerti. Bazen ayağında pranga da olabilirdi. Bu konuda detaylı bilgi için bk; Halil Cin- Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 2011, s. 317-319.- Ömer İşbilir, “Kalebend”, *TDVİA*, C. Ek-2, ss. 5-7, İstanbul 2016- Neşe Erim, “Osmanlı İmparatorluğunda Kalebendlik Cezası ve Suçların Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme”, *Osmanlı Araştırmaları*, sa. IV, Editör; Halil İnalçık vd, ss. 79-88, İstanbul 1984- Suha Oğuz Baytimur, “Osmanlı Devleti'nde Kalebend ve Sürgün Cezalarının Uygulamaları ile Mahkumların Serbets Bırakılmaları” , *II. Türk Hukuk Tarihi Bildirileri*, Ed; Fethi Gedikli, ss. 831-853, İstanbul 13-14 Mayıs 2016.

Erzurum Vilayetine

Evrak numarası; 117

Oltu kazasına tâbi' Şamhı karyesi ahalisinden olup Ardahan kazalı Meded bin Kalenderin esnâ-yi râhda nehâren ve müsellahan önüne çıkararak hayvanatı tüfenk endâhatı ile itlâf ettikten sonra bir takım eşyasını ahz ü sirkat eylediklerini mukırr olan Ali ve İsmail nam şahısların kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesi zeyline tatbiken icrâ-yı mücâzâtı ve mezkûr esb ve eşyanın usûlü vechile kıymeti bit-tahsil hacı merkuma ita kılındığı Meclis-i Cinayet tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatasında gösterilmiş ise de merkumanın dağlarda ve kırlarda daima müsellahan gezip adam soydukları bilinmemesine mebni kendilerinin kanun-ı mezkûrün iki yüz yirmi birinci maddesi hükmüne tevfiқан tarih-i habslerinden itibaren ba'det-teşhir dörder sene müddetle küreğe konulmaları ve meyane-i inkâr ve iddiada kalan eşyadan dolayı tarafının bir kesede icrâ-yı mürâfâ-yi şer'iyyesiyle tarih-i mahbûsiyetlerinin bu tarafa iş'ârı Meclis-i Vâlâdan bâ-mazbata ifade olunmuş olmağın minval-i muharrer îcâbının ifâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 4 Safer 83

(2-b konusu); *Oltu ilçesinde Şamhı köylü Ali ve İsmail adlı kişiler, Ardahanlı Meded bin Kalender'in önünü keserek hayvanlarını öldürüp eşyasını çalmaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi birinci maddesince teşhir edilerek dört sene kürek cezasına¹⁸ çarptırılmışlardı.*

H. 4 Safer 1283/ M. 18 Haziran 1866

¹⁸ Osmanlı Devleti'nde Tazir suçlara karşı verilen cezadır. Klasik dönem Osmanlı Devleti'nde kürek cezası, bir kişinin özgürlüğünün kısıtlanması ile bir gemiye mahkûm edilip orada kürek çekmesidir. Ancak Tanzimat Dönemi'nde hukukî alanda gerçekleştirilen reformlar çerçevesinde kürek cezası da değişmiştir. Bu dönemden sonra kişinin ayağına demir halkalar vurularak, kamu hizmetinde(hükümet konağı yapımında taş taşıma vs.) çalıştırılmasıdır. Bu ceza hakkında detaylı bilgi için bk; Ahmet Kılınç, “Klasik Dönem Osmanlı Devleti'nde Uygulanan Kürek Cezasının Hukukî Tahlili”, *Belleten*, C. 79, sa. 285, ss. 531-589, Ankara Ağustos 2015, Halil Cin- Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 317-319- Mehmet İpşirli, “Kürek Cezası”, *TDVİA*, C. Ek-2, ss. 112-114, İstanbul 2016- Hacer Kırılı, *Kürek Cezası ve Osmanlı Uygulaması*, Marmara Üniversitesi İslam Bilimleri Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2015.

Vilayet-i Müşârün-ileyhaya

Evrak Numarası; 115

Erzincan kazasına muzâf Vazkert karyesi ahalisinden olup nefsi-i Erzincan'da Arablar Mahallesi sakinlerinden Mustafa'nın leylen hanesinden onuh kerimesi Gülizar'ı cebren kaçırmış oldukları ikrârlarıyla tahakkuk eden Nuroğlu Emin ve Ömeroğlu Ahmed ve Mustafa'nın oğlu Halil ve Mikta'nın oğlu Ali ve Mustafa nam şahısların bu yolda olan sarıkaları sebab-i şiddet ad olunarak kanun-ı cezanın iki yüz altıncı maddesi ilavesi hükmüne tevfikân ve tarih-i habslerinden itibaren Erzincan'a üç sene müddetle habs olunmaları ve bu sırada ahz ü girift olunarak hakkında bir şey terettüb etmeyen Hüseyin'in salıverilmiş olması yolunda idüğü Meclis-i Tahkik ve kebiriyile Meclis-i Cinayet-i Vilayetten musaddak tevârüd eyleyen istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâdan bâ-mazbata ifade kılınmış olmağın ber-minval-i muharrer îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 4 Safer 83

(2-c konusu); *Erzincanın Vazkert köyü'nden Nuroğlu Emin, Ömeroğlu Ahmet, Mustafaoğlu Halil, Miktaoğlu Ali ve Mustafa adlı kişiler, Erzincan Araplar Mahallesi'nde oturan Mustafa'nın evine gece vakti girerek eşi Gülizar'ı kaçırmışlardır. Bundan dolayı ceza kanununun iki yüz altıncı maddesi ilavesince üç yıl hapis cezasına çarptırılmışlar ve suçsuz olan Hüseyin'in tahliye edilmesine karar verilmiştir.*

H. 4 Safer 1283/ M. 18 Haziran 1866

Sayfa 3

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 123

Hınıs kazasına tâbi' Ağagelin karyesi ahalisinden olup Halil Çavuş karyeli Hilo'nun hanesi duvarın külünk ile delerek dört haneye bid-duhul ma'lûmul-miktar akçe ve eşyasını ahz ü sirkat ettikleri ikrârlarıyla tebeyyün eden Mehmed ve Haso'nun ve Kato'nun kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesine tatbiken ve mahbûsiyetleri tarihinden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle vaz'-ı kürek olunmaları ve bunların refiklerinden olup firarda bulunan Mahon'un ahz ü giriftine itina olunarak tutulduğunda icrâ-yı istintâkıyla cinayet sirkatında medhali tebeyyün eyley ise usûl-ı vechile

keyfiyetin beyanı Erzurum sancağı cinayet meclisinden bit-tanzim zîri Meclis-i Cinayet-i Vilayetten tasdik ve tesyir edilen mazbata ve istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade ve miyan-ı iddia ve inkârda kalan eşya için dahi tarafeynin li-eclil-el-murafâ-yi şer'-i şerife her gönderildiği siyak-ı iş'ardan istifade edilmiş olmağın olsuretle îcâbının icrâsına ve merkuruların mahbûsiyetleri tarihinin bu tarafa iş'ârına himmet olunmasına siyâkında şukka.

Fi 3 Safer 83

(3-a konusu); *Hınıs ilçesinin Ağagelin köylü Mehmet, Haso ve Kato, Halil Çavuş köylü Hilo'nun evinin duvarını delerek dört eve girip para ve eşya çaldıklarını itiraf etmeleri ile ceza kanununun iki yüz yirminci maddesince teşhir edilerek üç sene kürek cezasına çarptırılmışlardır. Bunula birlikte firarda bulunan arkadaşları Maho'nun yakalanmasına ve hakkında gerekenin yapılması istenmektedir.*

H. 3 Safer 1283/ M. 17 Haziran 1866

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 196

Çecen muhâcirlerinden olup maktulen vefat eden Dudi bin Bala'nın katili olduğu ber-nice şer'i sabit olan Galgay muhâcirlerinden Talibin verese-i maktul akd etmek için geldileri halde icrâ-yı kisası hakkında tasdir ve tesyir olunan ferman-ı alinin infaz hükmü sırada verese-i katilden Kebir oğlu Zuki katil merkumu kısıstan afv eylemesi üzerine kisas-ı sakıt ve mesele-i verese-i sâire haklarında diyete münkalib olduğu Erzurum Cinayet Meclisinin tevârüd eyleyen mazbatasıyla i'lâm-ı şer'isi meallerinden anlaşılmış ve merkum Zoç fi-mâba'd husus-ı mezkûr hakkında katil-i merkumdan nesne davasına kadir olmayıp diyet-i katil olan on bin dirhem-i şer'iden verese-i sâirenin hisse-i şer'iyelerini sinin-i selasede üç taksit ile katil-i merkumun edâ eylemesi lazım geleceği canib-i fetvahaneden beyan kılınmış olduğundan diyet hususun olvechile tesviyesiyle merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş .ikinci maddesine tatbiken ve mahbûsiyeti tarihi olan seksen iki senesi Cemaziyelevvel'in sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da vaz'-ı kürek edilmesi Meclis-i Vâlâ'dan ifade kılınmış olmağın olvechile îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

(3-b konusu); *Çeçen göçmenlerinden olan Dudi bin Bala Galgay göçmenlerinden Talib tarafından öldürülmesi ile ölen kişinin varisi Kebiroğlu Zuki katili kısastan afv etmesi ile kısas cezası ortadan kalkmış ve diyet olarak on bir dirhem üç taksit ile maktûlün varisine verilmesi Fetvahaneden bildirilmiş ve buna ilaveten ceza kanununun yüz yetmiş ikinci maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 3 Safer 1283/ M. 17 Haziran 1866

Sayfa 4

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 255

Erzurum sakinlerinden olup korukçu oğlu Hacının leylen hanesine penceresini kırarak derûnunda ma'lûmül-miktar eşyasını sirkat ve Cami-i Kebir Mahalleli hasatın dahi sirkat-i tebeyyünle baca kapısını şikest edib fakat esbâb-ı mânia hayvanıyla bir şey alamaksızın firar ettikleri ikrârlarıyla tebeyyün eden Hurşid ve Dede ve Kamil ve Mustafa ve İbrahim nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne tatbiken bunlardan İbrahim'in tarih-i mahbûsiyeti olan seksen iki senesi Zilkadesinin sekizinci ve diğerlerinin sene-i Şevvalinin yirmi altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde vaz'-ı kürek olunmaları Erzurum Vilayet-i Cinayet ve Liva Meclislerinin bit-tahrirat tevârüd eyleyen mazbataların ve melfûf istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade ve eşya-yı mesrûkanın bil-istirdat sahibine teslim kılınmış idüğü siyak-ı iş'ardan istintâk edilip altı bin bu cihetce hükmü götürür yeri kalmamış olmağın îcâbının icrâsına himmet olunması siyâkında şukka.

Fi 8 Rebiülevvel sene 83

(4-a konusu); *Erzurum'da yaşayan Hurşit, Dede, Kamil, Mustafa ve İbrahim adlı kişiler, Korukçuoğlu Hacı'nın gece vakti evinin penceresini ve bacasını kırarak parasını çalmaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci maddesince teşhir edilerek üç yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 8 Rebiülevvel 1283/ M. 21 Temmuz 1866

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 470

İspir kazasında vâki' Hişen karyeli Durak beğın muvazzaf hizmetkârı olup müsâferet hanesinde bulunan Mustafa'nın beş yüz kuruş akçesiyle bir ip yularını ahz ü sirkat eylediğini mukırr olan karye-i mezkûreli Yusuf nam şahsın kanun-ı cezanın iki yüz yirmi ikinci maddesi hükmüne takbiken tarih-i habsi olan seksen iki senesi Receb-i Şerifenin on beşinci gününden itibaren üç sene müddetle habs olunması mesrûk akçe ve bunların dahi bit-tahsil sahibine itası Erzurum Vilayeti Cinayet ve mevsuh-ı tahkik meclisinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataların ve melfûf istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 14 Rebiülevvel sene 83

(4-b konusu); *İspir Hişen Köyü'nde yaşayan Yusuf adlı kişi, aynı köyde yaşayan Durak Bey'in yardımcısı olan Mustafa'nın beş yüz kuruş akçesini ve bir ip yularını çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi ikinci maddesince üç yıl süreyle habsolunmasına ve çalınan para ve eşyanın değerinin sahibine geri verilmesine karar verilmiştir.*

H. 14 Rebiülevvel 1283/ M. 27 Temmuz 1866

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 901

Erzincan sancağı dâhilinde kâin Kuzucan kazasının yetmiş altı senesi vâridât-ı öşriyesi bedelinden mültezimi Demir ağanın gayrez-i ifâ zimmeti bulunarak ahalisi ekrad ve aşâirden ibaret olmasıyla tahsil olunamayan yirmi bir aded karye ve mezraanın aşâr bedeli olan kırk iki bin dört yüz seksen dokuz kuruşun kaideten ağa-yı mûmâ-ileyhden tahsili yoluna gidilemeyeceği misillü hazine-i celile dahi bu akçeden kifâyet edemeyeceğinden sâye-i kudretvâye-i hazret-i şâhânedede oraların ahd-ı karibde taht-ı inzibata alınarak emvâl-i mîrîyyenin istihsâline mübâşeret olunduğu sırada bedelât-ı merkumenin dahi kurâ ve mezârî-i mezkûre ahalisinden tahsiline müsâraat kılınmak üzere meblağ-ı mezbûrun şimdiden icrâsı mahsub-ı umûr-i zarûriyeden görüldüğünden hazinece ifâ-yı muktezasının Maliye Nezâret'i celilesine havalesi taraf-

ı devletlerinden bit-tahrirat ve mazbata vuku'bulan iş'âr ve ifade Divân-ı Muhâsebâtta tanzim ve tenmik ve hükmü nezâret-i müşârün-ileyhadan tasdik olunan mazbata üzerine Meclis-i Vâlâ'dan tensîb olunmuş ve îcâb-ı icrâsı kılınmış olmağın mahallince dahi ifâ-yı muktazasına ve ahali-i merkumenin dâire-i fermanileri ve mutâvaat-ı kariye girmeleri esbâbının istihsâline itina ve himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 29 Rebiülevvel 83

(4-c konusu); *Erzincan'da Kuzucan ilçesi mültezimi olan Demir ağa, bölgenin 1276 senesi öşür vergisini Kürt ve aşiretlerden oluşan yirmi bir köyden toplayamaması üzerine Maliye Nezâreti, Divân-ı Muhâsebât ve padişah tarafından verilen karar üzerine buraların gelirlerinin toplanması için gözetim altına alınmasına karar verilmiş ve bunun yürütülmesi için Erzurum Vilayetine ve buradan da Erzincan sancağındaki görevlilere bildirilmiştir.*

H. 29 Rebiülevvel 1283/ M. 11 Ağustos 1866

Sayfa 5

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 517

Erzurum'da sakin kuyumcu esnafından Şam'lı Ohannes'in hanesi odalarında birinin leylen duvarını delerek derûnundan ma'lûmül-miktar emvâl ve eşyasıyla nukud-ı mevcudesini ahz ü sirkat etmiş ve nukud-ı mesrûkadan on aded Mısır altınını beyinlerinde taksim ederek diğerlerini yere gömmüş olduklarını mukırr olan Erzurumlu Hüseyin ve Kadir ve Haror karyeli Hüseyin ve Pasin kazalı Ali ile Kiğı kazalı katırcı Hüseyin'in ve Su kazasında merkulara refekat eylediği tebeyyün eden tütüncü Bedros'un kanun-ı cezanın iki yüz yirmi ikinci maddesi hükmünce icrâ-yı mücâzâtı Erzurum Vilayeti Meclis-i Cinayetinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatasında gösterilmiş ise de eşhas-ı merkumenin duvar delerek fiil-i sirkata mücaseret ettiklerine mebni kanun-ı mezkûrün iki yüz yirminci maddesi hükmüne tevfiikan ve tarih-i habsleri olan seksen bir senesi Zilkadesinin on üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle vaz'-ı kürek olunmaları ve bu babda teşvik ve terğibî vuku'bulan kalaycı Arot'un dahi tahliye-i sebili yolunda görüldüğü Meclis-i

Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmağın icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 4 Receb sene 83

(5-a konusu); *Erzurum'da yaşayan Hüseyin ve Kadir, Haror köylü Hüseyin, Pasinler ilçeli Ali ve Kiğili katırcı Hüseyin adlı kişiler yine Kiği ilçesinden Tütüncü Bedros'un yardımıyla, Erzurum'da yaşayan kuyumcu Şamlı Ohannes'in evinin duvarını gece vakti delerek eşyasını, parasını ve on adet Musır altınını çalıp gömmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci maddesince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve suçsuzluğu ispat olan Kalaycı Arot'unda serbest bırakılmasına karar verilmiş.*

H. 4 Receb 1283/ M. 12 Kasım 1866

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 971

Çeçen kabilesinden olup bunun esbâba mebni Rusya devleti memalikine mahall-i muhtelifesine nefis ve iclal edilmiş olan on altı nüfusun kendi kabileleri hakları evvelce saltanat-ı seniyyeye dehalet etmeleri cihetiyle bunların taraf-ı devlet-i aliyyeden kabul olduğu halde familyalarıyla beraber memalik-i mahrûseye muhâceretlerine muvafık olunacağı devlet-i müşârün-ileyha sefaret canibinden beyan kılınmadığından sâye-i mekârimvâye-i hazret-i mülükane bu adamların dahi mazhar-ı kabul olmaları münâsib görüldüğüne mebni kendilerinin familyalarıyla beraber hududa kadar götürülerek devlet-i aliye memurlarına teslim olunması Meclis-i Vâlâ kararı mucibince makam-ı celil-i nezâret-i hâriciyeden sefâret-i müşârün-ileyhaya tebliğ buyurulmuş ve muhâcirîn idaresine de ma'lûmât verilmiş olunmasıyla nüfus-ı merkumenin vusûllerinde murakkımen celbi ve kabilelerinin mahall-i iskânlarında tavattin ve îvâ ettirilmesi hususuna himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 20 Receb sene 83

(5-b konusu); *Rusya Devleti'nde yaşayan Çeçen kabilesinden on altı kişinin Osmanlı Devleti'ne gelmeleri hususunun Saferetten bildirilmediği için doğrudan padişah tarafından haklarının korunduğuna ve bunların Osmanlı memurlarına teslim*

edilmesine ve Osmanlı Ülkesine gelen Çeçen muhâcirlerin uygun bir yere yerleştirilmesi istenmektedir.

H. 20 Receb 1283/ M. 28 Kasım 1866

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1064

Erzincan dâhilinde olup umûr-i zabitasının Çarsacak kazası müdürlüğü marifetiyle hüsn-i icrâsına ihtimam olunmakta olan Piri karyesinde bakâyâ-yı emvâlin arkası alınıncaya kadar muvakkaten on nefer süvari zabtiye istihdâmı bugün cevaben vuku'bulan iş'âr-ı husus üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb olunmuş ve hazinece ifa-yı muktezası Maliye Nezâret-i celilesine havale kılınmış olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi gurre-i Şaban sene 83¹⁹

(5-c konusu); *Erzincan'da Çarsacak İlçesi zabita müdürlüğünün yardımıyla, Erzincan'ın Piri köyü'ndeki önceki yıllara ait vergileri toplanıncaya kadar geçici olarak on süvari zabitası gönderilmiştir.*

H. 1 Şaban 1283/ M. 9 Aralık 1866

Sayfa 6

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 96

Erzincan sancağı evkaf müdürü Medhi Efendinin bidayet-i memuriyetindenberi vâridât ve fakiyye-yi canib-i hazine-i Evkaf-ı Hümayuna göndermediği misillü ehl-i vezâifin haklarını dahi vermemiş olduğu hesabının mes'ûliyeti halinde zimmet-i mîrîyesi zuhûr edecek ve vazîfesinden hâric-i umûr-i memlekete müdâhale ve heyet-i ordu-yı hümayun ile memuriyet-i mülkiye beynine ifa-yı beri'den eylemekte idüğü rivayet kılındığından ba'de îcâbı icrâ olunmak üzere kaide-i adl ve hakkaniyete tatbiken ahvalinin tahkik ve müddet-i memuriyeti Muhâsebâtının dahi rü'yet ve tetkiki ile neticesinin bâ-mazbata iş'ârı ve muhasebesinin mahallinde mevcut olan cedvele bil-

¹⁹ Tam olarak tarih okunamamaktadır. Ancak diğer belgeler gözönünde bulundurulduğunda bu tarihin olması kuvvetlidir.

ithâl tesyârı Evkaf-ı Hümâyun-ı Nezâret-i celilesinden vuku'bulan iş'âr üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmuş olmağın olvehile îcâbının icrâ ve inhâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi gurre-i Şaban 83

(6-a konusu); *Erzincan Evkaf müdürü Medhi Bey'in, göreve başladığından beri vakfın gelirini bildirmemesi, vakıf çalışanlarının haklarını vermemesi, görevi olmaksızın memleket ve ordu işlerine karışması gibi durumların doğru olup olmadığının araştırılması istenmektedir.*

H. 1 Şaban 1283/ M. 9 Aralık 1866

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1127

Bu hususun tafsilatını havî Maliye Nezâret-i Celilesine yazılan buyurulduğu Ali defter-i mahsusda mukayyedir.

Nefs-i Kars'ta kâin Mustafa Ağa Mahallesi'nde Hamit nam kimesne kabir-i harf ederken bir çıkın derûnunda bulunmuş olduğu on aded altının hıfzıyla ana mukabil verilen mezkûrül-miktar mebâliğin kabul ve mahsubla merkumdan ahz olunacak makbuz-ı senedinin bu tarafa gönderilmesine dair Erzurum Vilayetine emirname-i sâmi.

Fi 11 Şaban 83.

(6-b konusu); *Kars merkezde bulunan Mustafa Ağa Mahallesi'nde yaşayan Hamit adlı kişi, mezar kazarken on adet altın bulmuş ve bunu yetkililere vermiştir. Hamit'e verilen makbuzun Maliye Nezâretine gönderilmesi Erzurum Vilayetinden istenmektedir.*

H. 11 Şaban 1283/ M. 19 Aralık 1866

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 593

Bitlis kazasına muzâf Salaki (?) aşireti halkı bir müddetten beri iki taraf olarak beyinlerinde zuhûr eden muhasım ve münâzaa üzerine vuku'bulan ma'rekede atılan kurşunların isabetiyle rüesâ-yı aşiretten Sado ve Derviş ile üç neferin telef oldukları

sırada kurşun atarak hareketleri muavenet derecesinde ad olunan Mustafa ve Mirzo ve Meci'nin kanun-ı cezanın yüz yetmiş beşinci maddesi hükmüne tatbiken ve tarih-i habsleri olan seksen bir senesi Rebiülevvelinin ibtidasından itibaren ba'det-teşhir beşer sene müddetle küreğe konulmalarına ve teferruâtına dair Erzurum Vilayet-i Cinayet ve Muş sancağı ve kaza-yı mezkûr memleket meclislerinin tahrirat vâlâlarıyla tevârüd edilmesi mazbataları ve istintâknâme defterlerinin suretinin üzerine Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan sureti leffen irsal olunmağın suret-i mersum mucibince iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 13 Şaban sene 83

(6-c konusu); *Bitlis ilinde mevcut Salaki? aşireti arasında var olan düşmanlık ve tartışma üzerine Mustafa, Mirzo ve Meci'nin attıkları rasgele kurşunlar Sado ve Derviş adlı kişiler ile üç kişiye isabet etmesi ile hayatlarını kaybetmişlerdir. Bunun üzerine Mustafa, Mirzo ve Meci ceza kanununun yüz yetmiş beşinci maddesince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 13 Şaban 1283/ M. 21 Aralık 1866

Sayfa 7

Erzurum Vilayetine

Evrak numarası; 658

Van sancağında kâin Kotor karyesi sakinelerinden iken katlen vefat eden Keto nam hatunun veresei vekili Molla Besi nam kimesnenin maktule-i merkumanın katili denilen biraderi Ali ile icrâ kılınan mürâfaa-yı şer'i'ye ve tetkikat-ı nizamiyelerine dair Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinin tahrirat-ı behiyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve liva-yı mezbûr kaimakamının mefuz şukkası ve i'lâm-ı şer'i ve istiktaknâme Meclis-i Vâlâ'dan lede'l-havale meallerinden müsteban olduğu üzere merkum-ı alinin mezbûra-yı mucib-i şer'isi kısas olan katil ile öldürdüğü sabıkan ikrârıyla sabit olduktan sonra vekil-i merkum Molla Besi katil-i merkumu meccanen kısastan afv ve mükellefiyete izafetle husus-ı mezkûre müteallik davadan katil-i merkumun zimmeti ibra-yı ıskat eylediğinden verese-i müvekkilden fi-mâba'd husus-ı mezkûr hakkında katil-i merkumadan nesne davasına kadir olmayacakları misillü katil-i merkum Ali karındaşı maktule-i mezbûra Keto'nun mirasından mahrum olacağı dahi

canib-i fetvahaneden beyan kılınmış ve şu halde maslahatın îcâb-ı şer'iyesine hüküm gönderir beri kalmamış olduğuna mebni katil-i merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş ikinci maddesine tatbikan ve tarih-i habsinden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da vaz'-ı kürek olup tarih-i habsinin bu tarafa iş'ârı ba-mazbata ifade kılınmağla îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 8 Ramazan sene 83

(7-a konusu); *Van'da Kotor köyü'nde yaşayan Keto adlı bir kadın kardeşi Ali tarafından öldürülmesi üzerine ölen kişinin varisi olan Molla Besi, cezası kısas olan bu davada katili hiçbir karşılık almaksızın kısastan affetmiş ve ceza kanununun yüz yetmiş ikinci maddesince teşhir edilerek Erzurum'da on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış, ayrıca Fetvahane kararı ile kardeşi Keto'nun mirasından mahrum bırakılmıştır.*

H. 8 Ramazan 1283/M. 14 Ocak 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak numarası; 1284

Erzincan telgraf müdürü Mustafa Reşid Efendinin tahdidine memur olduğu telgraf hattı yüz on sekiz saat-i mesafeye baliğ olarak bunun için kendisine on bin kuruş harc-ı rah itası mahallinden cevaben bit-tahrirat inhâ ve iş'âr olunması üzerine keyfiyet Meclis-i Vâlâ'ya lede'l-havale Maliye Nezâret-i Celileleri ve telgraf idaresiyle muhâbere kılınarak bu misillü hat inşasına memur olanlara mesafesi yüz saat ve daha ziyade olduğu halde on bin ve elli altmış saat-ı mesafesi bulunduğu surette beşbin ve buna kıyasen bin kuruşa kadar harc-ı rah verilmekte olup efendi-i mûmâ-ileyhin tahdidine memur olduğu hatlar dahi Erzurum'dan Kars'a ve Bayezid ve Van tarikiyle si'rde müntehi olduğundan bunlar için kendisine olvâkit on bin kuruş harc-ı rah verilmiş ve muahharen Kars'tan ilerisi terk ve tadîl olunmuş olmasıyla mûmâ-ileyhin Erzincan'dan Karahisar-ı Şarkiye'ye ve Erzurum'dan Muş'a kadar yaptırmış olduğu hatlar için kendisine ikibin beşyüz kuruş harc-ı rah itası tensîb kılınıb hazinece tesviye-i muktezası nezâret-i müşarünilehaya bildirilmiş ve idare-i mezkûreye ita-yı ma'lûmat edilmiş olmağın oraca dahi ifa-yı muktezasına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 24 Ramazan sene 83

(7-b konusu); Erzincan, Erzurum, Kars, Bayezid ve Van'a kadar yaptırılmakta olan telgraf hattı için çalışan işçilere verilen maaş şöyle hesaplanmıştır; hattın yüz on sekiz saat mesafede Van'da bitmesi üzerine on bin kuruş ödenek verilmesi, daha sonra ki yıllarda Kars'tan öte taraf terk edildiğinden Erzincan'dan Karahisar-ı Şarikeye'ye ve Erzurum'dan Muş'a kadar yapılmış olan telgraf hattı için ise iki bin beş yüz kuruş ödenek verilmesi ve bu durumlar değerlendirilerek telgraf hattı eğer yüz ve daha fazla mesafede ise on bin eğer elli altmış saat mesafede ise beş bin ve bin kuruşa kadar ödenek verilmesi kararlaştırılmıştır.

H. 24 Ramazan 1283/ M. 30 Ocak 1867

Sayfa 8

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 695

Van'a tâbi' Asbaşın karyesi sakinlerinden Mardiros mucib-i şeri'yesi kısas olan katl ile öldürdüğü verese-i maktul ile icrâ kılınan murafaada tayin olan Farisin icrâ olunan istintâkında maktul-ı merkumu iki defa hançer-ı harble katl eylediğini beyan etmiş ise de maktul-ı merkumun on yedi yerinde hançer yarası olduğu gibi merkum Farisin biraderi Hüseyin'in zevcesi Mumi hatun anasıyla beraber müsâfereten kendi hanelerinde ikamet eden katil-i mezbûr karısı ile Asbaşınli Canko Veyselolu Mehmed'in üç dört gece evvel maktul-ı merkumun harmanından buğday sirkat ederek derûn-i hanede cem' edip katlin vukubulduğu gece dahi üçü birden geldiklerini ve maktul-ı merkumun tarlası civarında olan diğer tarla sahibi İmam Mustafa Efendi oğlu Muhammed'le dahi leyl-i mezkûrde maktul-ı merkumun nereye gidiyorsunuz tabiriyle bağırıldığı mesmû' olmağın merkumun bu fiillerine ma'lûmat hâsıl ettiği zannında bulunup ertesi gün merkum karısı bu katli üçü birlikte ifâ ettiklerini kendisine ifade ile kimseye ifşa olunmamasını rica ettiğini beyan ve ihbar etmelerine nazaran merkumanın dahi katli mezkûrede medhalleri mantûk olması cihetiyle cümlesi tevkif olduğuna dair mukaddema gelen evrak üzerine merkum farisin ber mucib-i kanun-ı icrâ-yı mücâzâtı ve eğer ki emaret-i mebhûse merkuman Canko ve Mehmed'in fiil-i katilde medhallerini ima eder ise de mezbûranın inasûn olması hasebiyle ifadesi şer'an cüz-i kabülde tutulmak kabil olamamış ve merkum Mehmed'in ifadesi katil-i merkumun farisin sözünü hikayet kabilinden bulunması mülabesesiyle tayin-i cezaların caiz

olamayacağından ba'dema muamelat-ı mukteziye icrâ kılınmak üzere haklarında bir kat daha tahkikat icrâsıyla bu babda töhmet veya berâatları kestirilerek neticesinin iş'ârı taraf olanlarına bildirilmişti buna cevaben vârid olan tahrirat-ı behiyyeleri ve Hakkari kaimmakamlığının melfûf şukkası ile zeyl mazbata liva-yı istintâknâmeden merkurum farisi hakkında hüküm olunan mücâzât-ı kanuniye icrâ kılınıp ancak merkurum Mehmed'le evvelki nefer birini tabir-i mezbûra Mumi Hatun dahi mukaddem ki ifadesinin adem-i sihhati ifade ve tezkir ederek merkuman dahi inkârlarında musırr oldukları ve haklarında hükme medar bir ser-rişte alınamadığı inhâ olunması üzerine merkurum Canko ve Mehmed'in tahliye-i sebilleri Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılındığı icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 6 Şevval sene 83

(8-a konusu); *Van Asbaşın köyü'nde yaşayan Mardiros'un öldürülmesi üzerine yapılan tetkikat neticesinde Farisin iki hançer ile öldürdünü söylemesine rağmen ceset üzerinde on yedi hançer yarası bulunmuştur. Farisin biraderi Hüseyin ve zevcesi Mumi hatun annesi ile birlikte hanlarında kalırken, Asbaşın köylü Canko Veyselolu Mehmet dört gece evvel ölenin kişinin buğdayı çaldıklarını söylemiş ve bunlara ilaveten İmam Mustafa Efendi oğlu Muhammed'le gezerken bunları gördüğünü söylemesi üzerine katilin Mehmet ve Canko olduğu düşünülmüş. Lakin bu beyanatta bulunanın birisi hatun olduğu için şahitliği kabul edilmemiş ve cinayet çözülememiştir. Bunun üzerine Canko ve Mehmet tahliye edilmiştir.*

H. 6 Şevval 1283/ M. 11 Şubat 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1354

İşbu tarihte Trabzon eyaleti valiliğine emirname-i sâmi yazılmıştır.

Cünha-yı vâkıasına mebni menfiyyen Erzurum'da bulunup hastalığa mübtela olmuş ve hitam-ı müddetine az birşey kalmış olan Of gümrük memuru sabık Mehmed Efendi'nin merhameten afv-ı müddet bakiyesiyle tahliye-i sebili Trabzon valisi devletlü paşa hazretlerinin tarafından bit-tahrirat vuku'bulan iş'âr Meclis-i Vâlâ'dan verilen karar mucibince bil-istizan makrun-ı müsaade-i Cenab-ı Padişahi olarak keyfiyet vali-yi

müşârün-ileyhe bildirilmesi iktizâ eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış olmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 29 Şevval sene 83.

(8-b konusu); *Of gümrük eski memuru Mehmet Efendi işlediği suçtan dolayı Erzurum'da hapse konulmuş, ancak cezasının bitmesine az bir vakit kalmasına rağmen çok ağır hasta olması sebebiyle Trabzon valisinden yazılan yazı ile tahliye edilmesi istenmiş ve Mehmet Efendi tahliye edilmiştir.*

H. 29 Şevval 1283/ M. 6 Mart 1867

Sayfa 9

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1361

Şiran kazası hanedanından olup töhmet-i vâkıasından dolayı Erzurum'da kalebend edilmiş ve hitam müddetine az birşey kalmış olan Esad Ağanın ıtlakı vuku'bulan iş'âr olunmaları üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmak ve lazım gelen ferman-ı ali bit-takrir leffen tesyir kılınmış olmağın icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 29 Şevval sene 83

(9-a konusu); *Şiran ilçesinde yaşayan Esat Ağa, bir şüpheden dolayı Erzurum'da kalabend cezasına çarptırılmış, ancak cezasının bitmesine az bir zaman kalmasına rağmen akli dengesini yitirdiğinden tahliye edilmiş ve durum Erzurum'a bildirilmiştir.*

H. 29 Şevval 1283/ M. 6 Mart 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1396

Maliye Nezâretine buyurulduğu ali ve Maarif-i Umumiye Nezâret-i behiyyesine tezkere-i sâmi yazılmıştır.

Erzincan sancağı dâhilinde kâin Kelkit kazasında eshab-ı servet taraflarından mücedded inşa kılınmış olan rüştiye mektebine iki yüz kuruş maaşla İslam Efendinin

muallim-i sani ve elli kuruş aylıkla Mehmed Efendinin bevvâb tayiniyle Maarif-i Umumiye Nezâret-i behiyyesi canibinden bit-takrir vuku'bulan iş'âr üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb kılınmış ve keyfiyet nezâret-i müşârün-ileyhaya ve hazinece tesviye-i iktizâsı Maliye Nezâret-i Celilesine havale ve iş'âr olunmuş olmakla oracada îcâbının ifâsına ve mekteb-i mezkûrün bu suretle inşası kaza-ı mezbûr mütehayyizan-ı ahâlisinin eser-i hamiyet ve vatanperverleri olarak şayan-ı takdir görülmekle olbabda Bab-ı Ali tarafından lazım gelenlere tebligat-ı tahsiniye icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 29 Şevval sene 83

(9-b konusu); *Erzinca'nın Kelkit ilçesinde zengin aileler tarafından yaptırılan rüştiyeye iki yüz kuruş aylıkla İslam Efendi ikinci öğretmen, elli kuruş aylıkla Mehmet Efendi kapıcı olarak görevlendirilmiştir. Bu atamaların yanında Bâbîali, okulu yaptırarlara nişan verilmesini istemektedir.*

H. 29 Şevval 1283/M. 6 Mart 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1412

İşbu tarihte Maliye Nezâret-i Celilesinden buyurulduğu ali yazılmıştır

Bayezıd sancağının hududa civariyetiyle beraber cevalangâh aşir olmasından naşı umûr-i mazbatasının kuvve-i mevcuda ile idaresi kabil olmadığı gibi Erzurum Vilayeti'nin sair taraflarının nefaratı dahi derece-i ihtiyaçlarına göre müretteb bulunacak mülâbesesiyle vilayetin kuvve-i umumiye-i mevcudasından oraya zabtiye nefer-i takiyede imkan bulunamayacağından liva-yı mezkûrde müstahdem olan yetmiş dört nefer-i zabtiyenin yüz neferi süvari ve yirmisi piyade olmak üzere yüz yirmi nefere iblağı ve Antap kazası için mukaddime kullanılmış olan elli nefer-i zabtiye maaşatı ile liva-yı mezbûr zabtiyesi hatt-ı nisabına iblağ oluncaya değin kaza-yı mezkûrde iş bu seksen iki senesi şubatından itibaren ve muvakkaten kullanılmakta olan on nefer-i zabtiye maaşlarının icrâsı mahsub ve mürettebat-ı amaliyenin bu vechile tezyidi hallerinde neferat-ı muvakkata-i mebhûseye lüzüm kalmayacağından onlara hemen ruhsat verilmesi vuku'bulan iş'âr-ı hümayunları üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb edilmiş

ve hazinece ifa-yı muktezası Maliye Nezâret-i Celilelerine havale ve iş'âr kılınmış olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 2 Zilkade sene 83

(9-c konusu); *Bayezid sancağı sınırında bulunan zabtiyenin, buraları korumasının yetersiz kaldığı ve Erzurum'da bulunan kuvvetlerin buraya gönderilememesi üzerine buraya yüz süvari, yirmi piyade ve Antep ilinden de geçici elli zabtiye buraya gönderilmiş ve bunların maaşlarının aynen olduğu gibi verilmesi ve burada artık zaptiyeye gerek kalmadığı halde hemen bunlara ruhsat verilmesi kararlaştırılmıştır.*

H. 2 Zilkade 1283/ M. 8 Mart 1867

Sayfa 10

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 828

Kars'ta olan refikleriyle nefis-i Karahisar-ı Şarkıyye'de Mehmed nam kimesnenin zevce-i menkuhası kesriyat-ı sakine olduğu haneden cebren çıkarıp iki üç gün dolaştırarak fiil-i şenî icrâ eylediklerini mukırr olan Zaim oğlu İbrahim nam şahsın kanun-ı cezanın yüzdoksan sekizinci maddesi hükmüne tatbiken ve tarih-i habsinden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde vaz'-i kürek olunarak tarih-i habsinin bu tarafa iş'ârı ve merkumun firarda bulunan refikleri Avaraoğlu Mustafa ve Canikli Osman nam şahısların dahi ahz ü giriftlerine itina kalmasını Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinde tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve melfûf istintâknâme ve evrak-ı sâire üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 22 Zilhicce sene 83

(10-a konusu); *Karahisar-ı Şarkıyye'de yaşayan Mehmet adlı kişinin eşini Karanlı Zaimoğlu İbrahim evde birçok kişi olmasına rağmen zorla kaçırıp tecavüz etmesi üzerine ceza kanununun yüz doksan sekizinci maddesince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve olayda Zaimoğlun'a yardım eden ve firarda bulunan arkadaşları Avaraoğlu Mustafa ve Canikli Osman adlı kişilerin de yakalanmalarına özen gösterilmesi istenmektedir.*

H. 22 Zilhicce 1283/ M. 27 Nisan 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 851

Erzincan sancağı dâhilinde kâin Küpesi karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Aşir'in zevcesi Teblica nam hatuna cebren fiil-i şenî icrâ eyledikleri tebeyyün eden Arif ve Süleyman'ın yüzdoksan sekizinci madde-i kanuniye hükmüne tevfiikan ve tarih-i habsleri olan sâl-i hal Şabanının altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde vaz'-i kürek olunmaları Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinin tahrirat-ı behiyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve melfûf istintâknâme ve evrak-ı sâire üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 24 Zilhicce sene 83

(10-b konusu); *Erzincan Küpesi köyü sakinlerinden olan Aşir adlı kişinin eşi Teblica'na, yine aynı köyde yaşayan Arif ve Süleyman, tecavüz ettiklerini itiraf etmeleri üzerine ceza kanununun yüz doksan sekizinci maddesince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 24 Zilhicce 1283/ M. 29 Nisan 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 817

Yarmak memlahası kâtibi Abdurrahman Efendi ile Kızılca memlahası memuru Behram ve kâtibi diğer Abdurrahman Efendilerin verdikleri tezkerelerde dokuz esmanını ziyade ve icmal ve koçanlarında noksan göstermelerinden dolayı bunlardan Yarmak memlahası kâtibi Abdurrahman Efendinin Beşir ve Behram ve Abdurrahman efendilerin dahi iki yüz seksen bir buçuk kuruşa ihtilas etmiş oldukları Rüsûmât meclisinden tanzim ve tenmik ve Rüsûmat Emanet-i celilesinden tezyil ve tasdik ile tesyir olunan mazbata melfûfat meallerdinden müsteban olup bunların kanun-ı cezanın seksen ikinci maddesi hükmüne tevfiikan tayin-i cezaları lazım gelir ise de ihtilas eyledikleri beyan kılınan akçe yedi yüz kuruştan ibaret olarak bu mefulların tahkik-i cezaları mesbukul-emsal olduğundan kalabendlik cezasının nefye tahviliyle mârru'l-beyân edenlerin seksen bir buçuk kuruş kendilerinden tahsil kılınmak üzere memur ve

kâtib-i mûmâ-ileyhin tarih-i tevkiflerinden itibaren birer sene müddetle Sinop'a nefy edilmeleri Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmuş ve bil-istizan irade-i seniyye-i Cenab-ı Şehriyari dahi bu merkezde müteallik buyurulup lazım gelen ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir edilerek keyfiyet-i emanet-i müşârün-ileyhaya da bildirilmiş olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 26 Zilhicce sene 83

(10-c konusu); *Yarmak tuz ocağı kâtibi Abdurrahman Efendi, Kızılca bölgesi memuru Behram ve kâtibi Abdurrahman Efendi adlı kişilerin verdikleri belgelerde, dokuz isimden fazla ve koçanlarını noksan bildirmişler ve bunun yanında aynı kişiler iki yüz seksen bir buçuk kuruş çalmış oldukları saptanması üzerine ceza kanununun seksen ikinci maddesine nefy (sürgün) cezasına ²⁰ çarptırılarak, Sinop'a gönderilmişlerdir.*

H. 26 Zilhicce 1283/ M. 1 Mayıs 1867

Sayfa 11

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 893

Erzincan sancağı dâhilinde kâin Süleymanlı karyesi ahalisinden maktûl Hüseyin'in veresiyle katil talebe-i ulumdan Osman'ın icrâ kılınan mürâfaa-yi şer'iyye ve muhakeme-i nizamiyelerine dair Erzurum Vilayet-i Cinayet ve liva-yı mezkûr memleket meclislerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataların ve liva-yı mezkûr kaimmakamının melfûf şukkası ve il'lâm-ı şer'isi ve istintâknâme Meclis-i Vâlâ'da lede'l-mütalaa meallerinden müsteban olduğu vechile verese-i merkuma-i mezbûr Osman'ın katl-i mezkûr taammüden ifâ eylediğine mütedair tasaddî eyledikleri davalarını isbattan ihzâr-ı acz edip istihlaf ettiklerinde Merkum Osman'a bil-muvâceha yemin ettirildiğinden bu surete müddeîyan-ı mezbûran müdde-i aleyh Osman'a bila beyyine muârazaya kâdir olacakları Cenab-ı Fetvahaneden beyan

²⁰ Osmanlı Devleti'nde başvuru bir ceza türüdür. Kişi özellikle bölgenin huzurunu bozuyorsa ceza olarak bir bölgeye belli bir süre sürgüne gönderilmesidir. Bu konuda detaylı bilgi için bk; Halil Cin-Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 317-319- Mehmet Güneş, "Osmanlı Devleti'nde Sürgün Cezası ve Karahisar-ı Sahib'e Yapılan Sürgünler (1815-1839)", *History Studies*, C. 8, sa. 1, ss. 49-70, Mart 2016- Suha Oğuz Baytimur, "Osmanlı Devleti'nde Kalebend ve Sürgün Cezalarının Uygulamaları ile Mahkumların Serbets Bırakılmaları", *II. Türk Hukuk Tarihi Bildirileri*, İstanbul 13-14 Mayıs 2016.

kılınmış ve şu halde maslahatın tesviye-i iktizâ-yı şer'iyesi isbat-ı beyyineye muallak bulunmuş olup ancak cereyan eden tetkikat-ı nizamiyede vuku'bulan ihbarata göre merkur Hüseyin katl kasdiyle hucüm etmesi üzerine merkur Osman ile refikleri yine talebe-i ulumdan Numan ve Yusuf ve Mehmed nam kimesneler müdafaa ve muhafaza-yı nefis zımmında merkumu kama ve yatağan bıçağı ile itlâf eyledikleri anlaşılması cihetiyle zikr olunan talebe Osman'ın kanun-ı cezanın yüz seksen ikinci maddesine tevfiķan salıverilmiş olması müdafaa-yı kanuna görüldüğü bâ-mazbata ifade olunmuş olmağın icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 11 Zilhicce sene 83.

(11-a konusu); *Erzincan Süleymanlı köyü'nde yaşaşan Hüseyin adlı kişi, öğrenci olan Osman tarafından öldürülmesi üzerine yapılan muhakeme sonucunda Hüseyin; Osman, Numan, Yusuf ve Mehmet'in üzerlerine saldırdığı ve bu öğrencilerinde kendilerini korumak için kama ile Hüseyin'i öldürdükleri ortaya çıkması üzerine ceza kanununun yüz seksen ikinci maddesince tahliye edilmişlerdir.*

H. 11 Zilhicce 1283/M. 16 Nisan 1867

Sayfa 13

Fi gurre-i Muharrem sene 84/ M. 5 Mayıs 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 947

Erzincan sancağı mutasarrıfı esbak Mardin kaimmakamı sadetlü Arslan Paşa'nın mutasarrıflığı hengâmda kethüdası Yusuf Kuzucan memlehası merkez memuru Ahmed Efendiyi darb ve habs eylediği iddia kılınmaktan dolayı icrâ olunan tahkikatta kethüda-yı mûmâ-ileyh liva-yı mezkûr dâhilinde kâin ağa memlahasından zayi' olan tuzdan dolayı vuku'bulan iştibâh üzerine paşa-yı mumâileyhin emriyle mumâileyh Ahmed Efendiyi habs edip biraz sonra mahallî Rûsûmât nazırı Mustafa Efendinin vuku'bulan kefaletine mebni sebeble tahliye olunduğunu beyan ile madde-i darbın vesair muamelenin vuku'nu inkâr etmiş ve habs maddesinde vuku' emrini paşa-yı mumâileyh dahi tasdik edip kethüda-yı mumâileyhin bizzat darb ettiğine dair serrişte ve emâreye dest-res olunamamış ise de mumâileyh Ahmed Efendi nerdübândan ittiriliyor iken hakkında kethüda-yı mumâileyh canibinden şütûm-i galîza telaffuz ve

îrâd kılındığı ve olhalde zabtiyeler canibinden dahi darb olunduğu ihbarat-ı vâkıadan anlaşılması olduğundan kethüda-yı mûmâ-ileyhin kanun-ı cezanın yüz on dördüncü maddesi hükmünce icrâ-yı mücâzât Rûsûmât emanet-i celilesinden bit-takrir beyan ve iş'âr kılınmış olup ancak madde-i hasbin paşa-yı. mumâileyhin emriyle sebep-i vuku' cihetiyle onun için kethüda-yı mûmâ-ileyh mesûl olmak lazım geleceği misillü biz-zat darba cürette mütebeyyin olmayıp bil-farz kendisinin darba medhal-i niyet eylese bile mumâileyh Ahmed efendinin madrubiyet ve mahbûsiyeti memuriyetini icrâ ederken veya icrâ ettiği hükm memuriyetten dolayı olmamasına nazaran hakkında bu madde hükmünce muamele-i cezaiye-i icrâsı kabil olmayarak fakat kendisinden sudûr eden şütûm-i galizaya mebni tayin-i cezası lazım geldiğinden kethüda-yı mumâileyhin kanun-ı mezkûrün iki yüz ondördüncü maddesi hükmüne tatbikan on beş gün habs olunmuş darba cüret eyledikleri haber verilen mezkûr zabtiyelerin dahi icrâ-yı istintâkiyla derece-i töhmetlerinin bu tarafa iş'ârı Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmış ve keyfiyet-i emanet-i müşârün-ileyhaya bildirilmiş olmağın icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 9 Muharrem sene 84.

(13-a konusu); *Erzincan'ın eski mutasarrıf kethüdası Yusuf, Mardin kaymakamı Arslan Paşa zamanında Kuzucan tuz ocakları memuru Ahmet Efendiyi darp ve hapsediği iddiası üzerine yapılan araştırmada tuz ocaklarında ziyan olan tuzdan dolayı Arslan Paşa, Ahmet Efendiyi hapsedse de Rûsûmât Emîni Mustafa Efendinin kefilliği ile serbest bırakılmış ve darbu inkâr etmiştir. Yapılan inceleme neticesinde Ahmet Efendi merdivenden ittirilmiş ve bazı zabtiye tarafından darp edilmiştir. Bunun üzerine Yusuf, ceza kanununun iki yüz on dördüncü maddesince on beş yıl süreyle hapis cezasına çarptırılmış ve darp eden zabtiyelerin bulunması istenmiştir.*

H. 9 Muharrem 1284/ M. 13 Mayıs 1867

Sayfa 14

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 924

Trabzon eyaleti dâhilinde kâin Akçabat kazası muzâfatından Polathane kasabalı maktûl hacı Abdülhamid'in katili olan oğlu Şakir'in ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş

sene müddetle vaz'-ı kürek olunmak üzere Erzurum'a gönderilmesi Meclis-i Vâlâ kararı ve müteallik buyurulan irade-i seniyye-i cenab-ı padişahi mucibince eyalet-i mezkûre valiliğine izbar edilmiş olmağın vusûlünde iş'âr olunacak tarih-i habsinden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'ı kürek ettirilmesine himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 14 Muharrem sene 84.

(14-a konusu); *Trabzon Akçabat ilçesi Polathane bucağında yaşayan Hacı Abdülhamid, oğlu Şakir tarafından öldürülmesi ile Şakir, ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 14 Muharrem 1284/ M. 18 Mayıs 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 168

Maliye Nezâretine buyurulduğu ali yazılmıştır.

Erzurum Vilayeti dâhilinde olup Akçay'da bulunan Kiğı kazasına muhassas bin yedi yüz elli kuruş maaşla Ağnos kazası müdürü sabık Ali beyin ve Albak kazasına iki bin kuruş maaş muhassasıyla ikinci sınıf ashabından ve Mekteb-i Mülkiyeden mahrec Hüseyin Şemseddin efendinin ve Livane kazasına dahi kezalik muhassas olan iki bin kuruş maaşla Rikab-ı Şâhâne kapıcı başlarından ve birinci sınıf ashabından Verine? (ورينه) kazası müdürü sabık Osman beyin tayini Meclis-i Vâlâ'da tensîb edilmiş ve hazinece ifa-yı muktezasına Maliye Nezâret-i Celilesine husus ve iş'âr kılınmış olmağın icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 9 Safer sene 84.

(14-b konusu); *Erzurum Akçay'da bulunan Ağnos kazası müdürü Ali bey bin yedi yüz elli kuruş maaşla Kiğı'ya, Albak kazasına iki bin kuruş maaşla Hüseyin Şemseddin Efendi, Livane kazasına aynı maaşla kapıcı Osman Bey adlı kişiler tayin edilmiştir.*

H. 9 Safer 1284/ M. 12 Haziran 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 95

Van sancağı dâhilinde kâin Çölemerik kasabasına muzâf YokuşMahallesi ahalisinden maktûl Sadullah nam kimesnenin veresesinden ammizâdesi olup kendi tarafından bil-ihale verese-i sâire canibinden bil-vekâle ve bil-vesaye iddiada bulunan İsmail ile maktûl merkumun katili olan damadı Haço Ali nam şahsının icrâ kılınan murafaa-yi şer'iyye ve muhakeme-i nizamiyelerine dair Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve liva-yı mezbûr kaimmakamının melfûf şukkası ve i'lâm-ı şer'i ve istintâknâme Meclis-i Vâlâ'da lede'l-mütalaa meallerinden müsteban olduğu üzere merkum Haço Ali'nin kayınpederi mezbûr Sadullah'ı mucib-i şer'isi kısas olan katil ile öldürdüğü tav'an ikrârıyla ba'des-subut vekil-i mezbûr İsmail bil-ihale ve bil-vekale katil-i merkumu kısastan afv etmesiyle kısas-ı sakıt ve mesele-i vereseden sağire Huriye hakkında diyete münkalib olup fakat katil bazı mahalde Haço Ali ve bazı mahalde Abdullah diye tahrir olunduğu misellü maktul dahi bazı mahalde Sadullah ve bazı mahalde Abdullah diye terkim kılınmağın sebk-i müşevveş olarak bu surette müddeî merkum ihaleten ve müddeîlerine izafetle vekaleten katil olan kimseyi bil-rıza kısastan afv etmiş olduğundan merkum İsmail ile müvekilleri fî-mâba'd katilden maktulün dem ve diyetine müteallik nesne davasına kadir olmayacakları Cenab-ı Fetvahaneden beyan kılınmış olmağın iktizâ-yı şer'iyesinin olveçhile tashih ve tesviyesiyle katilin kanun-ı cezanın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tatbiken ve tarih-i habsinden itibaren bit-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmuş ve tarih-i habsinin bu tarafa bildirilmesi bâ-mazbata ifade olunmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 9 Safer sene 84.

(14-c konusu); *Van Çölemerik kazasında yaşayan Sadullah adlı kişi damadı Haço Ali tarafından öldürülmesi üzerine Sadullah'ın varisi olan İsmail katili affetmesi üzerine Haço Ali, ceza kanununun yüz yetmiş ikinci maddesince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 9 Safer 1284/M. 12 Haziran 1867

Sayfa 15

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 112

Kars ahalisinden olup ma'lûmül-miktar altınlarını alarak İranlı Molla Muhammed ve Ali'yi dolandırdıkları tetkikat-ı vâkıdan anlaşılın Ümmî Hafız ve kasab Mevlüd nam şahısların İranlıları temîn eylemelerinden dolayı bir güne davaları kalmadığı Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinin tahrirat-ı behiyye-i cevabiyeleriyle tevârüd eden mazbatası melfûf istintâknâme ve evrak-ı sâire meallerinden müsteban olduğundan merkuman-ı Hafız ve Mevlüd'ün iş bu hareketlerinden dolayı mazhar-ı mücâzât olmaları lazım gelir ise de merkum Hafız zaten ümmî ve Mevlüd meczub olup hukuk-ı şahsiye cihetiyle de tesviye pezir olmuş idüğünden bunların vuku'bulan müddet-i mahbûsiyetleri haklarında ceza-yı kanî adliye tahliye-i sebillerine dair Hâriciye Nezâret-i Celilesiyle bilmuhâbere Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbatanın sureti leffen gönderilmekle suret-i mebhûse mucibince iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 16 Safer sene 84.

(15-a konusu); *Kars'ta yaşayan Ümmi Hafız ve kasap Mevlüt adlı kişiler, İranlı Molla Muhammed ve Ali'nin altınını alarak dolandırdıkları sabit görülmüş ve yakalanmışlardır. Ancak Hafız'ın ümmi olması Mevlüt'ün ise akıl hastası olması sebebiyle tahliyelerine karar verilmiştir.*

H. 16 Safer 1284/M. 19 Haziran 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 132

Sürmene kazası ahalisinden maktûl hamal Ali'nin katilleri olan Arapoğlu Mustafa ve Erzurum sakinlerinden Bitlisli Mehmed ve küçük hamamın müste'ciri Yusuf ve Dülker Mehmet külhancı Haço nam şahısların kanun-ı cezanın yüzyetmiş dördüncü maddesi hükmüne tatbiken ve tarih-i habslerinden itibaren mahalinde ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmalarında ve tarih-i habslerinin bu tarafa iş'ârına dair Erzurum Vilayet ve Liva Cinayet Meclislerinden tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataların melfûf i'lâm-ı şer'isi ve istintâknâme

üzerine Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbatanın sureti leffen irsal kılınmağın suret-i mebhûsa mucibince iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 19 Safer 84.

(15-b konusu); *Sürmeneli Arapoğlu Mustafa, Erzurum'da yaşayan Bitlisli Mehmet, hamamcı Yusuf, Mehmet ve külhancı Haço adlı kişiler, Hamal Ali'yi öldürmeleri üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 19 Safer 1284/ M. 22 Haziran 1867

Sayfa 16

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 88

Muş sancağının geçen seksenbir senesi hububat aşârına fesad karıştırıldığı rivayet olunmasından ve o sırada liva-ı mezkûr kaimakamı bulunan izzetli Mahmud Kaiz Paşa aleyhinde dahi bazı mîrîne şikâyet vukubulmasından dolayı paşa-yı mûmâ-ileyhin yerine muvakkaten vekil tayiniyle kendisi Erzurum'a celb olunarak Meclis-i Temyîz-i Hukuk ve Cinayet-i Vilâyet heyeti Meclis-i İdarede hazır oldukları halde icrâ olunan tahkikat ve tetkikatı müteallik vârid olan mazbata ve istintâknâme ve evrak-ı sâire üzerine Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbatanın sureti leffen ve lazım gelen ferman-ı âlî dahi maan tesyâr kılınmağın suret-i mebhûs tafsilatında müsteban olduğu vechile paşa-yı mûmâ-ileyhin bu babda vâki' olan hareketi hakkında kanunda ceza-yı cerh olmayıp hususiyle kendisinin bil-istifa kaimmakamlık-ı mezkûrden infîlî vuku'bularak şimdiye kadar postada kalarak henüz bir memuriyete tayin olunamaması ceza-yı kafî ad olunmuş ve maaşları tam gösterilmeyip fakat on beş gün evvel ruhsat verilen asâkir-i zabtiye aylıklarından beş bin beş yüz kuruşluk elli beş altın mal sandığından ahz ile ketm ve ihtilâs eylediği tebeyyün eden sabık Serkerde Abdurrahim ağanın seksen ikinci madde-i kanuniye hükmüne tevfikân mahrumiyet cezasıyla beraber tarih-i habsinden itibaren beş sene müddetle Erzurum'da kalebend edilmesiyle ihtilas eylediği akçenin dahi iki kat olmak üzere istirdadıyla haziney-i celileye gönderilmiş ve bu mefule nakarat-ı muvazzafanın müstehak oldukları maaşların heyet-i meclis hazır olduğu halde sergi ferşiyle tevzî' ve taksim olunmuş nizamât-ı mevzûa ve

mukasemede iken Muş'ta bu kaideden riâyet olunamamasından bunun için mebhûsdan bir takımının mukaddem icrâ olunmuş oldukları cihetle bunlardan henüz icrâ olunmamış adamlar var ise onların dahi hemen tebdillerine himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 21 Safer sene 84.

(16-a konusu); *Muş sancağının 1281 senesi hububat vergisine fesat karıştıran Muş kaymakamı Mahmut Kaiz Paşa ile zabtiye askerinin maaşı olan beş bin beş yüz kuruş değerinde ki elli altını zimmetine geçiren Sereske Abdurrahman muhakeme sonucunda Mahmut Kaiz Paşa, görevden uzaklaştırılmış, Abdurrahman ise ceza kanununun seksen ikinci maddesince beş yıl süreyle Erzurum'da kalebendlik cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca Muş sancağında bu olaya karışan diğer memurlarında tespit edilmesi istenmektedir.*

H. 21 Safer 1284/ M. 24 Haziran 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 56

Giresun sancağına tâbi' Seyit karyesi ahalisinden maktûl müezzinoğlu Hüseyin'in katili olup salb ile idamı mukarrer olan oğlu Ahmet'e muavenet ettikleri tahakkuk eden hafidi Halil ve damadı Ahmet nam şahısların ber-mucib-i kanun-ı ceza on sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmeleri Meclis-i Vâlâ kararının ve müteallik buyurulan irade-i seniyye-i hazret-i şehriyarî mucibince Trabzon Vilayeti valiliğine bildirilmiş olmağın vürûdlarında tarih-i habslerinden bil-itibar müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmelerine himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 21 Safer sene 84.

(16-b konusu); *Giresun Seyit köyü ahalisinden Ahmet, babası Müezzinoğlu Hüseyin'i öldürmesi üzerine asılarak idam edilmiş ve bu olaya yardım eden Halil ve damadı Ahmet ise ceza kanununun gerekli maddesince on yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlar ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.*

H. 21 Safer 1284/ M. 24 Haziran 1867

Sayfa 17

Erzurum Vilayetine

Evrak numarası; 119

Kars sancağına tâbi' Şuragel kazasında kâin Okçuoğlu karyesi ahalisinden maktûl Süleyman'ın verese-iyle katili olan Kımlı? (قىملى) karyeli Mehmed nam şahsının icrâ kılınan murafaa-yi şer'iyelerine vârid olan tahrirat-ı behiyyeleriyle melfûf Cinayet-i Vilayet Kars sancağı meclisinin mazbataları ve i'lâm-ı şer'isi ve istintâknâme meallerinden müsteban olduğu üzere merkur Mehmed mezbûr Süleyman'ı mucib-i şer'isi kısas olan katil ile katil eylediği tebeyyün ile sâbit olmuş olmağın Cenab-ı Fetvahaneden beyan kılındığı vechile verese-i maktûl katil merkumu kısastan afv etmediği halde bizzat huzurunda talebiyle katil merkumun icrâ-yı kısas ve eğer afv eder veya sulh olurlar ise olhalde kısas sâkıt ve mesele sığâr-ı verese haklarında diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'isinin icrâsıyla katil-i merkumun tayin-i mücâzat-ı kanuniyesi için tarih-i habs gösterilerek keyfiyetinin bâ-i'lâm ve mazbata tekrar bu tarafa iş'ârı Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmuş ve bil-istizan cenab-ı Padişahi dahi olmerkezde müteallik buyurulub îcâb eden ferman-ı alî bit-tasdir maen gönderilmiş olmağın ber-minval-muharrer icrâ-yı muktezasına himmet buyurulması siyâkında şukka. İrade-i Seniyye

Fi 29 Safer sene 84.

(17-a konusu); *Kars Kımlı? köylü Mehmet, Şuragel ilçesi Okçuoğlu köyü'nde yaşayan Süleyman'ı öldürmesi üzerine maktûlün varisi katili kısastan affedip etmeyeceğinin bildirilmesi ve affederse katilin ceza kanununun gerekli maddesince cezalandırılması istenmektedir.*

H. 29 Safer 1284/ M. 2 Temmuz 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 81

Van sancağında kâin Adilcevaz kazasında meskün muhâcirin-i çerakiseden maktûl Mustafa'nın hâzıran varisi bulunan biraderi Hüseyin ile katili denilen Muş sancağında vâki' Ahlat kazasına tâbi' Tapavank karyesi sakinlerinden ve Ermeni milletinden Mikta'dın icrâ kılınan murafaa-yi şer'iyelerine dair Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisi'nin tahrirat-ı devletleriyle vârid olan mazbatası ve ilâm-ı şer'i ve istintâknâme Meclis-i Vâlâ'ya lede'l-havale merkur Mikta mezbûr Mustafayı mucib-i şer'isi kısas olan katil ile öldürdüğü sabit olduğundan Cenab-ı Fetvahaneden beyan kılındığı vechile mezbûr Hüseyin katil-i merkumu kısastan afv etmediği halde bizzat huzurunda talebiyle katil merkumun icrâ-yı kısası ve eğer afv eder veya sulh olurlar ise kısas sâkıt olacağından îcâb-ı şer'isinin icrâsıyla tayin-i mücâzât-ı kanuniyesi zımmında tarih-i habsi gösterilerek keyfiyetinin bit-tekrar bâ-i'lâm ve mazbata bu tarafa iş'ârı bâ-mazbata ifade olunmuş ve bil-istizan irade-i seniyye-i hazret-i padişahi dahi olmerkezde müteallik buyurulup lazım gelen ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış olmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 2 Rebiülevvel sene 84.

(17-b konusu); *Van Adilcevaz ilçesinde yaşayan Çerkes göçmeni Mustafa, Muş Ahlat ilçesi Tapavank köyü'nde yaşayan ve Ermeni milletinden olan Mikta adlı kişi tarafından öldürülmesi ile Mustafa'nın varisi Hüseyin eğer katili affetmezse kısas cezasının uygulanması, affederse katilin ceza kanununun gerekli maddesince cezalandırılması istenmektedir.*

H. 2 Rebiülevvel 1284/ M. 4 Temmuz 1867

Sayfa 18

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 297

Van sancağına tâbi' Adilcevaz kazasında vâki' Kazoğ (?) (كازوغ) karyesinden mürûr eden mâ-yi lezîzin muhtac-ı tamir olan yolları lede'l-keşf yirmi dört bin yüz elli kuruş masrafla vücuda geleceğinden ve bunun on dört bin yüz elli kuruşu ahali tarafından tesviye olunacağından kusur on bin kuruşun dahi mal hıdmetinden tesviyesi

bâ-mazbata vuku'bulan iş'âr üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb edilmiş ve hazinece ifa-yı muktezası Maliye Nezâret-i Celilesine havale ve iş'âr kılınmış olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 4 Rebiülevvel sene 84.

(18-a konusu); *Van Adilcevaz ilçesi Kazoğ? köyü'nün tamir edilmesi gereken yollarının toplam masrafı yirmi dört bin yüz elli kuruş olarak hesaplanmış ve bunun on dört bin yüz elli kuruşu ahali tarafından, on bin kuruşu mal hizmetinden karşılanacağı bildirilmektedir.*

H. 4 Rebiülevvel 1284/ M. 4 Temmuz 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 224

Van sancağında vâki' Erciş kazasına tâbi' Haydarbey karyesi ahalisinden mahnûkan vefat eden Abdullah nam sağırın peder ve madırıyla katilesi denilen karye-i mezkûre sakinelerinden Fatma'nın icrâ kılınan murafaa-yi şeri'ye ve tetkikat-ı nizamiyelerine dair Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve liva-ı mezbûr mutasarrıfının melfûf şukkası ve zir-i Meclis-i Cinayet livadan musaddak istintâknâme ve il'lâm-ı şer'i Meclis-i Vâlâ'ya lede'l-havale katile-i merkume Fatma'nın sağır-ı mezbûr Abdullah'ı mucib-i şer'isi diyet olan katl ile katl ve hatf edip naaşını nehre ilka eylediği tav'an ikrârıyla sabit olduğundan bu surette maktul-ı merkum Abdullah'ın kazadan diyeti olan onbin dirhem-i şer'iyi sinin-i selasede üç taksit ile müddeayât eevat-ı mezbûrana katile-i mezbûra Fatıma'nın eda eylemesi lazım geleceği Cenab-ı Fetvahanenin beyan kılındığına ve tetkikat-ı hâriciyeye nazaran mezbûra Fatıma'nın merkum Abdullah'ı taammüden hatf ve idam eylediği tebeyyün etmesiyle kanun-ı cezanın yüz yetmişinci maddesi hükmünce idam olunması lazım gelir ise de mezbûranın diyetiyle mahkum olmuş ve yüz yetmiş birinci madde îcâbınca hükm-ü kanunun hukuk-ı şahsiyeyi ıskat edememesi mûlabesesiyle mezbûra idamına hükm olunamayacağına binaen diyet hususunun olvechile tesviyesiyle katile-i merkumenin kanun-ı mezkûrün yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tevfiikan ve tarih-i habsinden itibaren hususiye hali cihetiyle teşhiretten sarf-ı nazarla on beş sene müddetle nisayet-i mahsusu mahalliyede habs edilip tarih-i mahbûsiyetinin bu

tarafa iş'ârının bâ-mazbata ifade kılınmağın ber-minval-i muharrer îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 11 Rebiülevvel sene 84.

(18-b konusu); *Van Erciş ilçesi Haydarbey köyü'nde yaşayan ve boğularak vefat eden Abdullah adlı kişiyi öldüren Fatma cezası diyet olmasına karşın, Fetvahane kararı ile Abdullah'ın on bin dirhem borcunu senede üç taksit ile ödemesi kararlaştırılmıştır. Ancak Fatma'nın kasten adam öldürmesinden dolayı ceza kanununun yüz yetmişinci maddesince idam olunması gerekse de katil diyet ile mükellef tutulmuş ancak bu da şahsi hukuka aykırı olduğu için diyet yerine ceza kanununun yüz yetmiş ikinci maddesince on beş yıl kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 11 Rebiülevvel 1284/ M. 13 Temmuz 1867

Sayfa 19

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 363

Öteden beri Lazistan sancağına mülhak olduğu halde Erzurum Vilayeti'nin hinn-i teşkilinde bit-tefrik Çıldıra ilhak olunmuş olan Livane ve Maçahel kazalarının merkez livaya ba'de mesafeleri cihetiyle ahali hükümete müracaatta düçar-ı müşkilat olmakta bulduklarından mezkûr kazaların kemâ-fi's-sâbık Lazistan sancağına rabt ve ilhakı vuku'bulan istidâ üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb edilmiş ve keyfiyeti Trabzon Vilayetine bildirilip hazinece tesviye-i muktezası dahi Maliye Nezâret-i Celilesine havale kılınmış olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 17 Rebiülevvel sene 84.

(19-a konusu); *Çıldır'a bağlanan Livane ve Maçahel sancakları merkez hükümete yazışma zorluğundan dolayı yine Lazistan eyaletine bağlanmışlardır.*

H. 17 Rebiülevvel 1284/ M. 19 Temmuz 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 235

Erzincan sancağında kâin Erkegan ve Sürbahan karyeleri ahalisinden olup mezkûr Erkegan karyesi mütemekkinlerinden Rahib İvadik muvazzaf hıdmetkarları

bulunduğu halde hanesinden ma'lûmul-miktar eşyasını ahz ü sirket eyledikleri ikrârlarıyla telbin eden Alioğlu Mustafa ve İsmailoğlu Çomo nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirmi ikinci maddesi hükmüne tatbikan ve tarih-i habsleri olan seksen iki senesi Teşrinevvelinin yirmi dokuzundan itibaren üçer sene müddetle habs olunmaları ve eşya-yı mesrukanın dahi aynen veya kıymeten merkumandan bil-istirdad sahibine verilmesi Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinin tahrirat-ı behiyyeleriyle vurûd eden mazbatası ve melfûf istintâknâme ve evrak-ı sâire üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 25 Rebilüevvel sene 84.

(19-b konusu); *Erzincan Erkegan köylü Alioğlu Mustafa ve Sürbahan köylü İsmailoğlu Çomo, Erkegan köylü Rahip İvadik'in para ve eşyasını çalmışlardır. Bunun üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi ikinci maddesince üç yıl süreyle hapis cezasına ve çaldıkları eşyaları geri vermelerine karar verilmiştir.*

H. 25 Rebiülevvel 1284/ M. 27 Temmuz 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 333

Tortum nahiyesi dâhilinde vâki' Sohturut karyesi ahalisinden olup Verinkig karyeli Dursun ve Karayın nam kimesnelerin mezkûr Sohturut karyesi civarında nehâren soyup altmış kuruşla ma'lûmul-miktar eşyasını ve bundan akdam iki nefer livaneleri dahi soyduklarını indel-istintâka mukırr olan Feyzioğlu Yunus ile Osman nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi hükmünce tayin-i cezaları Erzurum Vilayeti Cinayet ve İspir kazasına meclislerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatalarında gösterilmiş olup ancak tarîk-i şekâvette adam soymak fazıhasına itiyad ettiği bilinemeyen kıta-yı tarifin madde-i mezkûre hükmünce ceza gördükleri mesbûku'l-emsâl isede merkumanın esnâ-yi râhda gasp fiilini icrâyen cüretleri tekrar etmiş olduğuna binaen kendilerinin kanun-ı mezkûrün altmış ikinci maddesi zeyli hükmüne tatbikan ve tarih-i habsleri olan seksen üç senesi Rebiülahirinin ibtidasından itibaren bit-teşhir beş sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve merkumanın eşya-yı mağsubeden bazıları refiklerinden ber-hayat olan esad ve Alide kaldığını söylemelerine mebni onlar hakkında dahi ceza tayini cümle-i iş'ârdan isede muharrerat-ı mezkûreye melfûf istintâknâme mukarebete nazaran bunlar sevk-i

refekatleri müzekker olamadan kendilerinee böyle bir nat-ı isnadı bazı kimesnelerin husumetinden neşat eylediğini söylemiş olmaları ve o halde bunlar haklarında şimdiden ceza tayini kabil olamayacağı cihetiyle bir kat daha tahkikat icrâsıyla bunların dahi refekatleri sabit olur ise keyfiyetin bâ-mazbata ve istintâknâme bu tarafa inhâsı Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 21 Rebilülahir sene 84.

(19-c konusu); *Tortum Sohturut köylü Feyzioğlu Yunus ve Osman, Verinkig Köyü'nde yaşayan Dursun ve Karayın'ın yollarını keserek gasp etmeleri üzerine ceza kanununun altmış ikinci maddesinin eki gereğince beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 21 Rebiülahir 1284/ M. 22 Ağustos 1867

Sayfa 20

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 204

Kars sancağı dâhilinde kâin Kağızman kasabası ahalisinden maktûl Feyzullohoğlu Ahmed'in veresiyle katili olan Benli Ahmet karyesi sakinlerinden Ohan ve Beto nam şahısların icrâ kılınan murafaa-yi şer'iyelerine ve merkuman ile muayyen katil denilen Kafo hakkında cereyan eden tahkikat-ı nizamiyeye dair Erzurum Vilayet-i Cinayet ve liva-yı mezkûr mahallelerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataları varlığından istintâknâme ve i'lâm-ı şer'î Meclis-i Vâlâ'da lede'l-mütalaa meallerinden müsteban olduğu üzere merkuman Ohan ve Beto'nun merkum Ahmed'i mucib-i şer'isi kısas olan katil ile öldürdüklerine dair sebkat eden ikrârları şahidat-ı şehadetleriyle sabit olmuş olduğundan icâbında Cenab-ı Fetvahaneden beyan kılındığı üzere verese-i kibârın küllisi veyahut bazısı merkumanı kısastan afv eylemedikleri halde bizzat huzurlarında talepleriyle katılan merkuma Ohan ve Bato'nun icrâ-yı kısasları ve eğer vereseden cümlesi veya içlerinden birisi katılan merkumanı kısastan afv eder veya sulh olurlar ise olhalde kısas sakıt ve mesele-i sağar-ı verese hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'isinin icrâsıyla katılan merkumanın icrâ-yı mücâzât-ı kanuniyeleri zımmında tarih-i habsleri gösterilerek keyfiyetin bi-i'lâm

ve mazbata tekrar bu tarafa iş'ârı ve merkuman Ohan ve Beto refikleri olan Kafo beraber olarak merkum Ahmet beye satmak için karye-i mezkûreye azimet ve Niko nam kimesnenin hanesinde beytütet eylediği halde mebde sirkat etmek üzere bunlar merkum Ahmed'in yanına gittiklerini itiraf ile madde-i katle mübâşeretlerini yekdiğerine atf etmiş iselerde merkuman Ohan ve Bato'nun katil oldukları şer'an sabit olup Kafo'nun muavenetinde bulunduğu indet-tedkik anlaşılmış olduğuna mebni merkum Kafo'nun kanun-ı cezanın yüz yetmiş beşinci maddesi hükmüne tatbikan ve tarih-i habsinden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle mahallinde küreğe konulması ve tarih-i habsinin bu tarafa bildirilmesi bâ-mazbata ifade kılınmış bil-istizan irade-i seniyye-i cenab-ı şehinşahı dahi olmerkezde müteallik buyurulmuş olmağın iktizâsına eden ferman-ı ali bil-tasdir leffen tesyir olunmak olanla icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 9 Cemaziyelevvel sene 84.

(20-a konusu); *Kars BenliAhmet köylü Orhan, Beto ve Kafo, Kağızman ilçesinde yaşayan Feyzulloğlu Ahmet'i öldürmeleri üzerine maktûlün varisi bunları kısıstan affetmezse kısas cezasının uygulanması, affeder ise ceza kanununun yüz yetmiş beşinci maddesince beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 9 Cemaziyelevvel 1284/ M. 8 Eylül 1867

Sayfa 21

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası;406

İngiltere devleti fahimesinin Erzurum'da mukîm konsolosu tercümanı Mösyö Antuvan'ın hıdmetçisi akrabasından olup Antuvan'ın zevce-i mutlakası Serim nam hatunu katl kasdıyla cerh eylediği mukırr olan Terzi Agob nam şahsından mezbûranın masârif-i cerrahiyyesi ve eyyam-ı mütalaasına ücreti kâmilen bit-tahsil mezbûraya verildikten sonra kendisinin hükm-ü kanuna tevfikkan ve tarih-i habsi olan bin iki yüz seksen üç senesi Şaban'ının yirmi yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle mahallinde küreğe konulmasına ve teferruâtına dair Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisi'nin ve komisyon mahsusunun tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataların ve melfûf istintâknâme ve evrak-ı sâire üzerine Meclis-i Vâlâ'dan kaleme

alınan mazbatanın sureti leffen irsal kılınmağın ahkâm-ı mundericesinin tahliye-i icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 12 Cemaziyelevvel sene 84.

(21-a konusu); İngiltere Devleti Erzurum konsolosu tercümanı Mösyo Antuvan'ın hizmetçisi Terzi Agob, tercümanın eşi Serim hatunu yaralaması üzerine cerrahi operasyon masrafını vermesi ve ceza kanununun ilgili maddesince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.

H. 12 Cemaziyelevvel 1284/ M. 11 Eylül 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası;268

Trabzon'a tâbi' Akçabat kazasına muzâf (ترزيق) karyesi ahalisinden ve müşahir-i eşkiyadan oldukları halde ele geçirilen Hüseyin ve Şakir nam şahısların ber-mucib-i kanun on beş sene müddetle vaz'-ı kürek olunmak üzere Erzurum'a irsalleri nefera'at-ı sâiresiyle Meclis-i Vâlâ kararı ve müteallik buyurulan irade-i seniyye-i şehriyari mucibince Trabzon Vilayeti'ne bildirilmiş olmağın vürûdlarında tarih-i habsleri olan seksen bir senesi Ramazanının guresinden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesine himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 12 Cemaziyelevvel sene 84.

(21-b konusu); Trabzon Akçabat'ta eşkiya olan Hüseyin ve Şakir adlı kişiler, 1 Ramazan 1281 tarihinden itibaren on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlar ve durum Trabzon vilayetine bildirilmiştir.

H. 12 Cemaziyelevvel 1284/ M. 11 Eylül 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası;418

Rusya memalikinden (حرکو/خرکو) şehri ahalisinden olup Erzurum Rüsûmât Nezâreti Sandık Emmini Agob'un hıdmetinde bulunduğu halde hanesinde bazı ecnas altın ve mücevheratını sirkat eylediği mukırr olan Avadis nam şahsın Rusya konsolosunda kaydı bulunmamasından dolayı tabiyeti kabul ve tasdik kılınmamış olduğuna mebni kanun-ı cezanın iki yüz yirmi ikinci maddesi hükmüne tatbikan ve

tarih-i habsi bulunan sal-i hal Saferinin üçüncü gününden itibaren üç sene müddetle habs olunması emvâl-i mesrûkanın dahi usûlu vechile merkumdan bil-istirdad sahib-i merkuma teslimi Erzurum Vilayeti ve Kars Sancağı meclislerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle vürûd eden mazbatası ve melfûf istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 14 Cemazeievvelsene 84.

(21-c konusu); *Rusya.....şehrinde yaşayan Avadis, Erzurum Rüsûmât Nezâreti Sandık Emini Agob'un altın ve mücevverini çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi ikinci maddesince üç yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca Avadis'in Rusya konsoloshüğundan kaydı olmadığı için tâbi'yetinin de kabul olunmadığı da bildirilmektedir.*

H. 14 Cemaziyelevvel 1284/ M. 13 Eylül 1867

Sayfa 22

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 459

Erzincan sancağı dâhilinde kâin Çat karyesi ahalisinden maktûl Molla Hasan'ın veresesiyle katili olan Kara Ali'nin icrâ kılman murafaa-yi şer'iyeye ve tetkikat-ı nizamiyelerine dair Erzurum Vilayeti ve liva-yı mezbûr Cinayet Meclislerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataları ve i'lâm-ı şer'î ve istintâknâme Meclis-i Vâlâ'dan lede'l-mütalaa meallerinden müsteban olduğu üzere merkum Ali'nin beyinlerinde vuku'bulan münâzaadan dolayı mezbûr hüsn-ü mucib-i şer'isi diyet olan balta döğdüsüyle darb ve katl eylediği şahidat-ı şهادetleriyle sübut bulduğundan bu surette maktûl merkumun kazadan diyeti olan onbir dirhem-i şer'iy-i müeccelen ve mukassitan katil-i merkum-ı Ali'nin eda eylemesi lazım geleceği Cenab-ı fetvahaneden beyan kılınmış ve cereyan eden tetkikat-ı nizamiye dahi bu suret-i müeyyid bulunmuş idüğüne binaen diyet hususunun olvechile tesviyesiyle katil merkumun kanun-ı cezanın yüzyetmiş dördüncü maddesine tevfiikan ve tarih-i habsinden itibaren ba'det-teşhir onbeş sene müddetle Erzurum'a küreğe konulması ve tarih-i habsinin bulunmamasına iş'ârı bâ-mazbata ifade olunmağın icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 2 Cemaziyelahir sene 84.

(22-a konusu); *Kara Ali, Erzincan Çat ilçesinde yaşayan Molla Hasan'ı tartışma sırasında balta ile öldürülmesi üzerine on bir dirhem diyet vermesi ve ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmasına karar verilmiştir.*

H. 2 Cemaziyelahir 1284/ M. 1 Ekim 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 574

Erzincan sancağına tâbi' Rus karyesi ahalisinden olup asâkir-i şâhâne mülazımlarından hatab ambarı memuru bulunan Mehmed Ağanın mührüne takliden mühür hakk ettirerek kontratorcu Ahmet Ağadan yüz elli kuruşa aldığı mukırr olan Mustafa'nın oğlu Mehmed nam şahsın fakr-ı hali cihetiyle ceza-yı nakdî ahzına mahal bulunamamış olduğundan yalnız meblağ-ı mezbûr mevcut ise şimdiden ve değil ise sia-yı halinde bil-istirdad kontratörcüye ita olunmak üzere hükm-ı kanun îcâbınca tarih-i habsi olan seksen üç senesi Recebinin yedinci gününden beri ve onikiyi mütecaviz olan mahbûsiyetinin hakkında ceza-yı kafi-i adile-i tahliye-i siyasî Erzurum Vilayet'i Cinayet Meclisi'nin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve liva-yı mezkûr cinayet meclisinden zirî musaddak melfûf istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmuş olmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 29 Cemaziyelahir sene 84.

(22-b konusu); *Erzincan Rus köyü'ne mensup olan ve odun ambarı memuru Mehmet Ağanın mührüne benzer bir mühür yaptıran Mustafaoğlu Mehmet, Kontratorcu Ahmet Ağa'dan mührü kullanarak yüz elli kuruş almıştır. Muhakeme sonucunda Mehmet fakir olduğu için almış olduğu parayı uygun olduğu zamanda vermesi kararlaştırılarak tahliye edilmiştir.*

H. 29 Cemaziyelahir 1284/ M. 28 Ekim 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 801

Bitlis kazasına tâbi' Simek nahiyesinde vâki' Vanek karyesi hududunda Sahak ve biraderi Ohannes nam kimesnelerin medfun olarak bulmuş oldukları seksen bir adet meskûkât-ı atikanın gönderildiğinden bahisle îcâb-ı îcâbına dair tevârüd eyleyen tahrirat-ı behiyyeleriyle melfûfatı Meclis-i Vâlâ'ya lede'l-havale bu misillü zuhûr eden meskûkât-ı simiye ehl-i İslam ile mevsum olduğu takdirde lukta hükmünde olup bulan kimse halka ba'del-ilan sahibi zuhûr etmeyeceğine zann-ı galib hasıl olacak müddet-i hıfzından sonra fakir ise kendi masrafına ve gani ise fukaraya masraf eylemesi usûl-ı meşrûası îcâbının idüğüne ve mezkûr sim meskûkâtın bedeli olan mebâliğin mûmâ-ileyhaya ita ve yedilerinden birer kıt'asına alınarak Cenab-ı hazineye irsali bâ-mazabata ifade olunmuş ve meskûkât-ı mezkûrenin irsaliyle beraber hazinece ifa-yı muktezası Maliye Nezâret-i Celilesine havale ve iş'âr kılınmış olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 3 Receb sene 84.

(22-c konusu); *Bitlis Simek nahiyesi Vanek köyü 'nde Sahak ve Ohannes, gömülü olarak seksen bir adet eski para bulmuşlardır. Paranın sahibi çıkmaz ise Sahak ve Ohannes'in maddi durumları iyi değil ise buldukları parayı kendilerinin alması yok eğer maddi durumları iyi ise fakirlere dağıtmaları kararlaştırılmıştır.*

H. 3 Receb 1284/ M. 31 Ekim 1867

Sayfa 23

Van sancağı idare meclisi azasından Mustafa Beye

Evrak Numarası; 851

Van sancağı dâhilinde kâin Bağçeler kazasının Van rüştiye mektebine bir buçuk saat mesafede bulunmak mûlabesesiyle etfal-i ahalinin devamda düçar-ı taab ve meşakkat olduklarından şu müşkilatın izalesi için tarafınızdan kaza-yı mezkûrede meccanen mekteb-i rüştiye inşa ettirildiği Maarif Nezâret-i behiyyesi canibinden ifade olunmuş ve bu suret-i eseri-i hamiyetkarı ve vatanperveri olarak müsteban takdir görünmüş olmağın siyâkında şukka.

Fi 12 Receb sene 84.

(23-a konusu); *Van Bağçeler ilçeli Mustafa Bey, Bağçeler ilçesinin Van Rüştîye Mektebi'ne bir buçuk saat mesafede olduğundan çocuklar okula gidip gelmede sıkıntı yaşadığını görmesi üzerine Bağçeler ilçesine bir rüştiye yaptırması üzerine Maarif Nezâreti'nden bir teşekkür yazası yazılmıştır.*

H. 12 Receb 1284/ M. 9 Kasım 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 670

İran Devleti tebaasından kahveci Mahmud'un sarhoş olarak fahişe Pembe'nin hanesine leylan ve cebren duhul eylediği sırada ahz ü girifti için üzerine giden asâkir-i zabtiye teşhir-i silah ile Mamo nam neferin sol elini ve çavuş Hüseyin'in dahi kaşının üstünü kama ile cerh ederek nefer-i merkumun elinin orta parmakları amelden sakat olduğu ve Hüseyin Çavuşun dahi cerhası yirmi sekiz gün zarfında iltiyam bulduğu merkum Mahmud'un tercümanı muvacenesinde cereyan eden tetkikat-ı istizakiye ve muaneyeye-i tıbbiye ile merkez sübuta geldiğinden ve Hüseyin Çavuşu dahi cerhe cesaret eylemesi esbâb-ı müşeddeden görüldüğünden merkum Mamo'nun sakat kalan parmaklarının diyeti ba'del-murafaa lâhık olacak hükm-ü şer'îye göre istiza kılınmak üzere carih-i merkum Mahmud'un kanun-ı cezanın yüz yetmiş yedinci maddesi hükmüne tevfikân ve ibtida-yı mahbûsiyeti olan seksen üç senesi Şevvalinin yirmi yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir dört sene müddetle vaz'-ı kürek olunmuş mecruh-ı merkum Hüseyin Çavuşun cerhiyesinin masârifi olan iki yüz kuruşun carih-i mezbûrdan tahsil edilmesi Meclis-i Cinayet-i Vilayetin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve melfûf istintâknâme ve evrak-ı sâire üzerine Meclis-i Vâlâdan bâ-mazbata ifade olmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 23 Receb sene 84.

(23-b konusu); *İran Devleti halkından Mahmut, sarhoş iken hayat kadını Pembe adlı kişinin gece evine zorla girmiş ve onu yakalamaya gelen zaptiyeden Mamo ve Çavuş Hüseyin'i yaralaması üzerine bunların tedavi masrafı ve diyetini vererek ceza kanununun yüz yetmiş yedinci maddesince teşhir edilerek dört yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 23 Receb 1284/ M. 20 Kasım 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 686

Erzurumda vâki' Şâfiiler camî-i şerifinden sirkat eylediği kilimleri İranlı Haşim'e hafiyen satmakta iken ahz ü girift edilmiş olan Derviş Ahmet ve Bitlisli Abdullah nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirmi ikinci maddesi hükmüne tevfi kan ve tarih-i habsleri olan seksen iki senesi Cemaziyel-evvelinin yirmi altıncı gününden itibaren üçer sene müddetle habs olunmağın Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve melfûf istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması lazım geleceği ve mezkûr kilimlerin mahalline teslim kılındığı siyak-ı iş'ârdan istifade olunup işin bu cihetince hükme götürür yeri kalmadığı beyanıyla şukka.

Fi 4 Şaban sene 84.

(23-c konusu); *Erzurum'da Şafiiler Camii halısını çalan Derviş Ahmet ve Bitlisli Abdullah, halıyı İranlı Haşim'e satarken yakalanmaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi ikinci maddesince üç yıl hapis cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 4 Şaban 1284/ M. 1 Aralık 1867

Sayfa 24

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 702

Erzurum'da Emin karyeli Mahallesi ahalisinden maktûlen vefat olan zabtiye Abdurrahman'ın veresesinden oğlu Muhyeddin'in kendi tarafından bil-ihale verese-i sâire canibinden bil-vekâle maktûl-ü merkumun katli maddesinden dolayı mevkuf bulunan Mustafa ile icrâ kılınan murafaa-yı şer'iye ve muhakeme-i nizamiyelerine dair tahrirat-ı behiyyeleriyle mevrud i'lâm-ı şer'i bu hususa dair mukaddema gelmiş olan muharrerat ve mazbata ile birleştirilerek Meclis-i Vâlâ'da lede'l-mütalaa meallerinden müsteban olduğu üzere merkum Muhyeddin bil-ihale ve müvekkillerine izafetle bil-vekâle vereseleri babası maktûl-ü merkum Abdurrahim'in katili gaib Abdullah Dursun nam kimeshne olmakla olveçhile benim ve müvekkelelerimin katli mezkûre vesâire

müteallik kat'an işbu Mustafa ile dava ve husumetimiz yoktur diyo bil-ihale ve bil-vekâle takrir ile merkum Mustafa'nın zimmetini ibra eylediğinden bu surette verese-i mezbûra fî-mâba'd vereseleri maktûl-i merkumun dem ve diyetine müteallik merkum Mustafa'dan nesne davasına kâdir olmayacakları Cenab-ı Fetvahane'den beyan kılınmış ve cereyan eden tetkikat-ı nizamiyede katil-i mezkûrün faili olmak üzere mukaddema ahz ü girift olunan merkum Dursun bu fezihaya kendisi cüret eylediği ikrâr ve merkum Mustafa dahi o sırada Dursun ile birlikte bulunduğu ve havaya bir tüfenk attığını itiraf ve tezkâr edip katan katil merkum Dursun her nasıl ise mukaddemce habshaneden firar etmiş olduğuna ve bu hale nazaran merkum Mustafa olsa olsa muayyen katil demek olup merkumun tarih-i habsi olan yetmiş sekiz senesi Muharreminin yirmi birinci gününden şimdiye kadar müddet-i habsi yetmiş beşinci madde-i kanuniye hükmünce hakkında ceza-yı kafi görüldüğüne mebni sebil-i bil-tahliye asıl katili olan merkum Dursun'un ahz ü giriftiyle istizan ve muhakeme ve verese-i maktûl-ı merkum ile dahi şer'an murafaasının ifa ve netice-i halin bâ-i'lâm ve mazbata bu tarafa iş'âr ve inbası bâ-mazbata ifade olunmuş olmağın icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 12 Şaban sene 84.

(**24-a konusu**); *Mustafa ve Dursun adlı kişiler, Erzurum Emin köylü zabtiye Abdurrahman'ı öldürmeleri üzerine Mustafa'nın sadece havaya ateş açtığı ve Dursun'un öldürdüğü anlaşılarak, Mustafa'nın tahliyesine ve hapisten kaçan Dursun'un yakalanmasına karar verilmiştir.*

H. 12 Şaban 1284/ M. 9 Aralık 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 718

Karahisar-ı şarkî sancağına tâbi' Alucra kazasında vâki' Koman karyesi ahalisinden Topal Osman'ın zevcesi Emine'nin karasud²¹ illetine mübtela olmasından dolayı kendisini salb ederek fevt olduğu ve edilen keşf ve tahkik icâbınca mezbûranın salbında aherin men ve medhali olmadığı Erzurum Vilayeti Cinayet ve liva-ı mezkûr idare meclislerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataları ve melfûf

²¹ Belgede geçen bu hastalığın ne olduğu bulunamamıştır.

i'lâm-ı şer'i ve evrak-ı vesâire meallerinden anlaşıldığına mebni şu halde kimesne hakkında bir gûne mes'ûliyet terettüb etmeyeceği Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmağın beyan-ı hali siyâkında şukka.

Fi 17 Şaban sene 84.

(24-b konusu); *Karahisar-ı Şarki sancağında Alucra İlçesi Koman köyü'ne mensup Emine karasut? hastalığına yakalanmasında kimsenin müdahalesi olmadığı ortaya çıkmıştır.*

H. 17 Şaban 1284/ M. 14 Aralık 1867

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 767

Yezidi taifesinden ve Karasu nahiyesi ahalisinden olup çoban Hasan'ın esnâ-yi râhda musallahan önüne çıkararak ma'lûmul-miktar nukud ve eşyasını ahz ü gasb ettikleri ikrârlarıyla tebeyyün eden Kasım ve Abdal nam şahısların kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesine ilavesi hükmüne tatbikan ve tarih-i habslerinden itibaren ba'det-teşhir mahallinde beşer sene vaz'-ı kürek olunmaları Erzurum Vilayet-i Cinayet meclisinin bit-tahrirat tevârüd eyleyen mazbatası ve zîrî Van Meclisinden musaddak istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmağın icrâ-yı iktizâsına himmet buyurulması lazım geleceği ve eşya-yı mağdubanın bil-istirdad sahibine verildiği siyak-ı iş'ârdan istifade olunup onun bu cihetince hükme götürür yeri kalmadığı beyanıyla şukka.

Fi 13 Ramazan sene 84.

(24-c konusu); *Yezidilerden ve Karasu nahiyeli Kasım ve Abdal, Çoban Hasan'ın silahla önüne çıkıp para ve eşyasını gasp ettiklerinden ceza kanununun altmış ikinci maddesi ilavesince bir yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 13 Ramazan 1284/ M. 8 Ocak 1868

Sayfa 25

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 780

Erzurum muzâfâtından Karagöbek karyesi ahalisinden olup Erzurum'lu Esmâ hatunun hanesinden vesair mahalden bir takım eşya sirkat ettiği indet-tetkikiye tebeyyün eden Mustafa Çavuşun kanun-ı cezanın iki yüz yirmi ikinci maddesi ve iki yüz otuzuncu maddesinin ilavesi ahkâmına tevfikân ve tarih-i habsi olan seksen üç senesi Rebiülahirinin yirmi dördüncü gününden itibaren üç sene müddetle habs olunması ve merkurumun refiki olup firarda bulunan Karaveli nam şahsın dahi ahz ü girifte tebeyyün edecek halin bir mazbata ve istintâknâme bu tarafa bildirilmesi ve eşya-ı mesrukadan mezbûra Esmâ Hatuna verileden maada mevkuf olan eşyanın dahi ashabına ita edilmesi Erzurum Vilayet-i Cinayet ve Deaavî Meclislerinin bit-tahrirat tevârüd eyleyen mazbataları ve istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmış olmağın iktizâsının icrâsına ve inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 21 Ramazan sene 84.

(25-a konusu); *Erzurum Karagöbek köyü'ne mensup Mustafa Cavuş, Esmâ hatunun evinden eşya çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi ikinci ve iki yüz otuzuncu maddeleri ilavesince üç yıl süreyle hapis cezasına çarptırılmış ve yardımcısı Karaveli adlı kişinin yakalanmasına ve çalınan malların sahibine geri verilmesine karar verilmiştir.*

H. 21 Ramazan 1284/ M. 16 Ocak 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 792

Erzurum'da vâki' Kasım Paşa Camî-i şerifinden bir aded kilim sirkat eylemiş olan Mehmed Çavuş ve Abdullah nam kimesnelerin iki yüz yirmi ikinci madde-i kanuniye hükmünce icrâ-yı mücâzâtlarına ve bunlara refakat eylediği beyan olunup sabıkası olmayan Kemal'in dahi kefalete rabtıyla sebil-i tahliye edildiği ifadesine dair Erzurum Vilayet-i Cinayet ve Deâvî Meclislerinin bit-tahrirat tevârüd eyleyen mazbataları ve melfûf istintâknâme Meclis-i Vâlâ'da lede'l-mütalaa ru'ûs-ı iş'âra göre bunlardan

Abdullah hakkında beyan olunan emare yalnız sabıkadan ibaret olarak sirkatta beraber bulunduğu rütbe-i sübutta gösterir sair delâil-i kaviyye olmamış ve şu halde bu sirkat yalnız Mehmed Çavuşun eser-i fiili olmak lazım gelip bunun leylen vuku'unu dahi teyid eder bir emare bulunmamasına nazaran merkumanın madde-i mezkûr hükmünce tayin-i cezaları caiz olmayarak yalnız Mehmed Çavuşun âdî sarık itibâriyle tayin-i cezası lazım geldiğinden anın kanun-ı mezkûrün iki yüz otuzuncu maddesi hükmüne tevfiķan ve tarih-i habsi olan sal-i hal Rebiülahirinin onbirinci gününden itibaren bir sene müddetle habs edilip hitam-ı müddet-i cezaiyesinde kefalet altına alınmış ve merkum Abdullah'ın suret-i ifadesine nazaran mezkûr kilimin mesrûk olduğuna dair merkum Mehmed Çavuş tarafından kendisine ma'lûmât verildiği halde ketm ile mezbûr kâmile itaya vesatet etmesi töhmet olarak fakat tarih-i mezkûrden beri dört buçuk mahı mütecaviz olan müddet-i mahbûsiyeti bu hareketine göre hakkında ceza-yı kafi görüldüğünden onun tahliye-i sebili ve merkum Kamil'inde taht-ı kefaletten kurtarılması bâ-mazbata ifade ve zikr olunan kilimin bil-istirdad camî-i şerif-i mezkûr imamına teslim eylediği siyak-ı iş'ardan istifade olunmağın iktizâlarının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 26 Ramazan sene 84.

(25-b konusu); *Mehmet Çavuş ve Abdulah, Erzurum Kasım Paşa Camiinden kilim çalmışlardır. Yapılan muhakeme sırasında olayda şüpheli olan Kemal ile Abdullah'ın suçsuz olduğu ortaya çıkmış ve Mehmet Çavuş'un suçu kesin olarak ceza kanununun iki yüz otuzuncu maddesince bir yıl süreyle hapis cezasına çarptırılmıştır.*

H. 26 Ramazan 1284/ M. 21 Ocak 1868

Sayfa 26

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1082

Çıldır sancağı dâhilinde kâin Ardanuç kaimmakamı hacedandan Mehmed beyin hasbel-îcâb Lazistan sancağında vâki' Livane kazası kaimmakamlığına ve Livane kaimmakamı Osman beyin dahi mezkûr Ardanuç kaimmakamlığına mahsus olan maaşlarıyla icrâ-yı bedâyiş memuriyetlerin Meclis-i Vâlâ'da ve nezd-i senaveride tensîb edilerek keyfiyet Trabzon vilayetine ve hazinece tesviye-i muktezası Maliye

Nezâret-i Celilesine havale olunmağın mûmâ-ileyh Osman beyin mahallince dahi memuriyetinin icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 15 Şevval sene 84.

(26-a konusu); *Çıldır sancağı Ardanuç kaimkâmı Mehmet Bey, Lazistan sancağı Livane kazası kaymakamlığına, Livane kaymakâmı Osman Bey, Ardanuç kaymakamlığına aynı maaşla memur edilmeleri kararlaştırılmıştır.*

H. 15 Şevval 1284/ M. 9 Şubat 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 827

Yanya sancağına tâbi' Avlonya kazasına muzâf Kavice? (قويجه) karyesi ahalisinden ve ikinci ordu-yı hümayun alayının ikinci taburu altıncı bölük nefaratından olup mukaddema memuriyetle Girid Ceziresi'nde bulunduğu hengâmede neferat-ı askeriyeden Muş kazasına tâbi' Zevlik? (زولك) karyeli Matas nam kimesneyi cerh ve itlâf eylemesi töhmetiyle itham olunarak silk-i askeride olan kaydı bit-terkin bilâ-muhakeme darsaâdete gönderilmiş ve olvakittenberi zindanda kalmış olan Merin nam şahsın evvel emirde icrâ-yı terâku' zımında verese-i maktûlün veyahud vekil-i şer'iyesinin bu tarafa irsali ve davetlerinde fâriğ olurlar ise feragatlerini mübeyyen-i i'lâmın isbali selef-i hümayuna yazılmıştı mevrud tahrirat cevabı ile gelen Muş kaimmakamlığının şukkası ve Varto kazası meclisinin mazbatası ve i'lâm-ı şer'isi ve merkurum hakkında bab-ı zabtiyece cereyan eden tahkikat-ı nizamiye mutazammın meclisi tahkikin mazbatası Meclis-i Vâlâ'da lede'l-mütalaa i'lâm-ı mezkûr mealine nazaran maktûl-ü merkurumun hasren ve ırsaları olan ebvanı Hüseyin Han ile Sece Hatunun bu babda her dem ve diyete müteallik kaffe-i deâvîden mecanen feragâtle merkurum mirinin zimmetini ibra-ı iskat eylediğinden bu surette ise mazbura Sece Hatunun zat-ı vech şer'i üzere ba'det-tarif katil-i merkurumu ibra etmiş ise ebvan-ı merkurumanın fi-mâba'd hususu mezkûrede müdde-i aleyh merkurumdan dem ve diyete müteallik diyete müteallik nesne davasına kadir olmayacakları Cenab-ı fetvahane beyan kılınmış olmağın ve tahkikat-ı nizamiyede dahi katl-i mezkûr ve merkurum mirini ikrârının suret-i vuku'u mechul olmasıyla beraber mürûr zaman cihetiyle tekrar-i tahkikat ve muhakemat-ı cihet-i imkaniye mefkud derecesinde bulunmasına ve meamafih merkurumun şimdiye kadar vuku'bulan müddet-i tetkiki dokuz seneye varmış

idüğüne mebni şu müddet hakkında ceza-yı kafi adliye kefalet-i kaviyyeye rabt olunarak kendisinin ihlas-ı sebili bâ-mazbata ifade ve keyfiyet-i zabtiye tertib-i celilesine iş'âr ve havale kılınmağın icrâsının iktizâ-yı şer'isinin olvechile tesviyesine himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 17 Şevval sene 84.

(26-b konusu); *Kavice? Köylü, ordu mensubu ve Girit'te bulunan Merin, Muş ordusu mensubu Matas adlı kişiyi yaralamış ve öldürmüştür. Bunun üzerine ordudan ilişkisi kesilmiş ve hapse atılmış ancak ölen kişinin varisleri Sece Hatun ve Hüseyin Han davacı olduğundan muhakeme dokuz yıl sürmüştür ve Matas adlı kişi tahliye edilmiştir.*

H. 17 Şevval 1284/ M. 11 Şubat 1868

Sayfa 27

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 857

İşbu emirname kaza zayi' olduğundan kaydından 20 Recep sene 1284 tarihiyle muahheren nüsha-i saniye olarak yazılmıştır.

İspir kazasına tâbi' Hunut karyesi ahalisinden olup Erzincan hanedanından Hacı Ali Beyin leylek hanesinden eşya sirkat eylediği tebeyyün eden Hasan nam şahsın kanun-ı cezanın iki yüz yirmi ikinci maddesine tevfikân tarih-i habsi olan seksen üç senesi Rebiülahirinin üçüncü gününden itibaren üç sene müddetle mahallinde habs olunması ve buna yataklık ve muavenet edip muahheren keyfiyeti hükümete haber veren merkum Hasan'ın kayını Coşkun'un kanun-ı cezanın iki yüz otuzuncu maddesi ilavesine tetbikan sirkat cüretinden afv olunarak fakat bir sene müddetle Zabtiye Nezâreti tahtında bulundurulması ve eşya-yı mesrûka kusurunun aynen veya kıymeten merkumandan bit-tahsil mir-i mûmâ-ileyh itası Erzurum Vilayet-i Cinayet Meclisinin bit-tahrirat vürûd eyleyen mazbatası ve melfûf istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmağın icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 28 Şevval sene 84.

(27-a konusu); *İspir Hunut köylü Hasan, Erzincanlı Hacı Ali Beyin gece evinden eşya çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi ikinci maddesince üç yıl hapis cezasına çarptırılmış ve buna yardım ettiği anlaşılan Çoşkun ise ceza kanununun iki yüz otuzuncu maddesi ilavesince hırsızlıktan affedilmiş ancak bir sene Zabtiye Nezâreti gözetiminde tutulmasına karar verilmiştir.*

H. 28 Şevval 1284/ M. 22 Şubat 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1155

Kiğı kazası kaimmakamı Ali beyin ahval-i mahalliyeye adem-i ma'lûmâtı cihetiyle bil-azl yerine muhassas olan maaşıyla vekaleten tayin kılınan Sadık beyin icrâ-yı asalet-i memuriyeti selef-i vâlâları devletlü paşa hazretleri canibinden bit-tahrirat vuku'bulan iş'âr üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb edilmiş ve hazinece ifa-yı muktezası Maliye Nezâreti Celilesine havale ve iş'âr kılınmış olmağın oraca dahi îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 3 Zilkaade sene 84.

(27-b konusu); *Kiğı kaymakamı Ali Bey, buraları bilmediğinden Sadaretin izni ile yerine aynı maaşla Sadık Bey atanmıştır.*

H. 3 Zilkade 1284/ M. 26 Şubat 1868

Sayfa 28

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 920

Gürgüb karyesi ahalisinden olup İran Devleti tebaasından katırcı Ali'nin esnâ-yi râhda önüne çıkarak iki aded entarisini ahz ü gasb ettikleri tebeyyün eden çoban Hamid oğlu Fero ve yezidi taifesinden Abbas nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi ilavesi hükmüne tatbikan ve tarih-i habsleri olan sal-i hal Cemaziyelevvelisinin yirmi yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle vaz'-ı kürek olunmaları ve mezkûr entarilerin dahi bil-istirdad sahibine verilmesi Erzurum Vilayeti Cinayet ve Beyazıd sancağı Meclislerinin bit-tahrirat tevârüd eyleyen

mazbataların ve melfûf istintâknâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmakla iktizâsının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 14 Zilkade sene 84.

(28-a konusu); *Gürgüblü Hamitoğlu Fero ve Yezidi Abbas, İran Devleti vatandaşı Katırcı Ali'nin yolunu keserek gasp etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi birinci maddesince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve çalınan eşyaların sahibine geri verilmesi kararlaştırılmış.*

H. 14 Zilkade 1284/ M. 8 Mart 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 936

Pasin ahalisinden olup Müdürge karyeli Abdulkadir Ağanın sekiz re's-i kuyutunu ve Kân karyeli Ohannes ve Vartanın esnâ-yi râhda bilâsilah önlerine çıkıp eşyalarını ahz ü gasb eyledikleri tebeyyün eden Hako ve çoban Haso ve Ermeni milletinden Vartan nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi hükmüne tatbikan ve tarih-i habsleri olan sal-i hal Cemaziyelahiresinin yirmi ikinci gününden itibaren beşer ve bunlara yataklık ettiği tahakkuk eyleyen Aşirin dahi kanun-ı mezkûrün iki yüz otuzuncu maddesi ilavesi hükmünce kezalik tarih-i mezkûrden bil-itibar üç sene müddetle ba'det-teşhir vaz'-ı kürek olunmaları ve refikleri olup töhmeti yalnız hayvan sirkatından falan Babik nam şahısların iki yüz yirmi dördüncü madde-i kanuniye hükmünce üç mah müddetle habs edilmesi Erzurum Vilayeti Cinayet ve Dea'avi Meclislerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle gelen mazbataları üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları lazım geleceği beyanıyla şukka.

Fi 22 Zilkade sene 84.

(28-b konusu); *Hako, Haso ve Ermeni Vartan, Pasinler Müdürge köylü Abdulkadir Ağa'nın malları ile Kan köylü Ohannes ve Varta adlı kişileri silahsız gasp etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi birinci maddesince beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve bunlara yataklık eden Aşir ile sadece hayvan çalan Babik ise üç ay süreyle hapis cezasına çaptırılmıştır.*

H. 22 Zilkade 1284/ M. 16 Mart 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1219

Çarsancak marhasası olup bir müddetten beri Dersaadette bulunan Ohannes'in ahzının iadesi Ermeni Patrikliği canibinden istidâ ve bunda bir gûne ye'si ve mahallinde olmadığı tahkik-i memuriyetiyle mukaddema oraya gidip gelmiş olan kaimmakam izzetli Şahin Bey tarafından ifade ve inba' olunduğundan Şûrâ-yı Devlet kararı üzerine mûmâ-ileyhin avdetine ruhsat verilmiş olmağın beyan-ı hal siyâkında şukka.

Fi 29 Zilkade sene 84.

(28-c konusu); *Çarsancak Ermeni dini lideri olan Ohannes, Dersaadette olduğundan Ermeni Patriği bunun yerine gönderilmesini istemiş ve izin verilmiştir.*

H. 29 Zilkade 1284/ M. 23 Mart 1868

Sayfa 29

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 968

İran Devleti tebaasından ve sarraf esnafından olup kendisinde bir miktar erimiş nühas ile bir takım kalb ve züyüf meskûkât-ı mütenevvia zuhûr eden Abdurrahim lede'l istintâk bunları İranî Ali askerden bil-iştira birazını meskûkât-ı sahiha yerine sarf ettiğini ikrâr ve merkum Ali asker dahi keyfiyeti külliye inkâr edip hakkında medar-ı hükm olur ser-rişte alınamamasıyla beraber mezbûr Abdurrahim'in Orğan karyeli İsmail nam kimesneden almış olduğu bir re's-i esb behasına mukabil inperyal heyetinde üçer kuruşluk dört aded Rusya sikkesi verdiği dahi sabit olmağa nazaran kendisinin kalebenden olması melhuz ise de kalebendliğe müteallik alat bulunamadığından cinayet vâkıası kalb sürücülüğü derecesinde kaldığına mebni kanun-ı cezanın yüz kırk üçüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede munderiç usûle tefvîkan tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dört senesi Cemaziyel-ahiresinin üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir on sene müddetle vaz'-ı kürek olunarak merkum İsmail'in hukuk müsabesinin tanzim ettirilmesi ve merkum Ali askerinin kefalet altında ise taht-ı kefaletten dahi çıkarılması Erzurum Vilayeti Cinayet ve Deâvi Meclislerinin mazbata-i varakaları ve evrak-ı melfûfe üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 29 Zilkade sene 84.

(29-a konusu); İranlı sarraf Abdurrahim, bir takım değersiz ve eski para ile Orğan köylü İsmail'den bir atı üç kuruşluk Rus sikkesiyle almıştır. Ancak paraların değersiz olduğu anlaşılınca bunları İranî Ali'de aldığı söylemiş ise de ceza kanununun yüz kırk üçüncü maddesince teşhir edilerek on yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve İsmail'in de zararının giderilmesine karar verilmiştir.

H. 29 Zilkade 1284/ M. 23 Mart 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 968

Çeçekrek karyesi pişgâhına nüzul eden İran tüccarı karbanından bir tay gasb ederek üzerinde bulunan eşyayı refikasıyla beyinlerinde taksim ettiklerini ve on iki kişi ve atlı oldukları halde rast geldiklerini Rusya ve İranlı yolcularını soyduklarını mukırr olan tüylü Musa'nın şekâvet-i müstemire eshabından bulunduğu idam edilmesi Erzurum Vilayeti Cinayet ve Deâvî Meclislerinin mazbata-i varakalarında gösterilmiş isede bunun istimrar şekâvetini teyid eder emvâl görülemediği ve ifâ ettikleri ef'al-i gasbiyede adam telefî dahi vukubulmamış olduğu cihetiyle kendisinin idamına kadar gidilmeye sebep bulunamadığına mebni altmış ikinci ve altmış üçüncü mevadd-ı kanuniye ilavesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede musarrah-ı kaideye tevfiikan ibtiday-ı mahbûsiyetlerinden muteber olmak ve cümlesi hakkında muamele-i neşriye icrâ kılınmak üzere elde bulunan ve derece-i şekâveti ziyade olan merkum Musa'nın on beş ve töhmet-i gasbda şerikleri olan Mustafa ve Karslı derviş ve Terekeme Mehmet ve Nardubanlı Hasan ve Osman'ın oğlu Ömer ve Mehmed Ali'nin onar ve bunlara yataklık ve muavenet eden Azablı Mehmed Efendinin ve adedinin beşer sene müddetle vaz'-ı kürek olunub tarih-i tevfiıklarının bu cenaba iş'ârı ve bunlardan maada İbo'nun oğlu Osman ve Zerdigeli Çollo oğlu Osman ve Cilalı aşiretinden diğer Osman ve Zerdigeli İbo ve Ömer Bey oğlu Ahmed ve Sefer Bey oğlu Mehmed ve Aşrellah oğlu diğer Mehmed ve Saclı Derviş ve Dursun ve onbaşı Cello oğlu Hasan ve ince Mehmed ve Abo nam şahısların icrâ-yı mücâzâtları cümle-i iş'ârattan isede eşhası merkumdan Dursun ve onbaşı ve Cello oğlu Hasan ve ince Mehmed ve Abo'nun elan firarda olarak istintâk ve muhakemeleri icrâ olunmamış olduğu gibi melfûf istintâknâmeden istinad olduğu üzere İbo'nun oğlu Osman

kendiliğinden gelerek hükümete teslim olduğu ve inzibanın tahribine muavenetini söylemiş ve esna-yı tahkikte irad edilen sualler dahi bu sureti müeyyid bulunmuş ve niyyat edilen Saclı Derviş kendisinin medhali hakkında vuku'bulan rivayet-i iğraza mebni idüğünden beyan ile bu müddeasına müdür-ü kaza vesairlerinin ma'lûmâtını ad bir delil ve Serhat ve Ömer Bey oğlu Ahmet ve Sefer Bey oğlu Mehmed adem-i medhallerini inyat ederek bunların biri elzem bulduklarını Nevili Musa dahi tasdik etmiş ve Aşrellah oğlu Mehmed ve Lezki Zabta Mehmet'in istintâknâmede ifadeleri bulunamayıp sair eşhası dahi bu yolda serd-i a'zar eylemiş oldukları ve esna-yı tahkikatta bunların suret-i sübut-ı töhmet derece-i cinayetleri hakkında husûle tâbi' olan ma'lûmât bais-i teshil-i istizahat bulunduğu halde Meclis-i Cinayet-i Vilayet mazbata-i mahbûsesinde ifadat ve a'zar-ı mebsutanın sıdk ve kendini Temyîze medar olacak tefsilat ve sübut-ı töhmetlerine kafi ad olunan emarâte ve derece-i töhmetine dair izahat görülmemesine mebni şimdilik ceza tayini caiz olunacağı cihetiyle ba'de iktizâsına bakılması üzere eşhas-ı merkume hakkında bir kat daha tahkikat icrâ olunarak derece-i töhmetlerinin ve çend nefer refikiyle bir yolcunun leylen eşyasını gasb eden Mustafa'nın olvakit üzerinde veyahud refiklerinden birinde silah olup olmadığının Meclis-i Cinayet-i Vilayet mazbatası ve istintâknâme ile beyan ve inhâ ve henüz ahz ü girift olunamayan eşkiyanın derdest edilmelerine itina ve beraet-i zimmetleri tahakkuk eyleyen kesan dahi sebeplerinin ahilla kılınması ve istirdad olduğundan maada müddeîlerinin dermiyan eyledikleri zabıattan isbat edebilecekleri mikdarın elinde olup töhmetleri tebeyyün olanların vapurda tutulup medhalleri tahakkuk edecekleri emvâl ve eşyası fûrûhat olunarak esmanına tesviye olunması hususlarının savb-ı devletlerine iş'ârı Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifade olunmağın ber-minval-i muharrer olunmalarının icrâ ve inhâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 2 Zilhicce sene 84.

(29-b konusu); *Çeçekrek köyü'ne gelen İran tüccarı kervanından bir tay ve eşyasını gasp eden Musa adlı kişinin eşkiya olduğu için idamına ancak eşkiyalığı gösterecek eşya olmadığı için kanun maddesinin almış ikinci ve altmış üçüncü ve on dokuzuncu maddesince on beş yıl, bu olayda şüpheli Mustafa, Karslı Derviş, Terekeme Mehmet, Nardumanlı Hasan, Osmanoğlu Ömer ve Mehmet Ali on yıl, bunlara yataklık eden Azbalı Mehmet efendi beş yıl olmak üzere kürek cezasına çarptırılmışlardır. (H. 2 Zilhicce 1284/ M. 26 Mart 1868)*

Evrak Numarası; 977

Kars sancağı dâhilinde kâin Şuregel kazasına tâbi' Hamzagerek karyesi sakinelerinden maktûle-i müteveffîye olan Pezi nam hatunun veresiyle katili bulunan Bobuyen karındaşı Kirkorin icrâ kılınan murafaa-yı şer'iyelerine dair liva-yı mezkûr meclisinin tevârüd eyleyen mazbatasıyla i'lâm-ı şer'i evrak-ı atıkasıyla dâire-i mukakemata lede'l-havale i'lâm-ı mezkûr mealine ve fetvahane işaretine göre verese katil-i merkumu kısastan afv eylediklerinden fî-mâba'd dem ve diyetle müteallik katil-i merkumdan nesne davasına kadir olamayıp ancak cereyan eden tahkikat-ı nizamiyede hetk-i ırz eylediğini itmam eylemesiyle mezbûrayı katil eylediğini merkum Kirkor ikrâr ettiğinden kendisinin kanun-ı cezanın yüz yetmiş ikinci maddesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede mûnderic usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dört senesi Muharreminin üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da vaz'-ı kürek olunması bâ-mazbata ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 17 Zilhicce sene 84.

(30-a konusu); *Kars Şuregel ilçesi Hamzagerek köylü Pezi hatun adlı kişi, Bobuyen ve Kirkor tarafından tecavüze uğrayıp öldürülmüş, maktûlün varisi bunları kısastan affetmiş ve ceza kanununun yüz yetmiş ikinci maddesine on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 17 Zilhicce 1284/ M. 10 Nisan 1868

Evrak Numarası;100

(ضوانی) karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Abdurrahman'a cebren fiil-i şeni icrâ eylediği indet-tetkik tebeyyün eden Abdülgani nam şahsın kanun-ı cezanın yüz doksan sekizinci maddesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti bulunan seksen dört senesi Ramazanının yedinci

gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle vaz'-ı kürek olunması Erzurum Vilayeti Cinayet ve deâvî Meclislerinin tahrirat-ı behiyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataların üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden bâ-mazbata ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 18 Muharrem sene 85.

(31-a konusu); ... köylü Abdurrahman'a tecavüz eden Abdülgani, ceza kanunun yüz doksan sekizinci madde ve on dokuzuncu maddesince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.

H. 18 Muharrem 1285/ M. 11 Mayıs 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 159

İran aşayirinden Şakak aşireti reisi Ali ağa dört yüz kadar eşhası ile Van sancağı mülhakatında Albak kazasına tâbi(الشهر) nam karyeyi basarak ahali-i karyenin emvâl ve eşyasıyla hayvanatını gasb ve gâret ettiğinden başka iki nefer kız çocuğunun birini cerh ile diğerini katle mücaseret eylemiş olduklarından emvâl-i mağsubenin istirdadıyla sağıra-i maktûlenin tahsil-i diyeti ve ahalinin mağduriyeti cihetiyle tedarik-i edevat-ı ziraat için îâne olunması ifadesine dair Erzurum Vilayeti İdare Mecilisinin tevârüd eyleyen mazbatası mütalaa ve Şûrâ-yı Devlette dahi dermiyan-ı müzakere olunan vâkıan faziha-i gasb katlin hiç bir yerde vukubulmaması lazımdan ve sudur ve ahali-i tarikiyenin mahzuziyet daima temettünde bulundurulması dahi şayan-ı dikkat-i mevadd-ı mutena-yı behadan olduğu halde şu vâkıanın zuhûru şayan-ı kabul olamayacağından olbabda ve istirdad eşya ve tahsil-i diyet hakkında Canib-i Nezâret-i Celile-i Hâriciyeden İran sefaretine tebliğat-ı müessire icrâ buyurulduğundan neticesi ba'de-zîn bildirileceği ve istenilen îâne bahsine gelince mağduriyet-i ahalinin teshil-i havaici mültezemattan ise de Erzurum tarafında ve hudud-ı İraniyede bulunan aşayir yekdiğerinden gasb eylediği eşya ve emvâl için fasılalı defterler yapılarak beyan-ı mağduriyet ile îâne istemek adet-i kadimeleri îcâbından olmasıyla hazine-i celileden verilmekte olan akçelerin nısfı gadr ve ... eline geçebilüb nısfı değeri belki ziyadesi şunun bunun eyâdi-i irtikabında kalmakta idi ki erbab-ı vâkıanın ifadesinde müsteban olduğuna ve mazbata-i mebhûseden melfûf defterde emvâl-i mağduriye denilen şeyler ise ve hane eşyasından koyun ve keçi nev'inden ibaret bulunup edavat-ı ziraattan

olmadığından başka bir miktarı dahi istirdad olunduğu gösterildiğine ve ahali-i merkumaya farz suretiyle veya iâne vechile itası inhâ olunan akçenin miktarı ve farz-ı suretiyle olduğu halde ashabından alınacak temînat ile zaman tahsili hakkında dahi iş'ârat-ı vâkıada sarahat ve tefsilat görülemeyip bu şeylerin yani ketb-i iâne-i matlube ile temînât-ı münkalibe ve evkât-ı istihmaliyenin buradan sorulup cevapları gelinceye kadar bakiyye-i menhubat dahi istirdad olunacağına mebni işbu iâne maddesinden sarf-ı nazar olunarak ba'dema idare-i zabıtaca iktizâ edilmesi tedabir-i tahaffüzaya devam ile bu misillü ifal-i feciânın men'-i vukuata fevkal-gâye itina ve dikkat buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 11 Safer sene 85.

(31-b konusu); *İranlı Şakak aşireti reisi Ali ağa ve dört yüz adamı Van'da Albak ilçesine tâbi' .....köyü basarak köylünün mallarını çalmış ve iki kız çocuğunun birini yaralayıp birini öldürmüştür. Bunun üzerine Hâriciye Nezâreti, burada ki halkı zor duruma düşürdüğünden çalınan eşyaların değerlerini vermeleri istenmektedir. Ancak bu eşyalar ne olduğu tam olarak anlaşılâmadığından bunun İran Devleti ile müzakere edilmesi ve bunun takip edilmesi istenmektedir.*

H. 11 Safer 1285/ M. 3 Haziran 1868

Sayfa 32

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 202

Van sancağı dâhilinde kâin Badeşen karyeli Emin nam şahsı beyinlerinde vuku'bulan münâzaa arasında Ulu nam kimesnenin sağ kolunu cerh eylediği tebeyyün ederek mecruh-ı merkumun yarası iltiyam bulmuş ise de eli bütün bütün amelden kalmış ve diyet-i malası sulhen tesviye olunmuş idüğüne mebni merkum Emin'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş yedinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderic-i usûle tatbikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen üç senesi Eylülünün yirmi yedisinden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde vaz'-ı kürek olunması Erzurum Vilayeti Cinayet Meclisinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve melfûfatı üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden ifade olunmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 25 Safer sene 85.

(32-a konusu); *Ulu adlı kişi, Van Badeşen köylü Emin'i tartışma sırasında sağ kolundan yaralaması üzerine ceza kanununun yüz yetmiş yedinci ve on dokuzuncu maddesince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 25 Safer 1285/ M. 17 Haziran 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 222

Kars sancağına tâbi' Ördekli karyesi ahalisinden Hasan'ın mecruhan vuku vefatından dolayı cereyan eden murafaa-yı şer'iyeye ve tetkikat-ı nizamiyeye dair Erzurum Vilayeti Cinayet Meclisinin mazbata-i varakası evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyede lede'l-mütalaa melfûf i'lâm mealine fetvahane işaretine göre veresinin bu babda bir gûne iddiası olmayıp verese-i sığâra kıbel-i şer'i şerifinden müstakim bir kimesnenin dahi nasibiyle müteveffa-yı merkumun düşmüş olduğu mahalle-i karib olan karye ahali ile terafu'-ı şer'ileri icrâ olunarak ber-nice şer'i fasl ve hasm olunması lazım geleceğinden îcâb-ı şer'iyesinin bu vechile icrâsı ve tetkikat-ı cariye-i nizamiyeye gelince merkum Hasan'ın düşmüş olduğu tüfeğini yerden kaldırmak sadedinde iken rüfekasının birinin arabası üzerinden geçip vefat etmiş olduğu cihetiyle keyfiyet-i vefatından dolayı aharın eser-i sun' ve müdahili olmadığından kanunen kimesne hakkında bir hüküm tertib etmeyeceği ifade olunmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 16 Rebiülevvel sene 85.

(32-b konusu); *Kars Ördekli köylü Hasan, yerden silahını alırken bir araba üstünden geçmesiyle ölmüş ve bu durumdan kimse sorumlu tutulmamıştır.*

H. 16 Rebiülevvel 1285/ M. 7 Temmuz 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 220

Çıldır sancağı dâhilinde kâin Livane kazasına tâbi' Şevahor karyesi sakinelerinden maktûle Hatice'nin katili olan kayını Sadık Çavuş ve katl-i mezkûr emr eden mezbûranın zevci Emin haklarında cereyan eden muhakeme-i nizamiye ve

murafaa-yı şer'iyeyi mutazammın Erzurum Vilayeti ve Çıldır sancağı Cinayet Meclislerinin tahrirat-ı behiyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataları evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale melfûf i'lâm mealine fetvahane işaretine göre maktûle-i mezbûranın diyet-i kâbilesinden zevc-i mezbûrun sakıt olan hissesinden maada verese-i sâirenin hisse-i irsiyelerini katil merkumun mukassitan eda eylemesi lazım geleceğine mebni diyet maddesinin bu vechile tesviyesi ve cereyan eden tetkikat-ı nizamiyyeye gelince katl-i mezkûrün taammüden merkum Emin'in emriyle mezbûr Sadık'tan sudur eylediği tebeyyün olduğundan katil-i merkumun kanunen idamı lazım gelir ise de diyetle mahkum olması ve hükm-ü kanun-ı hukuk-u şahsiyesi iskat edememesi cihetiyle merkumun idamına mahal olmadığına binâen kanun-ı cezanın yüz yetmiş ikinci ve yüz seksen dördüncü maddeleri ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tatbiken ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen üç senesi Ramazanının yirmi ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir katil Sadık'ın on beş ve emr-i gayr-i mücbir olan Emin'in beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmaları bâ-mazbata ifade olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 20 Rebiülevvel sene 85.

(32-c konusu); *Çıldır Livane kazası Şevahor köylü Sadık Çavuş ve Emin, aynı köylü Hatice'yi öldürmeleri üzerine yapılan incelemede Emin adlı kişi emri verdiği anlaşılmış ve varislerine diyet vermesiyle beraber ceza kanununun yüz yetmiş ikinci ve yüz seksen dördüncü maddelerince teşhir edilerek Sadık on beş, Emin beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 20 Rebiülevvel 1285/ M. 11 Temmuz 1868

Sayfa 33

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 245

Çıldır sancağına tâbi' Oltu kazası ve kurasından Keçik karyesi ahalisinden mecruhan vefat eden Şaban'ın veresiyle katili olan karındaşı Hüseyin'in icrâ kılınan murafaa-yı şer'iyeye ve muhakeme-i nizamiyelerine dair Erzurum Vilayeti ve liva-yı mezkûr cinayet meclislerinin tahrirat-ı behiyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataları

evrak-ı müteferriasiyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale melfûf i'lâm mealine ve fetvahane işaretine göre müddei' vasi Vâki'm Mehmed efendinin katl-i amed-i müddeasını isbat edemeyerek istihlaf eylemesiyle merkum Hüseyin'e yemin verdirildiğinden merkum Mehmed Efendi bil-vesâye katl-i amed-i müddeasıyla merkum Hüseyin'e yapılan muârazadan ba'del-men' katil-i mezbûrun bu katlin hataen kendisine sudûru hakkında vukubulun ikrârı mucibince maktûl-ı mezbûr Şaban'ın fezadan diyet-i kâmile si olan onbin dirhem-i şer'iden maktûlün zevcesi ve hamil bulunan Hanife hatunun hisse-i irsiyesi mütâlebesine ve cerh-i mezkûre müteallik davadan katil-i mezbûr Hüseyin'in zimmetini ibra etmekle sığar-ı verese ile haml-i mezkûrün hisse-i irsiye-i mezkûrelerini tekayüd muayenesiyle mezbûr Mehmed efendiye iddia etmesi katil-i merkuma tebeyyün olduğu anlaşıldığından bu surette zevce-i mezbûra Hanife hatun fi-mâba'd nesne davasına kadire olmayıp ancak zevce-i mezbûra hanife hatun fimâba'd nesne davasına kadire olmayıp ancak zevce-i mezbûra ehl-i hibreye ba'del-irâe hamil olduğu tebeyyün etmiş ise ber-mantuk-ı i'lâm sığar ile haml-i mezkûrün hisse-i irsiyelerini katil-i merkumun vasi-i merkume mukassitan edası ve haml-i mezkûrün kablel-zuhûr zükür-ı farz olarak hissesi tefrik kılınmak ve zevce-i mezbûra inkiza-i iddete ikrâr etmeden iki sene tamamından evvel haml-i mezkûr zuhûr eder ise siham-ı mezkûre ber-tahsis-i verese-i mezbûra ita olunmak lazım geleceğinden diyet maddesinin bu vechile tesviyesi ve cereyan eden tahkikat-ı nizamiyyeye gelince katl-i mezkûr merkum Hüseyin'in hataen eser-i fiili olduğu tebeyyün edip şu halde merkumun tarih-i tevkifi olan bin iki yüz seksen dört senesi Saferinin on üçüncü gününden itibaren oraca tayin olunan mahbûsen geçirmiş olduğu bir sene müddetle dikkatsizliği cihetiyle hükm-ü kanune muvafık ve sebinin tahliye kılınmış olması yolunda ve emsaline mutabık bulunduğuna mebni taht-ı kefaletten dahi çıkarılması bâ-mazbata ifade kılınmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 3 Rebiülahir sene 85.

(33-a konusu); *Çıldır Oltu kazası ve Keçik köyü'nden Şaban, yaralanarak hayatını kaybetmiştir. Varisi Vâki'm Mehmet Efendi, Hüseyin'in kasten öldürdüğünü ispat edememiş ve varislikten çekilmiştir. Ancak Hüseyin'in Şaban'ı öldürdüğü ortaya çıkmış ve bir senedir hapiste olmasından dolayı benzer davalar ile kıyas yapılarak serbest bırakılması kararlaştırılmıştır.*

H. 3 Rebiülahir 1285/M. 22 Temmuz 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 468

Mukaddema iki tacir ile bir nefer çoban Tebriz'e giderken Hasenanlı aşiretinden üç nefer Kürt atlısı üzerlerine bil-hucüm heybelerini alıp savışmış olduklarından ve kendilerinin ne mahalde idüğü aşiret-i merkuma ağası Sofi ağadan sorulmuş isede buna kat'an ma'lûmâtı olmadığını ifade edip gasiblerinden Muto nam şahsı ise kendisinin ammizadesi olduğu tahkik kılınmış ve bu makule eşya-yı mağsubeden aşâyir rüesâsının dahi hissedâr olacakları tabî bulunmuş olduğundan bahisle ba'de-zin aşiretler ahalisinden birisi gasb ve gârete ictira ettiği takdirde lazım gelen zarar ve ziyanın reislerinden ahz ü tazmin olunması hakkında sual-i re'y dair vürûd eden tahrirat behiyyeleri mütalaa ve Şûrâ-yı Devlette dahi dermiyan olundu mülahaza-yi mesrude oraca îcâb-ı hale bina edilmiş ise de bir şahsın hareminden âharın mesûl tutulması kanunen ve nizamen caiz olamayacağından ondan sarf-ı nazarla aşayir-i mezkûre rüesâsının emvâl-i mağsubeye şirket ve kıt'a-yı tarika muavenetleri nizamen sübut bulunduğu takdirde haklarında muameley-i kanuniyenin icrâsı ve şu kadar ki rüesâ-yı merkumanın ahali-i aşiret hakkında nüfuz ve iktidarları daima cari olduğundan ve binaenaleyh sarik ve kıt'a-yı tarikin ahz ü girifti emrinde sa'y ve gayretlerinden istifade olunacağından lede'l-hace olbabda kendilerinden talep ve muavenet olunması münâsib olacağı beyanıyla şukka.

Fi 8 Rebiülahir sene 85.

(33-b konusu); İki tüccar ve bir çoban Tebriz'e giderken Hasenanlı aşireti mensubu üç Kürt atlısı bunlara saldırmış ve soymuşlardır. Bu durum aşiret reisi Sofi ağaya sorulduğunda bilgisi olmadığını söylese de gasp edenlerden Muto bunun amcasının oğlu olduğu ve gasp mallarının aşiret üyeleri arasında paylaşılacağı öğrenilmesi üzerine lazım gelen kanuni cezanın uygulanması ve aşiret reisinden devlete yardım etmesi ve suçluları teslim etmesi istenmektedir.

H. 8 Rebiülahir 1285/M. 27 Temmuz 1868

Sayfa 34

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 250

Kars sancağına tâbi' Şuragel kazasına muzâf Mollamusa karyesi ahalisinden maktûl Hacı Mehmed'in katili olduğu sabit olan Tahsin Demir nam şahsın baliğ ise maktûl-i mezbûrun verese-i kibarı olan zevcesiyle validesi kısastan afv etmedikleri veya sulh olmadıkları icrâ-yı kısas afv ettikleri veya sulh oldukları takdirde îcâb-ı şer'iyesinin icrâsıyla tayin-i ceza-yı kanuniyesi zımmında katil-i merkumun tarih-i mahbûsiyet-i gösterilerek keyfiyetin tekrar bâ-mazbata ve il'âm bu canibe inhâ olunması hakkında merkez vilayet ve liva cinayet meclislerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle vürûd eden mazbataları ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliye kararı üzerine müteallik buyurulan irade-i seniye mucibince takdir ettirilen ferman-ı ali leffen gönderilmekle infaz-ı ahkâm-ı celilesine himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 15 Rebiül-ahir sene 85.

(34-a konusu); *Kars Şuragel ilçesi Mollamusa köylü Hacı Mehmet, Tahsin Demir adlı kişi tarafından öldürülmesi ile ölen kişinin varislerinin katili kısastan affedip etmediklerinin merkeze bildirilmesi istenmektedir.*

H. 15 Rebiülahir 1285/ M. 7 Ağustos 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 307

Kars sancağına tâbi' Şuragel kazasına kâin Okçuoğlu karyesi ahalisinden maktûl Süleyman'ın katili bulunan Kımlı? karyeli Mehmed'in verese afv etmedikleri halde icrâ-yı kısası hakkında tasyir ve tesyir olunan ferman-ı alinin infaz-ı hükmü sırada vereseden maktûlün zevcesi katil-i merkum ile bedel-i makbuz üzerine sulh olarak merkumu kısastan afv etmesiyle meselenin sığar-ı verese haklarında diyete münkalib olduğu liva-yı mezkûr meclisinin tevârüd eyleyen mazbatası ile melfûf il'âm-ı şer'iyede gösterilmiş olduğundan fetvahaneden işaret olunduğu vechile mucibince zevce-i mezbûranın diyet-i katlden sakıt olan hissesinden maadâ sığar-ı verese hisselerini ve hinn-i katil-i merkumun üç sene mukatta-li tediye etmesi lazım geldiğinden diyet maddesinin bu vechile tesviyesiyle katil-i merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş ikinci

maddesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tatbikan ve tarih-i mahbûsiyeti bulunan seksen iki senesi Saferinin on yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir onbeş sene müddetle Erzurum'da vaz'-ı kürek olunması Divân-ı Ahkâm-ı Adliye'den bâ-mazbata ifade olunmağın iktizâsının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 28 Rebiülahir sene 85.

(34-b konusu); *Kars Şuragel ilçesi Okçuoğlu köylü Süleyman, Kımlı? köylü Mehmet tarafından öldürülmesi üzerine varisleri kısastan diyet karşılığında affetmiş, bu diyetin üç seneye bölünmesi kararlaştırılmış ve katil ceza kanununun yüz yetmiş iki ve on dokuzuncu maddesince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 28 Rebiülahir 1285/ M. 18 Ağustos 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 334

İspir kazasına mülhak Tortum nahiyesine tâbi' Ödük karyesi ahalisinden olup Hacı Yusuf'un vefatına ve Ali ve Mansur'un mecruhatlarına hataen sebep olan Ağlayan Ali hakkında cereyen eden tetkikat-ı nizamiyeye ve kendisinin mükellefen salıverildiğine dair Erzurum Vilayeti Cinayet Meclisini tahrirat-ı behiyeleriyle vârid olan mazbatası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havele merkum Ağlayan Ali'nin hataen katil ve cerhe sebebiyeti tahakkuk edip verese-i maktûlün iddiadan geçtikleri gibi merkuman-ı Ali ve Mansur'un cerhleri kesb-i iltiyam ettiğine mebni mecruhatların masârif-i cerrahiyeleri ne ise olmaktadır şeyin merkum-ı Aliden bil-istifa taht-ı kefaletten dahi çıkarılması bâ-mazbata ifade olunmağın ifa-yı muktezasına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 7 Cemaziyelevvel sene 85.

(34-c konusu); *İspir ilçesinin Tortum nahiyesi Ödük köylü Ali, Hacı Yusuf'un vefatına, Ali ve Mansur'un yaralanmasına kaza ile sebep olmasıyla, kasıtlı olmadığı ve yaralananların yaraları da iyileştiği için kişinin ceza ve diyet almaması bildirilmekte ve icabının yapılması istenmektedir.*

H. 7 Cemaziyelevvel 1285/ M. 26 Ağustos 1868

Sayfa 35

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 345

Haydaranlı aşireti ahalisinden olup firar-ı refikleriyle beraber Beyazıd sancağı dâhilinde kâin (ببروبك)²² memlahasını basıp binbeş yüz kaya tuzu ahz ü gasb eyledikleri ikrârlarıyla tebeyyün eden Cafer ve Sultan ve Keleş ve Kuluhan nam şahısların üç seneye varmış olan müddet-i mahbûsiyetleri iki yüz yirmi birinci madde-i kanuniye hükmünce haklarında terettüb edecek kürek cezası müddetine tekabül eyleyeceğinden firarilerin tutulduklarında şirketleri tebeyyün eder ise hisseleri kendilerinden alınıp bunlara verilmek üzere taht-ı ikrârda bulunan tuz esmanıyla ceza-yı takdisinin kırk altıncı madde-i kanuniyede gösterildiği veçhile eşhas-ı merkumanın muktedir olanlardan istihsâli ile tahliye-i sebilleri ve firarı bulunan Şemo ve Reso'nun dahi bildirilip bil-istizan neticesinin bu tarafa iş'ârı Erzurum Vilayeti Cinayet Meclisinden bit-tanzim tahrirat-ı cevabiye-i düsturileriyle tesyir olunan mazbata ve Rüsûmât emanet-i celilesiyle cereyan eyleyen muhabere üzere Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden bâ-mazbata ifade ve keyfiyet emanet-i müşârün-ileyhaya beyan ve hikaye kılınmış olmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 11 Cemaziyelevvel sene 85.

(35-a konusu); *Haydaranlı aşiretinden Cafer, Sultan, Keleş ve Kuluhan, Bayezid sancağındaki .....tuz ocağını basıp tuz çalmaları üzerine üç yıl süreyle hapis cezasına çarptırılıp tahliye edilmişler ve firari olan Şemo ve Reso'nun durumunun da bildirilmesi istenmektedir.*

H. 11 Cemaziyelevvel 1285/ M. 30 Ağustos 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 646

İşbu tarihte taraf-ı vâlâ-yı seraskeriye tezkere-i sami-i Rüsûmât yazılmıştır.

Bayezid kalesi denilen atik konak mahalli-i eski usûl üzere yapılmış birşey olarak zaten dahi harabe-i müşrif ve resmen ve heyet-i gayr-i mühim olduğuna ve haliyle

²² Belgede bu yer adının baş harfi “p”dir. Ancak arap alfabesinde “p” harfi olmadığı için “b” harfi ile yazılmıştır.

Türkî taşların telef olmasını mucib olacağına binâen işbu taşların luzüm olacak miktarının yapılması mansur olan hükümet konağına sarfıyla fazilesinin sattırılarak akçesinin menafi'-i umumiye-i mahalliyeeye tahsis-i taraf-ı vâlâlarından bit-tahrirat vuku'bulan iş'âr ve ifade ve makam-ı vâlây-ı ser-askerî ile cereyan eden muhâbere üzerine Şûrâ-yı Devlette tensîb kılınmış ve ser-asker-i müşârün-ileyh hazretlerinede ma'lûmât verilmiş olmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 22 Cemaziyelevvel sene 85.

(35-b konusu); *Bayezid kalesi yakınında olan eski konağın yıkılmak üzere olduğu için bazı taşlarının hükümet konağı için kullanılması ve ihtiyaç fazlası taşların satılarak mahallenin ihtiyacı için kullanılması kararlaştırılmıştır.*

H. 22 Cemaziyelevvel 1285/ M. 10 Eylül 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 415

Erzurum'da Habibefendi Mahallesi sakinlerinden İbrahim'in kerimesi ve Çakmuroğlu İsmail efendinin beslemesi bulunan dokuz yaşında Ayşe'nin bikrini izale etmiş olduğu tebeyyün eden efendi-i mûmâ-ileyhin hizmetkârı Pavli Ali nam şahsın kanun-ı cezanın yüz doksan sekizinci ve iki yüzüncü maddeleri icâbınca takdir olunacak zaman-ı biker kendisinden bil-istihsâl mezbûraya ita ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûl-ı teşhiriye hakkında icrâ olunduktan sonra tarih-i mahbûsiyeti bulunan bin iki yüz seksen beş senesi Muharreminin yedinci gününden itibaren dört sene müddetle vaz'-ı kürek olunması Temyîz-i Vilayet ve Deâvî Meclislerinin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbataları ve melfûf istintâknâme üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden bâ-mazbata ifade kılınmağın icrâ-yı iktizâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 11 Cemaziyelahir 85.

(35-c konusu); *Erzurum Habibefendi mahalleli İbrahim'in kızı ve Çakmuroğlu İsmail'in hizmetçisi olan dokuz yaşındaki Ayşe, Pavli Ali tarafından tecavüze uğraması üzerine Ali, ceza kanununun on dokuzuncu maddesince teşhir edilerek dört yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve diyet vermesi kararlaştırılmıştır.*

H. 11 Cemaziyelahir 1285/ M. 29 Eylül 1868

Sayfa 36

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 460

Erzurum'a tâbi' Pasinler kazasında kâin Kındığı karyeli İbrahim ağanın katlen vefat eden sağıra kerimesi Fatıma'nın hataen katili olan hıdmetkârı Hüseyin hakkında icrâ kılınan muhakeme-i nizamiye ve şer'iyeye dair meclis-i Temyîz-i Vilayetin tahrirat-ı behiyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası ve evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyede lede'l-mütalaa melfûf i'lâm mealine ve fetvahane işaretine göre maslahatın iktizâ-yı şer'iyesince hükme götürür yeri kalmamış olup ancak cereyan eden tahkikat-ı nizamiyede dahi katl-i mezkûrün hataen surduru tebeyyün ederek merkur Hüseyin'in iki seneye yaklaşmış olan müddet-i mahbûsiyeti kanun-ı cezanın yüz seksen ikinci maddesi hükmünce hakkında ceza-yı kafi görüldüğünden tahliye-i sebili bâ-mazbata ifade olunmuş olmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 25 Cemaziyelahir sene 85.

(36-a konusu); *Erzurum Pasinler ilçesi Kındığı köylü İbrahim ağanın kızı Fatma'yı kaza sonucu öldüren hizmetçisi Hüseyin hakkında yapılan muhakeme sonucunda, diyete gerek olmadığı ve iki sene hapiste olmasından dolayı ceza kanununun yüz seksen ikinci maddesince yeterli ceza olduğu düşünülməsi üzerine tahliye edilmesine kara verilmiş.*

H. 25 Cemaziyelahir 1285/ M. 13 Ekim 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 560

Lazistan sancağında kâin Arhavi kazasına muzâf Bakovit karyesi ahalisinden olup katl-i töhmetinden dolayı Erzurum'da küreğe konulması ve müddet-i mahkumesi bulunan on seneden sekizi mürûr ederek ikmal müddetine iki sene kalmış olan Hüseyin'in sinn-i şeyhûhat ve Ali ve evladının hal-i sefaletine merhameten afv-ı müddet-i bakiyesiyle tahliye-i sebili taraf-ı vâlâlarından vuku'bulan iş'âr ve Divân-ı Ahkâm-ı Adliye'den verilen karar üzerine bil-istizan makrun-ı müsaade-i Cenab-ı şehriyarî buyurulmuş olmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 8 Şaban sene 85.

(36-b konusu); *Lazistan Arhavi ilçesi Bakovit köylü Hüseyin, Ali ve oğlunun; adam öldürme suçundan dolayı Erzurum'da ki kürek cezalarının bitmesine iki sene kala Hüseyin'in yaşından, Ali ve evladının kötü durumda olmasından dolayı tahliye edilmişlerdir.*

H. 8 Şaban 1285/ M. 24 Kasım 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 591

Koşapınar karyesi ahalisinden Muharrem'in cirid oynarlarken değenek ile hataen sağ gözünü cerh ve sakat ettiği indet-tahkik mütebeyyin olan İsmail'in hareketi dikkatsizliğe muhavvel olunduğuna ve işin cihet-i şer'iyesi sulhen bitirilmiş idüğüne binâen kanun-ı cezanın yüz seksen üçüncü maddesi hükmüne tevfikan bir mah müddetle habs olunarak hitam müddetinde tahliye-i sebili Meclis-i Cinayet-i Vilayetin tahrirat-ı behiyyeleriyle vürüd eden mazbatası ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden bâ-mazbata ifade olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 15 Şaban sene 85.

(36-c konusu); *Koşapınar Köyü'nden Muharrem ve İsmail adlı kişiler cirit oynarken İsmail kazayla Muharrem'in gözünü yaralamış, aralarında anlaşmışlar ve İsmail, ceza kanununun yüz seksen üçüncü maddesince bir ay habse konulması ve cezasının bitmesiyle tahliyesinin bildirilmesi istenmektedir.*

H. 15 Şaban 1285/ M. 1 Aralık 1868

Sayfa 37

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 594

Kestane karyesi sakinlerinden olup Giresun sancağı dâhilinde kâin Akköy nahiyesine tâbi' Bulancak kasabası ahalisinden Kostantinin muamele-i cebr ve şiddet icrâsıyla kurada iki yüz kırk kuruşunu ahz ü gasb eyledikleri indet-tetkik tebeyyün eden Ali efendi oğlu Veli ve Kurtoğlu Mustafa'nın ber-mucib-i kanun-ı ceza altışer sene

müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmeleri Divân-ı Ahkâm-ı Adliye kararı mucibince Trabzon vilayetine bildirilmekle vürûdlarında tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen üç senesi Temmuzunun yirmi üçüncü gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmelerine himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 17 Şaban sene 85.

(37-a konusu); *Kestane köyü'nde yaşayan Ali Efendioğlu Veli ve Kurtoğlu Mustafa, Bulançak kasabalı Kostanti'yi darp ederek iki yüz kırk kuruşunu çalmaları üzerine ceza kanununun gerekli maddesince altı yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlar ve durum Trabzon'a bildirilmiştir.*

H. 17 Şaban 1285/ M. 3 Aralık 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 577

Kars dâhilinde kâin Güllük karyesinde meskûn muhâcirîn Çerakeseden ve Teke kabilesinden maktûl Timyorko nam kimsenin katili Bayram hakkında icrâ kılınan muhakeme-i şer'iyeye dair bit-tahrirat vârid olan il'âm-ı şer'î evrak-ı atikasıyla birleştirilerek Divân-ı Ahkâm-ı Adliyede lede'l-mutalaa mezkûr il'âm mealine ve fetvahane işaretine göre merkum Bayram mezbûr Timyorko mucib-i şer'isi kısas olan cerh ile cerh eylediğine taiyen ikrâr etmiş Timyorko'nun cerh-i mezkûreden müteessiren vefat eylediği dahi şahidler şهادetiyle sübut bulmuş idüğünden bu surette şahidlerden Abdullah'ın sakin olduğu Selim karyesi dahi mahall-i cerhe akrep olmayıp ve muhakemeyi icrâ eden naibin vakt-i kısasa kadar kaza-yı mezkûrden infisali vuku' bulmayıpta verese-i kibârdan hiç birisi katil-i merkumu kısastan afv etmediği halde bizzat huzurlarında talebleriyle icrâ-yı kısası ve eğer afv eder veya sulh olurlar ise olhalde kısas sakıt ve mesele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'isinin icrâsıyla katil-i merkumun mecazat-ı kanuniyesi tebeyyün olunmak üzere tarih-i habsi gösterilerek keyfiyetini tekrar bâ-mazbata ve il'lâmı bu tarafa inhâsı lazım geleceği bâ-mazbata ifade olunarak bil-istizan irade-i seniyye-i cenab-ı padişahî dahi olmerkezde müteallik buyurulmuş ve lazım gelen ferman-ı ali bit-tasrir leffen tesyir olunmuş olmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 20 Şaban sene 85.

(37-b konusu); Bayram adlı kişi, Kars'ta Çerkes göçmenlerinden Timyorko'yu öldürmesi üzerine maktûlün varislerinin Bayram'ı affedip etmeyeceği ve sonucun merkeze bildirilmesi istenmektedir.

H. 20 Şaban 1285/ M. 6 Aralık 1868

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 779

Erzincan sancağı dâhilinde vâki' Kuruçay kazasına muzâf Çerik? (جريك) karyesi ahalisinden olup liva-yı mezkûre tâbi'(بشكتاق) karyesi sakinlerinden Veli'nin leylen ve müsallahan esnâ-yi râhda bazı eşyasını ahz ü gasb eyledikleri indel-istintâk ikrârlarıyla tebeyyün eden Kor Ahmed ve Temyor nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi hükmüne tevffikan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen dört senesi Haziranının yirmi yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir dört sene müddetle küreğe konulmaları Meclis-i Cinayet-i Vilayetin mazbata-yi varaka ve evrak-ı müteferriası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden bâ-mazbata ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 13 Zilkaade sene 85.

(37-c konusu); Erzincan Kuruçay ilçesi Çerik? köylü Kor Ahmet ve Temyor, ...köylü Veli'nin gece yolda silahla önünü kesip gasp etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi birinci maddesince teşhir edilerek dört yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.

H. 13 Zilkade 1285/ M. 25 Şubat 1869

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 1000

Ardahan Rüsûmât müdürü İbrahim efendi ile kâtibi Hafız efendinin rivayet olunan su-i hareketlerinden dolayı bazı ifadata dair Rüsûmât Emanet-i Celilesinin takriri merbutatıyla Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale müdür ve kâtib mûmâ-ileyha haklarında dermiyan edilen mevadd-ı irtikabiyenin bir takımı merkez-i sübuta gelememiş ve bir takımının tedkik ve hakâiki dahi müddeî ve muhbirlerle muhakemelerine ve erbab-ı vukuftan istihsâl ma'lûmâta mütevakkıf görünmüş

olduğundan naşı bu kısmın karar ve hükmü ifa-yı tetkikat-ı mükemmele ile onun neticesine talik edilmek lazım gelip ancak Tiflis'e imrar edeceği hayvanat için mûmâ-ileyhaya dört imperyal altını verdiğini bin-nefs ihbar ve iddia eylemiş olan Şişmanoğlu Agob'un irtişam adem-i sübuttan dolayı müfteri adile hakkında cezasını iktizâ eder ise de kendisini esbâb-ı sübutunu istihzâr edemediği bir davaya tasaddî ile mesûliyet-i kanuniye tahtına almasından istidlal olunan hamak ve belâhatına nazaran şu hareketi bil-küllüye iftira şeklinde görülmekte tereddüd hasıl olmuş ve esası dava olan akçenin kıymeti dahi tahdid-i cezaca cihet-i tadîliye taharrisini müstelzim esbâbdan bulunmuş olduğuna binâen merkurum Agob'un bazı emsali misillü bir sene müddetle Erzurum'a nefci olunmak ve hüküm derecesine gelmeyen diğer maddelerin takrir-i mezkûrde münderic tefsilata tatbiken ikmal-i tedkikatı tensîb olunarak bil-istizan irade-i seniyye-i cenab-ı padişahî dahi olmerkezde müteallik buyurulup lazım gelen ferman-ı ali bit-tasdir leffen ve takrir-i mezkûrün altıncı ve yedinci ve sekizinci ve dokuzuncu ve onbirinci ve on ikinci bendlerinin suretleri evrak-ı müteferriyasıyla maen tesyir kılınmağın icâbının icrâ ve hükm derecesine isal olunamayan mevadd hakkında dahi tahkikat-ı mukavvemetine ve tedkikat-ı amikanın ikmaliyle netice-i hasılanın bu tarafa inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 3 Zilhicce sene 85.

(37-d konusu); *Ardahan Rûsûmât müdürü İbrahim Efendi ile kâtibi Hafız Efendi görevi kötüye kullandıklarına dair şikâyet edilmişler, ancak bir ispat bulunmamıştır. İspatı bulunan tek suç Tiflis'e hayvan gönderiminde yolsuzluk olduğudur. Ancak bunların Tiflis'e göndereceği hayvanlar için dört imperyal altını verdiğini söyleyen Şişmanoğlu Agob ihbarını isbat edemediği için tam olarak da iftira suçu sayılâmadığından Agob bir yıl Erzurum'a nefy (sürgün) edilmiştir.*

(H. 3 Zilhicce 1285/ M. 17 Mart 1869)

Sayfa 38

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 652

Çıldır sancağında kâin Ardahan kazasına tâbi' Okçu karyesi ahalisinden maktûl Osman'ın katili olup icrâ-yı kızasına hükm-ü şer'i lâhık olduğu Meclis-i Cinayet-i

Vilayetin mazbata-yi varakası ve melfûf i'lâm meallerinden anlaşılan İbrahim'in canib-i fetvahaneden beyan kılındığı vechile muhakemeyi icrâ eden naibin vakt-i kısasa kadar kaza-yı mezbûrdan infisali vukubulmayıpta vereseden kebire bulunan Elif hatun dahi kısastan afv etmediği halde bizzat talebiyle huzurunda vech-i şer'î üzere icrâ-yı kısas ve eğer mezbûra afv eder veya sulh olur ise olhalde kısas-ı sakıt olacağından katil-i merkumun tayin-i mücâzâtı zımmında tarih-i tevkifi gösterilerek keyfiyetin bâ-i'lâm ve mazbata iş'ârı hususuna Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin kararı üzerine bil-istizan irade-i seniyye-i cenab-ı padişahî müteallik buyurulub lazım gelen ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir olunmağın infaz-ı hükm-ü celilesine ve mazbata-yı mahbûseye melfûf istintâknâmede mûnderic bir suale katlin ali-i canibinden kama ile ifâ olduğu şahadetname ile cevaben beyan olunmuş ve bu katlin faili ise İbrahim olduğu ibaret-i sâirede ve i'lâm-ı şer'ide mûnderic bulunmuş idüğünden İbrahim'in diğer ismi alimdir yoksa bunda sehv-i kalem mi vâki' olmuştur ve birde mezkûr istintâknâme zeyline Meclis-i Kazadan yazılan fezlekede katil İbrahim ve muayyen katil Süleyman ve amir-i katil Mustafa'nın istintâkları denilmiş ve ona göre kendileri istintâk olunub içlerinden Süleyman kaçırdığı kızı rızasıyla Şeref karyesine götürdüğünü dahi beyan eylemiş olduğu halde Süleyman ve Mustafa'nın sübut-ı töhmet veyahud bere'at zimmetlerinden niçin bahs olunmamıştır. Buraların ve eşhas-ı merkumanın dahi usûl-ı cariyesine tevfiқан istintâkları bil-icra hasıl olacak netice-i sahihanın bâ-mazbata ve istintâknâme bu tarafa iş'ârına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 8 Zilhicce sene 85.

(38-a konusu); *Çıldır sancağı Ardahan kazası Okçu köylü Osman'ı kama ile öldüren İbrahim'in davasında varis eğer kısastan affetmez ise kısasın uygulanması istenmekte ve de İbrahim'in yanında Süleyman ve Mustafa adlı kişilerinde bu işte parmağı olduğu ve Mustafa'nın bir kızı kaçırdığından neden söz edilmediği gerekli meclislerden sorulmaktadır.*

H. 8 Zilhicce 1285/ M. 22 Mart 1869

Sayfa 41

Erzurum Vilayet-i Emirname-i Sami

Evrak Numarası; 1099

Çarsancak kazasının Erzincan sancağından ziyade Mamuratülaziz sancağına karbiyyeti olduğundan bunun işbu seksen beş senesi Martından itibaren Erzurum Vilayetinden tefrik kılınarak Mamuratülaziz sancağına ilaveten Diyarbakır Vilayetine ilhak edilmesi hususuna Şûrâ-yı Devlet kararıyla bil-istizan irade-i seniye-i hazret-i şehriyar-i müteallik buyrulmuş olmağın vilayet-i merkuma valiliği ile bil-muhâbere ifa-yı muktezay-ı hale himmet buyrulması siyâkında şukka.

Fi gurre-i Muharrem sene 86/ M. 13 Nisan 1869

Fi 26 Muharrem sene 86

(41-a konusu); *Çarsancak'ın Erzincan'dan ziyade Elazığ'a daha yakın olduğu ve bundan dolayı 1285 yılından itibaren Erzurum'dan ayrılarak Diyarbakır'a bağlanması istenmektedir.*

H. 26 Muharrem 1286/ M. 8 Mayıs 1869

Makam-ı Vâlây-ı Nezâretpenahilerinden Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliye

Evrak Numarası; 26

Erzurum sancağı idare ve Temyîz-i hukuk mecalisinin lağvıyla mesalih-i vâkıa vilayet-i idare meclisine hulule olunarak yalnız umûr-i hukukiyeye aid mevad muahheren altı azadan mürekkep teşkil edilen Deâvî Meclisinde rü'yet olunmakta ise de Vilayet İdare Meclisinin meşâği-i mahsusası sancak işinde görmeye gayr-i müsaade olmasına mebni işbu Deâvî Meclisinin lağvıyla idare-i Temyîz-i hukuk ve Cinayet Meclislerinin tekrar teşkili ve iktizâ eden azanın salifüz-zikr Deâvî Meclisi için intihap olunanlardan tayiniyle Divân-ı Temyîz-i Hukuk ve cinayete tayin olunacak altı nefer mümeyyiz maaşına Deâvî Meclisi azası maaşının karşılık ittihazı ve İdare Meclisi için alınacak dört azaya tahsisi lazım gelen bin kuruş maaşın dahi lüzumu halinde sarf edilmek üzere tevkif kılınmış olan dört bin kuruştan tefrik ve itası hakkında vuku'bulan iş'âr-ı sâmilîleri maslahata ve nizamname-i vilayet ahkâmıyla Şûrâ-yı Devlet kararına

tamamıyla muvafık olmasıyla hemen icrâ-yı iktizâsına ve diğer tahrirat-ı senaveride gösterildiği üzere Erzurum Vilayetinin kaffe-i memuriyeti mahsusatı tadil ve tayin edilmiş olduğundan teşkil olunacak İdare Meclis azası maaşlarının mahsusat-ı mebhûsa içinde tesviyesine himem-i vâlây-ı müşiraneleri derkar buyurulmak babında emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi gurre-i safer sene 86/fi 19 Safer sene 86.

(41-b konusu); *Erzurum İdare ve Temyîz-i Hukuk meclisleri kaldırılarak, altı üyeli Deavi Meclisi tesis edilmiş ise de bu meclisin sancak işini görmeye pek elverişli olmadığı için Temyîz-i Hukuk ve Cinayet Meclisleri tekrar tesis edilmiş, memurların maaşları aynı kalmış ve İdare Meclisi için dört üye için gereken bütçenin ayarlanması Şura-yı Devlet'te kararlaştırılmıştır.*

H. 1 Safer 1286/ 19 Safer 1286/ M. 13 Mayıs 1869-31 Mayıs 1869

Makam-ı Vâlây-ı Nezâretpenahilerinden Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı

Aliye

Evrak Numarası; 54

Diyarbakır vilayetine tahrirat-ı aliye Rüsûmât Emanet-i Celilesine tezkere-i sâmiye yazılmıştır

Çolli Mahallesi memur sabıkı Yusuf Beyin mehuzat ve medfuatı muvâzenesiyle tahakkuk eden noksan hakkında beyan eylediği esbâbın adem-i sübutu cihetiyle ihtilâsen istihlâki tebeyyün eyleyen yirmi bir bin yedi yüz otuz altı kıyye tuzdan memlaha kâtib-i sabıkı Mustafa Efendinin koçanlara zammını ikrâr ettiği on bir bin otuz kıyye andan maadası mûmâ-ileyh Yusuf Beyden iki kat olarak alındıktan ve şayet bunlardan biri mal-ı mesrûkun ve zecren tahsil olunacak meblağın tazminine muktedir olamaz ise kırk altıncı madde-i kanuniye îcâbınca hissesi diğerinden tahsil olunduktan sonra kendilerinin kanun-ı cezanın seksen ikinci maddesi hükmüne tatbikan müebbeden rütbe ve memuriyetinden mahrum ve mevkuf iseler cezaları tevkifleri tarihinden muteber olmak üzere beşer sene müddetle kalebend edilmek için Diyarbakır'a gönderilmeleri Erzurum Vilayet-i İdare Meclisinin mazbata-li varaka ve evrak-ı müteferriyası üzerine Şûrâ-yı Devletten bâ-mazbata ifade olunarak bil-istizan müteallik buyurulan irade-i seniye-i cenab-ı padişahi mucibince tasdir ettirilen ferman-ı ali leffen

tesyâr ve keyfiyet Rüsûmât Emanet-i Celilesiyle Diyarbakır vilayetine iş'âr olunmağın îcâbının icrâsına himmet-i aliye-i müşiraneleri derkar buyurulmak babında emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 26 Safer sene 86.

(41-c konusu); *Çolli Mahallesi memuru Yusuf Bey, bazı alım satımlarda noksanlık olduğunu söylemesi üzerine bunlarda yolsuzluk olduğunu söyleyen tuz ocağı Mustafa Efendi, Yusuf Beyden iki kat daha fazla paraya koçan aldığını söylemesi üzerine bunlar memuriyetten atılmış ve ceza kanununun seksen ikinci maddesine beş yıl süreyle Diyarbakır'da kalabend cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 26 Safer 1286/ M. 7 Haziran 1869

Sayfa 42

Makam-ı Vâlây-ı Nezâretpenahilerinden Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliye

Evrak Numarası; 142

İran Devleti tebaasından Şekal Ali ağanın padaşlarından ve eşkıya takımından olup İran'a tâbi' bir aşireti ormana gittikleri sırada Albak kazasına tâbi' (انسی ve داویان) karyelerinden mevaşi nehb ve garet etmiş oldukları halde ele geçirilen Tahsin'in kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesi fıkra-i saniyesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti bulunan seksen dört senesi Recebinin yirmi ikinci ve refikleri Berükeşmiş ve Zülf Ali'nin dahi sene-i merkuma Ramazanının yirmi birinci günlerinden itibaren bit-teşhir beşer sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmaları Vilayet-i Divân-ı Temyîzinin tahrirat-ı behiyye-i dusturileriyle tevârüd eyleyen mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden bâ-mazbata ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkar buyurulmak babında emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi gurre-i Rebiülevvel sene 86/ M. 11 Haziran 1869

Fi 2 Rebiülevvel sene 86.

(42-a konusu); *İran Devleti halkından Şekal Ali ağa ve arkadaşları, Albak .....köyelerine zarar vermesiyle ele geçirilen Tahsin, Berükeşmiş, Zülf Ali, ceza*

kanununun altmış ikinci maddesi ikinci fıkrasınca teşhir edilerek beş sene Erzurum'da küreğe konulmaları kararlaştırılmıştır.

H. 2 Rebiülevvel 1286/ M. 12 Haziran 1869

Makam-ı Vâlây-ı Nezâretpenahilerinden Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliye

Evrak Numarası; 721/79

Husus-ı mezkûre dair mazbata müşiriyet-i celilesine buyurulduğu sâmi yazılmıştır.

Rusya ve İran Devletleri tebaasından ve şekâvet-i müstemire ashabından olup geçenlerde Erzurum postasını vurdukları tebeyyün eden kesandan töhmetleri birinci ve ikinci derecede ad olunan Revanlı Hüseyin ile İranlı Arap bin Şeref'in tersene-i amireden ve Abbas'ın mahallinde müebbeden ve kabahatları üçüncü derecede görünen İranlı Mehmet Tağı ve diğer Mehmet ve Kerim ve Rusyalı Zeynelabdi'nin tarih-i mahbûsiyetlerinden itibaren on beşer ve bunlara yataklık eden İranlı Hüseyin'in dahi tarih-i mahbûsiyetinden itibaren on sene müddetlerle mahallinde muvakkaten ba'det-teşhir küreğe ve yine yataklık töhmetiyle müttehem olan (شمعیان) karyeli İkö'nün kızı Hayalenin dahi bilâ-teşhir beş sene müddetle mahallinde nisaya mahsus mahbese ve töhmeti sirkat derecesinde görünen zaptiye Ahmet'in dahi bir sene müddetle habshaneye vaz' ve ilka edilerek merkur Ahmet'in hitam-ı müddet-i cezaiyesinden mükeffelen salıverilmesi ve medhalleri şüphe-i kaviye tahtında kalıp derdest-i tahkik bulunan (کیله صور) karyeli Ahmet ve karındaşı Oruç ile cinayet-i sâire ile müttehem olarak taht-ı muhâkemedede bulunan İbo'nun oğlu Osman haklarında ikmal-ı tahkikat ile hasıl olacak neticenin bâ-mazbata ve istintâknâme bu tarafa iş'ârı ve bu maddeden dolayı habsi ve tevkif olundukları halde indet-tetkik beraatleri tebeyyün eden Tarak Kaleli Ali ile sair kesanın ehillâ-yı sebilleri hususlarına vuku'bulan iş'âr ve ifade ve Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden cereyan eden müzâkere üzerine bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı padişahi müteallik buyurulup keyfiyet zabtiye-i müşiriyet-i celilesine bildirilmiş olmağla iktizâsının icrâsına ve tersane-i amirede küreğe konulacakların götürülmelerine himmet-i aliye-i veziraneleri derkar buyurulmak babında emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 5 Rebiülevvel sene 86

(42-b konusu); *Rusya ve İran halkından eşkıyalık yapan Revanlı Hüseyin ve Arap bin Şeref, Erzurum postasını soymaları üzerine müebbed hapis, bunlara yardım eden İranlı Mehmet, Mehmet, Kerim ve Rusyalı Zeynelabidin beş yıl, yataklık eden İranlı Hüseyin on yıl küreğe konulmuştur. Ayrıca bu olayda suçsuz olan bazı kişilerinde tahliye edilmesi kararlaştırılmıştır.*

H. 5 Rebiülevvel sene 1286/ M. 15 Haziran 1869

Taraf-ı Vâlây-ı Nezâretpenahiden Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliye
Evrak Numarası; 151

Nefs-i Erzurum'da mahbûsiyetin hüsn-ü muhâfazaları için müceddeden inşasına lüzum görünen habshanenin mütanet ve resanetine itina kılınmak ve masârif-i keşfiyesi bulunan dört yük on beş bin iki yüz beş kuruşu tecâvüz etmemek üzere hemen inşasına bed' ve mübâşeret olunması hususuna Meclis-i İdare-i Vilayetten tanzim ve tahrirat behiyye-i düsturileriyle tesyir olunan mazbata ve Maliye Nezâret-i Celilesiyle edilen muhâbere ve Şûrâ-yı Devlette cereyan eden müzakere üzerine lede'l-istizan irade-i seniye-i cenab-ı padişahi müteallik ve şerefsudur buyurularak hazinece ifa-yı muktezası bâ-buyurulan sâmi nezâret-i celile-i müşarünilahaya havale buyurulmakla îcâbının icrâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkar buyurulmak babında emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi gurre-i Rebiülahir sene 86/ M. 11 Temmuz 1869

Fi 29 Rebiülahir sene 86.

(42-c konusu); *Erzurum merkezde dört yük on beş bin iki yüz beş kuruşu geçmemek kaydıyla bir hapishane yapılması ve gözlemlenmesi Erzurum Vilayetinden istenmektedir.*

H. 29 Rebiülahir sene 1286/ M. 8 Ağustos 1869

Sayfa 43

Taraf-ı Vâlây-ı Nezâretpenahiden Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliye
Evrak Numarası; 174

Erzurum'a tâbi' Bitlis kazasında kâin Armidol nam Ermeni manastırında bir matba küşadına ruhsat verilmesi hakkında gönderilen istilânameye cevaben tevârüd

eyleyen tahrirat behiyye-i dustürileri Şûrâ-yı Devlete havale olunmuştu matbaa nizamnamesi iktizâsınca usûl ve şerait-i nizamiyesini taahhüd ve temîn edenlerin matbaa ihdası mezuniyetine istihkakları olmasıyla patrikhanenin bu babda ki istidâsına esasen bir şey denilemez ise de manastırların hususiye ahvali hasebiyle içlerinden matbaa küşadı hükümetin nizamen muktezi olan nüfuz ve nezâretinin tamamen tesir ve cereyanında tahaddüs-ı ihtilafat ve müşkilatı istilzam edebilmesi melhuz olduğuna panayırın matbaa tesisinde beyan olunan istihkak nizamı ile beraber bunun merkez idaresini mütteiyinde sahib-i imtiyaz-ı muhtar olamayıp bu ciheti hasseten hükümetin re'y ve Temyîzine tâbi' bulunmuş idüğüne mebni emakin-i ruhaniye ve mekâtib-i sıbyaniyede kıraatı mutad olan kitaplardan maada şeyler vilayetin ruhsat-ı resmiyesi olmadıkça bastırılmamak ve mezkûr manastırda küşad olunmayıp vilayetin tasvip ve tahsis edeceği diğere bir mahalde tesis olunmak üzere istenilen matbaanın küşadına ruhsat itası tensip olunmağla ve patrikhaneye ma'lûmât verilmekle olveçhile icrâ-yı îcâbına himmet-i aliye-i müşirileri derkar buyurulmak babında emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi gurre-i Cemaziyelevvel sene 86/ M. 9 Ağustos 1869

Fi 9 Cemaziyelevvel sene 286.

(43-a konusu); *Bitlis'te devletin gözetimi altında, serbestliğı olmayan, Erzurum valisinin istediğı yere yaptırılması ve de sadece ruhaniye ve sıbyan okullarında ki kitapların basılması şartıyla bir Ermeni manastır matbaasının kurulmasına izin verilmiş ve bunun patrikhaneye bildirilmesi istenmiştir.*

H. 9 Cemaziyelevvel 1286/ M. 17 Ağustos 1869

Makam-ı Vâlây-ı Nezâretpenahiden Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliye Evrak Numarası; 164

Fi 5 Cemaziyelevvel sene 86/ M. 12 Eylül 1869 tarihinde tashih olarak tebdilen yazılmıştır.

Bu defa merkez vilayette ictima eyleyen Meclis-i Umuminin müzâkerat-ı vâkiasını havi bit-tanzim tahrirat behiyye-i dustürileriyle tesyir olunan mazabit evrak-ı müteferriyasıyla Şûrâ-yı Devlete havale olunmuştu mezabit-i mezkûreden dahiliye dâiresine taalluk eyleyenler hakkında cereyan eden müzâkerât üzerine verilen karar bâ-

mazbata makam-ı sâmi-i sedaret-i azımaya tebliğ olduğundan ber-vech-i ati beyan olunur hülasa-yi iş'ârat Trabzon Vilayet-i dâhilinde olup Erzincan sancağı ile hemhudud bulunan Kelkit ve Şiran kazalarının liva-yı mezbûra ve Van ve Muş sancaklarıyla Bayezid beyinde bazı kuranın münasebât-ı mevkiyeleri cihetiyle Bayezit'a ve Dersim sancağının hin-i teşkilinde Ovacık kazasına ilhak kılınmış olan Gülabi Uşağı karyelerinin kemâ-fi's-sâbık Kemah'a ve Cebece dağının Erzincan cihetinden cari nehir kuranın iki tarafında bulunan karyelerin kadimi veçhile Erzincan'a rabt ve ilhak emrinde iktizâ eden mahallerle muhaberât icrâsına teşebbüs kılındığı ve Erzincan ve Muş zabtiyeleri maaşlarının tezyidi talep olunmuş ise de bu madde vilayetin heyet-i umumiye-i zabitasının derdest olan ıslahatına talikan tevkif olduğu Erzurum istihkâmâtında müstahdem amelenin celb ve cem'inde mucib-i şikayet olan esbâbın defi ve Mamervan nahiyesine eyyam-ı sayfa gelip ahaliye iras-ı hasar eden aşâyirin men'i mazaratı ve mekâtib-i sıbyaniye olmayan mahallelerde teşvikat-ı lazıma icrâsıyla mektepler yaptırılması ve nakl hane eden ahalinin isim ve şöhretlerini ve keyfiyat-ı sâiresini mübeyyen defterlerini tanzim ve irsali ve Muş sancağına muzâf Varto kazasına tâbi' ma'lûm-ul-esâmî karyelerde meskûn Kürt hanelerinin aşiretlerinde iskân olunmak üzere oralardan kaldırılması ve Muş sancağına tecâvüz ve tehatti etmekte olan Kürdistan aşiretlerinin men'i tecâvüzü ve Deli Baba boğazından Bayezit'a kadar münâsib mahallelere derbendler inşası ve İran Şekafti aşireti ağası Ali ağa tarafından Albak vesair kazalar ahalisine vuku'bulan zulüm ve itakın men'iyle hasaratın tahkiki ve Bitlis kazasına muzâf Mutki nahiyesi ahali-i bağıyesinin ahali-i muti'ye olan taaddilerinin men'i maddelerinden ibaret oluyor hususat-ı meşruha olhavâlice ittihaz ve icrâsına luzüm görünen ıslahat-ı acile ve zabıta cümlesinden ise de ru'ûs-ı hale nazaran bunun bir kısmının hal ve tesviyesi ve muhtaç olduğu tahkikatın icrâsı Trabzon Vilayet-i Celilesi ile vuku'-ı beyan olunan muhaberâtın netayicine muallak bulunduğu gibi kısm-ı diğeri dahi vilayetin mezuniyet nizamiyesine müstenet icrâattan madud olarak bahs ve tetkiki mucib-i mahalleri görülemeyip yalnız Muş sancağına tâbi' Varto kazasında meskûn Ekrad mezrahanelerinin buldukları mahallerden kaldırılması hakkında olan fıkra da bunların miktarına dair sırahat görülmemekle burası mezabit-i mebhûseyi hamilen gelmiş olan meclis mezkûr azasından Gabet Bey ve Halilullah Rıza Efendiden lede'l-sual bunlar zaten ahir mahallerden gelip tavattün etmiş oldukları gibi cümlesi on iki haneden ve ahali-i kadimeye tasallut ve taaddi ile meluf eşkıya

güruhandan oldukları cihetiyle aşiretleri içinde iskân olunmak üzere nakl ettirileceği ifade kılınmış ise de bunların mahall-i asliyelerine iadesi meluf oldukları hareket-i fesadiyeden feragatlerine medar olamayacağı ve orada dahi yine itiyat eyledikleri mefaside devam eyleyecekleri cihetiyle kendilerinin bil-muhâkeme isbat-ı cinayatiyla ahkâm-ı kanuniyeye tevffikan tedip ve terbiyeleri iktizâ edeceğinden burasının ve mevadd-ı sâire hakkında olan teşebbüsâtın serian ikmaliyle neticesinin iş'ârı hususunun savb-ı vâlây-ı desturilerine tebliği tensîb olunmağın ve Kelkit ve Şiran kazalarının Erzincan'a ilhakı hakkında Trabzon Vilayetiyle icrâ eylemekte olduğu iş'âr buyurulan muhâbereye bir netice verilmesi vilayet-i müşârün-ileyhaya tevsih kılınmağın olveçhile iktizâsının icrâsına ve bir de Mecâlis-i Umumiye-i Vilayatta cereyan eden müzâkerâtın eğer ki hülâsa veçhile iş'ârı usûlü iktizâsından ise de bu hülâsalar müstediya-ı ahalinin derecatıyla verilen kararın netayicini itrakıyla beyan edecek mezabit-i mahsusa ile inhâ olunmak ve bil-farz müzâkerât-ı cariye'nin ayrı ayrı mazbata ile beyanına luzüm görünmediği halde dahi umum müzâkerât ve hususât-ı câmi' olmak üzere yapılacak varakanın ziri yine umumen aza-yı müctemia canibinden teshir ve tasdik kılınmak iktizâ eder iken meclis-i mezkûrün müzâkerât defter şeklinde ve ekser münderecatı meclis-i mezkûrü terkip eden zevatın mecâlis-i mahalliyeden merkez vilayete götürmüş oldukları mazbatalar meallerini sathice hikaye ve beyan eyleyen iki kağıttan ibaret ve ahkâmı dahi tahrirat-ı behiyye desturilerine müstenid olmağın olmağla ba'dema meclis-i umumi müzâkerâtının kaideye muvafık surette bildirilmesi dâire-i mebhûsenin karar-ı meşruhu cümlesinden olup vakıan mecâlis-i münakide ve müteşekkile mezabit ve icrâatının taht-ı intizamda bulunması lazımadan olmağın bu hususta dahi mukteza-yı halin ifâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkar buyurulmak babında emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 9 Cemaziyelevvel 286.

(43-b konusu); *Meclis-i Umumi'de görüşülen ve karara bağlanan konular şöyledir; Trabzon'a bağlı Kelkit ve Şiran ilçeleri Erzincan'a, Van-Muş-Bayezid arasındaki köyler daha kolay iletişim sağlanabilmesi için Bayezid'a, Dersim sancağının teşkili için Ovacık'a bağlı Gülabi Uşağı köyleri Kemah'a, Cebeci dağının Erzincan'a kalan tarafında ki nehrin her iki tarafında bulunan köyler Erzincan'a bağlanmıştır. Ayrıca Mamervan(Narman)'a okul yapılması, bu bölgeye yazın gelen göçebelerin kayıtlarının yapılması, Muş-Bayezid arasında yol güvenliğini sağlamak*

için derbendler yapılması, İran Şekafî aşiretinin Albak'a yaptığı saldırıların tesbiti ve gereken önlemlerin alınması, Bitlis Mutki ve Muş Varto'daki Kürt mahallelerin ıslah edilmesi ve bazısının bölgede eşkıyalık yaptığı için başka yere iskân edilmesi ve de bölgede bulunan memur ve zabtîyelerin maaşlarının ıslahına karar verilmiştir. Ayrıca vilayet meclisindeki kararların defter şeklinde kaydedilmesi ve Meclis-i Umumi'nin kaidelerine göre hazırlanması ve bu kayıtların gözetim altında tutulması istenmektedir.

H. 9 Cemaziyelevvel 1286/ M. 17 Ağustos 1869

Fi Gurre-i Cemaziyelahir sene 86/ M. 8 Eylül 1869

Makam-ı Vâlây-ı Nezâretpenâhiden Erzurum Vilayet-i Celilesine

Bu defa merkez vilayetten ictima eyleyen Meclis-i Umuminin müzakerat-ı vâkiasına havi bit-tanzim tahrirat behiyye-i düsturileriyle tesyir olunan mazabit evrak-ı müteferriyasıyla Şûrâ-yı Devlete havale olunmuştu mezabit-i mezkûreden dahiliye dâiresine taalluk eyleyenler hakkında cereyan eden müzakerat üzerine verilen karar bâ-mazbata makam-ı samî-i sedaret-i azimeye tebliğ olunduğundan ber-vech-i ati beyan olunur. Hülâsa-i iş'ârat Trabzon Vilayeti dâhilinde olup Erzincan sancağı ile hemhudud bulunan Kelkit ve Şiran kazalarının liva-yı mezbûra ve Van ve Muş sancaklarıyla Bayezid beyninde bazı kuranın münasebat-ı mevki'yeleri cihetiyle Bayezit'a ve Dersim sancağının hinn-i teşkilinde Ovacık kazasına ilhak kılınmış olan Gülabi Uşağı karyelerinin kemâ-fi's-sâbık Kemah'a ve Cibeci dağının Erzincan cihetinde car-i nehr-i Fırat'ın iki tarafında bulunan karyelerin kadimi vechile Erzincan'a rabt ve ilhak emrinde iktizâ eden mahallelerle muhaberat icrâsına teşebbüs kılındığı ve Erzincan ve Muş zabtîyeleri maaşlarının tezyidi taleb olunmuş ise de bu madde vilayetin heyet-i umumiye-i zabıtasının derdest olan ıslahatına talikan tevkif olduğu ve Erzurum istihkamında müstahdem amelenin celb ve cem'inde mucib-i şikayet olan esbâbın defi ve Mamerdan nahiyesine eyyam-ı sayfta gelib ahaliye iras-ı hasar eden aşayirin men'i mazaratı ve mekâtib-i sibyaniye olmayan mahallerde teşvikat-ı lazıma icrâsıyla mektebler yaptırılması nakl-i hane eden ahalinin isim ve şöhretlerini ve kifayat-ı sâiresini mübeyyen defterlerinin tanzim ve irsali ve Muş sancağına muzâf Varto kazasına tâbi' ma'lûmul-eshamı karyelerde meskûn Kürt hanelerinin aşiretlerinde iskân olunmak üzere oralardan kaldırılması ve Muş sancağına tecâvüz ve tahattî etmekte olan Kürdistan aşiretlerinin men'i tecâvüzü Velibaba boğazında Bayezit'a kadar münâsib

mahallerde derbendler inşası ve İran Şekafti aşireti ağası Ali ve Ağa tarafından Albak vesair kazalar ahalisine vuku'bulan zülm itisafın men'iyile hasaratın tahkiki ve Bitlis kazasına muzâf Mutki nahiyesi ahali-i bağıyesinin ahali-i mutîfaya olan tadîllerinin meni' maddelerinden ibaret oluyor hususat-ı meşruha olhavâlice ittihaz ve icrâsına lüzum görünen ıslahat acele ve zabıta cümlesinden isede ru'ûs-ı hale nazaran bunun bir kısmının hal ve tesviyesi ve muhtaç olduğu tahkikatın icrâsı Trabzon Vilayet-i Celilesiyle vuku'-ı beyan olunan muhaberatin netayicine muallak bulunduğu gibi kısm-ı diğeri dahi vilayetin mezuniyet-i nizamiyesine müstened icrâattan madud olarak bahs ve tetkiki mucib-i mahalleri görülemeyip yalnız Muş sancağına tâbi' Varto kazasında meskun Ekrad mezrahanelerinin buldukları mahallerden kaldırılması hakkında olan fıkrada bunların miktarına dair sarâhat görülmekle bu re's-i mezabit-i mahbûsayı hamilen gelmiş olan meclis-i mezkûr ve azasından Galib beyin ve Halilullah Rıza Efendiden lede'l-sual bunlar zaten ahar mahallerden gelip tavattun etmiş oldukları gibi cümlesi on iki haneden ibaret ve ahali-yi kadimeye tasallut ve taaddî ile me'luf eşkiya güruhundan oldukları cihetiyle aşiretleri içinde iskân olunmak üzere nakl ettirileceği ifade kılınmış ise de bunların mahall-i asliyelerine iadesi meluf oldukları hareket-i fesadiyeden feragatlerine medar olmayacağı ve evrak dahi yine itiyad eyledikleri mefâside devam eylecekleri cihetiyle kendilerinin bil-muhakeme isbat-ı cinayetiyle ahkâm-ı kanuniyeye tevfiikan tedib ve terbiyeleri iktizâ edeceğinden burasının ve mevadd-ı sâire hakkında olan teşebbûsatın seri'an ikmâliyle neticesinin iş'ârı hususunun savb-ı vâlây-ı dustûrilerine tebliği tensîb olunmağın olvechile iktizâsının icrâsına ve birde Mecalis-i Umumiye-i Vilayette cereyan eden müzâkerâtın eğer ki hülâsa vechile iş'ârı usûlü iktizâsından ise de bu hülâsalar müstedayât-ı ahalinin derecatıyla verilen kararın netayicini itirafıyla beyan edecek mezabit-i mahsusa ile inhâ olunmak ve bil-farz müzâkerât-ı cariye'nin ayrı ayrı mazbata ile beyanına lüzüm görünmediği halde dahi umum müzâkerât ve hususat-ı cami' olmak üzere yapılacak varakanın ziri yine umumen aza-yı müctemia canibinden temhir ve tasdik kılınmak iktizâ eder iken meclis-i mezkûrün müzâkerât defter şeklinde ve ekser münderecatı meclis-i mezkûrî terkib eden zevatın mecalis-i mahalliyeden merkez vilayete götürmüş oldukları mazbatalar meallerini sathice hikâye ve beyan eyleyen iki kağıdın ibaret ve ahkâmı dahi tahrirat-ı behiyye-i dûstûrilerine müstened olmağın ba'dema Meclis-i Umumi müzakeratının kaideye muvafık suretinde bildirilmesi dâire-i mebhûsanın

karar-ı meşruhu cümlesinden olub vakı'an mecalis-i münakid ve müteşikkile mazabit ve icrâatın taht-ı intizamında bulunması lüzumundan olmağın bu hususa dahi mukteza-yı halin ifâsına ve Kelkit ve Şiran kazalarının Erzincan'a iltihakı meselesinin zat-ı vâlâ-yı dûtûrileriyle bil-muhâbere kararlaştırılarak buraya bildirilmesi mukaddema Trabzon Vilayetine yazıldığı gibi bu günde tekid eylediğinden bu maddenin dahi vilayet-i müşârün-ileyha ile bil-mekâtibe tesviye-i muktezasına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 5 Cemaziyelahir sene 86.

(45-b konusu); *Meclis-i Umumi'de yapılan görüşmeler neticesinde, Trabzon'a bağlı Kelkit ve Şiran'ın Erzincan'a bağlanması, Van, Muş ve Bayezit sancağı arasındaki Gülabi Uşağı köyü Dersim'in teşkili için Ovacık'a bağlanması, Kemah ve Cibeci dağı yakınlarında olan köyler Erzincan'a bağlanması, okul olmayan yerlerde okul yaptırılması, Erzurum Narman ilçesinde bulunan eşkiyaların yakalanması, gerek İranlı aşiretlerden gerekse Kürt saldırganlardan dolayı Muş Varto ile Bayezit arasında derbentler inşa edilmesi kararlaştırılmıştır.*

H. 5 Cemaziyelahir 1286/ M. 12 Eylül 1869

Sayfa 46

Fi gurre-i Receb sene 286/ M. 7 Ekim 1869

Taraf-ı Vâlây-ı Nezâretpenâhiden Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak numarası; 470

Ahkâm-ı adliyenin kitab-ı evvelinden on kıt'a daha irsali ifadesine ve ayrı ayrı olan tahrirat-ı behiyye-i dûtûrileri Divân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye lede'l-havale işbu kitaptan her vilayetin salnâmede kaç kazası olduğu muharrer ise evvel miktardan üç dört kıt'a fazla olarak irsal kılındığı misillü vilayet celilerine dahi bu hisab üzerine gönderilmiş ise de bu kere dahi istenilen miktarın vilayet kapıkethüdalığı vesatetiyle irsal kılındığı ve oraca daha bu kitaba talib olan bulunduğu halde takdimhane-i arzda beş kuruş fiyatıyla satılmakta olmasıyla oraya müracaat edilmek kendilerine tebliği lazım geleceği Divân-ı mezkûrün tefrik cemiyetinden fi 24 Rebiülevvel 1286 ve fi 18 Eylül sene 1285 tarihi ve dört yüz yetmiş numarası ile murakkaman verilen mazbatada

ifade olunmağın icâbının icrâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 8 Recep sene 286.

(46-a konusu); *Mecellenin ilk kitabında olan ve Divân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye gönderilen kitapta vilayetlerin kaç kazası olduğu yazmakta, ancak bu sayıların merkeze gönderilen kayıtlarında farklı sayı gönderildiği vurgulanmakla, kitapların beş kuruş fiyata satılacağı belirtilmektedir.*

H. 8 Recep 1286/ M. 14 Ekim 1869

Fi gurre Şaban sene 86/ M. 6 Kasım 1869

Taraf-ı Vâlây-ı Nezâretpenâhiden Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak numarası; 520

Bayburt kazasına tâbi' Horme karyeli Salih'in İspir kazasına muzâf (نحت) karyesi ahalisinden Hacı Ali'yi münâzaa arasında men-gayrı taammüd-ı katl eylediği tebeyyün ettiğine ve diyet maddesine kıyam eden verese-i maktûlün bid-defaat mehil vermiş olduğu halde henüz beyyine ikame edemediklerine mebni ba'de icâb-ı şer'isine bakılmak üzere katil-i merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usüle tevfikkan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen iki senesi Cemaziyelahirinin dördüncü gününden itibaren ba'det-teşhir onbeş sene müddetle küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhakemat-ı cezaiyye dâiresinden fi 21 Recep sene 1286 ve fi 15 Teşrin-i evvel sene 1285 tarihi ve 520 numarası ile murakkaman verilen mazbatada ifade olunmağın ifa-yı muktezasına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 2 Şaban sene 86.

(46-b konusu); *Bayburt Horme köylü Salih, İspir Naht? Köyü'nde yaşayan Hacı Ali'yi tartışma sırasında öldürmesi üzerine maktûlün varisi diyet maddesine karşı çıkması ile gereğini sonra yapmak üzere ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddesine teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 2 Şaban 1286/ M. 7 Kasım 1869

Sayfa 47

Trabzon Vilayetine Tahrirat-ı Behiyye

Evrak numarası; 530

Bihû kayd olunmuştur.

Rize kazasına tâbi' Mapavri karyeli Hacı Osman Efendizâde Hafız İbrahim Efendiden müteveffa Hacı oğlu Rıza Ağa'nın hal-i hayatında mükerrer olarak tahsil etmiş olduğu iki bin üç yüz doksan kuruşun müteveffa-yı merkumun terekesinden istirdadı ve merkum Hafız İbrahim Efendinin karye-i mezbûrada bâ-cemiyet-i şer'îye mütevellisi bulunduğu cami-i şerif-i vakf-ı müsakkafâtından Leventzâde Mustafa efendi zimmetinde olan gayrez-i teslim üç bin altı yüz iki kuruşun tahsili ve yine merkum Hafız İbrahim Efendinin karye-i mezbûrada mutasarrıf olduğu tarlasına biraderi Mustafa Efendi tarafından (حیجوره) karyesinde iki nefer-i müşterekeyle mutasarrıf olduğu üç kıt'a tarlaya Mataracıoğlu Hacı Mustafa Efendi ile biraderi Hacı Haşim ve Ahmed Efendiler taraflarından olunan müdâhalenin men'îyle mezkûr tarlaların üç hisseye taksimi fi 4 Cemaziyelevvel sene 1284 ve fi 28 Rebiülahir sene 1285 tarihlerinde vilayet-i celilelerine iş'âr ve tekid olunmuş ise de henüz icbâbı icrâ kılınmadığından tekidi vuku'bulan istidâ üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin tefrik cemiyetinden fi 25 Receb sene 1286 ve fi 19 Teşrinievvel sene 1285 ve beş yüz otuz numarası ile murakkamen verilen mazbatada ifade olunmuş ve hususat-ı mesrudenin tesviye-i pezir olmasına mani' olduğu mukaddema merkum Hafız İbrahim Efendi canibinden dermiyan ve taraf-ı devletlerine iş'âr ve beyan kılınan tesâhüb maddesi vâki' ise gayr-ı caiz ve dirayet müselleme-i vezirâneleri böyle hilâf-ı hakkaniyet hallerin zuhûruna meydan vermeyeceği emir yazar bulunmuş olmağın ve bu misillü mevadd-ı hukukiyenin serati tesviyesi lazımadan bulunmakla bu babda tahkikat-ı muktezaya bilifa tebeyyün edecek hale ve iş'ârat-ı sabıka ahkâmına nazaran icrâ-yı muadelet ve netice-i keyfiyetin inhâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 7 Şaban sene 86.

(47-a konusu); Rize Mapavri köylü Hacı Osman Efendizade Hafız İbrahim Efendi'den Hacı Rıza Ağa hayatta iken iki bin üç yüz doksan kuruş tahsil etmiş ve

şimdi terekesinden istemiştir. Diğer taraftan Hacı İbrahim, camii vakfının parasını Mustafa Efendi'den tahsil etmiştir. Ayrıca kardeşler arasında varolan tarla hususu da kardeşleri arasında üçe bölünmüştür. Bu durumlardan dolayı sadarettin Trabzon Vilayetine, böyle durumların çözülmesi gerektiği dile getirilmiştir.

H. 7 Şaban 1286/ M. 12 Kasım 1869

Taraf-ı Vâlây-ı Nezâretpenâhiden Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak numarası; 568

İran Devleti tebaasından olup Erzurum'da mukim Rusya Devleti tebaasından Filizoğlu Andonaki'ni mağazasından leylan bir takım eşyasıyla nukudunu ahz ü sirkat eylediği tebeyyün eden ekmekçi Şatır Hasan'ın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usüle takbikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen altı senesi Muharrem'in yirmi yedinci gününden itibaren üç sene müddetle mahallinde küreğe vaz' ve ilka ve nukud-ı mesrûkadan istirdad olunandan maadası için usûlüne tevfikân murafaa-yı şer'iyenin icrâsıyla muktezası ifa ve bu maddeden dolayı taht-ı tevkife alınıp icrâ kılınan tetkikat-ı istintâkiyyede fiil-i sirkatte bîmedhal oldukları tebeyyün eden işçi Abdulrezak ve çakmakçı Mehmed Hasan ve Ali Mehmed ve Habib ve Sadat Kulu ve Ali Rıza'nın sebilleri ehilla ve bir de sirkat olunduğu iddia kılınan seksen liralık manifatura yalnız merkum Şatır Hasan'ın nakl etmesinin ihtimali olamayıp kendisinin refiki olmak lazım geleceğinden refikleri kimler ise bittaharrî ele geçirilmesine itina olunması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhakemat-ı cezaiyeye-i dâiresinden fi 2 Şaban sene 1286 ve fi 25 Teşrin-i evvel sene 1285 tarihi ve beş yüz altmış sekiz numarası ile murakkamen verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 7 Şaban sene 1286.

(47-b konusu); *İranlı olup Erzurum'da yaşayan Şatır Hasan, Rusyalı Filizoğlu Andonaki'nin mağazasından gece eşya çalmış ve ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddesince üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış, ayrıca Abdurezak, Çakmakçı Mehmet Hasan, Ali Mehmet, Habib ve Ali Rıza adlı kişiler de suçsuz*

olduğundan tahliyesine ve de Şatır Hasan'ın çaldığı seksen liralık manifaturayı da ortaksız yapamacağı ve arkadaşlarının da derhal yakalanması istenmektedir.

H. 7 Şaban 1286/ M. 12 Kasım 1869

Sayfa 48

Bu dahi

Evrak numarası; 578

Sürmene kazasına muzâf Karakol karyesi ahalisinden olup eşkiyaya refakat töhmetiyle on bir sene müddetle küreğe konulmuş ve müddet-i mahbûsiyeti sekiz seneye varmış olan Abdülaziz'in senesi henüz yirmiye tecâvüz etmediğine nazaran töhmet-i mezkûreyi hinn-i irtikâbında on dört on beş yaşında merahim-i mümeyyüz hükmünde olmak lazım gelerek ona kürek hakkında tayin-i ceza îcâb eder iken nasılsa olvakit derece-i seniyye tetkik olunmaksızın âdetâ büyük adam zannıyla kürek cezası hükm edilmiş ve şimdi hakikati anlaşılıp eğer ki kendinden eden müddet-i cezası dahi zikr olunan merahim-i mümeyyiz-i mücâzât derecesini yekde tecâvüz etmemiş isede evvel müddeti kürekte geçirmiş olduğundan merkumun tahliye-i sebili Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-ı varakası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhakemat-ı cezaiye dâiresinden fi 3 Şabana sene 1286 ve fi 26 Teşrin-i evvel sene 1285 tarihi ve beş yüz yetmiş sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın iktizâsının icrâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 10 Şaban sene 1286.

(48-a konusu); *Sürmene Karakol köyü'nde yaşayan Abdülaziz, eşkiyaya eşlik ettiği gerekçesi ile on bir yıl süreyle kürek cezasına çarptırılrsa da belli bir yıldan sonra yaşının küçük olduğunun dikkatine varılmış ve tahliye edilmiştir.*

H. 10 Şaban 1286/ M. 15 Kasım 1869

Taraf-ı Vâlây-ı Nezâretpenâhiden Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak numarası; 627

Gercanis kazasına muzâf Ekrek karyesi ahalisinden ve saray-ı hümayun hatab anbarı ketebesinden Mehmed Efendinin menkûhesi ve kaza-yı mezkûre muzâf Çengerli

karyeli Salih'in kerimesi Ayşe'yi cebren kaçırdığını tebeyyün eden Sipahioğlu Genco Ömer'in kanun-ı cezanın iki yüz altıncı maddesi ilavesinin fıkra-yı evveline ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tatbikan ve tarihi mahbûsiyeti olan seksen dört senesi Teşrinisâninin yirmi birinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe ve mezbûranın kaçırılması emrinde merkuma muavenet eyledikleri tebeyyün olan ammizâdeleri Sipahioğlu Ali ve Genco Mahmud ve Yumuk Mehmed nam şahısların dahi ilave-i mezkûrenin fıkra-ı sâniyesine tevfikkan ve tarih-i tevkifleri bulunan sene-i mezkûra Şubatın yedinci gününden itibaren altışar mah müddetle mahbûsa ilka olanların Divân-ı Temyîz-i Vilayetin tahrirat behiyye-i dûstûrileriyle tevârüd eyleyen mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 15 Şaban sene 1286 ve fi 2 Teşrin-i Sani sene 1285 tarihi ve altıyüz yirmi yedi numarası ile murakkıman verilen mazbata ifade olunmağın iktizâsının ifâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 19 Şaban sene 286.

(48-b konusu); *Sipahioğlu Genco Ömer, Gercanis(Hakkari) Ekrek köylü ve sarayda odun anbarı memuru Mehmet Efendinin eşini ve Çenkerli köylü Salih'in eşi Ayşe adlı kişiyi zorla kaçırdığını itiraf etmesiyle ceza kanununun iki yüz altıncı maddesinin birinci fıkrasınca üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve buna yardım eden Sipahioğlu Ali, Genco Mahmut ve Yumuk Mehmet adlı kişilere de aynı madde ile altı ay hapis edilmelerine karar verilmiştir.*

H. 19 Şaban 1286/ M. 24 Kasım 1869

Bu dahi

Evrak numarası; 607

Bitlisli Manik'in (اراجيش) kazasına tâbi' (اكانس) karyesinde kâin dükkaniyla İstebek karyesi kilisesinden eşya sirkat eylediği tebeyyün eden Ömer'in kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfikkan ve tarih-i mahbûsiyeti bulunan seksen beş senesi Cemaziyelahiresinin yirmi birinci gününden itibaren bit-teşhir dört ve yalnız merkum Manik'in dükkanından eşya sirkatında merkuma şerik olan Macon'un dahi hakkında usûl-ı teşhiriye icrâ kılındıktan sonra tarih-i mezkûrden bil-itibar üç sene müddetlerle

mahallinde küreğe konulmaları ve bunların refikasından hasta olan Şemo'nun kesb-i sıhhat eyledikte ve firarda bulunan Reso'nun derdest olundukta istintâkları bil-icrâ mazbatalarının başkaca gönderilmesi Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-yı varaka ve evrak-ı müteferriyası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 7 Şaban sene 1286 ve fi 20 Teşrin-i evvel sene 1285 tarihi ve altıyüz yedi numarası ile murakkıman verilen mazbata ifade kılınmağın icrâ-yı iktizâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 20 Şaban sene 86.

(48-c konusu); *Bitlisli Manik'in dükkaniyla İstebek köyü kilisesinden eşya çaldığını itiraf eden Ömer, ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddesince teşhir edilerek dört yıl, buna yardım eden Maco üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve bu olaya eşlik eden Şemo'nun sağlığının düzeldiğini ve firarda olan Reso'nun da yakalanması ve ek yazı ile bildirilmesi istenmektedir.*

H. 20 Şaban 1286/ M. 25 Kasım 1869

Sayfa 49

Fi gurre-i Şevval sene 286/ M. 4 Ocak 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 704

Asker-i nizamiye-i şâhâne neferatından ve Erzurum ahalisinden olub Çıldır sancağı dâhilinde kâin Karşim ve (ایدو و ويکخاص) karyeleri meyanında mecruhan vefat eden İran Devleti tebaasından Hoylu çerçi Hasan'ın katili olduğu iddia kılınan bakkal Recep oğlu Dede hakkında icrâ edilen tetkikat-ı istintâkiyeyi havî Divân-ı Temyîz-i Vilayetin tahrirat behiyye-i dûstûrileriyle tevârüd eyleyen mazbatası evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale mufâd-ı iş'âra nazaran merkum Dede hakkında beyan kılınan emarat ve ahz ü münşeati mechul bir takım hikâyattan ibaret olub işin vakti ve zamanıyla yolsuz tutulmuş ve aradan müddet-i medîde-i güzerân etmiş olmasıyla hakikat-ı maddeyi meydana kor bir ser-rişte alınamamış ve şu hal ile merkum hakkında birşey denilemeyip tahkikatın bundan ilerisine varılmak dahi kabil olamayacağı anlaşılmış olduğundan merkumun sebili ahille ve işin vaktiyle yolsuz tutularak müteveffânın keşfi dahi icrâ olunmasıyla fil-vakî' aharın eser-i fiiliyle

maktûlen mi vefat etmiştir yoksa vücudca bir arıza ile mi irtihal eylemiştir buraları dahi bilinememiş olduğundan merkurumun maktûlen vefatı mahallince meczum ise katili her kim olduğunun bil-itiraf tahkikiyle ele götürülerek usûlüne tevfiķan istintâk ve muhakemesi bil-icrâ neticei halinde bâ-mazbata inhâ olunması lazım geleceği divân-ı mezkûrün muhakemat-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Ramazan sene 1286 ve fi 9 Kânunievvel sene 1285 tarihi ve yedi yüz dört numarası ile murakkıman verilen mazbata da ifade olunmağın ifa-yı muktezasına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 6 Şevval sene 286.

(49-a konusu); *Asker ve Erzurumlu bakkal Recepoğlu Dede, İrani Toylu Çerçi Hasan'ı öldürdüğü iddia edilmekteyse de hakkında delil bulunamamıştır. Katil bulunduğunda gerekenin yapılması istenmektedir.*

H. 6 Şevval 1286/ M. 9 Ocak 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 744

Sebiki aşiretinden ve Karaağaç ve Kuran karyeleri ahalisinden olup hal-i firarda bulunan refikleri Kuran'lı Resül ve Ömer ve Bekir ve Cinis karyeli Ceno nam şahıslarla beraber Tebriz şehbenderi izzetli Behçet beyin esnâ-yi râhda nehâren ve müsallahan önüne çıkıp emvâl ve eşyasını gasb ve garet eyledikleri ikrârlarıyla tebeyyün eden Abdurrahim ile Mehmed ve Maksud ve Timyor'un kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usüle tevfiķan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen altı senesi Rebiülevvelinin yirmi dördüncü gününden itibaren ba'det-teşhir beşer sene müddetle küreğe vaz' ve ilka ve firar-ı refiklerinde kaldığı dermiyan eyledikleri sekiz mecdi altınıyla bir kama ve bir gümüş kılıcın kırk altıncı madde-i kanuniye mucibince kefil-i bi-kemal kaidesine tatbikan yekdiğerinin kefil-i itibariyle derdest olanlardan bit-tahsil bu tarafa isra ve firar-i merkurumların dahi ahz ü giriftlerine itina olunması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 8 Şevval sene 1286 ve fi 29 Kanun-ı Evvel sene 1285 tarihi ve yedi yüz kırk dört numarası ile murakkıman verilen mazbata da ifade

olunmağın ifa-yı muktezasına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 17 Şevval sene 86.

(49-b konusu); *Abdurrahim, Mehmet, Maksut, Timyor, Tebriz şehbenderi Behçet Beyin yolda önünü kesip gasp etmişlerdir. Ayrıca bunlara Resül, Ömer, Bekir Ceno adlı kişiler de yardım etmişlerdir. Yapılan mahkeme sonucu ceza kanununun altmış ikinci maddesi ilavesi ve on dokuzuncu maddesince beş yıl süreyle kürek cezasın çarptırılmışlar ve yakalananlardan çaldıkları eşyalar tahsil edilmiştir. Ayrıca firarda bulunan kişilerin de hemen yakalanması bildirilmesi istenmektedir.*

H. 17 Şevval 1286/ M. 20 Ocak 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 705

Çıldır sancağında kâin Mameroğan kazasına muzâf Boğa karyesi ahalisinden Hüseyin'in biraderi Şerif ile münâzaa ederken cerh ve itlâf eylediği tahakkuk eden İbrahim'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i habsi olan seksen bir senesi Teşrinievvelinin üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin bittahrirat vârid olan mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Ramazan sene 1286 ve fi 9 Kanun-ı evvel sene 1285 tarihi ve yedi yüz yetmiş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın îcâbının icrâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi selh-i Şevval sene 86.

(49-c konusu); *Çıldır Mameroğan (Narman) kazası Boğa köyü'ne mensup Hüseyin ve kardeşi Şerif, tartışma sırasında İbrahim adlı kişi tarafından öldürülmüş ve İbrahim, ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 30 Şevval 1286/ M. 2 Şubat 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 954

Erzurum'a tâbi' Hıns karyesi ahalisinden ve katolik milletinden olub bir katl maddesinden dolayı dört seneden beri Tersâne-i Amirede prangabend olan Manok ve Karabet ve Evadis nam şahısların tahliye-i sebilleriyle evlad ve ıyallarının zarûretten tahlisleri istida olunmaktan naşı keyfiyet Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale kuyuda müracaat olundukta millet-i merkumeden İnta nam kız Ermeni milletinden Bedrosi ile İzivaç eylemlerinden dolayı merkumların katolik millet rahibi Avannesin teşvik ve muavenetiyle zevc ve zevceyi gece yataklarında idam eyledikleri tahakkuk eylediğinden ber mucib-i kanun ibtida-ı tevkiflerinden itibaren on beşer sene müddetle küreğe konuldukları ve tarih-i habsleri defter-i mahsusata işaret olunmak üzere fi 12 Safer sene 1285 tarihinde vilayet-i celilelerinden istilâm olunmuş ise de henüz cevabı dört dine dair kayıd bulunamadığı indet-tetkik tebeyyün eylediği Divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 4 zilhicce sene 1286 ve fi 12 Şubat sene 1285 tarihi ve dokuz yüz elli dört numarası ile murakkıman verilen müzekkerede ifade olunmağın ber mucib-i iş'âr sabık-ı tarih tevkiflerinden sürat-ı iş'âr ve inhâsı hususuna himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

fi 14 Zilhicce sene 86.

(50-a konusu); *Erzurum Hıns köylü ve Katolik Manok, Karabet ve Evadis, adam öldürme suçundan dört yıldır tersanede prangabend olduklarından tahliyelerine ve evlatlarına bu sürenin tazminatı verilmesine karar verilmiş, ayrıca Ermeni milletinden Bedrosi ve İzovaç adlı kişilerin, bir kızı idam ettiklerinden ceza kanununun gerekli maddesince on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve bu kararın dört dine dair kaydı bulunmadığı bildirilmekte ve gereğinin yapılması istenmektedir.*

H. 14 Zilhicce 1286/ M. 17 Mart 1870

Evrak numarası; 89

Bohtan ümerâsından olub töhmet-i vâkiasından dolayı Erzurum'da küreğe konulan Mir Hamit ..... tahliye-i sebilini istida eylemekte olduğundan icrâ-yı îcâbına dair vilayet-i celilelerinden vârid olan tahrirat Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale kuyuda müracaat olundukta mir-i merkum rüfekasından bulunan mir Mehmed ve mir Tacettin ile beraber Ekrad'tan peyda eyledikleri bir takım avaneleriyle hükümete karşı icrâ-yı hareketât-ı isyanyede bulunmalarından naşı üzerilerine kuvve-i askeriye sevkiyle derdest olunup refikleri merkumanın müebbeden kalebendine hükm olunduğu sırada merkum mir Hamid'in karşı durmayıp hükümete dehalet eylediğine mebni cezası diğerleri gibi teyid olunmayıp yetmiş yedi tarihinde onbeş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması mefsh Meclis-i Vâlâ kararıyla vilayet-i celilelerine yazıldığı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 9 Muharrem sene 1287 ve fi 30 Mart sene 1286 tarihi ve seksen dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunup şu halde merkumun harekât-ı mesbuka-ı subutasına nazaran müddet-i mahkumesinin ikmal ettirilmesi lazım geleceği beyanıyla terkime-i rakıme-i aciziye ibtidar kılındı baki emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 21 Muharrem sene 87.

(51-a konusu); *Bohtan aşiretinden hakkında suç duyurusu bulunan Mir Hamit, tahliyesini istese de iyi hali göz önünde bulundurularak 1275 yılından beri on beş yıl süreyle kürek cezasında olduğu bilinmekte ve bu cezanın tamamen uygulanması istenmektedir. Ayrıca yine aynı aşiretten Mir Mehmet ve Mir Tacettin yanına birkaç Kürt alarak isyan etmiş ve bunlar müebbed hapis cezasına çarptırılmıştır.*

H. 21 Muharrem 1287/ M. 23 Nisan 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 67

Erzurum Rüsûmât Nezâreti dâhilinde mevsun Rüsûmât memur-ı sabıkı olub üç bin beş yüz elli beş kıyye pirinç icmale idhal etmeyerek üç yüz altmış kuruş yirmi pare ihtilas eylemiş olan Mehmed Refet efendinin istintâkı icrâ kılındıkta Revanlı ağa Hüseyin'in Rüsûmât-ı mezkûre idaresine götürmüş olduğu iki bin altı yüz otuz sekiz kıyye pirinç için vermiş olduğu tezkereye sehven üç bin beş yüz elli beş kıyye yazmış

ise de merkurum ağa Hüseyin işbu tezkerenin sühûlu olduğunu anlamasıyla kabul etmediğinden pirincin salifüz-zikr miktar-ı sahihini yazıp tekrar bir tezkere verdiği ve evvelce verdiği tezkerenin koçanını ona göre tashih edip muahheren ita eylediği tezkerenin koçanı açık kalmamak için iki yüz yetmiş kıyye pirinç kayd ederek bunun resmini kesesinden verdiği halde sehven evvelce verdiği tezkereyi Kiro alması lazım gelir iken almadığını ve bunda bir gûne fesad olmayıp mücerret mübtediliğinden neşat eylediğini ifade eylemiş ise de vuku'hal mûmâ-ileyhin ifadesi gibi olmak lazım gelse merkurum ağa Hüseyin'in Erzurum'a yalnız iki bin altı yüz otuz sekiz kıyye pirinç gelmesi iktizâ edip halbuki şu iki kıt'a tezkere ile Erzurum'a cem'an altı bin yüz doksan üç kıyye pirinç gelmiş olduğu cihetiyle mûmâ-ileyhin bu babda olan ifadesi vahî idüğünden bahisle tayin-i mücâzât-ı kanuniyesine dair Rûsûmât emanet-i celilesinin takriri ve merbut istintâknâme Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale eğer ki şu iki kıt'a tezkere ile Erzurum'a ayrı ayrı pirinç geldiği muahheren mahallinden iş'âr kılınmasına mebni mûmâ-ileyhin mücâzât-ı kanuniyeden gösterilmiş ise de mezkûr pirinçler başka başka olmayıp yalnız iki bin altı yüz kıyyeden ibaret olarak bunun için memur-ı mûmâ-ileyh üç bin bu kadar kıyye yazıp merkurum ağa Hüseyin tarafından kabul olunmayan tezkereyi sehve ve tekrar pirinç miktar-ı sahihine derc ederek bir tezkere daha vermesi üzerine evvelki tezkerenin geri almamasını dahi mübtediliğine bina etmekte olduğundan ve Erzurum'dan alınan telgrafnamede dahi memur-ı mûmâ-ileyhin vermiş olduğu iki bin altı yüz kıyyelik tezkerenin hamil olduğu pirincin Erzurum'a dahil olması lazım gelir iken ber-vech-i muharrer iki kıt'a tezkere ile altı bin bu kadar kıyye pirincin dahil olduğu anlaşılmasıyla şu halde memur-ı mûmâ-ileyhin ifadesi vechile ağa Hüseyin'in yerinde kalmış olan tezkere sehven mi bırakılmıştır burasının merkurum ağa Hüseyin'den sual olunarak memur-ı mûmâ-ileyh ile kaideten muvâcehe olunması lazım gelir iken burasına mahallince tasaddî olunmaması ve aradan dört sene mürûr ederek merkurum ağa Hüseyin'in dahi şimdi meydanda olmaması cihetiyle işbu tetkikât-ı gayr-ı mükemmele ile memur-ı mûmâ-ileyh ceza tayini muvafık-ı madelet ve maslahat olmayacağına ve meblağ-ı mezbûr ise cezaiyattan bulunduğu binâen merkurum ağa Hüseyin yerinde kalan tezkereden dolayı hazine-i devlete terettüb eden salifüz-zikr üç yüz bu kadar kuruş zararın emsali misellü mûmâileyh tazmin ettirilmesi ve şimdiye kadar taht-ı muhâkemedede bulunmasının hakkında ceza-yı kâfi-i adile elan mevkûf ise hemen salıverilmesi tensîb edilmiş ve keyfiyet emanet-i müşârün-ileyhaya da

bildirilmiş olmağın îcâbının icrâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi gurre Safer sene 87.

(51-b konusu); *Erzurum Rûsûmât Nezâreti'nde memur olan Mehmet Efendi, Revanlı ağa Hüseyin'in götürdüğü iki bin altı yüz otuz sekiz kıyye ağırlığında ki pirincin miktarını yanlışlıkla üç bin beş yüz elli beş kıyye yazmıştır. Bu durum üzerine Erzurum'a gelecek olan pirinçlerde bazı hatalar olması üzerine zararın Hüseyin'den alınması ve yargılanması kararlaştırılmıştır.*

H. 1 Safer 1287/ M. 3 Mayıs 1870

Sayfa 52

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 102

Muş sancağı ümerasından müteveffâ hacı Ahmed Beyin mahdum-ı zabtiye yüzbaşısı Reşid Beyin katilleri olan Hasenanlılı aşiretinden farisioğlu Halef ve karındaşı Ozo nam şahısların icrâ kılınan muhakeme-i şer'iyeye ve nizâmiyelerini mutazammın Divân-ı Temyîz-i Vilayetin vârid olan mazbatası evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale müddeî asil ve vekil ve vasi Halid Beyin tasaddî eylediği davayı isbattan izhar-ı acz ederek ve merkuman bil-muvacehe ve ber-nice şer'i tahlif olunarak bilâ beyyine masârifattan men' olunduğu i'lâm-ı şer'ide beyan olunmuş ise de mahall-i katl-i kariye-i mezkûrenin hangi mahallinde olduğu tasrih olunmadığından vasi-i merkum verese-i sığar için menaleyh el-kassamdan kassame davasına kıyam etmez ise ahar vasi nasibiyle verese-i sığar için menaleyh el-kassamdan kassam davasına kıyam olunması lazım geleceği canib-i fetvahânedan zuhûr-ı i'lâm-ı ispat kılındığına ve tetkikat-ı cariye-i nizamiyeye gelince merkuman afv ve halef-i canib-i hükümetten edilen davete adem-i itaat ve memuriyet-i hükümete karşı gelerek isti'mali eslahaya cüretle mûmâ-ileyh Reşid Beyi katl eyledikleri tahakkuk edildiğine nazaran merkumanın bu katili ahar bir cinayeti icrâ eder iken ifâ etmiş oldukları zahir idüğünden kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesinin fıkra-i ahiresine tetbikan tertib cezaları îcâb eder iken Divân-ı Temyîz bunların adî katil gayr-i müteammid itibârıyla madde-i mezkûrenin fıkra-i evvelisine tevfikân on beş sene küreğe

konulmalarına hükm etmiş olması su-i tetbik olduğu meydanda ise de muhâkemey-i Temyîziye ahkâmının teşdiden nakzı mugâyir usûl bulunduğuna ve idam cezasının irade-i mahsusa ile küreğe tahvili kanunen mücâz idüğüne binâen divân-ı mezbûrun hükmü mucibince halefin tarih-i habsi olan seksen üç senesi Recebinin üçünü ve afvının sene-i merkume Cemaziyelahirinin yirmi beşinci günlerinden itibaren ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfikân ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmaları ve ba'dezîn cürm ve cinayâtın mevadd-ı kanuniye ile hiss-i tatbikata itina kılınması ve birde merkumanın biraderleri Mayto asâkir-i merkume üzerine on iki atlı ile hucûm ederek ve Maksud Çavuş ile Fakihi cerh eyleyerek merhum-ı Fakiye müteessiren bir sene sonra vefat etmiş ve Maksud dahi bir buçuk ay mecruhen hasta yatmış olduğu yani Mayto dahi biraderleri derecesinde ashab-ı cinayetten bulunduğu halde bunun istintâk ve muhâkemesi icrâ olduğuna dair evrak ve varak da müracaat görülmemiş olduğundan merkumun icrâ-yı muhakemesiyle hakkında terettüb edecek ceza-yı kanuniyenin bâ-mazbata bildirilmesi hususlarının savb-ı vâlay-ı dûtûrilerine tevsih ve iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 16 Muharrem sene 1287 ve fi 6 Nisan sene 1286 tarihi ve yüz iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunarak bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı şehinşâhî dahi olmerkezde müteallik buyurulmakla bir mantuk-ı irade-i seniyye iktizâlarının icrâ ve inhâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 15 Safer sene 287.

(52-a konusu); *Hasenanlılı aşiretinden Farisioğlu Halef ve kardeşi Ozo, Muş yöneticilerinden Ahmet Bey'in yardımcısı Yüzbaşı Reşit Bey'i öldürmeleri üzerine ceza kanununun ilgili maddesince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır. Ayrıca bunların kardeşi olan Mayto, on beş atlı ile Maksut Çavuş ve Fakihi'yi yaralaması üzerine Mayto'nun muhakemesinin yapıp yapılmadığı sorulmaktadır.*

H. 15 Safer 1287/ M. 17 Mayıs 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 224

Erzincan sancağında kâin Kemah kazasına muzâf Gercanis nahiyesine tâbi' Göğseki karyesi ahalisinden olup Gedikoğlu Feyzullah'ın bîkr-i baliğ kızı Fatıma'nın firarda bulunan refikleri Mıktat ve Mevlüd ile cebren bîkrini izâle eylediği tebeyyün eden Ali'nin kanun-ı cezanın iki yüzüncü maddesi hükmünce mahallinde takdir olunacak zaman bâkirin kendisinden bit-tahsil mezbûraya ita ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede gösterildiği vechile hakkında usûl-ı teşhiriye icrâ olunduktan sonra kanun-ı mezkûrün yüz doksan sekizinci maddesi hükmüne tevfiakan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen beş senesi Mayısın yedinci gününden itibaren üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması Divân-ı Temyîzi Vilayetin bit-tahrirat tevârüd eden mazbata ve evrak-ı müteferriası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinde fi 5 Rebiülevvel sene 1287 ve fi 24 Mayıs sene 1286 tarihi ve iki yüz otuz dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına ve firar etmiş olan eşhasın dahi istisaliyle istintâklarının icrâ ve inhâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında.

Fi 12 Rebiülevvel sene 87.

(53-a konusu); *Erzincan Kemah ilçesi Gercanis nahiyesi Göğseki köylü Gedikoğlu Feyzullah'ın bakire kızı Fatıma'ya Ali ve firari olan Mıktat ve Mevlüt zorla tecavüz etmeleri üzerine diyet vermeleri ve ceza kanununun yüz doksan sekizinci maddesince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmalarına karar verilmiştir.*

H. 12 Rebiülevvel 1287/ M. 12 Haziran 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 219

Muhâcirin-i Çerakesenin İshak Efendi kabilesinden olup Rusya Devleti tebaasından İstavrakî ile Sürücü Arif'in esnâ-yi râhda musallahan önlerine çıkıp İstavrakî'yî cerh ettikten sonra refikleriyle beraber ma'lûmul-miktar akçe ve eşyasını ahz ü gasb eylediği tebeyyün eden Besuk oğlu Kohan ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş

ve refikleri olan Bekzizoğlu Ömer ve Bozdanoğlu Koyun yedişer sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmeleri Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 4 Rebiülevvel sene 1287 ve fi 22 Mayıs sene 1286 tarihi ve iki yüz on dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmeğin vusûllerinde tarih-i mahbûsiyetleri bulunan seksen dört senesi Ramazanının dokuzuncu gününden itibaren zıkr olunan müddetlerle vaz'-ı kürek ettirilmelerine himmet-i aliye-i düstûrileri derkâr buyurulmak babında emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 14 Rebiülevvel sene 87.

(53-b konusu); *Çerkes göçmeni Besukoğlu Kohan, Bekizizoğlu Ömer ve Bozdanoğlu Koyun, Rusyalı İstavraki ve Sürücü Arif'i yolda gasp etmeleri üzerine Besukoğlu on beş, diğerleri yedi yıl olmak üzere Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 14 Rebiülevvel 1287/ M. 14 Haziran 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 254

Eleşgirt kazasına tâbi' (شعبو) ve Pasin-i Ulya kazasına muzâf Hacıhalil karyeleri ahalisinden olup firarda bulunan refikleri Çürük karyeli Hako ile beraber Bayezıd sancağına tâbi' Karakilise'de olan hanın duvarını delerek İran kârbanın bir denk manifaturasını sirkat eyledikleri ikrârları ve ihbarat ile tebeyyün eden Yoro ile Bekir'in kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usüle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyetleri bulunan seksen beş senesi Teşrin-i Sanisinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları firar-ı merkumun dahi derdestine ikdam olunması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 13 Rebiülahir sene 1287 ve fi 4 Temmuz sene 1286 tarihi ve üçyüz elli dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icâbının icrâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 22 Rebiülahir sene 87.

(53-c konusu); *Bayezid Karakilise'deki hanın duvarını delerek İran kervanının manifaturasını çalan Hacıhalil Köyü'nde yaşayan Yoro ve Bekir ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve bunların arkadaşları Hako'nun da yakalanması istenmektedir.*

H. 22 Rebiülevvel 1287/ M. 22 Haziran 1870

Sayfa 54

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak numarası; 267

Erzurum sancağında kâin İspir kazasına muzâf Kesburud? (كسبورود) karyesi sakinelerinden Sultan nam hatunu feveran-ı gasb eseri olarak men gayr-ı taammüd-ı katl eylediği ikrârı ve tahkikat-ı sâire ile tebeyyün eden biraderi Ali'nin kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfi kan ve tarih-i mahbûsiyet-i olan seksen dört senesi Cemâziyelevvelinin yirmi dördüncü gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin vârid olan mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 22 Rebiülahir sene 1287 ve fi 9 Temmuz sene 1286 tarihi üç yüz altmış yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olmağın icâbının icrâsına himmet-i aliye-i müşirileri derkâr buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 27 Rebiülahir sene 87.

(54-a konusu); *Erzurum İspir Kesburud? köylü Sultan'ı gasp sırasında öldüren kardeşi Ali, ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddesince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 27 Rebiülahir 1287/ M. 27 Temmuz 1870

Bu Dahi

Evrak numarası; 404

Erzincan sancağında kâin Kemah kazasına tâbi' Eriç karyesi ahalisinden Hüseyin'in katili olan Üskübürt karyeli kâtiboğlu deli Mehmet nam şahsı hakkında icrâ

kılınan tetkikat-ı istintâkiyeyi mutazammın Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varakası ve evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale mufâd-ı iş'âra göre fiil-i katlin merkum deli Mehmet'ten sudûru muhakkak ise de bundan taammüde hükm kâbil olamayacağından merkumun katil-i gayr-i müteammid itibar edilmiş olması yolunda görüldüğüne mebni kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usüle tevfikkan ve tarih-i mahbûsiyeti bulunan seksen iki senesi Teşrinisanisinin yirminci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 11 Cemaziyelevvel sene 1287 ve fi 27 Temmuz sene 1286 tarihi ve dört yüz dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icâbının icrâsına himmet-i aliye-i düsturileri derkar buyurulmak babında emir ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 19 Cemaziyelevvel sene 87.

(54-b konusu); *Üskübürt köylü Kâtiboğlu Deli Mehmet, Erzincanlı Hüseyin'i öldürmesi üzerine yapılan araştırmada bunun kasten olmadığı anlaşılmış ve ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 19 Cemaziyelevvel 1287/ M. 17 Ağustos 1870

Sayfa 55

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 291

Erzincan sancağında kâin Kuruçay ve Koçgiri sancağında vâki' Beydağı kazaları beyinde cihet-i merbutiyetce taht-ı münâzaada bulunan yirmi dört karyenin iki tarafça olan münasebet ve merbutiyetlerinin tashih ve tetkiki zımmında tayin kılınan memurların icrâ eyledikleri tedkikata dair vilayet-i celileleriyle Sivas Vilayet-i celilesinden vârid olan evrak Maliye Nezâret-i Celilesinin olbabda olan tezkeresiyle beraber Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale nezâret-i müşârün-ileyha tarafından gönderilen haritaya nazaran münâzaalı olubda Kuruçay'a ilhakı gösterilen kurânın ekseri Kandil suyunun Beydağı cihetinde bulunmasıyla Sivas vilayetinin mütâlaası veçhile Kandil suyunun hatt-ı fasıl direk olmadığı ve işbu tefrikte hiçbir nehrin hatt-ı fasıl itibârı esası

tutulmadığı dahi anlaşılmiş ise de Sivasca irâe edilen muvafakat-ı meşrut olduğundan başka emr-i ilhak ve tefrik yalnız münâza-yı fih olan kuraya hasar edilmesi ve haritada gösterildiği vechile kazaîn mezkûretinin kura-i sâiresi de pek karışık olup ve Beydağı kazasına merbut olan karyelerin Kuruçay kazası karyeleri ve Kuruçay'a tâbi' olanların Beydağı kurası arasında bulunması dahi calib-i dikkat olduğu gösterilmiş olduğundan ve eğer ki mevzu' bahs olan kuranın tefrik ve ilhakınca vilayeteyn beyninde hasıl olan muvafakat vesaya-ı mesbuka hükmüne muvafık ise de zikr olunan suret-i tesviye yalnız münâzaafih olan kuraya münhasır olması esası üzerine bina edilmiş ve haritaya nazaran Beydağı ile Kuruçay kazaları kurası yekdiğerine tedahül etmiş bulunduğundan kazaîn mezkûreyn kurasının cihet-i irtibatıyesince hal-i teşvişte bulunanların münâsebet-i mevki'yece tefrik ve tashihi sırasında ber-vech-i muharrer muhaberat-ı vâkıa üzerine hasıl olan kararı ta'dîle luzüm görünmez ise ifa olunmak ve luzüm görünüyor ise bit-ta'dîl tahdid-i cedidce tutulacak usüle tevfiik edilmek üzere vilayet-i celileleriyle Sivas vilayeti tarafından birer memur bulunduğu halde dördüncü ordu-yı hümayun erkân-ı harbiye zabitanından bir mühendis marifetiyle kazaîn mezkûreyn beyninde cihet-i irtibatıyesince müşevveş olan kuranın bir kıt'a haritası tanzim ve tesyir edilip ona göre karar-ı kıt'asının verilmesi lazım geleceği tensîb ve ifade ve keyfiyet Sivas vilayet-i celilesinde beyan ve hikâye kılınmağın iktizâsının icrâ ve inhâsına himmet-i aliye-i dûstûrileri derkâr buyurulmak babında.

Fi 17 Cemaziyelahir sene 87.

(55-a konusu); *Erzican Kuruçay ile Sivas Koçgiri sancağı Beydağı kazası arasında bulunan köylerin bağlı oldukları birimin tekrar düzenlenmesi konusunda her iki vilayette yazışmalar yapılmakta ve neticede buraların iyice araştırılması, bir mühendis gönderilmesi ve eski haritalardan yola çıkarak karar verilmesi istenmektedir.*

H. 17 Cemaziyelahir 1287/ M. 14 Eylül 1870

Bu Dahi

Evrak numarası; 522

İran tebaasından İsmail'in katilleri olan Pasinler kazasına tâbi' Alakilise karyeli Mustafa ve refiği Tekmanlı Yusuf ve Eleşgirtli Hudud nam şahısların mukaddem ve muahher icrâ kılınan tetkikat-ı istintâkiyelerini mutazammın Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-yı varakası evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-

havale medlûl-ı iş'âra göre merkumun Mustafa ve Hudu ve Yusuf esnâ-yi râhda merkum İranlıların önüne çıkararak içlerinden Mustafa İranlılardan İsmail'i tüfenk kurşunuyla cerh ve katl ettikten sonra heybesini gasb eyledikleri ikrârlarıyla sabit olduğuna mebni merkuman Hudu ve Yusuf'un kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesi zeylinin fıkra-i evvelisine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tatbikan ve tarih-i habsleri olan seksen beş senesi Saferinin beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle küreğe konulmaları ve katil Mustafa'ya gelince merkum kat'-ı tarik yolunda adam öldürmüş olmasından naşı zeyl-i mezkûrün fıkra-i ahiresine tevfiikan idamı lazım gelir ise de Divân-ı Temyîz-i Vilayet bu katle sebebini maktule tahmil ederek katil-i merkumun kürek cezasıyla mücâzâtına hükm etmiş ve idam cezasının irade-i mahsusa ile küreğe tahvili kanunen mücaz bulunmuş olduğundan tarih-i mezbûrdan itibaren ve kaide-i mezkûreye tevfiikan hakkında usûl-i teşhiriye ba'del-icrâ on beş sene müddetle küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 4 Receb sene 1287 ve fi 17 Eylül sene 1286 tarihi ve beş yüz yirmi üç numarası ile murakkıman verilen mazbata da ifade olunması ve bilistizan irade-i seniye-i cenâb-ı şehinşâhi dahi olmerkezde müteallik buyurulmuş olmağın ifa-yı muktezasına himmet-i aliye-i düstûrileri derkâr buyurulmak babında.

Fi 24 Receb sene 87.

(55-b konusu); *Pasinler Alakilise köylü Mustafa, Tekmanlı Yusuf, Eleşgirtli Hudu adlı kişiler, İranlı İsmail'i öldürmüşlerdir. İsmail'i gasp eden Yusuf ve Hudu, ceza kanununun altmış ikinci maddesi ekinin ilk fıkrasına göre teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır. İsmail'i öldüren Mustafa ise idamı gerekse de nefsi-i müdafaa sayıldığı için on beş yıl kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 24 Recep 1287/ M. 20 Ekim 1870

Sayfa 56

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 229

Kars hükümet konağı dâhilinde evrak mahzeni olmamasından naşı hıfzı îcâb eden senedât ve evrak-ı sahiha ile muharrerât ve defâtir-i vesâire konağı mezbûr hâricinde atik bir hamam derûnuna vaz' olunmakta ise de mahall-i mezkûr evrak hıfzına

elverişli bir halde olmadığına ve kuyud-ı resmiyenin hüsn-ü muhâfazası ehem ve elzem ve orada öyle bir mahzene ihtiyaç müselleme olduğuna mebni masârif-i inşaiyesi olduğu indel-keşf anlaşılan yedi bin on iki kuruşun seksen altı senesi dâhiliye bütçesinde muharrer inşaat tertibinden olarak mahalli mal sandığından tesviye olunmak üzere mezkûr mahzenin inşası hususuna Meclis-i Umumi-i Vilayetten bâ mazbata vuku'bulan iş'âr ve Şûrâ-yı Devlette verilen karar üzerine bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı tacdârı müteallik buyurulub Maliye Nezâret-i Celilesinde beyan-ı hal olunmuş olmağın ifa-yı muktezasına himmet-i aliye-i düstûrileri derkâr buyurulmak babında emr-ü irade.

Fi 7 Şaban sene 87.

(56-a konusu); *Kars hükümet konağında resmi evrakların saklanması konusunda uygun bir yer yapılması için yedi bin on iki kuruş 1286 senesinde dahiliye bütçesinden alınmış ve Maliye Nezâretine bildirilmekle gereğinin yapılması için Erzurum Vilayetine yazılmıştır.*

H. 7 Şaban 1287/ M. 2 Kasım 1870

Bu Dahi

Evrak numarası; 365

Bu defa merkez vilayette içtima etmiş olan Meclis-i Umumide cereyan eden müzâkerât havî tanzim ve tesyir olunup Şûrâ-yı Devlete havale olunan mazbataların Umûr-i Nafiaya müteallik olanların hakkında Nafia Dâiresinden verilen mazbata mealinden müstefat olduğu üzere Van sancağı dâhilinde kâin Nehl nehri üzerine masârif-i keşfiyesi olan on bin kuruş ile ayakları kârgir ve üzeri ahşab olarak iki köprü inşası ve Erciş kazasında Haydarbey çayı üstündeki köprünün beş bin ve Şatak kazasına vâki' Zebril köprüsünün on iki bin kuruş ile tamiri ve Evrana nehri köprüsüne on sekiz bin kuruş sarfıyla iki göz daha ilavesi ve (قطره ماجين) nam nehri üzerindeki köprünün dahi harap olan bir gözünün sekiz bin kuruş masrafla tesviyesi beyan olunması ve vilayetce îcâbanı derdest icrâ bulunan mevaddın hülasalarını şamil olub mazabit-i mebhûsa meyanında bulunan lalinada münderiç şeyler dahi zuhûr eden ma'âdenin suret-i idaresi ve bazı mahallere su icrâsı ve harklar küşâdı menâfi' sandıkları müteşekkili ve bazı aşâirin iskânı ve zirâatın terakkisi ve ormanların muhâfazası gibi mevadd-ı nafia'dan ve îcâb eden mahallelere köprü ve cami ve medrese ve mekteb ve derbendler ve hükümet konakları inşası ve harklar küşâdı ve telgraf hattı temdidini

misellü tasisat-ı hayriyeden ibaret olup mebhûsün-anh olan köprülerin yapılması taht-ı lüzümda görünmüş ise de fakat mevsim-i ameliyatın güzerân etmesi hasebiyle inşaat ve tamiratın sene-i atiyeye ta'liki icâb-ı halden olduğuna ve işbu köprülerin masârifinden bir kısmının ahali tarafından ve kısmi diğerinin hazine-i celileden tesviyesi cümle iş'ârattan ise de bu misillü şeylerin masârifine ahalinin teşrik edilmesi münâsib ve emsaline muvafık olmamasıyla beraber masârif-i mezkûre dahi cüziyattan bulunduğu mebni bunların taşlarıyla istihdâmı lazım gelen amele ahali canibinden ve kereste ve edâvat-ı sâire masârifi ve dülker yomyası hazineden ita olunmak ve masârif-i keşfiyenin beyan edilen miktarı tecâvüz etmemesine itina ve dikkat ve gelecek evvelbaharda tamirat ve inşaat mübâşeret kılınmak üzere keşf defterlerinin hemen tanzim ve irsalî ve tahkikat-ı vâkıya göre geçen sene in'ikad eden Meclis-i Umumide inşa ve tamirlerine karar verilip mezuniyet-i resmiyesi ita kılınmak olan köprülerden el-veym içbiri yapılmamış olduğundan Mecâlis-i Umumiyenin teşkilinden murad-ı aslı her vilayetin imârât ve ıslahatına müteallik şeylerin mütalaasıyla merkez-i husûle gönderilmesi kazıyyesi olup işbu köprüler dahi cümle-i esbâb-ı imariyeden bulunduğu ve ber-vech-i muharrer evraktan ita-yı mezuniyet kılınmış olduğu halde bunların bu vechile teahhür inşaat ve tamirâtı caiz olamayacağından zikr olunan köprülerin şimdiye kadar yapılmamasına sebep olan hal ne ise onun seri'an iş'ârı ile beraber icâbâtı derdest icrâ olan mevaddın dahi biran evvel ifa-yı muktezasıyla netayicinin inhâ kılınması hususlarının savb-ı vâlây-ı düstûrilerine tebliği tensîb olunarak bil-istizan irade-i seniye hazret-i şehriyarî olmerkezde müteallik ve şerefsudûr buyurulmuş ve hazinece tesviye-i icâbı Maliye Nezâret-i Celilesine havale kılınmış olmağın karar-ı meşruhun irade-i seniye-i mantuk-ı milliye vechile iktizâlarının hüsn-ü icrâ ve inhâsı himem-i aliye-i miha mirveranelerinden mütevekkil' olup beyanıyla terkim-i rakime-i âciziaya ibtidar kılındı olbabda emr ü irade hazret-i menlehünemrindir.

Fi 19 Şaban sene 287.

(56-b konusu); *Meclis-i Umumi kayıtlarıyla Şura-yı Devlet görüşmeleri Nafia Dâiresinde görüşülüp Van'da Nehl nehri üzerine on bin kuruş masrafla iki köprü, Erciş ilçesi Haydarbey çayı üstündeki köprü beş bin, Şatak ilçesi Zebril köprüsü on iki bin kuruş ile tamirleri ve Evrana nehri köprüsüne on sekiz bin kuruşluk iki göz ilavesi kararlaştırılmış, bunların işçi ve masrafları hem ahali hem de hazine tarafından ortaklaşa üstlenilmiştir. Ayrıca bu köprülerin şimdiye kadar neden tamirinin*

yapılmadığına dair bilgi istenmektedir. Ayrıca merkeze yazılan yazıda buralara, su yolu, derbent ve ziraatın gelişmesi için yapılması gerekenler de yazılmıştır.

H. 19 Şaban 1287/ M. 14 Kasım 1870

Sayfa 57

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 590

Erzincan kasabasında vâki' Taşcı Mahallesi sakinlerinden olup Erzincan kazasına tâbi' Selüke karyeli köçek Mehmet ağanın hanesi duvarını delerek derûnundan ma'lûm-ül-miktar emvâl ve eşyasını sirkat eylediği ihbarat-ı vâkıa ile tebeyyün eden Numan oğlu Mustafa'nın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usüle tatbikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Saferinin on beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 9 Şaban sene 1287 ve fi 22 Teşrin-i evvel sene 1286 tarihi ve beş yüz doksan numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet-i aliye-i dûstûrileri derkâr buyurulmak babında emr-ü irade menlehünemrindir.

Fi 20 Şaban sene 87.

(57-a konusu); *Erzincan Selüke köylü Köçek Mehmet Ağanın evinden para ve eşya çalan Taşcı mahalleli Numanoğlu Mustafa, ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 20 Şaban 1287/ M. 15 Kasım 1870

Bu Dahi

Evrak Numarası; 617

Sabıka Muş sergerdesi olup töhmet-i vâkıasına mebni beş sene müddetle Erzurum'da kalebend edilmiş ve müddet-i mahkûme-i cezaiyesinin üç seneden ziyade murûr eylemiş olan Abdurrahim ağanın müddet-i bakiyesinin affıyla tahliye-i sebil-i taraf-ı vâlây-ı dustûrilerinden ba-muharrerat vuku'bulan iş'âr ve ifade ve Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 29 Şaban sene 1287 ve fi 10

Teşrin-i Sani sene 1286 tarihi ve altı yüzelli yedi numarası ile murakkıman verilen müzekkere üzerine bil-istizan makrun-ı müsaade-i seniyye-i cenab-ı tacdârı buyurulmağın icrâ-yı îcâbına himmet-i aliye-i dûstûrileri derkâr buyurulmak babında.

Fi 5 Şevval sene 87.

(57-b konusu); *Muş eski reisi Abdurrahim, zandan dolayı beş yıl Erzurum'da kalebentlik cezasına çarptırılmış ve cezasında üç seneyi geçirdiğinden affedilmesi istenmektedir.*

H. 5 Şevval 1287/ M. 29 Aralık 1870

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 672

Gümüşhane sancağında vâki' Torul kazası ahalisinden maktûl temellük katili olan Ali Ustanın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmak üzere oraya irsali Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 15 Şevval sene 1287 ve fi 24 Kanun-ı evvel sene 1286 tarihi ve altı yüz yetmiş üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmış ve keyfiyet Trabzon Vilayet-i Celilesine de bildirilmiş olmağın vürûdunda tarih-i habsi olan seksen altı senesi Şevvalinin yedinci gününden itibaren olvechile vaz'ı kürek ettirilmesine himmet-i aliye-i dûstûrileri derkâr buyurulmak babında.

Fi 20 Şevval sene 87.

(57-c konusu); *Gümüşhane Torullu Ali Usta adam öldürme suçundan ceza kanununun gerekli maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir. (H. 20 Şevval 1287/ M. 13 Ocak 1871)*

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 729

Asâkir-i nizamiye topçu alayının birinci taburunun üçüncü bölümünde ikinci top neferatından olub Erzurum'da mukim İranî Hacı Hüseyin'in leylen dükkânının sakfını sökerek ma'lûmul-miktar eşyasını sirket eyledikleri ikrârlarıyla tebeyyün eden ve ceride-i asâkiriyyeden terkin kayıdlarıyla kavânin-i mülkiyeye tevfiikan tertib cezaları

zımında hükümet-i mahalliyeye teslim edilmeleri taraf-ı ali-i hazret-i seraskeriden dördüncü ordu-yı hümayun müşiriyetine yazılmış olan Ova karyeli Tahir bin Memiş ve üçüncü top neferatından Karahisarlı Hüseyin bin Mehmet ve tabur-ı mezkûrün birinci bölüğü neferatından Karahisarlı Melaz karyeli Bekir bin Eyüb ve Mülk karyeli Salih bin Veli nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiikan ve tarih-i habsleri olan seksen beş senesi Kanun-ı evvelinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve mal-ı mesrûku bilerek aldığı tebeyyün eden ikinci bölük Nalbandı Mehmed'in tarih-i mezkûrdenberi vuku'bulan müddet-i habsi iki yüz otuzuncu madde-i kanuniye hükmünce hakkında ceza-yı kâfi ad ile salıverilmiş olması yolunda görüldüğü Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varakasıyla evrak-ı müteferria ve serasker-i müşârün-ileyh hazretleriyle edilen muhâbere üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 19 Zilkade sene 1287 ve fi 28 Kanunusani sene 1286 tarihi ve yedi yüz yirmi dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmuş ve serasker müşârün-ileyh hazretlerine dahi beyan-ı hal edilmiş olmağın ifa-yı muktezasına himem-i aliye-i asafaneleri derkâr buyurulmak babında emr ü ferman hazeret-i menlehünemrindir.

Fi 26 Zilkade sene 87.

(57-d konusu); *Görevli asker olan Ova köylü Tahir bin Memiş, Karahisarlı Hüseyin bin Mehmet, Karahisarlı Malez köylü Bekir bin Eyüb ve Mülk köylü Salih bin Veli, Erzurum'da yaşayan İranlı Hacı Hüseyin'in dükkanını soymaları üzerine merkezden seraskeriyeye yazılan yazıda bunların ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddeleri gereğince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmaları istenmektedir.*

H. 26 Zilkade 1287/ M. 17 Şubat 1871

Sayfa 58

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 757

Pasinler kazasına tâbi' Ortuzu karyesi ahalisinden olub İran tebaasından Bayramali'nin esna-yı münâzaada kerendi sapıyla gözüne vurup sakat eylediği ihbarat-ı

vâkia ve emaret-i mevcude ile tebeyyün eden Mustafa'nın kanun-ı cezanın yüz yetmiş yedinci maddesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevffikan ve tarih-i habsi olan seksen beş senesi Cemaziyelevvelinin on birinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması ve masârif-i cerahiye'nin darib-i merkumdan bit-tahsil mezbûr Bayram'a verilmesi ve merkumanın murafaa-yı şer'iyelerinin icrâ edilmesinin merkez mutasarrıflığa bildirilmiş olması yolunda görüldüğü Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Cemaziyelevvel sene 1287 ve fi 11 Şubat sene 1286 tarihi ve yedi yüz elli yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın ber-vech-i muharrer îcâbının icrâsına himem-i aliye-i dâverileri derkâr buyurulmak babında emr ü ferman hazret-i menlehünemrindir.

Fi 16 Zilhicce sene 87.

(58-a konusu); *Pasinler Ortuzu köylü Mustafa, İranlı Bayram Ali'nin tartışma sırasında tırpanla gözünü yaralaması üzerine, ceza kanununun yüz yetmiş yedinci maddesince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve tedavi masrafını karşılaması kararlaştırılmıştır.*

H. 16 Zilhicce 1287/ M. 9 Mart 1871

Sayfa 59

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 127

Gümüşhane kasabalı Kürkçü Arti'nin katili olan Köstere karyeli Kokazoğlu Hasan'ın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a götürülmesine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 14 Safer sene 1288 ve fi 22 Nisan sene 1287 tarihi ve yüz yirmi yedi numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı padişahi müteallik buyurulub keyfiyet Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmekle vürûdunda tarih-i habsi olan seksen dört senesi Cemaziyelahiresinin on üçüncü gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi babında emr ü ferman hazret-i menlehünemrindir.

Fi 14 Rebiülevvel sene 288.

(59-a konusu); *Köstere köylü Kokazoğlu Hasan, Gümaşhaneli Kürçü Artin'i öldürülmesiyle ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon Vilayetine yazılmıştır.*

H. 14 Rebiülevvel 1288/ M. 3 Haziran 1871

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 186

Canik sancağında vâki' Kumcıgaz nam mahalde meskun muhâricinden Hızır Togunun kölesi Havariyi tüfenk kurşunuyla katl eylediği sabit olan Dereköy kahvehanesi müste'ciri İrani Nikola'nın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmesi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 16 Rebiülevvel sene 1288 ve fi 24 Mayıs sene 1287 tarihi ve yüz seksen altı numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmeğin vürûdunda tarih-i habsi olan seksen altı senesi Zilkadesinin yirmi altıncı gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi babında emr ü ferman hazret-i menlehünemrindir.

Fi 28 Rebiülevvel sene 288.

(59-b konusu); *Canikli (Samsun) Hızır Togun'un kölesi Havari'yi öldüren İrani Nikola, ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.*

H. 28 Rebiülevvel 1288/ M. 17 Haziran 1871

Bu Dahi

Evrak Numarası;38

Kemah kazasına tâbi' Hamogi karyesi sakinelerinden müteveffât Elif hatundan sağır-ı mahdumu Ebubekir ve kerimesi Zahideye intikal edip peder ve vasileri İbrahim tarafından semen-i ma'lûm-ı mukabilinde bi-hüccet-i şer'iyeye fûrûhat olunan karye-i mezkûrede kâin yedi kıta tarlanın tapu senedine destresi olamadığı beyanı ile icâbının icrâsını Serdaroğlu Halil nam kimesne istidâ' etmekten naşi tahkikat-ı icâbiyenin icrâ ve inhâsı hakkında sebk eden iş'âra cevaben bu kere vârid olan tahrirat-ı aliye-i asafhanelerinde mezkûr yedi kıta tarlanın satıldığına ve tapu senedi ita edilip

edilmediğine dair bir guna kayd bulunamadığı gibi olvakit Kemah kazası arazi memuru bulunan Mustafa Efendi elyevm Tırnova evkâf müdürlüğünde bulunduğundan diğer suretle tahkik madde-i kabil olamayıp ancak Ebubekir ve Zahidenin vekili Mehmet Efendi lede'l-isticvab zikr olunan tarlaların fûrûhatı hususunda ma'lûmât ve muvafakat ve icazetleri olmadığı ifadesinden anlaşılmış olduğundan ve bu misillü sağır ve sağıreye peder ve madırlarından intikal eden vesair suretle taht-ı tasarruflarına geçen arazinin tesviye-i diyet-i vesâire için peder ve veliler tarafından fûrûhat olunması şer'an ve kanunen caiz olamayacağından bu babda ne vechile muamele olunmak lazım geleceği istifar olunmuş ve hususu mezbûra mütedâir defter emanetiyle cereyan eden muhâbere cevabında dahi bu maddeye müteallik henüz mahallinden bir guna mazbata vürûduyla kimesne uhdesine tapu senedi verildiğine dair kayd ve ma'lûmât olmadığı gösterilmiş olduğundan keyfiyet Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale mezkûr tarlaların satılıp tapu senedi verildiğine dair gerek mahallince ve gerek defterhane-i amirece kayd ve ma'lûmât olmadığı gibi veresenin bu babda ma'lûmât ve muvafakat ve icazetleri dahi olmadığıнын vekilleri Mehmet Efendi tarafından dermiyan kılınmasına ve merkurum Serdar oğlu Halil'in ise şimdi burada bulunup bulunmadığı meçhul olarak mahaza mukaddema vermiş olduğu istidâ'namede sıdk-ı müdde'âsını bir kıta hüccet-i şer'iyeye bina eylemesi bulunmasına nazaran hakikat-ı maddenin bilinmesi mahallince muhâkeme icrâsına mütevakkıf görünmüş olduğundan şu halde merkurum Serdar oğlu Halil tarafından mahallince müracaat vuku'bulur ise mezkûr tarlaların tâbi' olduğu kaza-yı mezbûr meclis davasında lazım gelenlerle muhâkeme icrâsı ve vâki' olacak hükme tarafeynden biri itiraz eder ise muhâkeme-i nizamiye nizamnamesinin altıncı maddesi ahkâmına tevfiikan keyfiyetin ya Meclis-i Temyîz-i Liva veyahud Divân-ı Temyîz-i Vilayette istinafen rü'üyet olunması ve hükm-ı istinafa dahi itiraz olunduğu halde Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye Temyîzen îcâbına bakılmak üzere Divân-ı mezkûr nizamname-i dahiliyesinin yirmi yedinci ve yirmi sekizinci maddelerinde muharrer olduğu vechile keyfiyetin bu tarafa inhâ kılınması iktizâ edeceği divân-ı mezkûrün hukuk dâiresinden fi 8 Rebiülevvel sene 1288 ve fi 14 Haziran sene 1287 tarihi ve otuz sekiz numarası ile murakkıman verilen müzekkerede ifade olunmuş olmanın ber-minval-i muharrer îcâbının icrâsına himem-i aliye-i asafaneleri derkâr buyurulmak babında emr ü ferman hazret-i menlehünemrindir.

Fi 18 Rebiülahir sene 288.

(59-c konusu); *Kemah Hamogi Köyü'nde yaşayan Elif adlı kişinin ölmesi ile yedi kıta tarlanının varislerine miras kalması hususu tartışılmıştır. Şöyle ki bu tarlaların daha önceden Serdaroğlu Halil adlı kişiye satıldığı ileri sürülse de bir tapu senedi yoktur. Ayrıca o dönem Kemah arazi memuru Mustafa Efendi şimdi Tırnova'da olduğundan kesin bilgiye ulaşılmamış ve kaza meclisinin yapacağı mahkemede sonuca varılacağı bildirilmektedir.*

H. 18 Rebiülahir 1288/ M. 7 Temmuz 1871

Sayfa 60

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 206

Erzurum vilayeti dâhilinde kâin Çullu memlehası memur ve kâtibi olub ihtilasât-ı vâkılarından dolayı beşer sene müddetle Diyarbakır'a kalebend edilmiş olan Yusuf Bey ile Mustafa Efendinin müddet-i muhâmelerinin hitamına iki sene daha kalmış ise de fakr u zaruret halleri derece-i nihayeye vasıl olduğundan merhamet-i afv ve ıtlak olunmaları ve bu suret mümkün olamaz ise emsali misillü idarelerine kâfi yomya ve maaş tahsisi hakkında vârid olan tahrirat-ı aliye-i asafaneleri melfûfâtıyla beraber Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale kuyuda müracaat olundukta mûmâ-ileyhanın yirmi bir bin yedi yüz otuz altı kıyye tuz ketm ve ihtilâs etmelerine mebni mahkûm oldukları anlaşılıb müddet-i cezaiyelerinin sülûsân-i münkazi olması afv ve ıtlaklarının medar olamayacağına ve ihtiyacı olan mücrimine yomya itası ile emsali îcâbından bulunduğu binâen mûmâ-ileyhaya dahi yevmiye beşer kuruş tahsisi ve ita olunması hususunun savb-ı vâlây-ı dâverilerine iş'âr-ı tensîb olunması ve mucibince Maliye Nezâret-i Celilesine beyan-ı hal kılınmış olmağın olvehile îcâbının icrâsına himem-i aliye-i asafaneleri derkâr buyurulmak babında emr ü ferman hazret-i menlehünemrindir.

Fi 22 Rebiülahir sene 288.

(60-a konusu); *Erzurum'da yaşayan ve Çullu tuz ocağı memuru Yusuf Bey ile kâtibi Mustafa Efendi hırsızlıktan dolayı beş yıl Diyarbakır'da kalebendlik cezasına çarptırılmışlardır. Bunların cezalarının bitmesine iki yıl kalmasına rağmen maddiyaten zor durumda oldukları için affedilmeleri istenmekte ama bu mümkün olmaz ise yomya*

ve maaş verilmesi düşünülmektedir. Araştırma neticesinde bunların yirmi bir bin yedi yüz otuz kıyye tuz çaldıkları kesinleşmesiyle ceza indirimine gidilmemiş, sadece yomya tahsisi münasip görülmüştür.

H. 22 Rebiülahir 1288/ M. 11 Temmuz 1871

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 245

Erzurum'da Ali Paşa Mahallesi ahalisinden olup Yoncalık Mahallesi sakinlerinden ve ameleden Ali'nin nehâren hanesinin kapısının kilidini kırarak derûnuna duhul ile fiil-i sirkata tasaddî eylediği halde tutulmuş olan koltukçu Karabet'in kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi ve iki yüz otuzuncu maddesinin ilavesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede murakkım usûle tatbiken ve tarih-i habsi olan seksen yedi senesi Cemaziyel-evvelinin yirmi beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Rebiülevvel sene 1288 ve fi 24 Haziran sene 1287 tarihi ve iki yüz kırk beş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himem-i aliye-i dâveraneleri derkâr buyurulmak babında.

Fi 24 Rebiülahir sene 88.

(60-b konusu); *Erzurum Ali Paşa Mahallesi'nde yaşayan koltukçu Karabet, Yoncalık Mahallesi sakinlerinden Ali'nin evine hırsızlık için girerken yakalanması ile ceza kanununun iki yüz yirminci ve iki yüz otuzuncu maddesi ilavesince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çaptırılmıştır.*

H. 24 Rebiülahir 1288/ M. 13 Temmuz 1871

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 247

Makam-ı vilayete gelen cevap üzerine fi 12 Cemaziyelahir sene 1288 tarihinde Diyarbakır Vilayet-i Celilesine tahrirat-ı aliye yazılmıştır.

Muvakkaten Diyarbakır'a nakl ve ikâme olunmuş olan Çar sancaklı İshak Beyin memleketine iadesi hakkında ammizâdesi vâki' olan istidâ'sı üzerine yazılan

istilânameye cevaben bu kere vârid telgrafname-i dâverileri mütalâ ve Şûrâ-yı Devlete havale olundu. ru'ûs iş'âra nazaran mir-i mûmâ-ileyhin teb'idini îcâb eden ahval bakî olduğundan onun indifâ'ına kadar Diyarbakır'da kalması iktizâ-yı halden olduğu anlaşılmağa şimdilik isâf-ı istidâ'sı kabil olamadığının sahib-i istidâ'ya ifadesi ve istilâname kaydından istinad olduğuna göre mir-i mûmâ-ileyh avdetine ruhsat i'tâsı hakkında olan istidâ' Diyarbakır'da imtidad-ı tevkifi cihetiyle emlakının idaresi vesair muâmelatı muattal kalmasından neşet eylediğinden bu hal sahih ise mağduriyetini müstelzem olacağı derkâr bulunmasıyla vekil-i mahsus olmadığı halde avdetine kadar emlak ve eşya-yı sâiresinin muhâfazası zımmında tarafından bir vekil tayin ettirilmesi ve hükümetce dahi emlak-ı eşyalarına muavenet ve nezâret olunması hususunun savb-ı vâlây-ı dâverilerine tevsiyesi bâ-mazbata ifade olunmuş ve ber-minval-i muharrer-i sahib-i istidâ'ya tebliğ-i keyfiyet ettirilmiş olmağın oraca dahi icrâ-yı îcâbına himem-i aliye-i düstûrileri derkâr buyurulmak babında emr ü ferman hazret-i menlehünemridir.

Fi 9 Cemaziyelevvel sene 288.

(60-c konusu); *Geçici olarak Diyarbakır'a gönderilen Çar sancaklı İshak Beyin memleketine dönmesi için kuzeni bir dilekçe yazmışsa da bu kabul edilmemiştir. Ancak İshak Beyin emlakına vekalet edecek kimse yoksa bu mağduriyetin giderilmesi için bir vekil atanması ve hükümet tarafından kontrol edilmesi kararlaştırılmıştır.*

H. 9 Cemaziyelevvel 1288/M. 27 Temmuz 1871

Sayfa 61

Erzurum Vilayet-i Celilesine Tahrirat-ı Aliyye

Evrak numarası; 226

Vilayet-i celileleri asâkiri zabtiyesi alayının Kars sancağı mevki'inde bulunan altıncı taburu süvari birinci bölüğü kol vekili Trabzonlu Ömer ile kol vekili muavetlerinden Karanlı Emin ve Cafer'in liva-yı mezkûrden tahtel-hıfz götürdükleri asâkiri nizâmiye kararlarından Reşid ve Ali ve Yusuf ve Resul nam şahısların zincirlerini çıkarmak üzere esnâ-yi râhda rüşvet alarak yüz yirmi kuruş almalarından dolayı icrâ kılınan tetkikât-ı istintâkiyeyi mutazammın Meclis-i İdare-i Vilayetin mazbata-i varakası ve melfûf istintâknâme Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale meallerinden müsteban olduğu vechile merkum Ömer ve Emin ve Cafer'in hareketi meşruhaları

ikrârlarıyla tebeyyün etmiş olduğundan bunların ve raşilerin ceza-ı kanunname-i hümayun ahkâmına tevfiikan mücâzâtı iktizâ eder ise de raşiler merkez vilayete vusûllerinde keyfiyet ihbar ederek meblağ-ı mezkûrî talep ve dava etmiş olmalarına ve zaten dahi hıdmet-i askeriyelerini ifa edeceklerine binâen bunların haklarında terettüb eden mücâzâtın kanunun yetmiş yedinci maddesi hükmünce afv olunması iktizâ eylediği misillü teâti olunan akçenin yüz yirmi kuruşundan ibaret olmasına nazaran mezkûr üç nefer-i zabtiyenin dahi rüşvet cezası olan kalebendlikle te'dibleri fiil ile ceza beyinde bir nisbet-i adl hasıl edemeyeceğinden ve kırk yedinci madde-i kanuniye hükmünce kalebendliğin nefy-i muvakkata tebdili irade-i mahsusa-i hazret-i padişahiye menut bulunduğu merhumun müstehak oldukları kalebendliğin nefye tahviliyle tarih-i tevkiflerinden itibaren birer sene müddetle Muş'a nefy olunmaları ve salifüz-zirk yüz yirmi kuruşun bir mislinin dahi ceza-yı nakdi olmak üzere kendilerinden istihsâli hususlarına Şurâ-yı mezkûrden verilen mazbata üzerine bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı mülükâne müteallik buyurulmuş ve îcâb eden fermanı ali bil-tasdir leffen tesyir-i savb-ı vâlây-ı dâverileri kılınmış olmağın infaz hükmü celiline himem-i aliye-i asafaneleri derkâr buyurulmak babında emr ü ferman hazret-i menlehünemrindir.

Fi 24 Cemaziyelevvel sene 288.

(61-a konusu); *Kars'ta bulunan vilayet asker zabitasının altıncı taburu süvari bölüğü kol vekili Trobronlu Ömer, Karslı Emin ve Cafer adlı kişiler korumakla görevli oldukları Reşit, Ali, Yusuf ve Resul adlı asker kaçaklarından rüşvet alarak salıvermeleri üzerine, Ömer, Emin ve Cafer ceza kanununun kırk yedinci maddesince Muş'ta bir yıl süre ile nefy(sürgün) cezasına çarptırılmışlardır. Asker kaçağı dört kişi ise hem askere gideceklerini söylemeleri hem de bu suçu ihbar etmelerinden dolayı affedilmişlerdir.*

H. 24 Cemaziyelevvel 1288/ M. 11 Ağustos 1871

Sayfa 63

Erzurum Vilayetine

Evrak numarası; 294

Meclis-i İdare ve Divân-ı Temyîz-i Vilayet azasıyla mümeyyizlerinden müddet-i memuriyetleri münkazi olanların yerlerine usûlü üzere intihabları icrâ olunan Ali ve

Han efendilerin ibkaen ve Kirkor ve Osman efendilerin müceddeden idare-i vilayet azalığına ve Şakiri ve Yorigi efendilerin ibkaen ve Osman ve Ali efendi ile Manok ve Kirkor ağaların Divân-ı Temyîz-i Vilayet mümeyyizliğine tayini vuku'bulan iş'âr olanları üzerine Şûrâ-yı Devlette tensîb kılınmış ve Divân-ı Temyîze tayin kılınan mümeyyizler için Divân-ı Ahkâm-ı Adliye Nezâret-i Celilesine ma'lûmat verilmiş olmağın beyan-ı hal siyâkında şukka.

Fi 10 Receb sene 288.

(63-a konusu); *İdare Meclisi'nde ve Divân-ı Temyîz-i Vilayet'te yapılan aza seçimlerinde Ali ve Han efendilerin yerine Kirkor ve Osman Efendiler seçilmiştir.*

H. 10 Recep 1288/ M. 25 Eylül 1871

Erzurum Vilayetine

Evrak numarası; 298

Bayburt kazası ahalisinden olub Erzincan kasabası sakinlerinden ve attâr esnafından Hasan efendinin nehâren dükkânının sakfını sökerek sirket için derûnuna duhul edeceği sırada esbâb-ı mâniâ hayluletiyle birşey almaksızın firar eylediği halde tutulmuş olan Süleyman'ın kanun-ı cezanın iki yüz otuzuncu maddesinin ilavesi ve iki yüz yirminci maddesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede musarrah usüle tevfiķan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen altı senesi Zilhiccesinin on ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 17 Receb sene 1288 ve fi 20 Eylül sene 1287 tarihi ve üç yüz doksan sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın olvechile icrâ-yı îcâbına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

Fi 25 Receb sene 288.

(63-b konusu); *Bayburt'ta yaşayan Süleyman adlı kişi, Erzincanlı Hasan Efendinin gündüz vakti dükkânının kapısını kırarak hırsızlık için girse de bir şey çalamadan kaçmaya çalışırken yakalanarak ceza kanununun iki yüz otuzuncu maddesi ilavesi, iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır. (H. 25 Recep 1288/ M. 10 Ekim 1871)*

Bu Dahi

Evrak numarası; 410

Nefs-i Erzurum'da Timyor Ağa Mahallesi ahalisinden ve kunduracı esnafından olub Emin kurbu mahalleli Kaya bey ile şeriki Haydar Ağanın mahallebaşı çarşısında vâki' hanının leylen kilidine anahtar uydurup derûnundan ma'lûmul-miktar zahire sirkat eyledikleri ikrârlarıyla tebeyyün eden Dikran ve biraderi Orun nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tatbikan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen yedi senesi Şabanının on sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Receb sene 1288 ve fi 21 Eylül sene 1287 tarihi ve dört yüz on numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

Fi 7 Receb sene 288.

(63-c konusu); *Erzurum merkezinde Timyor Ağa Mahallesi'nde oturan Haydar ağa ile Emin kurbu mahalleli Kaya Beyin Mahallebaşı çarşısındaki hanının kapısına sahte kilit uydurarak içeri girip bakliyat vs. çaldıklarını itiraf eden Dikran ve kardeşi Orun, ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çanptırılmışlardır.*

H. 7 Recep 1288/ M. 22 Eylül 1871

Erzurum Vilayetine

Evrak numarası; 421

Yalnızbağ karyesi ahalisinden olub Erzincan kasabalı Alaftar hacı Abdulhalim efendinin leylen nerdiban ile eşerek ve kapının dökmesini sökerek ve duvarı delerek havâlinde bulunan anbarından zahire sirkat eylediği tebeyyün eden hamal Mehmet'in kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Cemaziyelahiresinin yirmi birinci gününden itibaren ba'et-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 26

Receb sene 1288 ve fi 29 Eylül sene 1287 tarihi ve dört yüz otuz bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

Fi 7 Şaban sene 288.

(63-d konusu); *Yalnızbağ köylü Hamal Mehmet, Erzincanlı Hacı Abdulhalim'in gece vakti anbarının duvarını kırarak bakliyat vs. çaldığını itiraf etmesi ile ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 7 Şaban 1288/ M. 22 Ekim 1871

Sayfa 64

Erzurum Vilayeti Valiliğine

Evrak numarası; 407

Gümüşhane sancağında vâki' Şiran kazasına tâbi' Telme karyesi ahalisinden olub cinayet vâkiasından dolayı on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulduğu halde firar ile envai' cinayete ictisar etmesi ve o sırada Arif Ağayı dahi katl eylemiş olan Şahin oğlu Veliyan Mehmet'in rüfekasından Berkanlı? aşiretinden Karayakub karyesinde mütevattın Ahmetoğlu Sado Çat karyeli attâr Hüseyinoğlu Yusuf'un bermucib-i kanun-ı ceza yedişer sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmeleri Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Receb sene 1288 ve fi 21 Eylül sene 1287 tarihi ve dört yüz yedi numarası ile murakkıman verilen mazbata ve bil-istizan müteallik buyurulan irade-i seniye mucibince Trabzon Vilayetine bildirilmekle ve vusüllerinde tarih-i mahbûsiyetleri bulunan seksen dört senesi Teşrinisanisinin üçüncü gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmelerine himmet olunması siyâkında şukka.

Fi 11 Şaban sene 288.

(64-a konusu); *Gümüşhane Şiran ilçesi Telme köyü'nde yaşayan Şahinoğlu Veliyan Mehmet'in arkadaşları ve Berkanlı? aşiretinden Karayakup köyü'nde yaşayan Ahmetoğlu Sado ve Çat köylü Hüseyinoğlu Yusuf, cinayet suçundan dolayı kürek cezası için Erzurum'a gönderilseler de buradan kaçarak, Arif Ağa adlı kişiyi öldürmüşlerdir.*

Bunun üzerine ceza kanununun ilgi maddesince yedi yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çaptırılmışlar ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.

H. 11 Şaban 1288/ M. 26 Ekim 1871

Bu Dahi

Evrak Numarası; 447

Nefs-i Erzurum'da Gülahmet Mahallesi ahalisinden olup Habibefendi mahalleli Mutiyap Mustafa'nın nehâren hanesi kapısını küşad ile derûnunda ma'lûmul-miktar eşyasını sirkat eyledikleri tebeyyün eden Mehmet ve Derviş nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tatbikan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen altı senesi Zilkadesinin yirminci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata ve evrak-ı müteferriası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 9 Şaban sene 1288 ve fi 12 Teşrinevvel sene 1287 ve dört yüz otuz yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icâbını icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 18 Şaban sene 288.

(64-b konusu); *Erzurum merkezde Gülahmet Mahallesi sakinlerinden Mehmet ve Derviş, Habibefendi Mahallesi'nde yaşayan Mutiyap Mustafa'nın evini gündüz vakti soyduklarını itiraf etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çaptırılmışlardır.*

H. 18 Şaban 1288/ M. 2 Kasım 1871

Erzurum Vilayeti Valiliğine

Evrak numarası; 461

Tercan kazasına tâbi' Elaldı karyesi ahalisinden olup Erzurum kazasına muzâf Ergemansur karyeli Mehmet'in ahır duvarını söküb esbini sirkat eylediği tebeyyün eden Işık kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Saferinin on dördüncü gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması Meclis-i Temyîz-i Livadan tanzim ve tenmik ve Divân-ı Temyîz-i

Vilayetten tasdik ile tesyir olunan mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Şaban sene 1288 ve 21 Teşrinievvel sene 1287 tarihi ve dört yüz altmış bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icbına himmet eylemeleri siyâkında şukka.

Fi 28 Şaban sene 288.

(64-c konusu); *Tercan Elaldı köylü Işık, Erzurum Ergemansur köylü Mehmet'in ahırının duvarını kırarak, ahırından bir at çaldığını itiraf etmesi üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 28 Şaban 1288/ M. 12 Kasım 1871

Sayfa 65

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 565

Müteveffa han Mehmet'in menfiyyen Rusçuk'ta bulunan evlad ve müteallikâtının Rusçuk'ta doğub büyümüş bulduklarından memleketlerince bir gûna mazaratları olmayacağı beyanıla azliyetlerine ruhsat itası Tuna Vilayetinden mukaddem ve muahhar inhâ olunduğuna binâen bunların oraya azliyetlerinde bir gûna mahzur olub olmadığının bir kerede taraf-ı devletlerinden isti'lâmı Şûrâ-yı Devletten bâ-mazbata ifade olunmağın bu babda tahkikat-ı lazımanın icrâsıyla keyfiyetin ilave-i ma'lûmât-ı mahalliyeleriyle beraber iş'ârına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 21 Ramazan sene 288.

(65-a konusu); *Rusçuk'ta sürgünde olan Han Mehmet'in burada doğan çocuk ve torunlarının memleketlerine dönmelerine izin verilmesi Tuna Vilayeti'nden yazılmıştır.*

H. 21 Ramazan 1288/ M. 4 Aralık 1871

Bu Dahi

Evrak Numarası; 507

Kars kasabasında Tosun Paşa Mahallesi ahalisinden olub kasaba-i mezkûrede Müftüoğlu mahalleli samancı Mehmet'in zevcesi Suna nam hatunun leylen hanesinin kapısı kilidini kırarak derûnundan ma'lûmul-miktar eşya sirkat eylediği ikrârıyla

tahakkuk eden Halid'in kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Zilhiccesinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriyası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Ramazan sene 1288 ve fi 11 Teşrinisani sene 1287 tarihi ve beş yüz yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 25 Razaman sene 88.

(65-b konusu); *Kars Tosun Paşa Mahallesi'nde yaşayan Halit, Müftüoğlu mahalleli samancı Mehmet'in eşi Suna'nın evine girerek hırsızlık yaptığını itiraf etmesiyle ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 25 Ramazan 1288/ M. 8 Aralık 1871

Bu Dahi

Evrak Numarası; 499

Pasinler kazasına tâbi' (خرخانه) karyesi ahalisinden olup tebaa-yı İraniyeden Cebâr Ali Kara'nın esnâ-yi râhda önüne çıkararak emaneten yerinde olan bir takım emvâl ve eşya-yı gasb eyledikleri ikrârları ile sabit olduğu Divân-ı Temyîz-i Vilayetin vârid olan mazbata ve evrak-ı müteferriyası meallerinden anlaşılın Topal Maho ve Rüstem oğlu Salih ve Hınıslı oğlu Ali'nin kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesi ilavesinin fıkra-i evvelisi hükmüne ve on dokuzuncu maddede musarrah usûle tevfikân ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen bir senesi Rebiülahirinin on üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir beşer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve refiklerinden olup firarda bulunan Hıdır'ın dahi dersdest olunarak hakkında muamele-i nizamiyenin icrâsı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Ramazan sene 1288 ve fi 12 Teşrinisani 1287 tarihi ve dört yüz doksan dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 25 Ramazan sene 88.

(65-c konusu); *Pasinler ilçesi .....köylü Topal Maho, Rüstemoğlu Salih, Hınıslioğlu Ali, İranlı Cebar Ali Kara'nın yolunu keserek gasp ettikleri yapılan araştırma sonucunda kesinleşmesi üzerine bunlar, ceza kanununun altmış ikinci maddesinin birinci fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve gasp sırasında bunlara yardım eden Hıdır'ın da biran evvel yakalanması istenmektedir.*

H. 25 Ramazan 1288/ M. 8 Aralık 1871

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 522

Erzurum ahalisinden olup Gümüşhane kasabalı çalgıcı Gurgur'un Erzurum'da Taşhan civarında kâin odası kapısının kilidini leyleylen şikest ederek derûnundan ma'lûmul-miktar eşya ve akçe sirkat eylediği ikrârı ve ihbârât-ı vâkıa ve imaret-i mevcude ile tebeyyün eden Mustafa'nın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede musarrah usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Zilhiccenin sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Ramazan sene 1288 ve fi 18 Teşrinisani sene 1287 tarihi ve beşyüz yirmi iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icâbının icrâsı lazım geleceği ve zahire çıkarılıp istirdad olunandan maada beyan-ı iddia ve inkâra kalan eşya için tarafının şer'î şerife gönderildikleri ru'ûs iş'ardan anlaşılıb bu suret dahi yolunda görüldüğü beyanıyla şukka.

fi 5 Şevval sene 288.

(65-d konusu); *Erzurumlu Mustafa, Gümüşhaneli Gurgur'un Erzurum Taşhan'da ki odasını kapısını kırarak eşya ve para çaldığı hem kendisinin itiraf etmesi hem de ihbar edilmesi üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 5 Şevval 1288/ M. 18 Aralık 1871

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 518

Erzurum ovasında kâin Tebrizcik karyesi ahalisinden olup karye-i merkumalı Süleyman nam kimesnenin kerimesi Büyü'nün cebren bikrin-i izâle eylediği ikrârıyla tebeyyün eylemiş olduğu Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata ve evrak-ı müteferriasi meallerinden müsteban olan Mehmet'in kanun-ı cezanın yüzdoksan sekizinci ve iki yüzüncü maddeleri ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Zilkadesinin on ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle küreğe vaz' ve ifa zaman-ı bikir olarak takdir olunan bin sekiz yüz kuruşun dahi kendisinden bil-istifa mezbûraya ita kılınması ve merkuma muaveneti iddiâ olunan Veli'nin hakkında medar-ı hükm olur bir ser-rişte bulunamadığı ve müddet-i habsi dört mahı mütecaviz bulunduğu cihetle saliverilmesi yolunda görüldüğü Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Ramazan sene 1288 ve fi 18 Teşrinisani sene 1287 tarihi ve yüz on sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 5 Şevval sene 288.

(66-a konusu); *Erzurum Tebrizcik köylü Mehmet, aynı köylü Süleyman adlı kişinin kızı Büyü'ye tecavüz etmesinden dolayı ceza kanununun yüz doksan sekizinci, iki yüzüncü ve on dokuzuncu maddeleri gereğince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ayrıca tecavüz ettiği kıza diyet vermesi kararlaştırılmıştır. Diğer taraftan Mehmet'e yardım ettiği ileri sürülen Veli ise, dört aydır hapiste olmasından dolayı tahliye edilmesine karar verilmiştir.*

H. 5 Şevval 1288/ M. 18 Aralık 1871

Bu Dahi

Evrak Numarası; 529

Kars sancağında vâki' Şuragel kazasına tâbi' Karahan karyesinde meskûn muhâcirîn-i Çerakeseden olup karye-i mezkûreli Beni nam kimesnenin ahır bacasını sökü� esb ve tapa sirkat eyledikleri ikrârlarıyla tahakkuk eden Ali Beyzâde İsmail ve Bekiroğlu Mustafa nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne

ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderic kaideye tevfikan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen yedi senesi Rebiülevvelinin yirmi dokuzuncu gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 21 Razaman sene 1288 ve fi 21 Teşrin-i sani sene 1287 tarihi ve beşyüz yirmi dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 8 Şevval sene 288.

(66-b konusu); *Kars Şuragel ilçesi Karahan köyü'nde yaşayan ve Çerkes göçmeni olan Ali Beyzâde İsmail ve Bekiroğlu Mustafa adlı kişiler, Karahan Köyü'nde yaşayan Beni adlı kişinin ahırından at ve tapa çaldıklarını itiraf etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 8 Şevval 1288/ M. 21 Aralık 1871

Bu Dahi

Evrak Numarası; 609

Erzurum sancağında kâin Tercan kazasına tâbi' Karakulak karyesi ahalisinden ve asâkir-i redifiye efradından olub kendisinin bu senelik talimden afv ve istisna olunması için redif taburu kolağası Osman Efendiye rüşvet ita ettiği ma'at-tevil vâki' olan ikrârı ve ihbarat-ı vâkıa ile tebeyyün eylemiş olduğu Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varakada ve evrak-ı müteferriasi meallerinden müsteban olan Abdülkerim'in kanun-ı cezanın altmış dokuzuncu maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikan ve tarih-i habsi olan seksen sekiz senesi Saferinin yirmi yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle kalebend edilmesi ve vermiş olduğu rüşvet akçesi kendisinin ceza-yı takdisi olmak üzere ahz olunduktan sonra bir mislinin daha alınması cümle-i iş'ardan olub bu suret yani bir mislinin daha alınması muvafık-ı kanun olmadığından bunun bir misli daha ahz olunmuş ise kendisine red ve îade olunması lazım geleceği Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Şevval sene 1288 ve fi 14

Kanun-ı Evvel sene 1287 tarihi ve altı yüz dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâsının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 21 Şevval sene 288.

(66-c konusu); *Erzurum Tercan ilçesi Karakulak köyü'nde yaşayan ve Redif askeri olan Abdülkerim, bu sene ki talimlere katılmamak için kolağası Osman Efendiye rüşvet verdiği itiraf etmesiyle ceza kanununun altmış dokuzuncu ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve verdiği rüşvet de kendisinden ceza bedeli olarak alınmasına, ancak verdiği rüşvetten fazla akçe alınmış ise bunun fazlasının Abdülkerim'e iade edilmesi kararlaştırılmıştır.*

H. 21 Şevval 1288/ M. 3 Ocak 1872

Sayfa 67

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 614

Erzurum sancağında vâki' Bayburt kasabası ahalisinden kasaba-i merkumalı Kebabcı Serkesi sarhoşluk haliyle esna-yı münâzaada min-gayr-i teammüd katl eylediği ihbarat-ı vâkıa ve tahkikat-ı cariye ile tebeyyün eylemiş olduğu Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten masaddak mazabata-i varaka ve evrak-ı müteferriyası meallerinden müsteban olan kasab hacı Mustafa'nın oğlu Mahmud'un kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu maddesinde muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen altı senesi Zilkadesinin yirmi yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması ve şübhe üzerine tutularak bu babda bîmedhal oldukları tebeyyün eden Hüseyin ve Mustafa ve Yusuf'un salıverilmiş olmaları yolunda görüldüğü Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Şevval sene 1288 ve fi 12 Kanunıevvel sene 1287 tarihi ve altı yüz on dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 22 Şevval sene 288.

(67-a konusu); *Erzurum Bayburt kazasında yaşayan Kasap Hacı Mustafaoğlu Mahmud, sarhoş iken aynı ilçede yaşayan Kebapçı Serkes'i tartışma sırasında kaza ile öldürdüğü sabit olduğundan ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu*

maddelerince on beş yıl Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca bu olayla ilgileri olduğu düşüncesi ile gözaltında tutulan Hüseyin, Mustafa ve Yusuf adlı kişiler ise serbest bırakılmıştır.

H. 22 Şevval 1288/ M. 4 Ocak 1872

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 645

Canik sancağında vâki' Çarşamba kazasına tâbi' Kerpiçli karyesi ahalisinden Duduru'nun katili olan kaza-yı mezkûre muzâf Gökçedere karyeli Hüseyin'in bermucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle vaz'-ı kürek olunmak üzere Erzurum'a gönderilmesi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Şevval sene 1288 ve fi 20 Kanunievvel sene 1287 tarihi ve altı yüz kırk beş numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon valiliğine bildirilmiş olmağın vürûdunda tarih-i mahbûsiyeti olan seksen altı senesi Recebinin on üçüncü gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

fi 27 Şevval sene 288.

(67-b konusu); *Canik Çarşamba ilçesi Gökçedere köylü Hüseyin, Kerpiçli Köyü'nde yaşayan Duduru adlı kişiyi öldürmesi üzerine ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çaptırılmış ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.*

H. 27 Şevval 1288/ M. 9 Ocak 1871

Bu Dahi

Evrak Numarası; 674

Kars sancağında vâki' Kağızman kazasına tâbi' Çilahane karyesinde sakin Kaskanlı aşiretinden Münib'in oğlu Nene beyin zevcesi Huri nam hatunu Polat ve Ahmet ve Said ve firarda bulunan Davud'un muavenetleriyle leylen ve musallahan suret-i cebriyede hanesinden kaldırıp Kurudere nam mahale isal ile icrâ-yı fiil-i şenî eylediği ihbarat-ı vâkıa ve emaret-i mevcuda ile tahakkuk eden mezkûr Kaskanlı aşiretinden Şerob'un oğlu Hüseyin Kole'nin kanun-ı cezanın iki yüz altıncı maddesi ilavesinin fıkra-i saniyesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle

tevfikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Saferinin yirmi ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle mahallinde küreğe konulması ve firarda bulunan merhum Davud'un derdest edilmesine itina olunması hususlarının savb-ı devletlerine bildirilmiş ve merkumun Polat ve Ahmet ve Said'in müddet-i mahbûsiyetleri fıkra-i ahire-i mezkûre hükmünce haklarında ceza-yı kâfi görüldüğünden salıverilmiş olmaları yolunda görüldüğü Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Şevval sene 1288 ve fi 27 Kanunıevvel sene 1287 tarihi ve altı yüz yetmiş dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın ifa-yı muktezasına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 5 Zilkade sene 288.

(67-c konusu); *Kars Kağızman ilçesi Çilահane Köyü'nde yaşayan Kaskanlı aşiretinden Şeroboğlu Hüseyin Kole; Polat, Ahmet, Said ve Davut'un yardımlarıyla Münibolu Nene Beyin eşi Huri adlı kişiyi evinden zorla kaçırarak tecavüz etmesi üzerine ceza kanununun iki yüz altıncı maddesi ikinci fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve Hüseyin Kole'ye yardım eden Polat, Ahmet, Said ise hapiste buldukları süre cezaları için yeterli olduğundan tahliye edilmişler, ancak firarda olan Davut'un biran evvel yakalanması istenmektedir.*

H. 5 Zilkade 1288/ M. 16 Ocak 1872

Sayfa 68

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 692

Erzurum kasabası ahalisinden olup kasaba-i mezkûrede Abdurrahimağa mahalleli Hazaros'un Gençğa hanında vâki' dükkânın leylen kilidini çivi ile kırarak derûnundan ma'lûmul-miktar eşya sirkat eylediği ikrârıyla tebeyyün eden Kerküroğlu Maho'nun kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Muharreminin sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle

mahallinde küreğe konulması Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Zilkade sene 1288 ve fi 1 Kanunievvel sene 1287 tarihi ve altı yüz doksan iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 10 Zilkade sene 288.

(68-a konusu); *Erzurumlu Kerküroğlu Maho, Abdurrahimağa mahalleli Hazaros'un Genççağa hanında bulunan dükkanının kapısını kırarak eşya çaldığını itiraf etmesiyle ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 10 Zilkade 1288/ M. 21 Ocak 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 708

Taife-i Ekrad'dan Kiği kazasına tâbi' Göğnük nahiyesi ahalisinden olub nahiye-i mezbûraya muzâf Tuğlan karyeli refikleri Fakı Yusuf ve halazâdesi Görmüş ile beraber Pasinler kazasına tâbi' Tuy karyeli Ali'nin sirkat kastıyla leylen hanesinin kapısını sökerek derûnuna girmiş oldukları halde sebep-i mani haliyle madde-i sirkatı fiile götüremedikleri kendi ikrârları ve emaret-i mevcuda ile tebeyyün eylemiş olduğu Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi meallerinden müsteban olan Talo'nun kanun-ı cezanın iki yüz otuzuncu maddesinin ilavesi ve iki yüz yirminci maddesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Muharreminin yirmi sekizinci ve merkuman-ı Fakı Yusuf ile Hasan'ın sene-i merkuma Saferinin on beşinci gününden itibaren haklarında usûl-ı teşhiriye ba'del-icrâ üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları hususunun savb-ı vâlâlarına bildirilmesi ve kendilerini şu fezahaya tahrik ile delil olduğu merkum Talo canibinden haber verilen Çiflik karyeli Süleyman'ın bunlara refekât ve delaleti hakkında medâr-ı hükm olur bir ser-rişte alınmadığı cihetle salıverilmiş olması yolunda görüldüğü Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 4 Zilkade sene 1288 ve fi 2 Kanunısani sene 1287 tarihi ve yedi yüz sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 10 Zilkade sene 1288.

(68-b konusu); *Kiği ilçesi Göğnüik Nahiyesi'nde yaşayan Talo ve Tuğlan köylü arkadaşları Fakı Yusuf ve kuzeni Görmüş ile birlikte, Pasinler ilçesi Tuy köylü Ali'nin evine hırsızlık için girselerde bir şey çalamadan kaçtıklarını itiraf etmeleriyle ceza kanununun iki yüz otuzuncu maddesi ilavesi, iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve Talo'nun ifadesine göre kendilerini tahrik eden Çifilik köylü Süleyman'ın ise bu işe karıştığına dair belge olmadığından tahliye edilmiştir.*

H. 10 Zilkade 1288/ M. 21 Ocak 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 721

Van sancağında vâki' Gevar kazasına tâbi' Kolkolyan? (قولقوليان) karyesi ahalisinden Garop Arab nam kimesnenin katili olan biraderi Ömer hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı istintâkiyeyi mutazammın Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale siyak-ı iş'âra nazaran merkum Ömer'in biraderi mezbûr Garo'nun katili olduğu ikrârıyla tebeyyün edib fakat katil-i mezkûrün tamidine ve vikaye-i nefsi müdafaa yolunda icrâsına hükm-ı kabil olamadığı cihetle min-gayri taammüd ifâ eylediğine hükm emir zarûrî bulunduğuna mebni merkum Ömer'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede mûnderic usûle tatbikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen beş senesi Şevvalinin on ikinci gününden itibaren emr-i teşhiri ba'del-icrâ on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması Divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 15 Zilkade sene 1288 ve fi 12 Kanunısani sene 1287 tarihi ve yedi yüz otuz bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın ifa-yı muktezasına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 18 Zilkade sene 288.

(68-c konusu); *Van Gevar ilçesi Kolkolyan? Köyü'nde yaşayan Garop Arap adli kişiyi öldüren kardeşi Ömer hakkında yapılan muhakeme sonucunda Ömer, kasıtsız adam öldürme suçundan ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu*

maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.

H. 18 Zilkade 1288/ M. 29 Ocak 1872

Sayfa 69

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 756

Van kasabası mahallatında Toriş Mahalleli Hasan Serkizoğlu odabaşı Vartan ve Solak mahalleli Nadanoğlu Hamparsun önlerine çıkıp ma'lûmul-miktar emvâl ve eşyalarını nehb ve gasb edenlerden derdest olunan Sürmene kazasına tâbi' Busnak karyeli Karabeloğlu Bilal ve Hakîmin Torlu çırak Velioğlu Yusuf nam şahısların bermucibi kanun-ı ceza yedişer sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zâm olunmaları Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 21 Zilkade sene 1288 ve fi 19 Kanunısanı sene 1287 tarihi ve yedi yüz elli altı numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon valiliğine bildirilmeğin vürûdlarında tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen yedi senesi Recebinin yedinci gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek edilmeleri lazım geleceği meyânıyla şukka.

Fi 26 Zilkade sene 88.

(69-a konusu); *Van Toriş Mahallesi Hasan Serkizoğlu odabaşı Vartan ile Solak Mahallesi ahalisinden Nadanoğlu Haparsun'u gasp eden Sürmene ilçesi Busnak köylü Karabeloğlu Bilal ve Velioğlu Yusuf, ceza kanununun ilgili maddesince yedi yıl kürek cezasına çarptırılmışlar ve cezanın uygulanması için hemen Erzurum'a gönderilmesi istenmektedir.*

H. 26 Zilkade 1288/ M. 6 Şubat 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 781

Oltu kazasına tâbi' Konk karyesi ahalisinden olup Oltu kasabalı Mahmut ile Erzurumlu Abdullah ve Şeyh Bizınlı Tahir nam kimesnelerin esnâ-yi râhda musallahan önlerine çıkararak ma'lûmul-miktar emvâl ve eşyalarını gasb eyledikleri tâyi'an ikrârlarıyla sabit olan Ali ve Tortum'da Verinkahlı diğer Ali ve Ertin nam şahısların

kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede mastur kaideye tevfi kan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen yedi senesi Rebiülevvelinin yirmi üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle küreğe konulmaları meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 27 Zilkade sene 1288 ve fi 25 Kanunısani sene 1287 tarihi ve yedi yüz seksen bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 2 Zilhicce sene 88.

(69-b konusu); *Oltu ilçesi Konk köylü Ali ile Tortum Verinkah köylü Ali ve Ertin; Oltulu Mahmut, Erzurumlu Abdullah ve şeyh bizınlı Tahir adlı kişilerin önlerini keserek gasp ettiklerini itiraf etmeleri üzerine ceza kanununun altmış ikinci maddesi ilavesi ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 2 Zilhicce 1288/ M. 12 Şubat 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 824

Canik sancağında vâki' Terme nahiyesine tâbi' Yukarıköy bucağı karyesi ahalisinden olup karye-i mezkûreli Bekir Efendinin katilleri olan Gaffaroğlu Mehmet Ali ile Tepecik karyeli Gevezeoğlu Mehmet'in ber-mucib-i kanun-ı ceza onar sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmeleri Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Zilhicce sene 1288 ve fi 21 Kanunısani sene 1287 tarihi ve sekiz yüz yirmi dört numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon valiliğine bildirilmiş olmağın vusûllerinde tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen altı senesi Saferinin on dördüncü gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmeleri siyâkında şukka.

Fi 8 Zilhicce sene 88.

(69-c konusu); *Canik Terme nahiyesi Yukarıköy bucağından Gaffaroğlu Mehmet Ali ile Tepecik köylü Gevezeoğlu Mehmet, Bekir Efendi adlı kişiyi öldürmeleri üzerine*

ceza kanununun ilgili maddesi gereğince on yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlar ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.

H. 8 Zilhicce 1288/ M. 18 Şubat 1872

Sayfa 70

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 881

Hakkari sancağında vâki' Mahmudi kazasına tâbi' Bagan/Bakan karyesi ahalisinden ve Levili(?) aşiretinden olup firarda bulunan refikleri Şekaftili Kando ve İso nam sekiz nefer eşhası ile beraber tebaa-i İraniyeden (لمضان) kasabalı katırcı hacı Hüseyinoğlu Rüstem ve Tebrizli Mehmet'in leylen ve müsellahan önlerine çıkıp hayvan ve eşyalarını gasba ictisar eyledikleri kendilerinin vâki' olan ikrârları ve yedlerinde eşya-yı mağsubenin zuhûru delaleti ile tahakkuk eden İbooğlu ve Mahooğlu Mustafa'nın kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tatbikan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen altı senesi Rebiülahirinin on dokuzuncu gününden itibaren emir teşhirleri ba'del-icrâ üçer sene müddetle küreğe konulmaları ve firari-yi merkumanın derdestlerine itina olunması Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 25 Cemaziyelevvel sene 1288 ve fi 22 Şubat sene 1287 tarihi ve sekiz yüz seksen bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi selh-i Zilhicce 288.

(70-a konusu); *Hakkari Mahmudi ilçesi Bagan/Bakan köyü'nde yaşayan ve Levili? aşiretinden İbooğlu ile Mahooğlu Mustafa, yanlarına arkadaşlarını da alarak İranlı Katırcı Hacı Hüseyinoğlu Rüstem ve Tebrizli Mehmet'in gece yolunu keserek hayvan ve eşyalarını çaldıklarını itiraf etmeleri üzerine ceza kanununun altmış ikinci maddesi ilavesi ve on dokuzuncu maddelerince İbo ve Mahooğlu Mustafa teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve firari olan arkadaşlarının da yakalanmasına özen gösterilmesi istenmektedir.*

H. 30 Zilhicce 1288/ M. 11 Mart 1872

Sayfa 71

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 27

Van sancağında vâki' Masrot? nahiyesine tâbi' Kalatis? karyesi ahalisinden ve Nasturi milletinden Lavezer nam kimesnenin katili olan karye-i mezkûreli Cihangiroğlu Hüseyin hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale mufad-ı iş'âra nazaran merkur Hüseyin Lavezeri bil-münâzaa min-gayr-i taammüd katl eylediği ihbarat-ı vâkıa ile tahakkuk eylediği ve maktûl merkurun vereseşi ise hukuk-ı şahsiye davasında bulunmadığı halde katil-i merkurun kısas ve idam cezalarından afv olunan katillere dair olan yüz yetmiş ikinci madde-i kanuniye hükmüne tatbik cezasında mahallince isabet edilemeyip yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu mevadd-ı kanuniye ahkâmına tevfiқан ve tarih-i habsinden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması lazım geleceği ve birde merkurun merkez livada seksen beş senesi Zilhicesinin beşinci günü habsi vuku'bulmuş ise de bundan iki mah mukaddem taht-ı tevkife alındığı ibare-i istintâkiyeden münfehim olduğuna binâen kaydına işaret olunmak üzere mahallince muteber olan ibtida-yi habsinin dahi bit-tahkik iş'ârı îcâb edeceği divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 11 Muharrem sene 1289 ve fi 9 Mart sene 1288 tarihi ve otuz yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın olvechile iktizâsının icrâ ve inhâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 18 Muharrem sene 289.

(71-a konusu); *Van Masrot? nahiyesi Kalatis? Köyü'nde yaşayan Cihangiroğlu Hüseyin, aynı köyde yaşayan ve Nasturi olan Lavezer adlı kişiyi kasıtsız öldürmüştür. Yapılan muhakemede ölen kişinin varisi davacı olmadığından idam cezası düşmüş ve ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca mahkeme sonuçlanana kadar gözaltında bulunduğu süreninde bildirilmesi istenmektedir. (H. 18 Muharrem 1289/ M. 28 Mart 1872)*

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 77

Van kazasına tâbi' Güllü karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Mehmet'in carih ve katili denilen Timyoroğlu Yusuf hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı istintâkiyeyi mutazammın Meclis-i Temyîz-i Livânın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak balası istintâklî mazbatası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katli mezkûrün esna-yı münâzaada min-gayr-i taammüd merkum Yusuf'tan sudur eylediği mazbata-i mebhûsede bast ve beyan olunan ihbarat ile mütebeyyin ad olunarak oraca merkum Yusuf'un yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniye mucibince tayin cezasına karar verilmiş ise de bu babda ihbar-ı keyfiyet edenlerin alet-i darb ve cerhi tayininde ifadelerinin yekdiğerine mebayin olduğu gibi münâzaa-i vâkıanın leylan merkum Mehmet oğlu Süleyman ile Yusuf beyninde vuku'bulmuş olmasına nazaran madde-i darbin Yusuf ve Süleyman'dan hangisinin fiili olduğu kestirilemeyeceği misillü şu fiilin Yusuf'dan suduru farz edilse bile bunun telef-i nefsi kaskına mukarenetine medar-ı hükm olacak emare görülememekle beraber merkum Mehmet'in mecruh olduktan sonra otuz otuz beş gün kadar berhayat kaldığı sokakta gezmiş olduğu merkum Yusuf'un ve li-ecli't-tahkik celb ve isticvab olunmuş olan Molla Kasım karyeli Mustafa nam kimesnenin ibare-i nutkiyelerinden görülmesi cihetiyle bunun Yusuf canibinden ifâ edildiği farz olunan darbin tesirinden hasıl olan cerhten müteessiren vefatına hükm-ı gayr-i kabil olmasına göre merkum Yusuf'un katil ve carih olduğu nizamen sabit olamadığına mebni salıverilmesi lazım geleceği divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Muharrem sene 1289 ve fi 18 Mart sene 1288 tarihi ve yetmiş yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 25 Muharrem 289.

(71-b konusu); *Van Güllü Köyü'nde yaşayan Timyoroğlu Yusuf, aynı köylü Mehmet'i öldürmüş olduğu düşüncesi ile gözaltına alınmıştır. Ancak yapılan araştırma ve şahitler ışığında, Yusuf ve Mehmet tartışma sırasında birbirlerini yaralamışlardır. Bununla birlikte bu yaralanmada Mehmet hayatını yitirmeyip otuz otuz beş gün daha yaşadığı sabit olduğundan Yusuf suçsuz bulunmuş ve tahliye edilmesine karar verilmiştir.*

H. 25 Muharrem 1289/ M. 4 Nisan 1872

Sayfa 72

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 60

Erzincan sancağında vâki' Gercanis kazasına tâbi' Ekrek karyesi ahalisinden olup saray-ı hümayun hattab anbarı ketebesinden karye-i mezkûreli Mehmet Efendinin zevcesini cebren kaçırdığı tebeyyün etmesinden naşı hükm-ı kanuna tevfikan üç sene müddetle küreğe konulmuş ve müddet-i cezaiyesinin ikmaline üç mah yirmi bir gün kalmış olduğu halde habshaneden firar eylemesi üzerine derdest olduğu Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi meallerinden müsteban olan Ömer'in kanun-ı cezanın yedinci maddesi hükmüne tevfikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Şabanının yirmi üçüncü gününden itibaren müddet-i mahkume-i sulüsü olan bir senenin müddet-i mahkumesinin kusuru olan üç mah yirmi bir güne zam olunması ve ba'dezîn bu mukavele hükmü havi mazbataların hasbel-usûl istintâklarıyla beraber irsal kılınmış lazım geleceği Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Muharrem sene 1289 ve fi 18 Mart sene 1288 tarihi ve altmış numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 27 Muharrem sene 289.

(72-a konusu); *Erzincan Gercanis (Refahiye) ilçesine bağlı Ekrek köyü'nde yaşayan Ömer, saray-ı hümayun odun anbarı memuru Mehmet Efendi'nin eşini zorla kardiğı için üç yıl kürek cezasına çarptırılmış, ancak cezasının bitmesine üç ay kala hapisten firar etmiştir. Ömer hemen yakalandıktan sonra ceza kanununun yedinci maddesince cezası bir yıl daha uzatılmıştır.*

H. 27 Muharrem 1289/ M. 6 Nisan 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 104

Sirkat fazihasına ictisarından dolayı seksen yedi senesi Saferinin on beşinci gününden itibaren üç sene müddetle Erzincan'da küreğe konulmuş iken seksen yedi senesi Rebiülevvelinin üçüncü günü habshaneden firar ederek yirmi gün sonra tutulmuş olduğu Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata-i varakasında beyan olunan Numanoğlu Mustafa'nın kanun-ı cezanın yedinci maddesi hükmüne tevfikan müddet-i bakiyesine bir sene daha zam edilerek celb ile Erzurum'da küreğe konulması ve bu misillü cürm ve cinayete müteallik kaffe-i mevad hakkında irsal kılınacak evrak derûnunda istintâknâmelerin bulundurulması usûl ve nizamı iktizâsından olmasıyla ba'dezîn gönderilmeyecek evrak ile beraber istintâknâmelerinin isbali lazım geleceğinden savb-ı vâlâlarına iş'ârı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 22 Muharrem sene 1289 ve fi 20 Mart 1288 tarihi ve yüz dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın olvechile îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 28 Muharrem sene 289.

(72-b konusu); *Hırsızlık suçundan dolayı 15 Safer 1287 tarihinde Erzincan'da kürek cezasına çarptırılan Numanoğlu Mustafa, 3 Rebiülevvel 1287 tarihinde hapisten firar etmiş ve yirmi gün sonra tekrar yakalanarak ceza kanununun yedinci maddesince cezasına bir yıl daha eklenmiş ve Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 28 Muharrem 1289/ M. 7 Nisan 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 102

Erzincan kazasına tâbi' Radık karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Yusuf Çavuşun oğlu Şerif'in katili olan sarı muhtar oğlu İbrahim nam şahsı hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iyeye ve nizamiyeyi havi Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varakası ve evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale maktul-ı merkumun varisini zevcesi Gülşah ve validesi Havva ve halefi sağır oğlu Şerif'e münhasır olup mezbûratan Gülşah ve Havva kendi taraflarından ihanete ve mezbûra Gülşah sağır-i merkum canibinden sanıye-i müddeî

aliye İbrahim'in inkârına mazarat-ı tasaddî eyledikleri davayı isbata kadire olmayıp müddeî aleyhin dahi yemin edeceği ve ba'delyemin sulhe rağbet etmeyeceği müteyakkın ve sulh dahi sığar-ı verese haklarında enfa' ve evlâ olmağın nef'an bâ-tavassut musallahin bedel-i medfu' ve makbuz ba'de akdül-musalatahu velkabül hususu mezkûre ve suretleri maktul-ı merkumun dem ve diyetine müteallik davadan ancak müddeiyan-ı kebiratan müddeî aleyh merkumun kabulünü havi zimmetini ibra ve iskat eyledikleri evrak-ı mebhûse meyanında bulunan i'lâm-ı şer'iyede muharrer olmasıyla bu surette müddeiyan-ı kebiratan merkuman fi-mâba'd husus-ı mezkûr hakkında müddeî aleyh merkumdan nesne davasına kadire olup ancak sağır-i verese hakkında enfa' ve evlâ min aleyh-i ifa-yı mevcut iken müddeî aleyh merkum ile akd-ı musalaha usûlünde olmağın bu takdirde husus-ı mezkûrün sebk-i muvafık ve sak-ı şer'î i'lâm ile inhâ olunması lazım geleceği canib-i fetvâhaneden i'lâm-ı mezkûr zuhûruna işaret olunup tetkikat-ı nizamiyeye gelince merkum İbrahim'in esna-yı münâzaada mengayr-i taammüd mezbûr Şerif'e bıçak ile cerh ve katl eylediği ma'at-te'vil ikrârı ve ihbarat-ı vâkia ile tebeyyün ederek merkumun yüz yetmiş ikinci madde-i kanuniye hükmüncü icrâ-yı mücâzâtına mahallince karar verilmiş ise de merkum İbrahim kısasla mahkum olupta verese tarafından afv olunmuş katil olmayıp bedel-i medfu' ve makbuz üzerine katil mesalih takımından bulunduğu cihetle merkumun hareketi madde-i mezkûreye temas etmediğine mebni kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tatbikan ve tarih-i habsi olan seksen iki senesi Şubatının altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması iktizâ edeceği Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 22 Muharrem sene 1289 ve fi 20 Mart sene 1288 tarihi ve yüz üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına ve cihet-i şer'iyesinin fetvâhane işareti mucibince tesviye ettirilmesine himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 2 Safer sene 89.

(72-c konusu); *Erzincan Radık köylü Sarı Muhtaroglu İbrahim, Yusuf Çavuş'un oğlu Şerif'i öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 2 Safer 1289/ M. 11 Nisan 1872

Sayfa 73

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 117

Çıldır sancağında vâki' Ardahan kazasında Göle nahiyesine muzâf Okçu karyesi ahalisinden Osman'ın katili olan İbrahim'in icrâ-yı kısas hakkında tasdir ve tesyir olunan ferman-ı alinin infaz-ı hükm sırada vereseden maktûlün validesi Elif Hatun mezbûr İbrahim'i kısastan afv eylemesiyle kısas-ı sakıt ve maktûl-ı merkumun sülbi sağiroğlu Hüseyin ve sülbi sağıra kızı Fatıma ve Güzelin haklarında diyete münkalib olduğu Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varakasına melfûf i'lâm-ı şer'ide muharrer olmasıyla bu surette akıbe-i mezbûra fi-mâba'd husus-ı mezkûr hakkında katil-i merkumdan nesne davasına kadire olmayıp ber-mantuk-ı i'lâm diyet-i recl olan on bin dirhem-i şer'î fezadan akıbe-i mezbûranın hisse-i sakıtasından maadâ sağıran-ı merkumanın hisselerini sinin-i selâsede üç taksit ile vasileri Ahmet Ağa'ya katil-i merkumun edâ eylemesi lazım geleceği cânib-i fetvâhaneden mezkûr i'lâm-ı zahriyine işaret kılındığına mebni diyet meselesinin olvehile tesviyesiyle katil-i merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dört senesi Muharreminin yirminci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle küreğe konulması Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Muharrem sene 1289 ve fi 26 Mart sene 1288 tarihi ve yüz on yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmış olmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 5 Safer 289.

(73-a konusu); *Çıldır sancağı Ardahan Göle nahiyesi Okçu köyü'nde yaşayan Osman, İbrahim adlı kişi tarafından öldürülmüştür. İbrahim hakkında kısas cezası uygulanacağı sırada maktûlün varisi olan annesi Elif hatun katili kısastan affetmiştir. Maktûlün küçük çocukları olmasından dolayı katilin on bir dirhem diyet ödemesi ve bunu yılda üç taksitle çocukların varisi Ahmet Ağaya vermesi Fetvahane'den bildirilmiş ve buna ilaveten ceza kanununun yüz yetmiş ikinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş sene süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 5 Safer 1289/ M. 14 Nisan 1872

Sayfa 74

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 126

Hakkari sancağında vâki' Çölemerik kazasına tâbi' Göyünç? nahiyesine muzâf Piran karyesi ahalisinden bulunup nahiyeye-i mezkûreye tâbi' Pişkısır karyeli Menkulatın katili olan Ömer hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iyeye ve nizamiyeyi mutazammın Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak balası istintâklî mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferrihası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale katil Ömer'in maktûl-ı Münkalatı mucib-i şer'isi kısas olan katil ile katil eylediği beyyine-i mu'addele ile ba'del-subut vereseden müddeîyan-ı kebiretan Masiye ve Şemiye bil-ihale rızalarıyla katil-i merkumu kısastan afv eylemeleriyle kısas-ı sağar-ı verese bulunan Gürcü ve zimmi haklarında diyete münkâlib olduğu evrak-ı mahbûsa meyanında bulunan i'lâm-ı şer'ide muharrer olduğundan bu surette akıbetan merkumananın fi-mâba'd husus-ı mezkûr hakkında katil-i merkumdan nesne davasına kadir olmayıp bermantuk-ı i'lâm diyet-i recl olan on bin dirhem-i şer'î fezadan akıbetan-ı merkumananın hisse-i sakıtalardan maada sağıratan-ı merkumanan hisselerini sinin-i selase ile vasisine katil-i merkumun eda eylemesi lazım geleceği canib-i fetvahaneden i'lâm-ı mezkûr-i zahriyine işaret kılındığından cihet-i şer'iyesinin olsurette tesviyesi ve tetkikat-ı nizamiyeye gelince katil-i mezkûrün merkum Ömer'den sudur eylediği sebkate eden ikrârı ve ihbarat-ı vâkıa ile nizamen ve mucib-i kısas eden şer'an sabit olunarak kısasına hükm-i şer'î lâhık olduktan sonra verese-i kübbar tarafından mazhar-ı afv olmuş olduğundan merkum Ömer'in yüz yetmiş ikinci madde-i kanuniyeye tevffikan on beş sene müddetle küreğe konulmasına oraca karar verilmiş ise de istintâk olunan muhbirlerin ifadatına nazaran katil-i mezbûrun esna-yı münâzaa ve müşâtemede merkum Münkilatın hançer ile Ömer'in üzerine hücum etmesiyle mukabele-i Ömer dahi kılıç ile Menkulayı darb ve katil eylediği anlaşılıp şu halde katil-i mezbûrun bil-mukabele ifâ olunduğu tebeyyün ettiğine mebni merkumun hareketi madde-i mezkûreye temas etmeyip yüz seksen dokuzuncu ve yüz doksan sekizinci mevadd-ı kanuniye ahkâmına mutabık olarak oraca edilen tatbikinde isabet görülemediğine ve merkum Ömer'in seksen iki senesi Cemaziyelahirinin sekizinci gününden beri

güzeran eden müddet-i habsi madeteyn müzküreteyn mucibince ma' ziyade hakkında ceza-yı kafî olacağına binâen hemen salıverilmesi lazım geleceği divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 29 Muharrem sene 1289 ve fi 27 Mart sene 1288 tarihi ve yüz yirmi altı numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın olvechile icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyakıda şukka.

fi 6 Safer sene 289.

(74-a konusu); *Hakkari Çölemerik ilçesi Göyünç? nahiyesi Piran köylü Ömer, Pişkasır köylü Menkulat'ı öldürmesi ile Ömer kısas cezasına çaptırılrsa da maktûlün varisleri onu kısastan affetmişlerdir. Bunun üzerine Fetvahane kararı ile Ömer, on bir dirhem diyeti yılda üç taksit ile ödemesine karar verilmiştir. Ayrıca tartışma sırasında maktûl, Ömer'in üstüne hançer ile yürüdüğü ispatlandığından nefis-i müdafaa olduğuna karar verilerek Ömer, ceza kanununun yüz seksen dokuzuncu ve yüz doksan sekizinci maddelerince 8 Cemaziyelevvel 1282 tarihinden beri hapiste olduğu da gözönüne alınarak tahliyesine karar verilmiştir.*

H. 6 Safer 1289/ M. 15 Nisan 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 187

Erzincan kazasına tâbi' Radık karyesinde sakin ameleci gürühundan olup karey-i mezkûreli Mehmet'in sol gözünü cerh eden Abdullah hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'îye ve nizamiyeyi havi Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varakası evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale müddeî Mehmet tasaddî eylediği müddeâsını beyyine-i mu'adele ile ba'del-isbat muhaselet-i muhâkeme olmadığından mucibince recülün bir gözünün diyeti olan beş bin dirhem-i şer'î fezaı iki sene tamamına değin iki taksit ile müddeî merkuma carih-i merkumun eda eylemesi lazım geleceği evrak-ı mebhûsa meyanında bulunan il'âm-ı şer'î zahriyine canib-i fetvahaneden işaret kılındığından diyet-i şer'îyenin bu vechile tesviyesi ve tetkikat-ı nizamiyeye gelince merkum Abdullah'ın münâzaa üzerine merkum Mehmet'in bıçak ile sol gözünü cerh ederek kör olmasına sebep olduğu ihbarat ve muayene-i vâkıa ile tebeyyün eylediğine mebni merkum Abdullah'ın kanun-ı cezanın yüz yetmiş yedinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tetbikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen altı

senesi Rebiülahirinin on ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir yüz elli kuruş masraf-ı cerrahiye'nin kendisinden tahsiliyle beraber üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 15 Safer sene 1289 ve fi 11 Nisan sene 1288 tarihi ve yüz seksen yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 22 Safer sene 89.

(74-b konusu); *Erzincan Radık Köyü'nde yaşayan işçi Abdullah, aynı köylü Mehmet adlı kişinin tartışma sırasında sol gözünü yaralayarak kör olmasına sebep olduğunu olduğu için, öncelikle Mehmet'e gözünün diyeti olan beş bin dirhemi iki yılda iki taksitle ödemesi ve ameliyat parası olan yüz elli kuruş vermesi kararlaştırıldıktan sonra, ceza kanununun yüz yetmiş yedinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 22 Safer 1289/ M. 1 Mayıs 1872

Sayfa 75

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası: 070

Muş sancağında vâki' Bitlis kasabası mahallatından Hersan Mahallesi ahalisinden olup muahheren ikrâr eden biraderi Yusuf ile beraber Kızılmescid mahalleli Hüsnü mucib-i kisas olan katil ile katil eylediği sabit olan Farisin icrâ-yı kisasına hükm-i şer'î lahık olduğu Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varakasına melfûf i'lâm-ı şer'îde muharrer olduğundan olbabda canib-i fetvahaneden i'lâm-ı mezkûr zahirine işaret olunduğu vechile verese-i katilden hiç birisi katil-i merkumu kısıstan afv ve katilin rızasıyla sulhe rağbet etmedikleri halde talebleriyle bizatihim huzurlarında katil-i merkumun kisas-ı icrâ ve eğer afv veya sulhe rağbet ederler ise kisası sakıt olacağından îcâb-ı şer'înin ifâsıyla iktizâ-yı nizamiyesine bakılmak üzere tarih-i habsi gösterilerek keyfiyetin bâ-mazbata ve i'lâm bu tarafa inhâsı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Muharrem sene 1289 ve fi 18 Mart sene 1288 tarihi ve yetmiş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunarak ve bil-istizan irade-i seniye-i hazret-i padişahi dahi olmerkezde müteallik buyurularak iktizâ eden ferman-ı ali bil-tasdir leffen tesyir

edilmiş olmağın icrâsına himmet buyurulması ve katil-i mezkûrün taammüden merkum Farisle firarda bulunan biraderi Yusuf'tan bil-iştirak suduru nizamen sabit olduğu mazbata-i varaka-i mebhûsenin cümle-i münderecatından olduğundan katil-i merkumun verese tarafından mazhar-ı afv olduğu takdirde ifa edilen katlin nizamen taammüdüne hükm-ı kabil olan esbâb-ı subutiye her ne ise onun dahi irsal olunacak mazbataya bir tafsil derc olunması lazım geleceği beyanıyla şukka.

fi 22 Safer sene 289.

(75-a konusu); *Muş sancağı Bitlis kasabası Hersan mahalleli Faris ile kardeşi Yusuf, Kızılmescit mahalleli Hüsnü'yü öldürmeleriyle kısas cezasına çarptırılırsalar da maktûlün varisleri kısastan affedip etmediklerini ve davanın son kararının merkeze bildirilmesi istenmektedir.*

H. 22 Safer 1289/ M. 1 Mayıs 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 28

Vilayet behiyyeleri asâkir-i zabtiyesi birinci taburunun ikinci bölüğü neferatından Erzincanlı Mehmet'in mal sandığından sirkat edip zahire ihraç ile mahallinde teslim olunan dört bin altı yüz altmış iki kuruşun bir mislisinin dahi ceza-yı nakdi olarak kendisinden tahsiliyle seksen ikinci madde-i kanuniye hükmüne tevfi kan ve tarih-i tevkifi olan seksen yedi senesi Nisanının on altıncı gününden itibaren beş sene müddetle kalebend edilmek üzere Diyarbakır'a gönderilmesi hususuna Meclis-i İdare-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriyası üzerine Şûrâ-yı Devlet kararı mucibince bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı padişahi müteallik buyurulup keyfiyet Diyarbakır vilayetine de bildirilmiş olmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 24 Safer sene 89.

(75-b konusu); *Vilayet asker zabtiyesi olan Erzincanlı Mehmet, mal sandığından bakliyat vs. çalıp satmasından dolayı, bu çaldığı malların değeri olan dört bin altı yüz altmış iki kuruşun bir mislini ceza olarak ödemesi ve ceza kanununun seksen ikinci maddesince beş yıl süreyle Diyarbakır'da kalebendlik cezasına çarptırılmıştır.*

H. 24 Safer 1289/ M. 3 Mayıs 1872

Sayfa 76

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 215

Dördüncü ordu-yı hümayuna hıfz-ı piyade beşinci alayı ikinci taburunun sekizinci bölüğü mülâzım-ı evvel Dursun ağanın carihi olup ceridey-i askeriyeden kaydı terkin olunarak mülkiye kanununa tevfikân hakkında ceza tayin olunmak üzere hükümet-i mahalliyyeye teslim kılınmış olan bölük-ı mezkûr onbaşısı Çerkez Hayic hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriyası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale mufad-ı iş'âra nazaran mezbûr Çerkez Hayiç'in mûmâ-ileyh Dursun ağayı katl kasdıyla darb ve cerh eylediği tahakkuk etmiş olup ancak böyle kürek cezasıyla mahkum olan efrad-ı askeriyyenin terkin kayıtları icap etmeyip haklarında terettüb eden cezanın alayları nezdinde ikmaliyle ba'de esmam-ı müddet-i askeriye ettirilmelerine kanunname-i askeriyyenin kırkinci maddesi icâbından bulunduğundan olbabda makam-ı sâmi-i sipehdârı ile cereyan eden muhâbere cevabında madde-i mezkûrede mastur-ı cevaz'-ı mücerred ıslah-ı meslek etmeleri memul olanlara münhasır olup merkum ise pederi makamında bulunan zabitanın katline kıssa ederek askerce birinci derecede aranılan itaat merakimini ihlal etmiş şerir ve gaddar makulesinden olmasına nazaran ba'dezîn silk-i celil-i askeride istihdâmı caiz görülemediği cihetiyle terkin kaydı zarûfî idiki iş'âr olunmuş idüğüne binâen mezbûr Hayic'in kanun-ı cezanın yüz sekseninci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tatbikan ve tarih-i habsi olan seksen altı senesi Rebiülahirinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 24 Safer sene 1289 ve fi 20 Nisan 1288 tarihi ve iki yüz on beş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi selh-i Safer sene 289.

(76-a konusu); *Dördüncü ordu kumandanlığında on başı olan Çerkez Hayic, ordu kumandanlığında bulunan Albay Dursun ağayı öldürmek maksadıyla yaralamasıyla, ceza kanununun yüz sekseninci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir olunarak üç yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır. Bununla birlikte*

aslında bu suçtan dolayı askerlikten kaydı silinmesine gerek olmadığı öne sürülse de, askeri makamlar ile yapılan görüşmeler neticesinde askerlikte olmazsa olmaz itaatini bozulduğuna ve üstüne karşı geldiği gerekçesi ile askerlikten kaydı da silinmiştir.

H. 30 Safer 1289/ M. 9 Mayıs 1872

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 226

Karlı Ağab'ın ile refiki Mahmud nam şahıslar tüccar-ı iraniden Kerbela-ı gullam nam kimesnenin bir nefer hizmetçisiyle Erzurum'a gider iken önlerine çıkıp nukud ve eşya-ı sâirelerini ahz ü gasb ettikleri ikrârları ve emvâl ve nukud-ı mağsubenin üzerlerinde zuhûru delaleti ile tebeyyün eylediğine ve bunlar tarafından işkence vesâire gibi iz'âç vuku'bulmamış olduğuna mebni merkuman-ı Ağab ile Mahmud'un kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i habsleri olan seksen sekiz senesi Muharreminin ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazabata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 5 Rebiülevvel sene 1289 ve fi 11 Mayıs sene 1288 tarihi ve iki yüz yirmi altı numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 12 Rebiülevvel sene 289.

(76-b konusu); *İran tüccarından Kerbela-ı gullam adlı kişi yardımcısı ile Erzurum'a giderken Karlı Ağab ile arkadaşı Mahmut yollarını keserek bunları gasp etmeleri üzerine ceza kanununun altmış ikinci maddesi ilavesi ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 12 Rebiülevvel 1289/ M. 20 Mayıs 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 225

Tirebolu kazasında vâki' Eskiçerilik? madencilerinden Tokbaşoğlu Yani'nin Trabzon sancağı İdare Meclis-i mülğası azay-ı sabıkasından Hüseyin Rüştü Efendi hakkında vuku'bulan iftirası subut bulmuş ise de esası dava için müfterinin ikame-i şuhud eylemiş olması esbâb-ı muhaffifeden görüldüğüne mebni merkumun müstehak olduğu kalebendlik cezasının nefiye tahviliyle bir sene müddetle Erzurum'a nefy ve tağribi Şûrâ-yı Devlet kararı ve müteallik buyurulan irade-i seniye-i cenab-ı şehriyari mucibince Trabzon vilayetine bildirilmiş olmağın vusûlünde îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 15 Rebiülevvel sene 289.

(76-c konusu); *Tirebolu ilçesinde bulunan Eskiçerilik? madencisinden Tokbaşoğlu Yani, Trabzon sancağı İdare Meclisi eski azası Hüseyin Rüştü Efendi hakkında iftirada bulunmasından dolayı çarptırılması gereken kalebendlik cezası nefy (sürgün) cezasına dönüşmüş ve Erzurum'a sürgüne gönderilmiştir.*

H. 15 Rebiülevvel 1289/ M. 23 Mayıs 1872

Sayfa 77

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 255

Meşahir eşkıyadan ve asker-i bahriye firarlarında Tirebolu kazasına tâbi' Külüncak karyesi ahalisinden olup altı seneden beri tarik-i şekâvette gezerek katlı nüfusu ve gasb-ı emvâle ictisar eylediğine mebni idam olunan Hüseyin'e refakaten leylan ve musallahan Boyunuyuğunzır karyeli Karığaoğlu Mehmet'in hanesine girip emvâlini gasb eyledikleri tebeyyün eden eşhastan merkumun biraderi Hocuroğlu Süleyman'ın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zam olunması Divân-ı Ahkâm-ı Adileyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 17 Rebiülahir sene 1289 ve fi 12 Mayıs sene 1288 tarihi ve iki yüz elli bir numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon vilayeti valiliğine bildirilmiş olmağın vürûdunda tarih-i habsi olan seksen beş senesi Muharreminin altıncı gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

fi 28 Rebiülevvel sene 289.

(77-a konusu); *Eşkiya ve asker kaçağı olan Tirebolu ilçesi Külüncak köylü Hüseyin altı yıldan beri eşkiyalık yaptığı için idam olunmuştur. Hüseyin'in arkadaşı olan Hocuroğlu Süleyman, gece vakti silahlı olarak Boyunuyuğunzir Köyü'nde yaşayan Karığaoğlu Mehmet adlı kişinin evine girip gasp etmesinden dolayı ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve Trabzon Vilayetinden Süleyman'ın hemen gönderilmesi istenmiştir.*

H. 28 Rebiülevvel 1289/ M. 5 Haziran 1872

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 289

Erzurum'da Boyahane Mahallesi ahalisinden olup çulha esnafından Halid'in çulha kârhanesinin bacası demirini eliyle eğerek derûnundan ma'lûmul-miktar eşyasını sirkat eylediği ikrârı ve eşya-yı mesrûkanın kendi samanhanesinde zuhûr eylemesi delaleti ile tebeyyün eden çulhacı Mehmet ustanın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu maddede muharrer kaideye tevfikân ve tarih-i habsi olan seksen sekiz senesi Şabanın yirmi ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Rebiülahir sene 1289 ve fi 24 Mayıs sene 1288 tarihi ve iki yüz seksen dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 12 Rebiülahir sene 289.

(77-b konusu); *Erzurum Boyahan Mahalleli çulhacı Mehmet usta, yine çulhacı esnafından Halit adlı kişinin dükkanının bacasından içeri girerek eşya çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmasına karar verilmiştir.*

H. 12 Rebiülahir 1289/ M. 19 Haziran 1872

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 415

Kars sancağı vâridât-ı oşriyesinin seksen yedi senesi mahsuben ihalesinden evvel taraflarından vuku'bulan zan-ı kabul olunmadığı liva-yı mezbûr Meclis-i Cinayet başkâtibi sabık Ahmet Ferit ve şeriki Bekir beyler tarafından ifade olunmağın olbabda icrâ olunan tetkikat-ı mutazammın vilayet behiyyelerine gelen mazbata ve evrak-ı sâire üzerine Divân-ı Muhâsebâtın bit-tanzim Maliye Nezâret-i Celilesinden bâ-tezkire tesyir olunan müzekkere Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale hülâsa-i mealinde ve Ardan-ı mezkûrenin mahallince ve merkez vilayetçe icrâ kılınan müzayedesinde yirmi yük yirmi bin kuruş bedel ile Hayro ağa uhdesinde kalarak bundan ziyadeye halebi bulunamadığı ve ihalesi emanete-i idaresinden haberli görüldüğü halde icrâ-yı ihalesi zımmında canib-i hazineden güşide kılınan telgraf üzerine vilayetçe zuhûr eden halebi tarafından otuz bin kuruş ve onun üzerine mûmâ-ileyh Hayro ağa tarafından dahi beş bin kuruş zamlı yirmi yük elli beş bin kuruşta mûmâ-ileyh Hayro ağa uhdesinde kaldığı cihetle iş'âr-ı mezkûreye mahallince bir kere daha talib-i taharrisiyle ziyade beldele veren bulunamaz ve emaneten idaresinde kaide husûlü memul olunamaz ise mûmâ-ileyh Hayro ağaya icrâ-yı ihalesi vilayet-i behiyyelerinden sene-i mezkûre Ağustosunun on altıncı günü bit-telgraf mahalline bildirilmiş olduğu bu makule varidatın icrâ-yı müzayedesinde taliblerinin rağbetanı ba'del-inkitâ' müzayede pusûlasına nihayet pey tâbiri terkim ve tarih vaz' edilerek o tarihten on bir mürûruna kadar diğer talib bulunmaz ise on ikinci günü kara ve edası çekilip ondan sonra vuku'bulacak zammın kabul olunmaması nizamı iktizâsından bulunduğu halde vilayet-i behiyyelerinin vuku'bulan iş'ârdan bir gûne murûrunu müte'âkib varidat-ı mezkûrenin Hayro ağaya kati'yen ihalesi icrâ ve mûmâ-ileyha Ahmet Ferit ve diğer beyler tarafından Ağustosun on sekizinci günü yani müddet-i nizamiye dâhilinde vuku'bulan altmış bir bin bu kadar kuruşun zammın kabul olunmaması müzayede pusûlasında ber-mucib-i nizam nihayet pey ve kurada lafızları yazılmayıp zemâim vâkıasının ekserisine de tarih vaz' olunmaması bu madde hakkında olan muamelat-ı mahalliye'nin yolsuz ve nizamsız cereyanını müeyyed bulunmakla bu ahvâlden dolayı hazine fesh-i ihaleye mecbur bulunmuş olduğu gibi şu iddiadan dolayı buraya gelmiş olan mûmâ-ileyh Ferid'in mukaddem verdiği altmış bir bin bu kadar kuruşla mahallî talebi tarafından ahiren verilen yirmi bin kuruş dahi dahil olduğu halde iki yüz kırk beş bin kuruş zam etmiş ise de olbabda vilayet-i behiyyeleriyle cereyan eden müzayede üzere Karşlı Osman Nuri

bey tarafından otuz bin kuruş zam olunup mûmâ-ileyh Ferit'in keff etmesiyle varedat-ı mezkûrenin yirmi üç yük otuz bin kuruşla mûmâ-ileyh Osman Nuri beye icrâ-yı ihalesi gösterilmiş olduğundan îcâb-ı lede'l-mütalaa işbu varidatın mûmâ-ileyh Hayro ağaya icrâ-yı ihalesine mahallince yolsuzluk cereyan etmiş olması muahheren üç yük kuruş müteceviz zemâim vuku'uyla dahi sabit ve mütehakkuk olduğuna ve böyle nizam-ı mahsusuna gayr-ı muvafık olan ihalenin feshi ve buna sebebiyet veren memurinin dahi taht-ı mes'ûliyete alınması لازمadan bulunduğu gibi bundan dolayı mukaddem ki talibin hiçbir vâkitle iddiaya hakkı olmayacağına binâen varidat-ı mebhûsenin mûmâ-ileyh Hayro ağa uhdesinde fesihle mûmâ-ileyh Osman Nuri beye bedel-i mukarrer ahir ile icrâ-yı ihalesi ve mûmâ-ileyh Ferit beyin gayret-i vâkıasından dolayı kendisine beyan-ı melfuzat olunması hususlarının nezâret-i müşârün-ileyhaya Van'daki ihaleye karıştırıldığı maznun olan fesadın mütecasirleri hakkında îcâb eden muamele-i kanuniye tayin olunmak üzere bil-itiraf tahkikiyle mazbata ve istintâknâmelerinin irsali maddesinde dahi savb-ı devletlerine havale ve iş'ârı tezekkür ve tensîb olunarak keyfiyet nezâret-i müşârün-ileyhaya havale edilmiş olmağın oraca dahi iktizâsının icrâ ve inhâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 17 Rebiülahir sene 289.

(77-c konusu); Kars sancağında mültezim için yapılan ihalede karışıklık ve yolsuzluk olmasından dolayı buna sebep olan memur hakkında gerekli işlemin yapılması ve ihalede ise uygulanması gerekenler ifade edilmektedir.

H. 17 Rebiülahir 1289/ M. 24 Haziran 1872

Sayfa 78

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 179

Samsun kasabasında demir çelik etmekte olan Amasyalı Bedros'un katili olan refiki Kasımpaşa Mahallesi' ne Kerem nam şahsın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zam olunması Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 21 Rebiülahir sene 1289 ve fi 18 Mayıs sene 1288 tarihi ve iki yüz yetmiş üç numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon vilayeti valiliğine bildirilmekle vürûdunda tarih-i mahbûsiyeti olan

seksen altı senesi Şabanının on sekizinci gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

fi 20 Rebiülahir sene 89.

(78-a konusu); *Samsun'da Kasımpaşa mahalleli Kerem, Samsun'da demir çelik işi ile uğraşan Amasyalı Bedros'u öldürmesi ile ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.*

H. 20 Rebiülahir 1289/ M. 27 Haziran 1872

Sayfa 79

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 420

Çarsancak ahalisinden Erzurum kasabasında vâki' Gölbaşı çarşısı'nda bulunan iki köyü'n hamamının çamaşırhanesi kapısının kilidini şikest ile fiil-i sirkata mücaseret eylediği ikrânıyla tebeyyün eylemiş olduğu Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbatası mealinden müsteban olan Abdullah nam şahsın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne tevfi kan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Muharreminin on dokuzuncu gününden itibaren senî yetmiş müteceviz bulunduğu cihetle bilâ teşhir üç buçuk sene müddetle küreğe konulması ve bu babda kendisine şerik olunduğunu haber vermesi üzerine taht-ı tevkife alınarak indet-tetkik şu fezahada medhaline dair bir gûne imareye dest-resi olunamadığından salıverilmiş olan mencaneci Ohannes'in kayd-ı kefalette ise çıkarılması ve birde mazbata-i mebhûseye melfûf evrak meyanında bulunan Meclis-i Temyîz-i Liva mazbatasıyla fezleke ve istintâknâmede şahıs canibinin ismi Abdullah diyo muharrer olduğu halde zikr olunan Divân-ı Temyîz mazbatasıyla tahriratta Ali oğlu Yusuf yazılmış olduğuna binâen merkumun ismi-i sahihi hangisi ise kaydına işaret olunmak üzere onun iş'ârıyla beraber ba'dezîn böyle hüküm evrakında mübayenet vuku'bulmamasına dikkat ve itina olunması lazım geleceği Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 16 Cemaziyelahir sene 1289 ve fi 10 Temmuz sene 1288 tarihi ve dört yüz otuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın îcâbının icrâ ve ba'dema

öyle mübâyenet vukua' gelmemesi emrinde tenbihat-ı lazıma ifâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 22 Cemaziyelevvl sene 289.

(79-a konusu); *Erzurum Gölbaşı çarşısında bulunan hamamın kilidini kırıp hırsızlık için girdiğini itiraf eden Abdullah/Alioğlu Yusuf, ceza kanununun iki yüz yirminci maddesine teşhir edilerek üç buçuk yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır. Bu hırsızlıkta şüpheli olan ve gözaltında tutulan Ohannes hakkında ise, bir delil bulunamadığından tahliye edilmiştir. Ayrıca hırsızın adının Abdullah mı yoksa Alioğlu Yusuf mu olduğunun bildirilmesi ve belgelerde yanlışlık yapılmaması istenmektedir.*

H. 22 Cemaziyelevvel 1289/ M. 28 Temmuz 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 442

Dibekli karyesi ahalisinden Mehmet ve Ceno'nun Van kazasına tâbi' Bargiri nahiyesi'ne muzâf Molla Abad karyeli Faki Süleyman ile kayınpederi Musa beyin esnâ-yi râhda önlerine çıkararak muamele-i şedide icrâsıyla nukud ve eşyasını sirkat eyledikleri ikrârları ve yerlerinde emvâl-i menhubenin zuhûr etmesi delaleti ile tahakkuk eylediğine mebni kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiikan merkum Mehmet'in tarih-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Şevvalinin dokuzuncu ve Ceno'nun dahi sene-i merkuma Zilkadesinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve merkum Mehmet'in taht-i ikrârında olan sekiz adet yüzük altının kendilerinden tazmin ettirilmesi Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak balası istintâknâmesi tevârüd eden mazbatası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 16 Cemaziyelevvel sene 1289 ve fi 12 Temmuz sene 1288 tarihi ve dört yüz kırk üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın ifa-yı muktezasına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi gurre Cemaziyelahir sene 289.

(79-b konusu); *Dibekli köylü Mehmet ve Ceno, Van Bargiri nahiyesi Mollaabad? Köyü'nde yaşayan Faki Süleyman ve kayınpederi Musa Beyin yolda*

karşularına çıkararak eşyalarını gasp etmişlerdir. Bunun üzerine Mehmet ve Ceno, ceza kanununun iki yüz yirmi birinci ve on dokuzuncu maddelerince üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve çalınan malların değeri olan sekiz adet yüzlük altını da ödemeleri kararlaştırılmıştır.

H. 1 Cemaziyelahir 1289/ M. 6 Ağustos 1872

Sayfa 80

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 468

Erzurum muhallaatından Gezmahallesi sakinlerinden olup Erzurum Rüsûmât Nezâret-ı tahrirât kâtibi Hafız efendinin duvar ile mahdud zahire anbarının kilidini anahtar ile açarak ma'lûm-ul-miktar zahire sirkat ettikleri tebeyyün eden Molla oğlu Halil ve Topal'ın yiğeni Mustafa nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne tevfikân ve tarih-i habsleri olan seksen yedi senesi Saferinin on üçüncü gününden itibaren merkumandan Halil'in on sekiz yaşında bulunması cihetiyle bilâ teşhir Mustafa'nın on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer vechile ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları Divân-ı Deâva-i Vilayetin mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 26 Cemaziyelahir sene 1289 ve fi 5 Temmuz sene 1288 tarihi ve dört yüz altmış sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 11 Cemaziyelahir sene 289.

(80-a konusu); *Erzurum Gezmahallesi'nde oturan Mollaoğlu Halil ve Topal'ın yeğeni Mustafa, Erzurum Rüsûmât Nezâreti kâtibi Hafız Efendi adlı kişinin anbarının kapısını anahtar ile açarak bakliyat vs. çaldıklarını itiraf etmeleri ile ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır. Ancak Halil'in on sekiz yaşında olmasından dolayı teşhir edilmemesine karar verilmiştir.*

H. 11 Cemaziyelevvel 1289/ M. 16 Ağustos 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 15

Mülteziminden İpçioğlu Filibos'un altmış beş senesinde deruhte etmiş olduğu Hakkari sancağında vâki' ma'lûmul-esâmî kazalar vâridât-ı öşriye ve rusumiyesinden dolayı Maliye Hazine-i Celilesinden iddia etmekte bulunduğu mebâliğ hakkında henüz bir netice verilemediğinden bahisle icrâ-yı îcâbını müstedî' ita eylediği arzuhaliyle olbabda havale cemiyetinin ve Dersaadet bidayet muhakemesi ikinci hukuk dâiresinin müzekkereleri üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât dâiresinden kaleme alınım mazbatanın suret-i muharrecesi merbutan irsal kılındı mütalasından müsteban olacağı vechile mültezim merkumun yetmiş dört tarihine gelinceye değin vâridât-ı mezkûreye dest-rest olamadığı evrak-ı mevcude ile sabit olmasına nazaran aradan dokuz sene mürûr eylediği halde istihsâl edemediği bedel-i iltizamı ondan sonra ahz edebilmesi gayr-ı melhuz olduğundan tekrar tahkik-i keyfiyet tarafına gidilmesi imtidat-ı maslahatla mültezim-i merkumun mağdur olmasından başka neticeyi müstelzim olmayacağı merkumun diğer bir ekinde matlubatı bir takım eşhası vesâire zimmi olup bu gibi iltizamat-ı bekayasını mültezimlerin hazineden talep ve taharriye nizamen salahiyetleri bulunmadığına binâen bekaya-ı mezkûreyi mahallerinden aramak üzere ağnam rusumu bedeli yirmi bir bin ve eğer ki ziyanından naşı yirmi bin ve Ertuş ve Beytüşşebab nahiyeleri vâridât bedeli bulunan on altı bin kuruş ki cem'an elli yedi bin kuruşun merkum Filibos'un itasına karar verilmiş ve bu miktara kendisi dahi muvafakat ederek bundan başka hazine-i celileden bir şey talep ve taharrî etmeyeceğine dair senet vermiş olmasıyla mezkûr elli yedi bin kuruşun merkumun zimmeti var ise ondan mahsubu ve olmadığı halde nakden tesviye ve itası ve Erzurum gümrüğü dâhilinde bulunduğu iddiasıyla müteveffa Cennetzâde Abdullah efendi tarafından istifa olunarak kendilerinin vaz'ı yed edemedikleri ağnam-ı mürûriye rusumu hakkında da ayrıca icrâ-yı tahkikat olunarak gümrük-ı mezkûr hâricinde itibar olunmuş ise rusum-ı mezkûre bedeli olan enfüz-zikr yirmi bir bin kuruşun müteveffa-yı mûmâ-ileyh Abdullah ağa veresesinden talep ve taharrî olunması lazım gelmiş ve icrâ-yı îcâbı Maliye Nezâret-i Celilesine havale kılınmış olmağın beyan-ı hal siyâkında şukka.

fi 25 Cemaziyelahir sene 289.

(80-b konusu); *Hakkari sancağının mültezimi olan İpçioğlu Filibos, 1265'ten 1274'e kadar geçen sürede bölgenin vergisini toplayamadığından zararının Maliye Nezâreti tarafından giderilmesini istemiş ise de, nezâret, önceki yıllara ait vergilerin artık toplanamayacağını söylemiş ve toplam elli yedi bin kuruş Filibos'a verilmiştir.*

H. 25 Cemaziyelahir 1289/ M. 30 Ağustos 1872

Sayfa 81

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 24

Kuzucan kaymakamı Hüseyin Bey hakkında vuku'bulan şikayet üzerine icrâ kılınan tahkikatta ahali tarafından arz-ı şekva eden Kara Hüseyinzâde Mehmet ve Çökenekli diğer Mehmet ağaların şikâyât-ı vâkiası ağraz-ı şahsiyeden münba'is idi ki ikrârlarıyla sabit olduğu gibi ahali-i gayr-i müslimeden altı nefer müdde'nin dahi dördü tarafından dermiyan olunan arazi davasında mir-i mûmâ-ileyh haklı çıkmış ve diğer ikisi canibinden vâki' olan iddianın mir-i mûmâ-ileyh taalluku görülememiş idüğünden merkuman-ı Mehmet ve diğer Mehmet ağalar ile onlara empa olan ma'lûm-ul-esâmî kesanın halef-i vâki' iddiada bulunmalarından dolayı vatanlarından teb'idleri ifadesini şamil vilayet-i Celilelerinden gelen tahrirat ve melfûf mazbata Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale mûmâ-ileyh Hüseyin bey Dersim havâlisince teneffüz ve tegallüb ederek bir takım gavail ihdasına sebep olmasından dolayı mukaddima ve diyete kaldırılmış olan Şah Hüseyin oğlu Ali beyin oğlu olup bir müddetten beri kendisi dahi pederinin eserine giderek sunuf-ı ahali hakkında ittiva'-i mezalim ve tadiyahata mütevaciz ve havâli-i mezkûrede idare-i mülkiye ve adliyenin tesisine mani' olduğu mütevatir olup Ermeni patrikhanesi tarafından dahi lâ-yenkat hakkında arz-ı şikayet ile beraber bazı taraftan dahi bunun imtidad-ı mefasidi oralarda sakın Hıristiyan ahalinin vatanlarından hicret ve teбайдlerini intac edeceğinden bahis edilmekte olduğu halde kendisinin şakilerle muhâkeme ve muvacehesiyle üzerinde bulunan hukuk-ı şahsiye ve umumiyenin istifâsı hakkında alet-tevali vilayet-i Celilelerine vâki' olan tebligat ve vasaya-yı müessire her nasılsa netice-i matlubeyi intac edemeyip bu defa ki iş'âratta dahi müddeilerin ispat-ı müddeâyâ muktedir olmadıklarından ve mir-i mûmâ-ileyhin gülyan-ı beraat zimmetinden bahisle beraber ahali-i müslime ve gayr-i müslimeden şaki olan adamlardan bir takımının tağrib ve tâbi'yetlerine luzum gösterilmekte ise de

ahkâm-ı kanuniyeye müstenit olmaksızın bir şahıs hakkında tertib-i ceza edebilmek mülken ve siyaseyeten mütehakkukul-vucud olan bir zarûret-i fevkaladeye müstenit olmak lazım geleceğine nazaran bu makule hukuk-ı şahsiye müddeileri hakkında bu muameleye müracaat-ı muvafik kaide ve muadelet olamayacağından başka eşhas-ı mebhûsenin adem-i subut müddeileri vesilesiyle nefy ve tağrib cezasına düçar olmaları su-i tesirat-ı müstelzim olacağı ve mamafih mir-i mûmâ-ileyhin havale-i mezkûrede ve hususan memurin-i hazırasında bekası müfasit-i mütevatiresinin izdiyatına bais olarak kendisinin oralarla kat'-i alakası şikayet-i ahaliyenin inkitaâ ve Dersim dağınca istikrâr-ı asayişe mani' olan ahvalin indikaâ faidelerini istilzam eyleyeceği cihetiyle kendisinin efal ve etvarından hükümete emniyet tam gelinceye kadar vatanına salıverilmemekle beraber oraya baid bir kaza kaymakamlığından istihdâmı ve eşhas-ı merkume haklarında istizan olunan muamele-i tedibiyenin usûlen kabil-i tervic olmadığı bâ-mazbata ifade olunmağın ifa-yı muktezasına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 14 Receb sene 289.

(81-a konusu); *Kara Hüseyinzade Mehmet, Çökenekli diğer Mehmet ve dört gayrimüslim kişi tarafından hakkında şikayet olunan Kuzucan kaymakamı Hüseyin Bey hakkında dava görülmüştür. Dava neticesinde Hüseyinzade ve Mehmet adlı kişilerin şikayetleri sadece şahsi gazez olarak ispatlanmıştır. Diğer şikayetlerin ise (Dersim sancağında Hristiyan halkın mallarına tecavüz gibi) Hüseyin Bey'in yaptığı kanaat getirilmiş, ancak Hüseyin Bey'in Dersim dağında eşkıyalarla yaptığı mücadeleler gözönünde bulundurularak sürgün cezasına çarptırılmasından vazgeçilmiştir.*

H. 14 Receb 1289/ M. 17 Eylül 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası;565

Diş şikest edenlerin derece-i cezasına dair nizamât-ı mevcude de sarahat olmadığı cihetiyle şimdiye kadar cerh-i adi hükmünde tutularak ol suretle muamele icrâ olunduğu gibi diyet-i keyfiyeti için dahi îcâb-ı şer'si icrâ olunmakta olduğundan şu tatbikatın becâ olup olmadığı ve olmadığı halde hangi maddeye tatbikan muamele olunmak lazım geleceği istizanına dair vilayet-i Celilelerinden gelen tahrirat bu babda Şûrâ-yı Devletten verilen müzekkere ile beraber Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale diş el ve ayak ve göz derecesinde eşraf-ı azadan olamayacağından o misillü

iskat-ı esnan edenlerin darib ve carih itibarıyla yüz yetmiş sekizinci madde-i kanuniye mucibince icrâ-yı mücâzâtları iktizâ edeceği gibi icrâ kılınan murafaa-yı şer'iyede kısas-ı esnaniye hüküm olduğu halde maslahatun tevessutuyla diyet ve bedel-i sulh istihsâliyle tesviye-i maslahat olunması dahi mer'i-ül-icrâ bulunduğu divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 8 Receb sene 1289 ve fi 20 Ağustos sene 1289 tarihi ve yüz altmış beş numarası ile murakkıman verilen müzekkerede ifade olunmağın ona göre muamele-i iktizâsının icrâ olunması lazım geleceği beyanıyla şukka.

fi 19 Receb sene 289.

(81-b konusu); *Diş çalan hakkında kanunda herhangi bir madde olmadığı bildirilmekle bu tür olaylarda hem kısas cezasının hem de ceza kanununun yüz yetmiş sekizinci maddesinin uygulanacağı bildirilmiştir.*

H. 19 Receb 1289/ M. 22 Eylül 1872

Sayfa 82

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 567

Lazistan sancağında vâki' Arhavi nahiyeli Mustafa reisin filikası üzerine leylan ve musallahan hucüm ve izafe ile reis-i merkumun derûnunda bulunan yolcuların akçe ve eşyalarını ahz ü gasb eyleyen Rize kazasına tâbi' Mapavri nahiyeli Gubatlıoğlu Enes reisin ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş ve refikleri Babalı oğlu kano Mehmet ile Fettah oğlu Recep'in dahi onar sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zamları Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Receb sene 1289 ve fi 4 Eylül sene 1288 tarihi ve beş yüz altmış yedi numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon vilayet-i celilesine bildirilmeğın vusûllerinde tarih-i mahbûsiyetleri olunan seksen sekiz senesi Cemaziyelevvelisinin altıncı gününden itibaren zikr olunan müddetle vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

fi 25 Receb sene 289.

(82-a konusu); *Rize Mapavrili Gubatlıoğlu Enes ile arkadaşları Babalıoğlu kano Mehmet ve Fettah Recep, Arhavili Mustafa reisini filikasına gece vakti saldırmış ve yolcuların eşyalarını çalmalarından dolayı, ceza kanununun ilgili maddesince Enes, on*

beş yıl, Mehmet ve Recep ise otuz yıl süreyle Erzurum 'da kürek cezasına çarptırılmışlar ve Trabzon Vilayetinden bunların gönderilmesi istenmiştir.

H. 25 Recep 1289/ M. 28 Eylül 1872

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 52

Trabzon valisi esbak devletlü Emin Muhlis Paşa hazretlerinin Erzurum valiliği hengâmede seksen üç senesi Mart maaşı olarak aldıkları tam maaştan öşrünün istirdadı lüzumuna dair Maliye Nezâret-i Celilesinden vuku'bulan iş'âr üzerine paşa-yı müşârün-ileyh ile cereyan eden muhâbereyi şamil evrak Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye havale olunmuştu müzakerât-ı vâkıayı havi kaleme alınan mazbata mealinden müsteban olduğu vechile müşârün-ileyh tarafından verilen cevabta işbu aşar maaşatın vakt-i muayyeninde maaştan bit-tenzil mal sandıklarında tevkif ile bakisi ita oluna geldiği ve hususiyle mal sandıkları muamelatında bazen sehv ve hata vuku'bulmasıyla böyle mükerrer zimmet gösterilmesi mesbuk olduğu dermiyan olunmasına ve vakıan mahallince sehven mükerrer zimmet gösterilmesi ihtimalden gayr-i baid olmasına mebni def-i tereddüt ve iştibâh olunmak üzere keyfiyetin ol emirde mahalli mal sandığından tahkikiyle tebeyyün edecek hale göre iktizâsına bakılması tensîb edilmiş ve bu babda nezâret-i müşârün-ileyhaya ma'lûmât verilmiş olmağın ba'de iktizâsına icrâ olunmak üzere bu vechile tahzik-i keyfiyetle sıhhat-ı halin inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 12 Şaban sene 289.

(82-b konusu); *Trabzon eski valisi Emin Muhlis Paşa, Erzurum valiliği zamanında 1283 yılı Mart ayında aldığı maaşın vergisi Maliye Nezâretin'den istenmişse de, Emin Paşa verdiği ifade de, bazen mal sandığında hata yapıldığı ve kendi maaşından fazla gösterildiğini ileri sürmesiyle, mal sandığında inceleme yapıp ona göre Emin Paşa'nın vergisini verip vermeyeceği kararlaştırılacaktır.*

H. 12 Şaban 1289/ M. 15 Ekim 1872

Erzurum Vilayetine

Evrak Numarası; 762

Erzurum Rûsûmât müdürlüğü heyet-i sabıkası tarafından transit tezkerelerine karıştırılan fesattan dolayı icrâ kılınan tahkikat-ı istintâkiyeyi havi Meclis-i İdare-i Vilayetten bit-tanzim gönderilen iki kıta mazbata üzerine Rûsûmât meclisinden kaleme alınan müzekkereler ile evrak-ı müteferriyasıyla beraber Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale meallerinden müsteban olduğu vechile tezâkir-i mezbûraya fesat karıştırmış olan tezkere kâtibi Hüseyin efendinin taht-ı ikrâr ve itirafında bulunan otuz bir bin beş yüz on bir kuruş hasar-ı miriden maaşı nispetinde hissesine isabet edecek miktarı ve rüşvet nev'inde olarak Dermanık oğlu Simbodan almış olduğu on bir adet altın dahi iki katı kendisinden ve muktedir olamadığı halde kefilinden ba'del-tahsil kanun-ı cezanın seksen ikinci maddesi hükmüne tevfikân ve tarih-i tevkifinden itibaren beş sene müddetle Kars'ta kalebend edilmesi ve heyet-i mezbûradan müdür-ı sabık Mehmet ve Musa Kamil efendilerle kâtib-i sani Mustafa bey ve muayeneci İsmail ağa ve ambar kâtibi Haçador haklarında bu işte adem-i takayyüdden başka ser-rişte alınmadığı cihetiyle onlardan Musa Kamil efendi ile İsmail ağanın maaşlarını miktarına göre meblağ-ı mezbûradan hisselerine terettüb edilecek akçenin Haçador efendinin yirmi üç bin üç yüz yetmiş altı kuruş on dört pareden hissesiyle Mustafa bey yalnız sekiz bin yüz otuz dört kuruş ve otuz sekiz pareden hisse-i musibesinin birer kat olarak bil-istifayla Rûsûmât sandığına teslimi ve memuriyetlerinden tartları ile ittifa edilmesi tensîb olunup bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı cihanpayi müteallik buyurulması ve olbabda iktizâ eden ferman-ı ali bit-tastir leffen tesyir kılınmış olmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 6 Ramazan sene 289.

(82-c konusu); *Erzurum Rûsûmât Müdürlüğü'nde çalışan katip Hüseyin Efendi, eski müdür Mehmet, Musa Kamil, ikinci katip Mustafa, İsmail Ağa ve depo katibi Haçador, transit geçişlerde ki kayıtlara fesat karıştırdıklarını katip Hüseyin Efendi itiraf etmesi ile yapılan muhakemede; Katip Hüseyin Efendi hem tüccar Dermanıkoğlu Simbo'dan aldığı on bir adet altın değerindeki rüşveti iki katı ödemesi hem de hazineye otuz bir bin beş yüz on bir kuruşluk zararı hissesinden ödemesi ve ceza kanununun seksen ikinci maddesince beş yıl süreyle Kars'ta kalebend cezasına çarptırılmıştır.*

Diğer kişilerin de verdikleri zarara göre hazineye ödemeleri kararlaştırılmıştır. Ancak diğerleri herhangi bir kürek veya kalebendlik cezasına çarptırılmamıştır.

H. 6 Ramazan 1289/ M. 7 Kasım 1872

Sayfa 83

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 671

Merkez vilayet ve evliye-i sâire habshanelerinde bulunan mücriminin tecdid cezalarına dair tevarih-i muhtelifle ile gönderilip cevapları vürûd etmeyen mezabit ve evrakın isti'cal cevaplarını ve olbabda tanzim ettirilen cetvellerin gönderildiğini havi vilayet-i Celilelerinden gelen tahrirat üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden verilip bir sureti leffen irsal kılınan pusûlada gösterildiği vechile cetvel-i mezkûrün nâtik olduğu evrak yirmi iki takımdan ibaret olarak bunlardan yirmi takımının mazbataları mevki-i icrâya verilmiş ve tahkikatı nakısı olması vechile iki takımı dahi ikmal-i nevâkıs zimmında bit-tahrirat vilayet-i Celilelerine isra kılınmış ve zikr olunan mazbatalardan on dokuz kıt'asının havi olduğu hükmün icrâsı zimmında yazılan muharrerât tarihleri zikr olunan pusûlaya işaret olunduğu gibi bunlardan altı yüz üç numaralı mazbatanın dahi ifa-yı hükmü için Makam-ı Nezâret-i Celile-i Hâriciyeye verildiği tahkik kılınmış olmağın beyan-ı hal siyâkında şukka.

fi 10 Ramazan sene 289.

(83-a konusu); *Erzurum ve çevre illerdeki mahkumların cezalarının uzatılmasına dair yazılan belgelerin bir kısmının eksik olduğu ve bazısının cezaları gösteren pusûla ile bağdaşdığı bildirilmektedir.*

H. 10 Ramazan 1289/ M. 11 Kasım 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 751

Muş sancağında kâin Morsin karyesi ahalisinin mutasarrıf oldukları araziye Muş müfettişi Hüseyin efendi tarafından alınan müdahaleden dolayı sebk eden iş'âra cevaben vilayet-i Celilelerinden vârid olan tahrirat ve melfûfatı ve olbabda Divân-ı Hümayun kaleminden yazılan mukteza varakaları üzerine defter-i hakani Nezâret-i

Celilelesiyle edilen muhâbereye şamil tezâkir Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale karye-i mezkûre ahalisinin minel-kadim mutasarrıf oldukları arazi için yirmi beş kıta muvakkat ilm ve haber verilmiş olduğu hal müfettiş-i mûmâ-ileyh tarafından müdahale olunmakta idüğü beyanıyla Ermeni Patrikhanesi tarafından subut olan istidâ' üzerine icrâ kılınan tahkikatın neticesinde mebhûsü-anh olan Ermeni müfettişi mûmâ-ileyh ile ammizâdeleri Reşit ve Hüseyin efendilerin ebâ ve ecdadından muntekilen bâ-tapu taht-ı tasarruflarında olup ahali-i merkumenin medar-ı iddiaları otuz beş sene mukaddem arazi-i mezkûrede müsteciren sakin olarak ziraat ve haraset etmiş olmaları maddesi olarak bu ise vahi olduğu gibi olsurette iddiaya kıyamlarının bazı tahrikattan neşet eylediği kendileri dahi bil-tav' ikrâr etmiş oldukları ve mezkûr ilm ve haberler dahi vali-i esbak İsmail Paşa hazretlerinin liva-yı mezkûrün hiss-i azimetinde Hristiyanlar mutasarrıfın mûmâ-ileyhin arazi-i mezkûreye tapuya rabt eyledikleri bi-istidâ' müşârün-ileyh tarafından dahi bilâ muhâkeme ve tetkik koçanlarının itası emir olunması üzere ahali-i merkumeye verilmiş iseçde muahheren fuzulî olduğu anlaşılıp mezkûr ilm ve haber istirdad olunmak üzere bunlar celb olundukta haksızlıklarını koçanların red olunacağını hissetmeleri üzerine Dersaadet'e firar ettikleri ve koçanların mahallinde olan kayıdları bâlâlarına battal-ı keşide olduğu anlaşılıp idüğünden merkuamların mahallelerine avdetlerinde yerlerinde bulunan mezkûr ilm ve haberlerin battalda hıfz olunmak üzere ahz-ı hülâsa-i iş'ârattan bulunmuş ve şu tefsilat hükmünce merkuamların iddialarında hakları olmadığı mahallince ve defterhanece icrâ kılınan tetkikat ile tebeyyün etmiş olmasına mebni mezkûr ilm ve haberlerin bunlardan ahzıyla defterhanece gönderilmesi ve müdâhalelerinin dahi men edilmesi hususunun savb-ı devletlerine bildirilmesi bi-mekan ifade olunarak suret-i hal nezâret-i müşârün-ileyhayada bildirilmiş ve patrikhaneye dahi beyan-ı hal edilmek üzere bulunmuş olmağın bervech-i muharrer iktizâlarının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 29 Ramazan sene 89.

(83-b konusu); *Muş Morsin köyü'nde yaşayan Reşit ve Hüseyin, bu köyde beş kıta araziye sahiptirler. Ancak Muş müfettişi Hüseyin Efendi bu topraklara müdâhale etmiştir. Bunun üzerine toprak sahipleri dava açmış ve buraların kendilerine dededen miras kaldığını ispatlamaları üzerine topraklar yine kendilerinde kalmıştır.*

H. 29 Ramazan 1289/ M. 30 Kasım 1872

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 755

Kars sancağı dâhilinde kâin Şuragel kazasına tâbi' Perkit-i Kebir karyesi ahalisinden Yakup'un Kısır dağından kırk beş res koyunuyla bir aded kama ve bir yamçısını çobanı İbo'yu kayd ve bend ederek ahz ü gasb ettikleri ikrârları ve mezkûr koyunların yerlerinde zuhûr etmesi delaleti ile mütehakkuk olduğu Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriası meallerinden müsteban olan Konk karyesi sakinlerinden ve Ekrad taifesinden Loroş oğlu Osman ve Korucu karyeli Hido ile hal ve sıfatlarını bilerek bunlara yataklık ettiği tebeyyün eden Abdullah nam şahısların ceza kanunnamesinin iki yüz yirmi birinci maddesi ve iki yüz otuzuncu maddesinin ilavesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsleri olan seksen sekiz senesi Cemaziyelevvelisinin yirmi beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve bunların şu fezahatta refikleri olup firarda bulunan Ali ile merkum Abdullah'ın biraderi Şebro'nun ahz ü giriftlerine itina olunması Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 11 Şevval sene 1289 ve fi 20 Teşrinisani sene 1288 tarihi ve yedi yüz elli beş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 20 Şevval sene 289.

(84-a konusu); *Kars Şuragel ilçesi Perkit-i Kebir Köyü'nde yaşayan Yakup adlı kişinin hayvan ve eşyasını çalan Könk köylü Loroşoğlu Osman, Korucu köylü Hido ve bunların hırsız olduğunu bilmesine rağmen bunlara yataklık eden Abdullah ceza kanununun iki yüz yirmi birinci, iki yüz otuzuncu maddesi ilavesi ve on dokuzuncu maddelerinci teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır. Ayrıca yine bu hırsızlara yardım eden ve firarda bulunan Ali ve Şebro'nun da yakalanmasına itina gösterilmesi istenmektedir.*

H. 20 Şevval 1289/ M. 21 Aralık 1872

Bu Dahi

Evrak Numarası; 901

Cünha-yi vakıasına mebni on beş sene müddetle Erzurum'da habs olunmuş olan Hamo'nun evraka düçar olduğu sefalet ve perişaniden dolayı müddet-i bakiyesi olan iki seneyi Diyarbakır'da imrar etmesi hususuna Diyarbakır vilayetinin bit-tahrirat vürûd eden mazbata ve olbabda Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden verilen müzekkere üzerine bil-istizan müsaade-i seniye-i cenab-ı mülükâne-i şâhâneye buyurulması ve keyfiyet idare-i seniye-i vilayet-i müşârün-ileyhaya bildirilmiş olmağın mantuk-ı münifi üzere icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 2 Zilhicce sene 289.

(84-b konusu); *Cinayet suçundan dolayı on beş yıl Erzurum'da kürek cezasına çarptırılan Hamo adlı kişi, kötü durumda olduğundan dolayı cezasından kalan iki yılı Diyarbakır'da tamamlanması istenmektedir.*

H. 2 Zilhicce 1289/ M. 31 Ocak 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine²³

Evrak Numarası; 926

Erzurum kazasına muzâf Balımpertek karyesi ahalisinden asâkir-i mütebeddileden olup Bayezıd kasabalı tüccar Ohan'ın leylen dükkanı kepenkini kırarak derûnundan eşya sirkat ettikleri eşya-yı mesrûkanın bazıları bedellerinde zuhûr etmiş ve ifadat-ı vakıalarının yekdiğerine mübayin surette görünmesi emaratıyla tahakkuk eden Mahmut ve Tekedere karyeli Mehmet'in kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsleri olan seksen yedi senesi Muharreminin sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 6 Cemaziyelevvel sene 1289 ve fi 12 Kanunisanı sene 1288 tarihi dokuz yüz yirmi altı

²³ Bu belgede yazıldığı makamın başlığı atılmamıştır. Ancak metin içeriği çerçevesinde bu başlık uygun görülmüştür.

numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 19 Zilhicce sene 289.

(84-c konusu); *Erzurum Balımpertek köylü Mahmut ve Tekedere köylü Mehmet, Bayezid kasabalı tüccar Ohan'ın dükkanından eşya çaldıkları yapılan araştırma neticesinde sabit olması üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 19 Zilhicce 1289/ M. 17 Şubat 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası; 944

An-asl Zarşat kazasına tâbi' Kind? karyesi ahalisinden olduğu halde nefsi-i Kars kasabası mahallatından Hocazade Mahallesi'nde mütevattın olup firarda bulunan refikleri Halife oğlu mahalleli Yusuf ve Mehmet ve Hacı Çavuş ile beraber içlerinden biri müsellağ olarak kasaba-i mezkûrede vâki' Kind? cami mahalliyesi sakinlerinden Abdusselam ağanın leylen hanesi duvarını delerek derûnundan bazı eşya sirkat eyledikleri kendi ikrârı ve eşya-yı mesrûkadan bir miktarının yedinde zuhûr etmesi delaleti ile tebeyyün eden Yusuf oğlu Mehmet'in kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesinin fıkra-i saniyesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiğân ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Rebiülevvelinin on altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması ve eşya-yı mesrûkadan istirdad olunandan maada nizaman tahakkuk ettirilecek miktarının dahi kırk altıncı madde-i kanuniye mucibince merkumdan tazmin edilmesi ve firar-ı merkumanın dahi derdestlerine itina ve dikkat olunarak ele geçirildiklerinde tetkikat-ı istintâkiyelerinin icrâsıyla netice-i hasılanın bâ-mazbata ve evrak-ı istintâkiye bu tarafa iş'âr olunması Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata-i varaka ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 14 Cemaziyelevvel sene 1289 ve fi 21 Kanunisani sene 1288 tarihi ve dokuz yüz kırk dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 24 Zilhicce sene 89.

(84-d konusu); *Kars Hocaazade mahalleli Yusufoglu Mehmet, arkadaşları Yusuf, Mehmet ve Hacı Çavuş ile beraber Kind? köylü Abdusselam'ın gece vakti evinin duvarını kırarak hırsızlık için evine girmeleri üzerine Yusufoglu Mehmet, ceza kanununun iki yüz yirmi birinci maddesinin ikinci fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve ceza kanununun kırk altıncı maddesince çalınan eşyaların bedelini ödemesi kararlaştırılmıştır. Diğer taraftan bu olaya yardım eden üç arkadaşı da firari olduğu için yakalanmalarına itina gösterilmesi istenmektedir.*

H. 24 Zilhicce 1289/ M. 22 Şubat 1873

Sayfa 85

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 919

Erzincan sancağında kâin Kuruçay kazasıyla Sivas vilayeti merbutatından Beydağı nahiyesi beyninde olup cihet-i irtibatlarının tayinine lüzum görünen yirmi dört karyenin iki tarafça olan münasebetlerini tashih ve tetkik için tayin kılınan memurların icrâ eyledikleri tahkikat üzerine zikr olunan karyelerden on birinin mezkûr Beydağı'na ve kusurunun Kuruçay kazasına rabtı vilayet-i Celilelerinden ve kuray-ı merkumanın bu vechile rabtı takdirinde Kandil suyu nam nehrin hududuna itibar olunması ve bu halde Beydağı kurasından on bir adedinin Kuruçay cihetinde kalması iktizâ edip bu suret ise oralar a'sâriyyinin ahvalince bazı müşkilat zuhûrunu intaç edeceğinden İspirit? nehrinden kıt'a hudud edilmesi Sivas vilayetinden iş'âr olunmuş idüğünden şu maddenin ber-vech-i matlub-ı tesviyesi için tekrar icrâ-yı tahkikat olunması için birer memur bulunduğu halde dördüncü ordu-yı hümayun erkân-ı harbiye zabitanından bir mühendis marifetiyle zikr olan kaza ve nahiye beyninde cihet-i irtibatıyesi müşevveş olan kuranın haritasının tanzimiyle irsali ve netice-i tahkikatının iş'ârı hakkında sebak eden iş'âra cevaben vilayet-i celilelerinden vârid olan tahrirat Şûrâ-yı Devlette lede'l-kirae tayin olunan memurların netice-i tahkikatı Akçabel ve Kelenipe ve Demirserbe nam mahallerin hadd-i fasıl ittihazı hüsn-ü idareyi te'mîn eyleyeceği anlaşılmış ise de bu suret vilayet-i mezkûre valiliği tarafından tasvib olunmayıp Kandilsuyunun hadd-i fasıl itibar edilmesi tercih kılınıp kura-yı mezbûra hangi tarafa rabt ve ilhak olunmasına husûl-ı inzibat emrinde tarafeyn memurlarınca olan mecburiyet meydanda olmasıyla

beraber işin bir an evvel fasl ve celile kayd-ı keşakeşten kurtarılması lazımdan bulunduğu beyandan ibaret bulunmuş ve kura-yı merkumenin cihet-i irtibatları tayin edememesi her tarafın mültezimleri arasında mucib-i bahs ve niza' olarak bilahare emvâl-i mirinin ziyana müstelzim olacağı cihetiyle bir an evvel tesviyine maslahat olunması mukaddem ve muahher Maliye Nezâret-i Celilesinden iş'âr kılınmış ve karar-ı ahir ise hüsn-ı husûl-ı idareye kafi olduğu anlaşılmiş idüğünden zikr olunan Kuruçay kazası ve Beydağı nahiyesi beyinde ber-mucib-i iş'âr Kandil suyu hadd-ı fasıl itibarıyla kura-yı mezkûrenin vâki' oldukları tarafa ilhakı tensîb olunmuş ve keyfiyet-i vilayet ve suret-i hal-i Nezâret-i Celile-i müşârün-ileyhaya bildirilmiş olmağın îcâbatının olvehile icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 19 Cemaziyelevvel sene 289.

(85-a konusu); *Erzincan Kuruçay ilçesi ile Sivas Beydağı ilçesi arasında bulunan yirmi dört köyü'n merkezle daha rahat bir şekilde irtibatta olması için sınırların düzeltilmesi istenmiştir. Yapılan incelemelerde iki sınır ortaya konulmuştur; biri Kandilsuyu sınır olarak Beydağı'ndan on bir köyü'n Kuruçay'a bağlanması, ikinci olarak Sivas valiliğinin isteği ile İspirit nehrinin sınır olmasıdır. Ancak a'şâr vergisinin toplanması gibi meselelerde iki fikrinde sıkıntı yaratacağı düşünülerek, Kuruçay ve Beydağı arasında Kandil suyu sınır kabul edilip köylerin de bu sınıra göre Kuruçay'a veya Beydağı'na bağlanması kararlaştırılmıştır.*

H. 19 Cemaziyelevvel 1289/ M. 25 Temmuz 1872

Sayfa 86

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 1025

Erzurum kazasına tâbi' Mördülük karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Abdurraman nam kimesnenin kıyah ve eşya-yı sâiresini ahz eden Kürt Ömer hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i Celilelerinden fi 18 Muharrem sene 1289 tarihli ve altı numarası ile gelen tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetin melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale mufad-ı iş'âra nazaran merkum Ömer'in mezkûr keyahi ateş vermesinden naşı sirayetle köşk ve eşya-yı sâirenin muhterik olacağı kendisinin maat-tevil vâki' olan ikrârı ve ihbarat-ı vâkıa ile

tebeyyün eylediğine ve merkumun tasavvur ve kasdi yalnız kebaî ihraka münhasır bulunmasından dolayı köşk ve eşya-yı sâirenin muhterik olması sırf kaza nevi'nden görüldüğüne binâen merkum Ömer'in kanun-ı cezanın yüz altmış beşinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Cemaziyelahirinin onuncu gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle küreğe konulması ve muhterik olan kiyah-ı vesâire ve esman-ı mukadderanın dahi tazmin ettirilmesi divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 29 Zilhicce sene 1289 ve fi 15 Şubat sene 1288 tarihi ve bin otuz beş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmuş olmanın iktizâsının ifâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 5 Muharrem sene 90.

(86-a konusu); *Erzurum Mördülük Köyü'nde yaşayan Kürt Ömer adlı kişi, aynı köyde yaşayan Abdurrahman adlı kişinin ot ve bazı eşyasını çalarak otları ateşe verdiği için köşk ve bazı eşyalar yanmıştır. Yapılan inceleme ve Ömer'den alınan ifade neticesinde otları bilerek yaktığı ancak köşk ve diğer eşyaların kaza sonucu yandığı anlaşıl原因 olarak, ceza kanununun yüz yirmi beşinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç sene müddetle kürek cezasına çarptırılmış ve zararı karşılaması kararlaştırılmıştır.*

H. 5 Muharrem 1290/M. 5 Mart 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası; 1021

Kars sancağında vâki' Şuregel kazasına tâbi' Azatoğlu karyesi ahalisinden olup kaza-yı mezkûre tâbi' Subatan karyeli Rüstem oğlu Yusuf'un hanesi sol kapısının üzerini sökerek derûnundan esbleriyle eşyasını sirkat eyledikleri ihbarat-ı vâkıa ve emare-i mevcude ile tahakkuk eden Hüseyin ve Sefer nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsleri olan seksen sekiz senesi Ramazanının guresinden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları vilayet-i Celilelerinden fi 27 Muharrem sene 1289 tarihli ve on iki numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye

dâiresinden fi 29 Zilhicce sene 1289 ve fi 15 Şubat sene 1288 tarihi ve bin otuz bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 9 Muharrem sene 90.

(86-b konusu); *Kars Şuregel ilçesi Azatoğlu köylü Hüseyin ve Sefer, Subutan köylü Rüstemoğlu Yusuf'un evinin kapısını sökerek atlarını ve bazı eşyalarını çalmaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 9 Muharrem 1290/ M. 9 Mart 1873

Sayfa 87

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 1061

Van sancağında vâki' Havasor nahiyesinde sakin .....aşireti halkından olup Asbaşın karyesi dağında muvakkaten haymenişin olan Mehmet oğlu Yusuf'un katili olan aşiret-i merkumadan Hacı oğlu Reşo hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i Celilelerinden fi 26 Muharrem sene 1289 tarihli ve beş yüz numarası ile vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak balası istintâklı melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriyası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale mukaddema icrâ kılınan murafâ-yı şer'iyede katil-i mezkûrün mucibi olan kısastan katil-i merkum mazhar-ı afv olduğuna dair tanzim olunmuş olan il'lâm-ı şeriat kabul olduğu cihetle tekrar muhâkeme edilmek üzere verese araştırıldıktan Siirt canibine gittikleri anlaşılmiş olduğundan veresenin vürûdunda murafâ-yı şer'iyeleri icrâ olunacağı ve merkum Reşo'nun meyanelerinde bir güne nefsaniyet olduğu halde Zahir ile Yusuf'u çend mahallinden cerh ve katl eylediği ihbarat-ı vâkıa ile nizaman ve mucib-i kısas idüğü şer'an sabit olarak merkum Reşo mazhar-ı afv olduğu cihetiyle iki yüz yetmiş ikinci madde mucibince icrâ-yı mücâzâtına oraca karar verildiği mazbata-i mezkûrede gösterilmiş olup ancak il'lâm-ı mezkûr fetvahaneye kabul olunmadığı cihetiyle katil-i merkumun kısas ile hükm olarak ba'de mazhar-ı afv olması katil-i kabilinden olamayacağına ve bununla beraber evrak-ı vâride mefahiminden anlaşıldığı vechile katil-i merkum katil-i mezkûrün kendisine

sudurunu külliyyen münkir bulunması ve katil-i mezkûrün suret ve sebep-i izahını görüp ihbar eden bulunmaması ve bu halde merkuman meyanında bir gune münâzaa tahaddüs ederek onun üzerine ifa-yı katl edilmiş olmasının muhtemel bulunması cihetleri taammüde hükm-i kabil olduğuna binâen merkum Reşo'nun katil-i gayr-i müteammid itibar edilmesi lazım geldiğinden kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i habsi olan seksen beş senesi Rebiülevvelinin on sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 9 Muharrem sene 1290 ve fi 24 Şubat sene 1288 tarih ve bin altmış bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 11 Muharrem sene 90.

(87-a konusu); *Van Hacesur nahiyesinde yaşayan .....aşiretinden Hacıoğlu Reşo, Asbaşın köyü'nde dağın eteğine çadırını kuran göçebe Mehmetoğlu Yusuf'u öldürmesi üzerine yapılan muhakeme de, Reşo ilk başta idam edilecek iken Fetvahane olayda şahit olmamasını gerekçe göstererek idamdan affetmiş ve şahit olmadığı için Reşo'nun kasten değil de kaza sonucu öldürdüğü düşünülerek ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 11 Muharrem 1290/ M. 13 Mart 1873

Sayfa 88

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 1

Tirebolu kazasına tâbi' Görele nahiyesine muzâf Ege karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Karakullukçu oğlu İsmail'in katili olan Kazan oğlu Ali'nin ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmesi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Muharrem sene 1290 ve fi 4 Mart sene 1289 tarihi ve bir numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmeğın hususta tarih-i mahbûsiyeti olan

seksen beş senesi Zilkadesini yirmi ikinci gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

fi 15 Muharrem sene 90.

(88-a konusu); *Tirebolu ilçesi Görele nahiyesi Eke Köyü'nde yaşayan Kazanoğlu Ali, aynı köylü Karakullukçuoğlu İsmail'i öldürmesi üzerine ceza kanununun gerekli maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve Erzurum'a gönderilmesi istenmekle birlikte Trabzon Vilayetine de bilgi verilmiştir.*

H. 15 Muharrem 1290/ M. 15 Mart 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası; 9

Van sancağında vâki' Albak kazası asâkir-i zabtiyesinden olup kaza-yı mezkûr mal sandığından ma'lûmul-miktar mal-ı miriyi sirkat eden Ali Çavuş ile refiki katırcı Mehmet nam şahıslar haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı istintâkiyeyi muhtevî vilayet-i Celilelerinden fi 9 Cemaziyelevvel sene 1289 tarihli ve altmış beş numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak balası istintâknâmeli melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkuman Ali Çavuş ve Mehmet'in leylen mal odası kapısının kilidiyle akçe sandığını kırarak dört bin beş yüz kuruşluk ecnas akçeyi ahz ü sirkat ettikleri Mehmet'in ikrârı ve meblağ-ı mesrûkadan Ali Çavuşun hanesinde zuhûr eylemesi delaleti ve emaret-i mevcude ile tebeyyün ettiğine merkumanın kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi mucibince tayin cezalarına oraca karar verilmiş ise de merkumların fiil-i sirkatı bir nevi' duvar delmek kabilinden olarak kapı kilidini kırarak icrâ eylemeleri ve musallah bulduklarına dair evrak-ı istintâkiyede bir guna sırahat bulunamaması cihetlerle hareket-i vâkıaları madde-i mezkûreye temas etmeyip iki yüz yirminci madde-i kanuniyeye mutabık olmasıyla oraca edilen tetbikada isabet görülemediğine binâen merkumanın bu hükme ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i habs-i sahihilerinden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve merkumanın mazbata-i mezkûrede mebd-i habsleri eğer ki seksen altı senesi Şabanının altıncı günü olacağı beyan olunmuş ise de istintâknâmede fiil-i mezkûrün sene-i merkuma Ramazan dalalinde vukua' geldiği

gösterilmiş olmasından ve bu misillü evrak-ı resmîyede bu vechile mübâyenet vuku' gayr-i caiz bulunmasından naşı ba'de-zin bu gibi halat vukua' getirilmemesine dikkatle beraber merkumların tarih-i habs-i sahihilerinin kaydına şerh verilmek üzere iş'âr ve inba ve intibah üzerine taht-i tevkife alınıp hakkında medâr-ı hükm olur bir ser-rişte bulunamayan Hasan'ın tahliye-i sebili yolunda görünmüş olduğundan kefaletine dahi bil-icrâ hakkında mütevatir olan muamele-i tazyikiye icrâsı sahih ise buna cüret edenlerin bilâ ceza bırakılması caiz olmadığından bu cihetinin dahi bit-tahkik bâ-mazbata ve istintâknâme bu tarafa inhâ olunması hususlarının savb-ı devletlerine iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 21 Muharrem sene 1290 ve fi 8 Mart sene 1289 tarihi ve dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına ve bu misellü evrak-ı resmîyede mübâyenet vuku' adem-i dikkate muhavvel olarak rehin-i cevaz olamayacağından ba'de-zin bu gibi dikkatsizlik zuhûra gelmemesine itina ve himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 21 Muharrem sene 90.

(88-b konusu); *Van Albak ilçesi askeri zaptiyeden Ali Çavuş ve Katırcı Mehmet, mal sandığından dört bin beş yüz kuruşluk çeşitli akçe çalmışlardır. Yapılan muhakeme de tayin cezası uygun görülse de bunların duvar kırarak ya da silahlı olarak soygun yapmadıklarından tayin cezası yerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır. Bu olayda suçsuz olduğu düşünülen Hasan adlı kişinin ise gözaltı süresine son verilip tahliye edilmiştir. Ayrıca merkezden gelen yazıda Ali ve Mehmet'in hapis tarihlerinin yanlış yazıldığı belirtilmekte ve bu tür yanlışlıklara dikkat edilmesi istenmektedir.*

H. 21 Muharrem 1290/ M. 21 Mart 1873

Sayfa 89

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 6

Kars kasabasında kâin telgrafhane çavuşlarından ve kasaba-i mezkûrede Müftüzâde Mahallesi sakinlerinden Hacı Hocazâde Mehmet ağanın katili olan Dağistan havâlisinde vâki' Gence nahiyesine tâbi' Şeyhli karyeli Abdurahman bin Mirza ile buna fiil-i katilde refakat ve muavenet eden Erzurum kazasına muzâf Karagöbek karyeli

Mustafa bin Mehmet nam şahıs haklarında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iyeye ve nizamiyeyi havi vilayet-i Celilelerinden 17 Safer sene 1289 tarihli ve yirmi numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak ve melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale evrak-ı mebhûse meyanında bulunan i'lâm-ı şer'i meali katil denilen Mustafa ve Abdurrahman'dan mezbûr Abdurrahman'ın katil Mehmet ağayı mucibi kısas olan katil ile merkur Mustafa ile maen katil eylediğini tav'an ikrârı beyyine-i muaddele ile sabit olup mezbûr Mustafa külliye inkâr etmekle ihaleten ve vekâleten müddeî bulunan Abdurrahman efendi mezbûr Mustafa hakkında davasını ispat edemeyip tahlife dahi talip olmamakla mucibince müddeî mezbûr dava-yı mezkûre ile merkur Mustafa'ya bilâ beyyine-i muarazadan men' olduğu beyandan ibaret olup i'lâm-ı mezkûr zahriyyine canib-i fetvahaneden işaret olduğu vechile müddeî-i mezbûr ile müvekkilli husus-ı mezkûrede mezbûr Mustafa'ya bilâ beyyine muarazaya kadir olacakları misillü katil-i merkur Abdurrahman'a verese-i mezkûreden hiç birisi kısastan afv veya sulhe rağbet etmedikleri halde cümlesinin talepleriyle biz-zat huzurlarında katil-i merkur Abdurrahman'ın kısas-ı icrâ ve eğer verese afv ve sulhe rağbet ederler ise olhalde kısas-ı sakıt olacağından îcâb-ı şer'iyesinin ifâsıyla kanunen tahdid-i ceza edilerek keyfiyetin tarih-i habsiyle beraber bâ-mazbata i'lâm bu canibe inhâ olunması hususuna divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 21 Muharrem sene 1290 ve fi 8 Mart sene 1289 tarihi ve altı numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan irade-i seniyye-i cenab-ı padişahi müteallik buyurulup iktaza eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış ve merkur Mustafa'nın katil-i mezkûrde Abdurrahman'a refakat ve muavenet ettiği nizamen tebeyyün eylemiş olduğundan muayyen merkurun dahi kanun-ı cezanın yüz yetmiş beşinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan seksen sekiz senesi Cemaziyelevvelisinin guresinden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması karar-ı vâki' iktizâsından bulunmuş olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 3 Safer sene 90.

(89-a konusu); *Kars'ta telgraf çavuşlarından ve Müftüzade Mahallesi'nde yaşayan Hacı Hocazade Mehmet Ağa, Dağıstan Gence nahiyesi Şeyhli köylü Abdurrahman bin Mirza ve Erzurum Karagöbek köylü Mustafa bin Mehmet adlı kişiler*

tarafından öldürülmüştür. Yapılan muhakeme de Abdurrahman Mehmet Ağa'yi Mehmet'in öldürdüğünü söylemiş ise de bir kanıt bulunamadığından Mehmet kısastan affedilerek ceza kanununun yüz yetmiş beşinci ve on dokuzuncu maddelerince on beş yıl süreyle Erzurum'da küreğe konulması kararlaştırılmıştır. Abdurrahman ise eğer maktûlün varisleri affetmes ise kısas cezasının uygulanması affederse ceza kanununun ilgili maddesince cezalandırılması uygun görülmüştür.

H. 3 Safer 1290/ M. 2 Nisan 1873

Sayfa 90

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 35

Oltu kazasına tâbi' Bardız nahiyesine muzâf Urut karyesi ahalisinden Hasan'ın refiki Sulu oğlu Hüseyin'in muavenetiyle kura-yi merkumalı Şaban'ın kızı Sultane'yi cebren dağa götürerek bokrini izale ve mezbûra ile valide ve hemşiresini darb ve cerh ettiği ihbarat-ı vâkıa ve emaret-i mevcuda ile tebeyyün edip bu misillü töhmetleri müteaddid olunanların hafif cezaya müstelzim olan cürmünün sebep-i şiddet adıyla ağır ceza-yı mucib olan cinayet ile mücâzât olunması usûl-ı mealinde icâbından olduğuna ve merkum Hasan'ın azam-ı cinayeti dahi cebren izale-i bokr eylemek faziyesi bulunduğu mebni kanun-ı cezanın yüz doksan sekizinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfikân ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Cemaziyelahirinin üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir cerh maddesi sebep-i şiddet ad olunarak beş sene müddetle küreğe vaz' ve ika zaman-ı bokr ile masaraf-ı cerrahiye ücret-i eyyam-ı muattala olan bin yüz kuruşun iki yüzüncü madde ile yüz yetmiş sekizinci maddenin fıkra-i saniyesi mucibince kendisinden bit-tahsil mezbûralara ita edilmesi ve merkum Hüseyin'in dahi iki yüz altmışıncı madde-i kanuniye ilavesinin fıkra-i saniyesi hükmüne tatbikan dört mah müddetle habs olunması lazım geleceği vilayet-i Celilelerinden 4 Muharrem sene 1289 tarihli ve elli bir numarası vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Safer sene 1290 ve fi 19 Mart sene 1289 tarihi ve otuz beş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 7 Safer sene 90.

(90-a konusu); *Oltu Urut köylü Hasan ve arkadaşı Suluoğlu Hüseyin, aynı köylü Şaban adlı kişinin kızı Sultane'yi kaçıracak zorla tecavüz etmeleri yanında kızın annesi ve kardeşini de darp ederek yaralamaları üzerine Hasan, ceza kanununun yüz doksan sekizinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve yaraladıkları kişilerin cerrahi masrafının vermesi kararlaştırılmıştır. Hüseyin ise ceza kanununun iki yüz altmışıncı maddesinin ikinci fıkrası gereğince dört ay hapis cezasına çarptırılmıştır.*

H. 7 Safer 1290/ M. 6 Nisan 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası;29

Erzurum kasabası mahallatından Mirzamehmet mahalleli ve yenici Salih'in neharen hanesi kapısının kilidini kırarak derûnundan muharrer-ül-miktar emvâl ve eşyasını sirket eyledikleri tebeyün eden asâkir-i zabtiyeden Mahmut ile Yoncalık mahalleli çoban Mevlüt nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsleri olan seksen sekiz senesi Rebiülevvelinin yirmi beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle küreğe konulmaları ve nakd-i mesrûka ile muahheren sahibine red olunan emvâl-i mesrûkadan bazı eşyasının merkuman Mahmut ve Mevlüt canibinden terhiniyle Kõrayvaz nam kimesneden alınan otuz kuruşun merkumandan mütesaviyen bit-tahsil mezbûr Salih ile Ayvaz'a verilmesi vilayet-i celilelerinden 3 Safer sene 1289 tarihli ve on beş numaralı vârid olan tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetin melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Safer sene 1290 ve fi 19 Mart sene 1289 tarihi ve yirmi dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın iktizâsının ifâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 8 Safer sene 90.

(90-b konusu); *Erzurum asker zabtiyesi Mahmut ile Yoncalık Mahalleli çoban Mevlüt, Mirzamehmet mahalleli Salih'in evinin kilidini kırarak bazı eşyalarını çalmışlar ve bu eşyaları rehin bırakarak Kõrayvaz adlı kişiden otuz kuruş almışlardır.*

Yapılan muhakeme sonucunda Mahmut ve Mevlüt ilk önce otuz kuruşu Körayvaz ve Salih'e ödemeleri kararlaştırılarak, ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.

H. 8 Safer 1290/ M. 7 Nisan 1873

Sayfa 91

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;33

Kars sancağında vâki' Zarşat kazasına muzâf Susuz karye ahalisinden Mahmud'u cerh eden Kuyulu karyeli Şamil hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi bâ-mutazammın vilayet-i celilelerinden 13 Safer sene 1289 tarihli ve on dokuz numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Şamil'in esnâ-yı münâzaada bit-tehevvür kama ile mezbûr Mahmut'un ayağını cerh eyleyerek her takdir cerh-i mezbûr iltiyam bulmuş ise de ayağının muattal kalmış idüğü ihbarat-ı vâkia ve emare-i mevcude ile tebeyyün eylediğine mebni merkum Şamil'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş yedinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikkan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Zilkadesinin yirmi yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle küreğe vaz' ve ilka ve merkum Mahmut'un masârif-i cerahiyesi olan yedi yüz kuruşun dahi merkum Şamil'den ahz ü istifa olunması ve diyet-i istifâsına dair tanzim olunduğu minhâ-yı inhâdan anlaşılın ilâmın fetvahanece görölerek îcâbı yazılmak üzere bu tarafa irsal edilmesi divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Safer sene 1290 ve fi 19 Mart sene 1289 tarihi ve otuz üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 9 Safer sene 90.

(91-a konusu); *Kars Kuyulu köylü Şamil, Zarşat ilçesi Susuz Köyü'nde yaşayan Mahmud'u tartışma sırasında kama ile yaralayarak Mahmud'un ayağını sakat bırakması üzerine ceza kanununun yüz yetmiş yedinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılarak, yaraladığı ayağın masrafi*

olan yedi yüz kuruşta ödemesi kararlaştırılmış ve ayrıca ayağı için vermesi gereken diyetin de ne olduğuna dair Fetvahaneden yazı beklenmektedir.

H. 9 Safer 1290/ M. 8 Nisan 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;83

Van kazasına tâbi' Gedeleva karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Ebuzeyt oğlu Mehmet'in katili denilen Kabnı Resul oğlu İsmail nam şahsı hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi şamil vilayet-i Celilelerinden 12 Cemaziyevvel sene 1289 tarihli ve altmış sekiz numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katl-ı mezkûrün esna-yı münâzaada mengayr-i taammüd merkum İsmail'den sudur eylediği ihbarat-ı vâkıa ve emare-i mevcude ile tebeyyün eylediğine mebni merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan seksen yedi senesi Rebiülahirinin altıncı gününden itibaren emir-i teşhiri bil-icrâ on beş sene müddetle mahallinde küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 16 Safer sene 1290 ve fi 2 Nisan sene 1289 tarihi ve seksen üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 22 Safer sene 90.

(91-b konusu); *Van Gedeleva köylü Kapnı Resuloğlu İsmail, ayın köylü Ebuzeytoğlu Mehmet'i tartışma sırasında kaza sonucu öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 22 Safer 1290/ M. 21 Nisan 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;106

Erzurum sancağında vâki' Bayburt kazasına muzâf Rumeli karyeli Sökbâs'ın kızı olup kabul-ı islamiyetle karye-i mezkûreli Safer bin Ali ile tezevvüç etmiş olan Fatıma'nın bir kimseye gaybubet etmesinden dolayı tahaddüs eden arbedenin zuhûruyla bais ve bâdîlerine dair komisyon-ı mahsusanın icrâ kılınan tatkatı ve kanunen lazım gelen ma'lûmât-ı mutazammın makam-ı vilayet-i Celilelerine vârid olan tahrirat üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeden tanzim olunan tezkere evrak-ı müteferriasiyla beraber Şûrâ-yı Devlete lede'l-kurrâ-i evvelisi cereyan eden müzâkerât-ı havi yapılan müzekkerenin suret-i mahrece-i mahsusu leffen tesyâr kılınan mekan-ı seniyenin müsteban olacağı vechile leyle-i mezkûrede on kadar Hıristiyan musallah oldukları halde merkum Safer'in hanesini basarak zevcesi mezbûrayı alıp kaçtıktan sonra İngiltere konsolosunun tahrirat-ı tercümesinin gösterilmiş olmasına göre merkum Safer bin Ali'nin hakkında tayin olunan bir sene müddet ceza ağırca olmasıyla şimdiye kadar merkumun bulunduğu müddetin hakkında ceza-yı kâfi ad olunması ba'de-zin bu makule ahvalde usûl-ı müttehize-i cariyeye tevfiikan icrâ-yı muhâkeme ile tutulacak evrak-ı istintâkiyenin ve hükmü havi mazbatalarının tanzim ve irsal kılınması lazım geleceğine ve mezkûr arbedede muharrer bulunanlardan icrâ-yı mücâzat edilmemiş olduğu siyak olunan eşhas var ise de tekrar icrâ-yı tahkikat ile haklarında muamele-i cezaiye icrâsı teşeddüd-ı malda ber-mucib olacağından muvafık-ı maslahat görülemediğine binâen merkum Safer bin Ali'nin hemen tahliye-i sebile-i selesenin tenzili kabil olduğu siyak-ı iş'ardan anlaşılın yüz bin kuruşluk kadar zayiâtın dahi ber-mucib-i iş'âr ahzlarının tahsiliyle ashabına müddet-i itası tensip olunmuş ve divân-ı mezkûr nezâret-i celilesine de itası ma'lûmât edilmiş olmağın olvechile îcâbının hüsn-ı icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 22 Safer sene 90.

(92-a konusu); Bayburt Rumeli köylü Fatıma adlı kişi, aynı köylü ve İslam'ı sonradan kabul eden Safer bin Ali ile evlendikten sonra Hıristiyanlar ile aralarında bazı arbedeler yaşanmış ve İngiliz konsolosluğuna²⁴ başvurulmuştur.

H. 22 Safer 1290/ M. 21 Nisan 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;104

Erzurum sancağında vâki' Namervan nahiyeli Ahmet ve Ömer ve Abdullah nam kimesnelerin esnâ-yi râhda önlerine çıkıp esb ve bazı eşyalarını gasb eden Mahora karyeli Galat oğlu Dursun ve Endez-i Süfla karyeli Şebşin oğlu Yekini kör Ali oğlu Beşer nam şahısların ber-mucib-i kanun-ı ceza yedişer sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmeleri Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 24 Safer sene 1290 ve fi 10 Nisan sene 1289 tarihi yüz dört numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesinden bildirilmiş olmağın vürûdlarında merkumandan Dursun'un seksen altı senesi Şabanın altıncı ve Beşer'in dahi seksen yedi senesi Rebiülevvelinin yirmi dokuzuncu günlerinden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmeleri siyâkında şukka.

fi gurre Rebiülevvel sene 290.

(92-b konusu); Erzurum Mahora köylü Galatoğlu Dursun ve Endez-i Süfla köylü Şebşinoğlu Yekini ve kör Alioğlu Beşer, Namervan ilçeli Ahmet, Ömer ve Abdullah adlı kişilerin yolda önlerine çıkarak at ve eşyalarını çalmaları üzerine ceza kanununun ilgili maddesince yedi yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.

H. 1 Rebiülevvel 1290/ M. 29 Nisan 1873

Sayfa 93

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;114

İran Devleti tebaasından olup Erzurum kasabası mahallatından Eminkurbu Mahallesi bakkalbaşzâde Arif efendinin leylen hanesinden ma'lûm-ul-miktar akçe ve eşyasını sirkat eden Musa ve Hüseyin ve Abbas nam şahıslar ile bunlara yataklık eden

²⁴ Bu dönemde İngiliz konsoloslu, Mösyö Taylor'dur.

tebaa-i merkumeden Abil ve oğlu Abdulcelil ve Abdulcebbar nam kimesneler haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden fi 22 Rebiülevvel sene 1289 tarihli ve kırk üç numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın ve Divân-ı Temyîz-i Vilayetin melfûf mazbataların ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkumun Hüseyin ve Musa ve Abbas'ın firarda bulunan Abdulgaffar ile beraber leylen ve musallahan hane-i mezkûrün kapılarını sökerek muamele-i cebr ve şiddet icrâsıyla eşya sirkat eyledikleri ve merkumun Abil ve Abdulcelil ve Abdulcabbar'ın madde-i sirkata ma'lûmâtları olduğu ikrârları ve eşya-yı mesrûkanın kendi hanelerinden zuhûr etmesi delaleti ile tebeyyün eylediğine mebni kanun-ı cezanın iki yüz on yedinci maddesi ve iki yüz otuzuncu maddesi ilavesinin fıkra-i saniyesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tatbikan haklarında usûl-ı teşhiriye ba'del-icrâ merkumun Hüseyin ve Musa ve Abbas'ın müebbeden ve mezbûrdan Abil ve Abdulcelil ve Abdulcabbar'ın zikr olunan iki yüz on yedinci maddede münderiç beş hal-i müctemi' olan böyle sarıklara yataklık etmesi sebep-i şiddet ad olunarak tarih-i habsleri olan seksen dokuz senesi Saferinin yedinci gününden itibaren dörder sene müddetle muvakkatan Erzurum'da küreğe konulmaları ve firar-ı merkum Abdulgaffar'ın dahi dört sene kemâliyle itina ve dikkat olunup ele geçirildikte tetkikat-ı istintâkiyesinin icrâsıyla tebeyyün edecek hale göre hükümlü mazbatasının evrak-ı istintâkiyesiyle beraber alel-usûl bu tarafa irsal ve henüz meydana çıkarılâmayan eşya-yı mesrûkanın nizamına tevfikân bit-tetkik sabit olacak miktarının merkumlara bit-tahsil efendi-i mezbûra ita edilmesi hususlarının savb-ı vâlâlarına bildirilmesi ve şübhe üzerine taht-ı istintâka alınan Halil bunlara refakatine dair bir emare alınmadığı gibi sair maznunen tevkif olunan kimesneler haklarında dahi bir şey tebeyyün ettirilemediğinden salıverilmiş olunması yolunda görüldüğü divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Safer sene 1290 ve fi 14 Nisan sene 1289 tarihi ve yüz on üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 6 Rebiülevvel sene 90.

(93-a konusu); *İranlı Musa, Hüseyin, Abbas adlı kişiler, Erzurum Eminkurbu mahalleli bakkalbaşzade Arif Efendinin gece vakti evinden eşya ve para çalmışlardır. Bundan dolayı ceza kanununun iki yüz on yedi, iki yüz otuzuncu maddesinin ikinci*

fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince dört yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır. Ayrıca bunlara bilerek yataklık eden İranlı Abil, Abdulcelil, Abdulcabbar adlı kişilere yine dört yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır. Hırsızların arkadaşı olan ve firari Abdulgaffar ise dört yıl sonra ele geçirildiği bildirilmektedir. Ayrıca olayda şüpheli olan Halil adlı kişinin de suçsuzluğu anlaşılmış ve tahliye edilmiştir.

H. 6 Rebiülevvel 1290/ M. 4 Mayıs 1873

Sayfa 94

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;182

Erzincan kasabasına tâbi' Mollakendi karyesi ahalisinden olup kasaba-i mezkûre mahallatından Halilullah mahalleli Demirci Salihin oğlu Mehmet'in hanesinin kapısı kilidini açarak fiil-i sirkata cüret eylediği ihbarat-ı vâkıa ve eşya-yı mesrûkanın kendi yerinde zuhûr etmesi delaleti ile tebeyyün eden Ali'nin kanun-ı cezanın yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanununiyede münderiç usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Recebinin yirminci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması vilayet-i Celilelerinden fi 15 Zilhicce sene 1289 tarihli ve yüz otuz beş numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 16 Rebiülevvel sene 1290 ve fi 1 Mayıs sene 1289 tarihi ve yüz seksen iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 24 Rebiülevvel sene 90.

(94-a konusu); *Erzincan Mollakendi köylü Ali, Halilullah mahalleli Demirci Salih'in evine hırsızlık için girdiği gerek kendi itirafı gerekse çalınan eşyalarında kendi yerinde bulunması ile sabit olarak, ceza kanununun yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 24 Rebiülevvel 1290/ M. 22 Mayıs 1873

Sayfa 95

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;204

Mürûr nizamnamesinin suret-i cerayanına itina ve dikkat olunması hakkında tamimen vilayete yazılan muharrerrata cevaben makam-ı vilayet-i Celilelerinden vürûd eden tahrirat ile melfûfatının hülasa-yi meallerinde vilayetce müttehaz olan usûl ve ikdamatın bir derece daha tahkim ve takviyeti emrinde evliye-i mülhaka ve kazalar mutasarrıf ve kaimakamlarına icrâ-yı vesaya ile beraber Erzurum'da bulunan düvel-i müttehabe konsoloslarına dahi iş'âr-ı keyfiyet kılınması üzerine İngiltere konsoloshanesinden alınan cevabta canib-i sefaretten şimdiye kadar bir emir ve talimat alınmadığı cihetiyle bu babda sefarete müracaat olunduğu gösterilmiş ise de memalik-i mahruse-i şâhânedeyse seyahat edecek ecnebiler mensub oldukları konsoloshanelerden pasaport almış olsalar bile bundan bir takım mehazir tevellüd edeceği gibi mürûr nizamnamesinin tetarruk-ı halelden muhafazası yolunda vilayetçe icrâ olunan ikdamatdan bir semere iktitaf olunamayacağından ifa-yı muktezası beyan ve bunun üzerine Zabtiye Nezâret-i behiyyesi makamıyla bil-muhâbere alınan cevap ile mürûr odasından verilen melfûf müzekkere mufadından memalik-i mahruse-i şâhânedeyse gerek Ali tarikül-seyaha geşt ü gûzar eden ve gerek li-eclil-maslaha bir mahalden diğer mahale gitmek mirad eyleyen kesân her kim hangi milletten olur ise olsun matbu' tezkere almadıkça mürûru caiz olmaması ve memalik-i şâhânedeyse mürûr ve ubur eden kesân tezkerelerini zabtiye memurlarına ve kaza ve kasabat ve kura muhtarlarına ve liman reislerine ve karantina memurlarına talep ve sualleri vuku'unda irane eylemeleri ve müstemen taifesinden fakat memalik-i islamiyeden geşt ü gûzar edecek olanlar dahi tezkere ahzına muhtaç olmaları mürûr nizamnamesinin ikinci ve yedinci bendlerinde muharrer bulunduğu ve memalik-i Devlet-i Aliyede seyr ü seyahat eden düvel-i müttehaye tebaasının ve Dersaadetten yine memalik-i mahruse-i şâhânedeyse bir mahale vuku-ı azimetlerinde ol emirde tâbi' oldukları kançılaryâ tarafından ilm-i haber ahzıyla Kuşunlu mahzende vaki' müstemen ile tebaa-yı devleti aliye-i mehazeye mahsus daireden bilâ istisna mürûr tezkeresi ahz eylediklerine nazaran vilayetce dahi hangi devlet tebaasından olur ise olsun tebaa-yı Devlet-i Aliye misillü mürûr tezkeresi almak mecburiyetinde oldukları dermiyan olunmaktan naşı keyfiyet Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale mürûr tezkeresi usûlünün vazî'inden maksad-ı aslı bir takım serseri ve meçhul-el-ahval kesânın öte beride geşt ü gûzar ile uygunsuzluğa yol bulamamalarıyla beraber

hükümetçe semeresi îcâb eden eşhasın bil-suhûl ele geçirilerek mamul vesâil-i inzibatiye ve istirahat-ı umumiye faziya-i mu'tenâ bahâsından ibaret olduğuna ve teb'a-i ecnebiyeden olan yolcular tâbi' oldukları devlet konsoloshanelerinden yol tezkereleri almış olsalar bile yol üzerinde bulunan derbend ve tezkere memurları bunların yerlerinde bulunacak elsine-i ecnebiye ile muharrer tezkereleri okuyamayıp iadelerine mecbur olacağından başka şu vesilelerle bir takım serseri ve meçhul-el-ahval kesân birer suretle yerlerine ecnebi tezkeresi geçirerek keyfe ma-yeşâ derûn-ı memalik-i şâhânedan geşt ü gûzar eyleyecekleri derkar idüğüne ve dahil-i memalik-i mahruse-i şâhânedan seyr ü seyahat arzusunda bulunan her ecnebi yerinde bulunan pasaporta mensup olduğu devlet konsolosundan vize ettirildikten sonra konsolosu tarafından verilecek inhâ ile tezkere memuru nezdine gelip zikr olunan pasaport ve inhâyı bil-irâz tezkere alması nizamı iktizâsından bulunduğu binâen ba'de-zîn tebaa-i ecnebiyeden memalik-i mahruse-i saltanat-ı seniyyede mürûr ve ubur edecek eşhasın tebaa-i Devlet-i Aliye misillü nizamına tevfikân matbu'-ı mürûr tezkeresi almaları ve tezkere almaksızın gidenler olur ise o makulelerin hubbül-nizam mürûrlarına mumanaat olunması lazım geleceğinin savb-ı devletlerine iş'âr-ı bâ-mazbata ifade olunmuş ve bu babda Hâriciye Nezâret-i Celilesinden İngiltere sefaretine tebligat-ı muktezaya icrâsı derdest bulunmuş olmağın bu veçhile ifa-yı muamele-i lazıma himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi gurre-i Rebiülahir sene 90.

(95-96-a konusu); *Bütün vilayetler ile konsolosluklara gönderilen “Mürûr Nizamnamesi” çerçevesinde, Osmanlı Devleti'nde gerek yurt içi seyahatta gerekse yurt dışı seyahatta gerekli devlet konsolosundan pasaport ve vize alınması gerektiği bildirilmektedir. Yine Osmanlı vatandaşı olmasa da eğer Osmanlı Devleti'ne gelecek veya buradan geçecek dahi olsa yine gerekli makamlardan pasaport alması gerekmektedir. Ayrıca seyahat edenler eğer pasaportsuz veya pasaportlu dahi olsa ülke içi huzuru bozuyorsa gerekli işlemlerin yapılması da (sınır dışı etme vs.) bildirilmektedir.*

H. 1 Rebiülahir 1290/ M. 29 Mayıs 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;221

Erzurum Rüsûmât kolcularından Yusuf'un carihi olan Abdulcelil'in otuz bir gün müddetle habsi hakkında olan hükme canib-i karperdazhaneden vuku'bulan itiraz bertaraf edilmiş ise de bu kerede merkumun karperdazhanede ikmal-i müddet-i cezaiye ettirilmesi iddiasına kıyam olunmuş olduğu beyanıyla icrâ-yı îcâbı hususuna dair vilayet-i celilelerinden vârid olan 24 Mayıs sene 1290 tarihli ve dört numaralı tahrirat Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale bu misillü İran tebaası mücrimlerinin şimdiye kadar karperdezhanede ceza gördüklerinin vuku' olmayıp bu iddia kaide-i umumiyye dahi mugayir olduğundan bu babda cevap itasıyla merkumun hükümet mahiyetinde icrâ-yı mücâzâtına ikdam olunması hususunun savb-ı vâlalarına iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 27 Rebiülevvel sene 1290 ve fi 12 Mayıs sene 1289 tarihi ve iki yüz yirmi bir numarası ile murakkıman verilen müzekkerede ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 6 Rebiülahir sene 90.

(96-b konusu); *İranlı Abdulcelil, Erzurum rüsumat kolcularından Yusuf'u yaralaması üzerine otuz bir gün süreyle hapis cezası verilmişse de İran konsolosluğu²⁵ buna itiraz etmiş ve Abdulcelil'in konsoloslukta cezasını sürmesi istenmiş ise de bu kabul olunmayıp kişinin hükümet gözetiminde hapiste kalması uygun bulunmuştur.*

H. 6 Rebiülahir 1290/ M. 3 Haziran 1873

Sayfa 97

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;22

Asâkir-i zabtiye nefaratından olup Erzurum mal sandığından dört bin altı yüz altmış kuruş sirkat etmesinden dolayı mukaddima beş sene müddetle Diyarbakır'a kalebend edilmesine hükm olunan Erzincanlı Mahmud'un meblağ-ı mesrûka-yı mezkûrün bir misli olan ceza-yı takdisini ifaya kudreti olmadığından terkin kaydı istizanına dair vilayet-i Celilelerinden mebûs tahrirat Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-ita kanunen mahkum oldukları ceza-yı nakdiyi ifa edemeyen mücriminin altı mah müddetle habsi ceza kanunnamesinin otuz dokuzuncu maddesi ahkâmından olup merkumun ceza-yı nakdi-i te'diyeye adem-i iktidarı sabit olduğu cihetle madde-i

²⁵ Bu dönemde İran konsolosu, Mirza Hasan Han'dır.

mebhûse hükmüne tevffikan habsi bir ceza demek olacağına ve halbuki kendisinin asl-ı müterekkib olduğu fiil-i sirkattan dolayı ber-vech-i muharrer beş sene kalebendlik cezasıyla mahkum olması ceza-yı nakdiyi verememesinden meşe'tle hakkında diğer bir cezanın icrâsına bil-tab-i mahal bırakmayacağına binâen mezkûr ceza-yı nakdinin terkin-i kaydı ve habs cezasının afvı hususlarının savb-ı devletlerine bildirilmesi divân-ı mezkûr muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 29 Rebiülevvel sene 1290 ve fi 14 Mayıs sene 1289 tarihi ve otuz iki numarası ile murakkım verilen mazbatada beyan olunmağın olvechile icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 6 Rebiülahir sene 90.

(97-a konusu); *Askeri zaptiyeden Erzincanlı Mahmut, Erzurum mal sandığından dört bin altı yüz altmış kuruş çalması üzerine beş yıl Diyarbakır'da kalebend cezasına çarptırılmış ve çaldığı paranın bir mislini vermesi kararlaştırılsa da gerek kalebent cezası gerekse çaldığı paranın bir mislini vermeye gücü olmadığından bunlar affedilmiş ve sadece askerlikten kaydı silinmesine karar verilmiştir.*

H. 6 Rebiülahir 1290/ M. 3 Haziran 1873

Bu Dahi

Evrak numarası; 224

Canik sancağında vâki' Ünye kasabası ahalisinden olup Trabzon sancağında vâki' Görele nahiyesine tâbi' Çavuşlu karyeli Hacı Hüseyin Oğlu Ali Osman'ın katili olan Musa beyin ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zâm-ı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 15 Rebiülevvel sene 1290 ve fi 19 Mayıs sene 1289 tarihi ve üç yüz otuz dört numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilelesine bildirilmeğın vürûdunda tarih-i mahbûsiyeti olan seksen üç senesi Zilhiccesinin on üçüncü gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

fi 27 Rebiülahir sene 290.

(97-b konusu); *Canik (Samsun) Ünye ilçesinde yaşayan Musa Bey, Trabzon Görele nahiyesi Çavuşlu köylü Hacı Hüseyinoğlu ali Osman'ı öldürmesi üzerine ceza*

kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.

H. 27 Rebiülahir 1290/M. 24 Haziran 1873

Bu Dahi

Van sancağında vâki' Gevar kazasına tâbi' Dinre karyeli Şemaşe İšo nam kimesnenin hanesinden akçe ve eşyasını sirkat eden karye-i mezbûralı ekmekçi Ahmet ve Mehmet ve Dare karyeli Hüseyin ve Zibo ve Ahmet Çavuş ve muhtedî Abdullah nam şahıslar haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i Celilelerinden vârid olan 2 Zilkaade sene 1289 tarihi ve yüz on dokuz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Liva ve Meclis-i Deâvi-i Kazanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbataları ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkumunun duvar delerek fiil-i sirkat-ı irtikâb ettikleri içlerinden Mehmet'den maadanın ikrârları ve nukud ve eşya-yı mesrûkanın kendilerinde zuhûr etmesi delaleti ile tebeyyün eylediğine mebni merkumun Ahmet ve Mehmet ve Hüseyin ve Zibo ve Ahmet Çavuş ve Abdullah'ın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen dokuz senesi Cemaziyelahiyesinin sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe vaz' ve ifa edilmeleri ve merkumundan Mehmet ve Zibo ve Ahmet Çavuş ve Abdullah'ın zimmetlerinden kalan ve emvâl-i mesrûka-yı bakiyesi bulunan iki bin kuruşun dahi bunlardan bit-tahsil merkum Şemaşe İšo ita olunması ve merkumundan Ahmet ve Abdullah'ın zabtiye-i salih ile birlikte diğer Abdullah ve Feşe Buhan nam kimesnelerin altı yük hıntalarını sirkat ettikleri ikrârlarıyla sabit olduğu halde makam-ı salihin istintâk ve muhâkemesi bil-icrâ tahrir-i ceza olunduğuna ve sirkat ettikleri hıntanın istirdad kılındığına dair Meclis-i Temyîz-i Liva mazbatasında serahat görülemediği gibi Divân-ı Temyîz-i Vilayetce dahi bir şey denilmemiş olduğundan bu babda dahi tetkikat-ı lazıma icrâsıyla hasıl olacak neticeye göre icâbının icrâsı hususlarının savb-ı vâlâlarına telbisi divân-ı mezkûrün muhâkemat-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Cemaziyevvel sene 1290 ve fi 3 Temmuz sene 1289 tarihi ve dört yüz yetmiş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 29 Cemaziyelevvel sene 90.

(97-c konusu); *Van Gevar ilçesi Dinre?köylü Ekmekçi Ahmet ve Mehmet, Dare?köylü Hüseyin, Zibo, Ahmet Çavuş ve İslama sonradan dönen Abdullah adlı kişiler, Dinre?köylü Şemaşe İšo'nun evinden para ve eşya çalmaları üzerine yapılan muhakeme sonucunda; Ahmet, Mehmet, Hüseyin, Zibo, Ahmet Çavuş ve Abdullah ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve çaldıkları eşyanın bedeli olan iki bin kuruşu İšo'ya vermeleri kararlaştırılmıştır. Ancak içlerinden Ahmet ve Abdullah zaptiyeden birinin buğdayını da çaldıkları için cezaları kesinleşmemiş ve inceleme sonucu verilmesi kararlaştırılmıştır.*

H. 29 Cemaziyelevvel 1290/ M. 25 Temmuz 1873

Sayfa 98

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;465

Of kazasına tâbi' Melinoz karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Veli Mustafa oğlu Ahmet'in katili olan Can oğlu Yunus nam şahsın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zamı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 15 Cemaziyelevvel sene 1290 ve fi 28 Haziran sene 1289 tarihi ve dört yüz altmış beş numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmiş olmağın vusûlünde tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Şevvalinin gurresinden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'ı kürek etterilmesi siyâkında şukka-i senâverî terkim kılındı efendim

fi 4 Cemaziyelahir sene 90.

(98-a konusu); *Of ilçesi Melinoz köylü Canoğlu Yunus, aynı köylü Veli Mustafaoğlu Ahmet'i öldürmesi üzerine ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve Trabzon Vilayetine durum bildirilmiştir.*

H. 4 Cemaziyelahir 1290/ M. 30 Temmuz 1873

Bu Dahi

Evrak Numara; 252

Erzurum vilayeti dâhilinde Hins ve Arzuti karyelerinde Erzurum Katolik milleti marhasası Seropan Piskoposun bilâ veled vefatıyla mahlul olan elli üç kıt'a arazi külya ve kızı namıyla Hüdaverdi oğlu vesâirenin eyadi-i kitmanında olduğu tebeyyün ederek mevki-i müzayedeye konulmasından dolayı Erzurum Katolik milleti marhasası tarafından bit-takrir olunan iddiaya mebni istifar-ı muameleyi havi vilayet-i Celilelerinden vârid olan tahrirat ile melfûfatı evrak-ı atikasıyla birleştirilerek Şûrâ-yı Devlete havale ve keyfiyet defter-i hakanî nezâret-i behiyyesiyle muhâbere olunarak gelen cevapta zikr olunan Hins karyesi araziden ma'lûm-ul-hudud elli üç kıt'ada altı yüz elli üç kota tuhm istiâb eden tarlanın mutasarrıfı bulunan Abraham veled Manolik arazi-i merkumeyi yirmi bin iki yüz kırk üç kuruş bedel-i mukabilinde Ohans Serdipan veled Haçetora ferağ eylediğine dair vârid olan kocanlı ilm ve haber-i varakanın mucibince mezkûr tarlalar defterhane-i hakanide merkumun uhdesine kayıd ile fi 27 Cemaziyelahir sene 1289 tarihinde tapu senedi verildiği kayden anlaşılmış ve Arazi-i Kanunname-i Hümayunun yüz yirmi birinci maddesinde bir kimse bâ-tapu mutasarrıf olduğu araziyi taraf-ı eşraf-ı padişahiden bâ-mülkname-i hümayun kendine temlik-i sahih ile temlik buyuruldukça bir cihete vakf edemez ve yüz yirmi ikinci maddesinde dahi bir manastıra minel-kadim merbut olupta merbutiyeti defterhane-i amirede mukayyid bulunan arazi tapu ile tasarruf olunmaz ve alınıp satılmazlığın kadimden beri bâ-tapu tasarruf oluna gelir iken muahheran bir takrip ile ruhban eline geçen ve manastıra merbut olmak üzere bilâ tapu tasarruf olunmakta bulunmuş olan arazi hakkında sair araziyi miriye muamelesi olunup kemafil-sabık tapu ile tasarruf edilir diye muharrer olmasına ve arazi-i mezkûrenin vakfiyetine dair defterhanece bir guna kayd ve ma'lûmât bulunmamasına mebni arazi-i mezkûrenin ber-mucib-i kanun bil-müzayede talibine tefviz ve ihalesi lazım geleceği ve kanunname-i mezkûrün yetmiş dokuzuncu maddesinde mahlul olan arazi-i miriye ve mevkufeyi fuzuli zabt ve ziraat ve hukuk-ı araziyi tamamıyla ifa eden kimesneden noksan-ı arz veyahud ecr-i misil namıyla bir şey alınamaz diye musarrah olduğundan arazi-i mezkûrenin zikrolununa kilya tarafına alınmış olan mahsulü için bir şey talep olunmak iktizâ etmeyeceği gösterilmiş olduğundan arazi-i mezkûrenin usûl ve kaidesine tevffikan bil-müzayade mahallince talibine tefvizi hususunun savb-ı vâlâlarına iş'arı bâ-müzekkere ifade

olunmuş ve keyfiyet nezâret-i müşârün-ileyhaya bildirilmiş olmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 7 Cemaziyelahir sene 290.

(98-b konusu); *Erzurum Hins ve Arzuti Köyü'nde Katolik dini önderi Seropan Piskopos'un ölmesi ve varisi olmadığından elli üç kıta toprak sahihsiz kalmıştır. Ancak kızı namıyla Hüdaverdioğlu bu toprakları işlemiştir. Ancak Erzurum Katolik kilisesi ise bu toprakların kendilerine ait olduğunu iddia etmişlerdir. Netice de arazi kanununun ilgi maddelerince inceleme yapılması ve eğer sahibi belli ise toprakların ona verilmesi sahibi tapu veya bir senet ile belli değilse toprakların miri araziye kaydedilmesi istenmektedir.*

H. 7 Cemaziyelahir 1290/ M. 2 Ağustos 1873

Sayfa 99

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;547

Kars kasabasında kâin Cami-i Cedid mahalleli olup Sevrân nam kimesnenin hanesinden faziha-yi sirkata içtisar eden Halil oğlu Ömer nam şahsı hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilerinden 14 Rebiülevvel sene 1290 tarihli ve yirmi sekiz numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livadan bit-tanzim Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbata evrak-ı istintâkiyesiyle beraber Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Ömer'in mezkûr hanenin kilidini açarak faziha-i sirkata içtisar eylediği ikrârı ve emarat ile tahakkuk edip ancak mezkûr kilidi açmak için istimal etmiş olduğu çöp kanunen mer'î olan alet-i mahsusa enva'inden olmadığı cihetiyle hareket-i vakıası oraca tatbik edilen iki yüz yirminci madde-i kanuniyeye tevafuk etmeyip gece vakti adam oturur mahalden irtikab-ı sirkat edenlerin üç sene müddetle habs edilmelerine dair olan iki yüz yirmi ikinci madde-i kanuniyeye muvafık bulunduğu mebni merkumun bu hükme tevfiқан ve tarih-i tevkifi olan seksen dokuz senesi Zilkadesinin yirmi üçüncü gününden itibaren üç sene müddetle habs edilmesi fi 9 Cemaziyelahir sene 1290 ve fi 21 Temmuz sene 1289 tarihi ve beş yüz kırk yedi numarası ile divân-ı mezkûrün

muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden verilen mazbatada beyan kılınmış olmağın olvechile îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 17 Cemazilyelahir sene 290.

(99-a konusu); *Kars Camii cedit mahalleli Haliloğlu Ömer, Sevrân adlı kişinin hanesine hırsızlık için girmesi üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi ikinci maddesince üç yıl süreyle hapis cezasına çarptırılmıştır.*

H. 17 Cemazilyelahir 1290/ M. 12 Ağustos 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası;597

EkRAD taifesinden olup Pasin-i Ulya kazasına tâbi' Nebi karyeli değirmenci Mahmut'un hanesini basıp kendisini cerh ve itlâf ederek ma'lûm-ul-miktar emvâlini gasb edenlerden ele geçirilen Kahraman ve Hevenk mahalleli Ağa ve Eleşkirtli Ömer oğlu Haso ve Yusuf ve Mustafa nam şahıslar haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 1 Muharrem sene 1290 tarihli ve yüz elli iki numaralı tahriratıyla Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkumundan Kahraman ve Haso ve Ağanın firarda bulunan diğer refikleri Mahmut ve İsmail ile leylen Mahmut'un hanesi duvarını söküp içlerinden üç dört kişi derûnuna duhul ile kusuru dışarıda gözcü kaldıkları halde gasb-ı emvâl ettikleri ikrârlarıyla rehin-i subut olup o esnada fiil-i katl dahi ifa edilmiş ise de katl-i mezbûr eşhas-ı mezbûradan hangilerinin eser-i fiil olduğunu tayin-i kabil olamamış olduğundan ve esna-yı tetkikatta merkuman Yusuf ve Mustafa dahi mahbisten firar eylediklerinden merkumun Haso ve Ağa ve Kahramanın kanun-ı cezanın iki yüz on yedinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderiç kaideye tatbikan ba'det-teşhir müebbeden Erzurum'da küreğe konulmaları ve firarilerin ele geçirilmelerine ikdam-ı tam olunması divân-ı mezkûrün ceza-yı dâiresinden fi 22 Rebiülevvel sene 1290 ve fi 14 Ağustos sene 1289 tarihi ve beş yüz doksan yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 3 Receb sene 90.

(99-b konusu); *Kahraman, Havenk Mahalleli Ağa, Eleşkirtli Ömeroğlu Haso, Yusuf ve Mustafa adlı kişiler, Pasin Ülya ilçesi Nebi köylü Mahmut'un evini basarak adamı öldürüp mallarını gasp etmişlerdir. Ancak adamı kimin öldürdüğü kesin olmadığından sadece gasp suçundan yargılanarak ceza kanununun iki yüz on yedinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek müebbet olarak Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır. Diğer taraftan yine bu olayda gözcülük yapan firari Yusuf ve Mustafa'nın da yakalanmasına özen gösterilmesi istenmektedir.*

H. 3 Recep 1290/ M. 27 Ağustos 1873

Sayfa 100

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;115

Erzurum kasabası mahallatından Kadana Mahallesi ahalisinden olup kasaba-i mezkûrede vâki' Ermeni kilisesi ittisalinde bostancılık etmekte bulunan Livane kasabalı Mehmet'in kulübesinin duvarını delerek derûnundan ma'lûm-ul-miktar akçe ve eşyasını sirkat eylediği ihbarat-ı vakıa ve emaret-i mevcude ile tebeyyün eden Timyor nam şahsın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan seksen dokuz senesi Recebinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması vilayet-i Celilelerinden vârid olan fi 21 Zilkade sene 1289 tarihli ve yüz yirmi numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyûz-i livanın Divân-ı Temyûz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Cemaziyelahir sene 1290 ve fi 9 Ağustos sene 1289 tarihi ve altı yüz on beş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 4 Recep sene 90.

(100-a konusu); *Erzurum Kadana mahalleli Timyor, Ermeni kilisesinde bostancılık yapan Livane (Artvin)li Mehmet'in kulübesinin duvarını delerek para ve eşyasını çalmasını üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 4 Recep 1290/ M. 28 Ağustos 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası; 618

Lazistan sancağında vâki' Hopa kazasına tâbi' Gönve nahiyesine muzâf Nusretiye karyesinde mütavattın muhâcirinden ve Abaza kabilesinden Selim beyin katili olup kısas ile mahkûm iken verese canibinden mazhar-ı afv olan ve bu sırada karar eylediği halde tutulmuş olan maktulün biradezâdesi Şubat nam şahsın ber-mucib-i kanun-ı ceza mebde'-i habsi olan seksen yedi senesi Şevvalinin birinci gününden tarih-i firarına kadar ve tekrar ele geçirildiği günden şimdiye değin müddet-i tevkifi müddet-i mahkumesine mahsub olmak ve on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmesi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Cemaziyevvel sene 1290 ve fi 19 Ağustos sene 1289 tarihi ve altı yüz on sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesinden bildirilmiş olmağın vürûdunda olveçhile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

fi 4 Recep sene 290.

(100-b konusu); *Lazistan sancağı Hapo kazası Gönve nahiyesi Nusretiye Köyü'nde yaşayan göçmen Abaza Selim, kardeşi Şubat tarafından öldürülmesi ile Şubat, idam edilecek iken maktulün varisi kısastan affetmiş, ancak Şubat firar ettiği için hapis tarihi olan 1 Şevval 1287'den tekrar ele geçirildiği günde eklenerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.*

H. 4 Recep 1290/ M. 28 Ağustos 1873

Sayfa 101

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;253

Van sancağında vâki' Gevar kasabasında ikamet üzere bulunan asâkir-i nizamiye-i şâhânedan Kürdi nahiyesine gönderilmiş olan taburun kasaba-i mezkûreye avdet eder iken Oramar boğazından mürûrlarına mumanaat ve aleyhlerine istimal-i eslahaya cüret eden altı yüz kadar Kürt eşkiyasının reislerinden ve mezkûr kasabaya tâbi' Döşki? Nahiyesi ahalisinden bulunan Reşi ağazâde Sado ve biraderleri Şahkulu ve Ahmet Ağalar haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi muhteva vilayet-i

Celilelerinden vârid olan 21 Muharrem sene 1290 tarihli ve üç numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak bâlâsı istintâknâmeli mazbatası evrak-ı müteferriasiyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkuman Sado'nun biraderi Şahkulu ve firarda bulunan kayınpederi Oramar nahiyeli Selim ile beraber beş altı yüz Ekradı başlarına cem' ederek ve zikr olunan Oramar boğazını keserek istimal-i eslahâ ile mezkûr bir tabur asâkir-i şâhânenin mürûruna mumanaat ve bera-yı nasihat gönderilen memurin üzerine tüfenk endâhatına cüret eyledikleri ihbarat-ı vâkıa ve tahkikat-ı cariye ile sabit olup bu halde merkumanın cemiyet-i şekâvet-i mezkûrede reis ve kumanda buldukları anlaşıldığına mebni merkuman Sado ve Şahkulu'nun kanun-ı cezanın elli yedinci maddesi hükmüne tevfiқан memerr-i nas olan mahalde emsaline ibaret müessire olmak üzere idam olunmaları hususuna divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi gurre Rebiülevvel sene 1290 ve 15 Mayıs sene 1289 tarihi ve iki yüz elli üç numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı şehinşahî müteallik buyurulup iktaza eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen ve salifüz-zikr muhâkemât-ı cezaiye dâiresi mazbatasının sureti ve merkumanın diğer karındaşları haklarında olan Meclis-i İdare-i Livanın iki kıt'a mazbatası maan tesyir kılınmış olmağın hükm-ü celilinin infaz ve icrâsına ve merkum Ahmet'e gelince evrak-ı mezkûreden anlaşıldığı vechile bunun eşkıya cemiyetine baş olduğunu veyahut onda kumanda bulunduğu hükme medar olur derecede bir gûna emare bulunamamış ve tahsisi mevki-i cinayette dahi ahz ü girift olunmamış olduğundan bu babda merkum Ahmet'in ve gerek diğer karındaşlarıyla avane-i sâirenin madde-i mebhûsün-anhda gösterildiği vechile bir gûna kumanda sahibi oldukları tebeyyün eder ise onlara ve etmediği halde beşinciye işlemiş oldukları cerayim-i mahsusa var ise bunlara mebni mücâzât olunmak üzere muhâkemelerinin fi 17 Safer sene 1286 tarihinde neşr olunan talimatı muvakkate ahkâmına tevfiқан tayiniyle hasıl olacak neticeye göre hükümlü mazbatasının mükemmel evrak-ı istintâkiyye ile beraber bu tarafa irsal ve firarda bulunan Oramar nahiyeli Selim ile avanesinin ele getirilmelerine itina kılınması hususları dahi mazbata-i mezkûrede münderiç bulunmuş olvechile muktezasının ifâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

(101-a konusu); *Van Gevar ilçesinde bulunan askeri birliğin Kürdi? Nahiyesine giderken Oramar boğazı tarafında altı yüz Kürt atlısının saldırısına uğramışlardır. Bu eşkiyalara Reşi ağazade Sado, kardeşi Şahkulu, Ahmet ve Oramarlı Selim başkanlık etmekteydi. Bundan dolayı Reşi ağazade Sado ve Şahkulu ceza kanununun elli yedinci maddesince herkesin gözü önünde idam edilmelerine karar verilmiştir. Ahmet bu eşkiyalara başkanlık edip etmediğinin araştırılması ve buna göre hüküm verilmesi kararlaştırılmıştır. Diğer taraftan bu eşkiya faaliyeti için olmağın birlikte anlaşma için giden hükümet görevlilerine ateş açen ve firari olan Oramarlı Selim’inde yakalanmasına ve ceza kanununun gerekli maddesinci yargılanması istenmektedir.*

H. 5 Recep 1290/ M. 29 Ağustos 1873

Sayfa 102

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;643

Asâkir-i nizamiye onbaşlılarından ve Karahisar ahalisinden olub Erzurum kasabası hâricinde vâki' mezarlıkta muhterikan vefat eden Muşlu Şirin nam fahişenin katili bulunan ve ceride-i askeriyeden kaydı bit-terkin hükümet-i mahalliyeye teslim olunan Mustafa hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mukırr vilayet-i celilerine vârid olan gurre-i Rebiülevvel sene 1290 tarihi ve yirmi üç numaralı tahrirat ile Meclis-i livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katl-i mezkûrün merhum Mustafa'dan sudur eylediği kendi ikrânı ve emaret-i mevcude ile tebeyyün etmiş ise de taammüde madar-ı hükm olur imare bulunamadığından merkumun katil-i gayr-i müteammid itibar olunması emr-i zarûrî idüğüne binâen kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan doksan senesi Saferinin on dördüncü gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 4 Cemaziyelahir sene 1290 ve fi 11 Ağustos sene 1289 tarihi ve altı yüz kırk üç numarası ile murakkaman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 9 Recep sene 90.

(102-a konusu); *Karahisarlı ve Asâkir-i Nizamiye’de onbaşı olan Mustafa, Erzurum yakınındaki mezarlıkta yakılarak öldürülen Muşlu Şirin adlı hayat kadını, kasıtsız öldürdüğünden dolayı ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince beş yıl süreyle Erzurum’da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 9 Recep 1290/ M. 2 Eylül 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 652

Taşmescid Mahallesi ahalisinden olup Erzurum Vilayet-i Divân-ı Temyîz mümeyyizlerinden Şükrü efendinin hıdmetkârı Hasan’ın evvelen eyeleyip alet-i mahsusa şekline koyduğu anahtar ile odasının kapısını küşad ve sandığının kilidini şikest ile eşyasını sirkat ettiği ikrârı ve emarat ile tebeyyün eden Muharrem nam şahsın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiķan ve tarih-i habsi olan doksan senesi Rebiülevvelinin yirmi beşinci gününden itibaren emr-i teşhir bil-icrâ üç sene müddetle mahallinde küreğē konulması vilayet-i celilelerinden vârid olan 3 Rebiülahir sene 1290 tarihli ve otuz beş numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak Meclis-i Temyîz-i Liva mazbatası ve evrak-ı istintâkiye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Recep sene 1290 ve fi 13 Ağustos sene 1289 tarihi ve altı yüz elli iki numarası ile murakkaman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 10 Recep sene 90.

(102-b konusu); *Taşmescid mahalleli Muharrem, Erzurum Vilayet-i Divân-ı Temyîz temsilcisi Şükrü Efendinin hizmetçisi Hasan’ın evine anahtar ile girip sandığının kilidini kırarak hırsızlık yapması üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 10 Recep 1290/ M. 3 Eylül 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 709

Erzurum sancağında vâki' Tercan kazasına tâbi' Gölveren karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Mehmet'in oğlu Mustafa'nın katili denilen Şekaklı oğlu İsmail hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 5 Safer sene 1290 tarihli ve on bir numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum İsmail'in esnâ-yi râhda mezbûr Mustafa'yı hançer ile cerh ve katl eylediği ihbarat ve imarat-ı mevcude ile tebeyyün etmiş ise de vuku'-ı katli gören olmadığı cihetle taammüde hükm-ı kabil olamadığından mezbûrun katil-i gayr-i müteammid itibar olunması lazım geldiğine mebni merkum İsmail'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü fıkra-i evvelisi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan seksen dokuz senesi Rebiülevvelinin üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması hususunun savb-ı vâlâlarına bildirilmesi divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cazaiye dâiresinden fi 26 Recep sene 1290 ve fi 6 Kanunievvel sene 1289 tarihi ve yedi yüz elli dokuz numarası ile murakkaman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 12 Şaban sene 290.

(103-a konusu); *Erzurum Tercan ilçesi Gölveren köylü Şakaklıoğlu İsmail, aynı köylü Mustafa'yı tartışma sırasında hançer ile yaralayarak öldürmüştür. Ancak bu olayı kimse görmediğinden kasıtlı olarak öldürdüğü ispatlanamadığından ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesi birinci fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır. (H. 12 Şaban 1290/ M. 15 Ekim 1873)*

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 747

Hersan? Mahalleli olup Bitlis kasabası mahallatından Kızıl müstecid mahalleli Hasan'ın katili olan Farisin icrâ-yı kısası takdir ve tesyir olunan ferman-ı ali'nin infaz

hükmü sırada vereseden oğlu Nadir ile zevcesi Kezban rızalarıyla katil-i mezbûru kısıstan afv ettikleri vilayet-i celilelerinden vârid olup Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye havale olunan 12 Rasmazan sene 1289 tarihli ve doksan altı numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve i'lâm-ı şer'î meallerinden müsteban olup ancak i'lâm-ı mezkûrün bazı ibaratu usûlünde olmamakla husus-ı mezkûrün şer'î şerife tevfiikan tekrar bil-reüye sebk-i muvafik Hasan şer'î i'lâm ile inhâ olunması cenab-ı fetvahaneden tahriyine işaret olunduğuna ve bu hususun evrak-ı atıkası meallerinden istinat olunduğu veçhile merkum Hasan Köprü nam mahalde Tahir'in Salihin dükkanında oturur iken merkum farisi firarda bulunan biraderi Yusuf ile beraber gelerek eser-i gayz olmak üzere alel-fazla hüsnü tutup yedlerinde bulunan hançerler ile müşteriken ve taammüden cerh ve katl eyledikleri ihbarat-ı vâkıa ile tebeyyün eylediğinden merkumanın kanunen idamları lazım geleceği misillü şer'an dahi katl-i mezbûrun mucib-i kısas olarak farisin icrâ-yı kısasına hükm olunduğu halde mazhar-ı afv olunmuş idüğüne ve kanun-ı cezanın yüz yetmiş ikinci maddesinde kısas ya idam cezalarından afv olunan katilin müebbeden veyahut on beş seneden ekall olmamak üzere muvakkatan küreğe konulması muharrer olduğuna binâen katil-i merkumun bu hükme ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti bulunan seksen dört senesi Recebinin on dokuzuncu gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması hususunun savb-ı vâlâlarına iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 21 Recep sene 1290 ve fi 4 Eylül sene 1289 tarihi ve yedi yüz kırk yedi numarası ile murakkıman verilen ifade ve tezkür-ı i'lâm tahriyine muharrer fetvahane işareti mucibince ıslah ve tebdil ettirilmek üzere leffen iade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 16 Şaban sene 90.

(103-b konusu); *Hersan mahalleli Faris ve kardeşi Yusuf; Köprü adı verilen yerde arkadaşlarının dükkanının önünde oturan Bitlis Kızılmescit mahalleli Hasan'ı öldürmeleri üzerine idam edilecekler iken maktûlün varisleri tarafından affolunmaları üzerine ceza kanununun yüz yetmiş ikinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 16 Şaban 1290/ M. 9 Ekim 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 762

Kars kasabası muhallerinden Yusufpaşa Mahallesi'nde müsteciren ikamet etmekte olan Rusya Devleti tebaasından Babik nam şahsın leylen dükkanı derûnunda bulunan mağazasından fiil-i sirkata tasaddi eylediği iddia olunan devlet-i müşârün-ileyha tebaasından Minas Afan nam şahsı hakkında devlet-i müşârün-ileyha konsolosu biz-zat hazır olduğu halde icrâ kılınan tetkikata nazaran merkurumun ber-vech-i muharrer fiil-i sirkata tasaddi ederek esbâb-ı mânia hayluletiyle bir şey almaksızın firar eylediği tahakkuk etmiş olduğuna mebni kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi ve iki yüz otuzuncu maddesinin ilavesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan seksen dokuz senesi Rebiülahirinin dokuzuncu gününden itibaren ba'det-teşhir dört sene müddetle mahallinde küreğe konulması vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 26 Cemaziyelevvel sene 1290 tarihi ve elli beş numaralı ile tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 26 Recep sene 1290 ve fi 6 Eylül 1289 tarihi ve yedi yüz altmış iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 22 Şaban sene 290.

(104-a konusu); *Rus Devleti vatandaşıdan Manis Afan adlı kişi, Kars Yusufpaşa Mahallesi'nde kiracı olarak oturan yine Rus Devleti vatandaşı olan Babik adlı kişinin gece dükkanına girmiş ancak bir şey çalmadan kaçtığını itiraf etmesi üzerine Rus konsolosluğu ile yapılan muhakeme neticesinde ceza kanununun iki yüz yirminci ve iki otuzuncu maddesince teşhir edilerek dört yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 22 Şaban 1290/ M. 15 Ekim 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası; 807

Muhâcirin²⁶ kabilesinden olup Erzurum sancağında vâki' Hınıs kazasına tâbi' Tayyarkomu karyeli İsmail'i esna-yı münâzaada min-gayr-i taammüd katl ve itlâf eylediği ikrârı ve ihbarat-ı vakıa ile tebeyyün eden Çoban Abbas'ın kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderiç usûle tevfikân ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Cemaziyelevvelisinin yirmi altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması ve murafaa-yı şer'iyelerini havi lazım gelen i'lâm-ı şer'inin dahi bu tarafa gönderilmesi vilayet-i celilelerinden vârid olan 20 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve yetmiş yedi numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 9 Şaban sene 1290 ve fi 19 Eylül sene 1289 tarihi ve sekiz yüz yedi numarası ile murakkaman verilen mazbatada ifade olunmağın olvechile icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 22 Şaban sene 290.

(104-b konusu); *Göçmenlerden Çoban Abbas, Erzurum Hınıs Tayyarkomu köylü İsmail'i tartışma sırasında kaza sonucu öldürmesi sonucunda ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 22 Şaban 1290/ M. 15 Ekim 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası; 756

Van kazasına muzâf Edremit karyesinde sakin Beyazıd kasabalı Hüdayemiş oğlu Mehmet Ali'nin carihi olan Akköprü Mahallesi'nde mutavattın kasaba-i mezkûreli Mehmet bin Mahmut hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iyeye ve nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 7 Şevval sene 1289 tarihli ve yüz yedi numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale evrak-ı

²⁶ Ayniyat defterine sadece (Ma) yazdığı için muhacirin kelimesini kast ettiği düşünülmektedir.

mebhûse meyanında bulunan i'lâm-ı şer'i meali müddei Mehmet müddei Ali'ye Mehmet'in inkârına mukarin tasaddi eylediği darb ve cerh sebebiyle sol eli ba'der-ru bilkülliyeye amelden sakıt olduğunu telgraf çavuşu Mehmet bin Ali ve ondan İsmali şehadetleriyle ba'del-isbat mucibince reclin bir elinin diyeti olan beş bin dirhem-i şer'i fezayı müddei Mehmet Ali'ye mukattan eda etmesi carih Mehmet'e tenbih olunduğunu beyandan ibaret olup bu takdirde müddei Ali'ye akıl ve baliğ ise ber-mantuk-ı i'lâm diyet-i mezkûreyi sarih i'lâmdan iki sene tamamına değin evvela selesanini ve ikinci senede seles ahirini müddei Mehmet Ali'ye müddei Ali'ye Mehmet'in eda etmesi lazım geleceği canib-i fetvahaneden i'lâm-ı mezkûr tahriyine işaret kılındığına ve tetkikat-ı nizamiyeye gelince merkur Mehmet mezbûr Mehmet Ali'ye esnâ-yi râhda tesadüfle kılınıcı almak isteyip onun dahi vermemeye ikdam eyleseninden naşı meyanelerinden tahaddüs eden münâzaada merkur Mehmet sel-i seyf ile Mehmet Ali'nin iki kılıç sol elinin bileğine ve bir kılıç dahi boynuna vurup firar ettiği ve mecruh-ı merkurun boynundaki cariha iltiyam bulup fakat sol eli sakat ve mu'attal kaldığı ihbarat-ı vâkıa ve emaret-i mevcude ile tebeyyün ettiğinden merkur Mehmet'in yüz yetmiş yedinci madde-i kanuniyeye tevfikân tayin-i cezasına mahallince karar verilmiş ise de bu cerhin katl kasdıyla ifâ eylediği zahir idüğüne ve yüz sekseninci madde-i kanuniyede darb ve cerh fiili zaten katl kasdıyla olupta darib ve carihin yed ihtiyarında olmayan esbâb-ı mânia hayluletiyle madde-i katl-i fiile çıkmamış idi ki tebeyyün eyler ise mecruhun yara ve beresi gerek ağır ve gerek hafif olsun darb ve cerhin derecesine göre hükm olunacak diyet yahud miktar ma'lûm-ı mebâliğ ile masârif-i cerraheyisi istifa olunduktan sonra darip ve carih olan kimse herhâlde muvakkaten küreğe konulur diye muharrer bulunduğuna mebni ta'til-i afv maddesi sebep-i şiddet ad olunarak merkur Mehmet'in bu hükm ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i habsi olan seksen sekiz senesi Şabanının yirmi birinci gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle küreğe konulması ve diyet meselesinin fetvahane işareti mucibince tesviyesi ve masârif-i cerraheyiye olarak takdir olunan beş yüz kuruşun dahi kendisinden ahz ü istifa kılınması hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 26 Recep sene 1290 ve fi 6 Eylül sene 1289 tarihi ve yedi yüz elli altı numarası ile murakkaman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

(104-c konusu); *Van Akköprü Mahallesi'nde yaşayan Mehmet bin Mahmut, Van Edremit Köyü'nde yaşayan Bayezıdı Hüdayemişoğlu Mehmet Ali'yi sol elinden ve boynundan yaralamıştır. Sol eli sakat kaldığı şahitlerle sabit olduğundan Mahmut, Mehmet Ali'ye beş bin kuruş diyet ve cerrahi operasyonun masrafı olan beş yüz kuruş vermesi kararlaştırılmıştır. Yapılan muhakeme neticesinde bu yaralamanın öldürmek maksadıyla yapıldığı anlaşılarak ceza kanununun yüz sekseninci ve on dokuzuncu maddelerince Mahmut, teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 26 şaban 1290/ M. 19 Ekim 1873

Sayfa 105

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak numarası;852

Erzurum sancağında vâki' Bayburt kazasına tâbi' (قوزولش) karyeli müteveffa Bilal'in dokuz yaşında kızı Ayşe'nin bkrini izale eden Söfker karyeli Kuçak oğlu İsmail ve refiklerinden Hadrak karyeli Molla Karban bin Hüseyin ve Biyalı karyeli Mahmud bin Ali nam şahışlar haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 19 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve yetmiş beş numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran mezbûr İsmail'in eniştesi Molla Karban ve Mahmud ve firarda bulunan Söfker karyeli Salih oğlu Ömer ile birlikte oldukları halde el-yevm sabiye bulunan mezbûra Ayşe'yi suret-i cebriyeden olarak hanesinden kaçırdıktan sonra fiil-i şenî icrâsıyla bkrini izale eylediği ikrârı ve ihbarat-ı vâkıa ve emarat-ı mevcude ile tebeyyün etmiş ve bu fiilde merkum İsmail'in vukuunu iddia eylediği emr-i tenkih-i sabit olmadığı gibi sahih olsa bile şer'en faş bulunmuş olduğuna binâen merkum İsmail'in kanun-ı cezanın iki yüz altıncı maddesinin fıkra-i salisesi ve iki yüzüncü maddesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Ramazanının yirmi üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir meclis kararı üzere on beş sene kadar küreğe vazıyla beraber zaman-ı bakir olmak üzere takdir olunan üç bin yedi yüz elli kuruşun dahi kendisinden tahsiliyle mezbûraya ita olunması ve merkuman Molla Karban ve Mahmud mezbûranın kaçıırılması emrinde müşterek bulunmalarına ve mezbûr Mahmud'a oraca mürahaka denilen ve on yaşını tecâvüz

etmeyenlerin mürahaka itibar olunması kaide-i müttehaza iktizâsından bulunmuş ise de merkumun on altı yaşında olduğu ibare-yi istintâkiyesinden münfehîm olmasına mebnî mezkûr iki yüz altıncı maddenin fikra-i saniyesiyle kırk beşinci madde-i kanuniye ahkâmına tatbikan Molla Karban'ın bit-teşhir güzeran eden müddet-i mahbûsiyeti mahsub edilmek ve Mahmud muamele-i teşhîriyeden müstesna tutulmak üzere üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve firarda bulunan Ömer'in ahz ü giriftine bil-akdam ele geçirildikte istintâk ve muamelesi icrâ olunmak hakkında terettüb edecek muamele-i kanuniyenin ba-mazbata iş'âr olunması hususlarının savb-ı vâlâlarına bildirilmesi divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Şaban sene 1290 ve fi 20 Eylül sene 1289 tarihi ve sekiz yüz elli iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 29 Şaban sene 290.

(105-a konusu); *Erzurum Bayburt ilçesi .....köylü Bilal adlı kişinin dokuz yaşındaki kızı Ayşe'ye, Söfker köylü Kuçakoğlu İsmail, Hadrak köylü Molla Karban bin Hüseyin ve Biyalı köylü Mahmut bin Ali tecavüz etmişlerdir. İsmail, kızı evden zorla çıkardığı ve tecavüz ettiği için ceza kanununun iki yüz altıncı maddenin ikinci fıkrası, iki yüzüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve diyet olarak üç bin yedi yüz elli kuruş ödemesi kararlaştırılmıştır. Hüseyin, kaçırılmasında emri olduğu için teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve Mahmut ise on altı yaşında olduğu için teşhir edilmeden üç yıl kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 29 Şaban 1290/ M. 22 Ekim 1873

Sayfa 106

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;719

Beyazıd sancağında vâki' Karakilise kazasına tâbi' Boşık karyesi ahalisinden ve kaza-yı mezkûr asker-i zabtiye kol vekili muavinlerinden Mustafa onbaşının katili denilen Rusya ülkâsında vâki' Tiflis kazasına tâbi' Şemseddin karyeli Muharrem nam diğer Abbas bin Cafer hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiye ve muhâkeme-i

şer'iyeyi muhtevî vilayet-i celilelerinden vârid olan 6 Ramazan sene 1289 tarihli ve doksan beş numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale evrak-ı mebhûse meyanında bulunan il'âm-ı şer'inin sebk-i noksan olup halelden hali olmadığından husus-ı mezkûrün sebk-i muvafık sakk-ı şer'i ve kuyud-ı lazımayı havi il'âm ile inhâ olunması lazım geleceği canib-i fetvaheneden zahriyine işaret kılındığına ve tetkikat-ı nizamiyye gelince katl-i mezkûrün merkur Muharrem'den sudur eylediği ihbarat-ı vâkıa ve emaret-i mevcude ile tebeyyün eylediği cihetiyle merkurun yüz yetmişinci madde-i kanuniyye tevfikân icrâ-yı mücâzâtına mahallince karar verilmiş ise de evrak-ı istintâkiye mefahiminden anlaşıldığı veçhile merkur Muharrem otunu elinden almak için bir Kürdü darb etmesi cihetiyle bu hareketi mani' etmek ve kendisini hükümete götürmek üzere yanına varmış olan Mustafa onbaşıya itaat etmeyerek tüfenk kurşunuyla mezbûr onbaşıyı cerh ve itlâf eylemiş olduğuna ve yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyyede bir kimse bir şahsı min-gayr-i taammüd katl ederse on beş sene müddetle küreğe konulur fakat işbu telef-i nefis-i faziyesi ahir bir cinayeti icrâ eder iken ya kablel-icrâ veyahut bir cünhay-ı beray-ı icrâ vuku'bulmuş ise itlâf-ı nefis eden şahsı kanunen idam cezasıyla mücâzât olunur diye muharrer olup bu katl dahi zabıta memurine adem-i itaat yolunda vuku'bulmuş idüğüne mebni merkur Muharrem'in bu hükme tevfikân memerr-i nas olan münâsib bir mahalde salb ile idam olunması hususuna divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 22 Recep sene 1290 ve fi 4 Recep sene 1289 tarihi ve yedi yüz on dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan İrade-i Seniye-i Cenab-ı Padişahi müteallik buyurulmuş ve mezkûr il'âm zahriyine muharrer fetvahane işareti mucibince ıslah ettirilmek üzere leffen iade ve iktizâ eden ferman-ı ali dahi bit-tasdir maen itare kılınmış olmağın icâbının icrâ ve inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 6 Ramazan sene 290.

(106-a konusu); *Tiflis şehri Şemseddin köylü Muharrem, birisinin elinden otlarını almaya çalışırken yanına gelen Bayezid Karakilise nahiyesi Boşık köylü Mustafa onbaşıyı tüfek ile vurup öldürmüştür. Bunun üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesince halka açık bir yerde idam edilmesine karar verilmiştir.*

H. 6 Ramazan 1290/ M. 28 Ekim 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası;900

Van sancağında vâki' Keçarnis karyeli Nur Mehmet'in hıdmetkârı bulunan tebaa-i İraniyeden ve Salmas kasabası ahalisinden Ali'nin katili olan karye-i mezkûreli Nibo oğlu Hüseyin hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 20 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve yetmiş sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak bâlâsı istintâklı melfûf mazbatası ve arzuhal Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katl-i mezkûrün esna-yı münâzaada feveran-ı gazabla min-gayr-i taammüd merkum Hüseyin'den sudur ettiği ikrârıyla ve asıl rütbe-i sübut olduğuna mebni merkum Hüseyin'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesinin fıkra-i evvelisi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Zilkadesinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir meclis kararı veçhile on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Şaban sene 1290 ve fi 8 Teşrin-i evvel sene 1289 tarihi ve dokuz yüz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmuş olmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 8 Ramazan sene 290.

(106-b konusu); *Van Keçarnis köylü Nibooğlu Hüseyin, aynı köylü Nur Mehmet adlı kişinin İranlı hizmetçisi Ali'yi tartışma sırasında öfke ile öldürmesi ile ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesi birinci fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 8 Ramazan 1290/ M. 30 Ekim 1873

Sayfa 107

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;821

Van kasabasında vâki' Hatuniye Mahallesi sakinlerinden olup yine bu mahalleli Manik oğlu Mirza'nın katili olan Mehmet hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 27 Cemaziyevvel sene 1290 tarihli ve altmış üç numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten

musaddak bâlâsı istintâklı mazbatası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale meal-i iş'âra nazaran merkurum Mehmet üzüm sirkatı için Mirza'nın bağına girip derdest olunması üzerine yakayı kurtarmak üzere Mirza'yı hançer ile cerh ve idam eylediği ihbarat-ı vâkıa ve emarat-ı mevcude ile tebeyyün eylemiş olduğuna mebni merkurum Mehmet'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesinin fıkra-i saniyesi hükmünce idamı lazım gelir ise de sirkat olunacak şey üzüm makulesinden olmasına ve bağ dahi açık bir mahal bulunmasına göre idam cezası ağır olacağından ve idam cezasını küreğe tahvili İrade-i Seniye-i Hazret-i Padişahiye manut idüğü kırk yedinci ve kısası ya idam cezalarından afv olunan katillerin müebbeden yahud on beş seneden ekall olmamak üzere muvakkaten küreğe konulmaları yüz yetmiş ikinci mevadd-ı kanuniyede münderiç bulunduğundan merkurumun idamdan afvıyla tarihi habsi olan seksen sekiz senesi Cemaziyelahirinin yirmi dokuzuncu gününden itibaren ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması hususuna divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 14 Şaban sene 1290 ve fi 24 Eylöl sene 1289 tarihi ve sekiz yüz otuz bir numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan İrade-i Seniye-i Cenab-ı Padişahiye müteallik buyurulmağın icrâ-yı icbanı himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 8 Ramazan sene 290.

(107-a konusu); *Van Hatuniye Mahallesi'nde oturan Mehmet, aynı mahalleli Manikoğlu Mirza'nın üzüm bağına girip üzüm çalarken yakalanmıştır. Bunun üzerine Mehmet kaçmak için hançer ile Mirza'yı öldürmüştür. Aslında cezası idam olsa da çalınan şeyin üzüm olduğu gerekçesi ile idam cezası kürek cezasına dönüşerek on beş yıl Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 8 Ramazan 1290/ M. 30 Ekim 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası;895

Çıldır sancağında vâki' Oltu kasabası ahalisinden olub yine bu kasabalı Bezar Kazım ağanın akçesini sirkat eden Dacik Ali oğlu bakkal İbrahim hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 2 Cemaziyevvel sene 1290 tarihli ve elli iki numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-

havale medlul iş'âra nazaran merkum İbrahim'in mezbûr Kazım ağanın dükkanının tahta bulmasını sökerek faziha-i sirkatı irtikap eylediği kendi ikrârı ve emare-i mevcude ile tebeyyün eylediğine binâen merkumun kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderiç usûle tevfiikan ve tarih-i tevkifi olan seksen sekiz senesi Zilkadesinin on sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle küreğe konulması ve nizamen sabit olacak mal-ı mesrûk bekayası istihsâlinin sa'a-i haline talik olunması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Şaban sene 1290 ve fi 8 Teşrinievvel sene 1289 tarihi ve sekiz yüz doksan beş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 12 Ramazan sene 290.

(107-b konusu); *Çıldır Oltu ilçesinde yaşayan İbrahim, aynı ilçede yaşayan Bezar Kazım ağanın dükkanının tahtasını kırarak para çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 12 Ramazan 1290/ M. 3 Kasım 1873

Sayfa 108

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;887

Erzurum kazasına tâbi' Arzuti karyesi ahalisinden Ahmet bey zadelerin anbarlarından zahire sirkat eden karye-i mezkûreli Ohans ve Haço haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazımın vilayet-i celillelerinden vârid olan 16 Zilkade sene 1289 tarihli ve yüz yirmi beş numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale siyak-ı iş'âra nazaran merkuman Ohans ve Haço'nun anbar-ı mezkûrün medhali bulunan samanhaneye alet-i mahsusa kabilinden olmak üzere bit-tekellûf anahtar uydurarak ve araba tekerlerini nerdiban şekline koyup anbara aşarak zahire sirkat eyledikleri tahakkuk etmiş olduğuna binâen merkumanın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen sekiz senesi

Zilkadesinin on ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve meyan-ı iddia ve inkârda kalan zahire için murafaa-yı şer'iyeye icrâ olunmakta idüğü mazbata-i mebhûse münderecatından ise de bunun murafaa-yı şer'iyeye hasr edilmeyerek nizaman dahi tetkikat-ı kâmile icrâsıyla zahire ihrâcına akdam edilip sabit olduğu halde kırk altıncı madde-i kanuniyeye tatbikan merkumandan istirdadı lazım geleceği divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 27 Şaban sene 1290 ve fi 8 Teşrin-i evvel sene 1289 tarihi ve sekiz yüz seksen yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 12 Ramazan sene 90.

(108-a konusu); *Erzurum Arzuti Köyü'nde yaşayan Ohans ve Haço, aynı köylü Ahmet beyin anbara kilit uydurarak bakliyat çalmaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır. Ayrıca çalınan bakliyat bulunduğu takdir de sahibine verilmesi istenmektedir.*

H. 12 Ramazan 1290/ M. 3 Kasım 1873

Bu dahi

Evrak Numarası;838

Nefs-i Erzincan mahallatından Çukur mahalleli Pelo nam-ı diğer Filibos'un carihi olan Kuzucan kazasına tâbi' Mağaçor karyeli Kör Timur oğlu Süleyman nam-ı diğer Hırınkö hakkında icrâ kılınan muhakeme-i şer'iyeye ve nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden 29 Safer sene 1289 tarihli ve yirmi bir numaralı vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale evrak-ı mebhûse meyanında bulunan i'lâm-ı şer'inin sebk-i usûlünde olmadığından sebk-i muvafık-ı sakk-i şer'i i'lâm ile inhâ olunması lazım geleceği canib-i fetvahaneden mezkûr i'lâm zahriyine işaret kılındığına ve tetkikat-ı nizamiye hükmünce merkum Hırınkö katl kasdıyla kurşun atıp mezbûr Filibos'un kolunu cerh ve tatil eylediği ihbarat-ı vâkia ve emarat-ı mevcude ile tebeyyün eylediğine mebni merkum Hırınkö kanun-ı cezanın yüz sekseninci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Ramazanının üçüncü gününden

itibaren ba'det-teşhir tatil-i afv eylemesi sebab-i şiddet ad olunarak on sene müddetle küreğe konulması ve masârif-i cerrahiyesinde olarak carih-i merkumdan ahzı lazım gelen mebâliğ-i bit-tahsil mecruh-ı merkuma ita olunması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden 14 Şaban sene 1290 ve fi 24 Eylül sene 1289 tarihi ve sekiz yüz otuz sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade ve mezkûr i'lâm-ı zariyinde muharrer fetvahane işareti mucibince ıslah ettirilmek üzere leffen ve mezkûr mazbata suretiyle maen irsal kılınmış olmağın olvechile îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 19 Şevval sene 90.

(108-b konusu); *Erzincan Kuzucan ilçesi Mağaçor köylü Kör Timuroğlu Süleyman (Hırinkö), Erzincan merkez Çukur Mahallesi sakinlerinden Filibos'u öldürmek maksadıyla yaralaması üzerine ceza kanununun yüz sekseninci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve Filibos'un cerrahi operasyonunun masrafını karşılaması kararlaştırılmıştır.*

H. 19 Şevval 1290/ M. 10 Aralık 1873

Sayfa 109

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;781

Erzincan sancağında vâki' Refahiye nahiyesine tâbi' Ermenek karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Ali bin İbrahim'i Kolbaşı oğlu İsmail'in muavenetiyle katil etmiş olan Şişli oğlu Mehmet'in icrâ-yı kisasına hükm-i şer'i lahık olduğuna ve muayyen mezbûr İsmail'e dahi şeran ta'zir-i şiddet lazım geldiğine dair vilayet-i celilelerinden vârid olup Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye havale olunan fi 14 Rebiülevvel sene 1290 tarihli ve yirmi yedi numaralı tahrirata melfûf evrak meyanında bulunan i'âm-ı şer'i zahriyine canib-i fetvaheneden işaret olunduğu veçhile verese-i katlden birisi katil-i merkumu kısıstan afv veya sulhe rağbet eylediği halde talebleriyle bizatihim huzurlarında bir ber-nice şer'i katil-i merkumun icrâ-yı kisası ve eğer afv veya sulhe rağbet ederler ise olhalde kisas-ı sakıt olacağından keyfiyetin bâ-mazbata ve i'lâm bu tarafa iş'ârı hususuna divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi gurre-i Şaban sene 1290 ve fi 11 Eylül sene 1289 tarihi ve yedi yüz seksen bir numarası

ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan İrade-i Seniye-i Cenab-ı Padişahiye müteallik buyurulup iktizâ eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış ve katle muavenet eden mezbûr İsmail'in dahi kanun-ı cezanın yüz yetmiş beşinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Cemaziyelevvelisinin on ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle mahallinde küreğe konulması mazbata-i mezkûrede münderiç bulunmuş olmağla olvechile icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 20 Şevval sene 90.

(109-a konusu); *Erzincan Refahiye ilçesi Ermenek köylü Şişlioğlu Mehmet, yine aynı köylü Kolbaşoğlu İsmail'in yardımıyla, Ali bin İbrahim'i öldürmüştür. Mehmet'in muhakemesinde maktûlün varisleri onu kısastan affedip etmeyeceği konusu sürdüğü için bunun sonuçlanması beklenmektedir. İsmail ise yardım ettiği gerekçesi ile ceza kanununun yüz yetmiş beşinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 20 Şevval 1290/ M. 11 Aralık 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 957

Erzurum sancağında vâki' Pasinler kazasına tâbi' Saçlık karyeli Mahmud ile oğlu Abbas ve biraderi Abdullah'ın katilleri olan karye-i merkumlu Ferho ile biraderleri Derbo ve Çağfer ve Hatif haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı havi vilayet-i celilelerinden fi 11 Rebiülahir sene 1290 tarihli ve kırk beş numaralı olarak vârid olan tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran beyinlerinde tekevvün ve tahaddüs eden münâzaa ve mudabere üzerine Ferho ile Hatif ve Derbo ve Çağfer ve firari Mahmud ve Hasanhan birlikte oldukları halde Abdullah'ın hanesini basarak bunlardan Ferho ve Hatif ve Derbo'nun Mahmud ve Abbas ve Abdullah'ı cerh ve katl eyledikleri ve Çağfer ile diğer Mahmud ve Hasanhan'ın muavenet ettikleri ihbarat-ı vâkıa ve emarat-ı mevcude ile tebeyyün eylediğine diyenlerden Ferho'nun hulul-ı ecel-i mev'ûdiyle habste vefat eylediği cihetiyle hakkında tertib-i cezaya mahal kalmadığına mebni merkuman Hatif ve

Derbo'nun kanun-ı cezanın yüz yetmişinci maddesi hükmüne tevfikân münâsib bir mahalde salb ile idam olunmaları hususuna divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 3 Şevval sene 1290 ve fi 21 Teşrinisani sene 1289 tarihli ve dokuz yüz elli yedi numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan İrade-i Seniye-i Hazret-i Padişahiye müteallik buyurulup iktizâ eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış olmağla infaz-ı hükm-ı celiline ve merkurum Cağfer'in dahi seksen altı senesi Cemaziyelevvelisinin on yedinci gününden beri dört seneyi tecâvüz eden müddet-i mahbûsiyeti yüz yetmiş beşinci madde-i kanuniye hükmünce hakkında ceza-yı kafi görüldüğüne binâen tahliye-i sebili ve firar-ı merkurumların bil-akdam ahz ü giriftiyle haklarında muamele-i kanuniyenin icrâsı mazbata-i mezbûra münderecatından bulunmuş olmağın olvechile icrâ-yı îcâbatına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi Selh-i Şevval sene 90.

(109-b konusu); *Erzurum Pasinler ilçesi Salçık köylü Ferho, Derbo, Cağfer ve Hatif, aynı köylü Mahmut, Abbas ve Abdullah'ın evlerini basarak öldürmüşlerdir. Bunlar Ferho hapiste iken ölmüştür. Hatif ve Derbo ceza kanununun yüz yetmişinci maddesince idam edilmişlerdir. Cağfer ise 17 Cemaziyelevvel 1286 tarihinden beri dört yıldır hapis olduğu için ceza kanununun yüz yetmiş beşinci maddesince cezası yeterli görünerek serbest bırakılmıştır.*

H. 30 Şevval 1290/ M. 21 Aralık 1873

Sayfa 110

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;562

Erzurum sancağında vâki' Bayburt kasabası kaza merkezi erbab-ı tüccarının mefruzu olarak inşasına lüzum görülen telgrafhane tüccar ve ahali tarafından yaptırılacağından oraya bir kol telgraf tahdidi ifadesine dair mukaddema nezâret-i celilelerinden vârid olan tahrirat üzerine Telgraf Nezâret-i behiyyesiyle muhâbereyi şamil olan tezkere Şûrâ-yı Devlet'e lede'l-havale hatt-ı mezkûr için mübaya'ası iktizâ eden eşya behası on dört bin yüz sekiz Franka ve memurîn maaşlarının şehrisi iki bin beş yüz elli kuruşa baliğ olarak bunların telgraf bütçesinde karşılığı olmadığı nezâret-i müşârün-ileyhadan gelen cevapta gösterilmiş ise de kasaba-i mezkûrenin mevkien

ehemmiyeti ve bila cesime-i mütecareye olan münasebeti hasebiyle telgraftan havi caiz olmayacağı misillü îcâb eden telgrafhanenin inşası ve direklerinin kat' ve nakli masârifinin tüccar ve ahali tarafından iane-i tesviyesi taahhüd olunarak on beş saatlik mahal için muktezî bin üç yüz elli direğin kat' ve nakli emrinde kaza-yı mezbûr kaimmakamlığına mezuniyet verildiği vuku'bulacak hasılatın masârif-i daimaya ma' ziyade takabül edeceği cümle-i iş'ârat-ı mahalliyeden bulunduğundan marul-beyan eşya behası olan on dört bin yüz sekiz Frank ile memurin maaşı bulunan şehri iki bin beş yüz elli kuruşun telgrafhanenin gelecek doksan senesi bütçesine ilavesiyle mevsim-i amaliyat hululünde hemen sarf ve itasının şimdiden nezâret-i müşârün-ileyhaya havalesi Maliye Nezâret-i Celilesiyle bil-muhâbere tensîb olunarak keyfiyet nezâret-i müşârün-ileyhaya bildirilmiş olmağla beyan-ı hal siyâkında şukka.

Fi 6 Zilkade sene 90.

(110-a konusu); *Erzurum ve Bayburt taraflarında önemli noktalara telgraf hattı çekilmesi konusunda Telgraf Nezâreti ile iletişime geçilmiştir. Bu telgraf hattı için on dört bin yüz sekiz Frank ve memurların maaşı için iki bin beş yüz elli kuruşun gerekli olduğu söylenmekte ve bu masraf 1290 senesinde Telgraf Nezâreti bütçesine alınabileceği yazılmıştır. Ayrıca telgraf hattı için esnaf tarafından da yardım edileceği bildirilmektedir.*

H. 6 Zilkade 1290/ M. 27 Aralık 1873

Bu Dahi

Evrak Numarası;971

Erzurum sancağında vâki' Kıgı kazasına tâbi' Kurikan karyeli Resul ağanın mahdumu Hasan'ın katili ve refiki Güzel oğlu Ahmet'in emvâl ve eşyanın gasibi olan Dersim'de vâki' İzorli(?) aşiretinden Ömer nam şahıs hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 4 Safer sene 1290 tarihli ve on numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak Meclis-i Temyîz-i Liva o balası istintâklı Meclis-i Dea'avi kaza mazbataları ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkurum Ömer'in ve firar eden refikleri Yusuf Han ve Osi Bandan nam şahıslarla birlikte ve esnâ-yi râhta merkurum Hasan'ın önüne çıkararak tüfenk endehatıyla katl ve maktûl ve merkurum ile refikasından Güzel oğlu Ahmet'in nukud ve eşyasını gasb eyledikleri ihbarat-ı vâkıa ve emarat-ı

mevcude ile tebeyyün idüğüne mebni merkum Ömer'in altmış ikinci madde-i kanuniye hükmüne tevfiikan münâsib bir mahalde salb ile idam olunması hususuna ve divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 13 Şevval sene 1290 ve fi 11 Teşrinisani sene 1289 tarihi dokuz yüz yetmiş bir numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan İrade-i Seniye-i Cenab-ı Padişahiye müteallik buyurulup iktizâ eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış olmağla infaz-ı hükm-i celiline himmet buyurulması ve firar-ı merkumanın dahi tahriblerine akdam ile ele getirilerek alel-usûl istintâk ve muhakemelerinin ifa ve haklarında muamele-i kanuniyenin icrâ edilmesi lazım geleceği beyanıyla şukka.

Fi 11 Zilkade sene 90.

(110-b konusu); *Dersim'de yaşayan İzorli? aşiretinden Ömer ve firari olan arkadaşları Yusuf han ve Osi Bandan, Erzurum Kiğı ilçesi Kurikan köylü Resul ağanın yardımcısı Hasan'ın yolunu keserek öldürmüşler ve Hasan'ın yanında bulunan arkadaşı Güzeloğlu Ahmet'i de gasp etmeleri üzerine Ömer, ceza kanununun altmış ikinci maddesince idam edilmesine karar verilmiş ve firari olan Yusuf ve Osi'nin de biran evvel yakalanması istenmiştir.*

H. 11 Zilkade 1290/ M. 31 Aralık 1873

Sayfa 111

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 570

Tebaa-yi devlet-i aliyeden bazılarını memalik-i ecnebiyeye hicrete bil-fasl teşvik töhmetiyle müttehem olan şahsa ne muamele olunmak lazım geleceği vilayet-i celilelerinden istifar olunmuş ve memalik-i mahruse-i şâhânedede mütemekkin bil-cümle tebaa-yi zir-destanın enva-yi niam adeletle münfehim olmalarıyla her yüzden huzur ve asayişleri ber-kemal olduğundan bu nimet-i giran-kıymetin kadr ve şükürünü derk ve izan ile kendi rahat ve selametini bilenlerin o makule fesedenin iğfalat ve tesvilatına kapılmayacakları derkar olunduğu gibi bazı sade-dilanın bir takım müfsidlerin teşvikat-ı ebleh karibanesine aldanıp ihtiyar-ı muhâceret ve akıben izharına emsale muavedet eylemesi dahi o efkârda bulunanlar için bir numune-i ibret ise de yine o makule eşhas-ı mezbûranın ifa-yı müfsidine meydan bulumamaları zımmında hükümetçe tedabir-i

siyasiye icrâsı lazımadan bulunmuş olmasıyla ol babda Şûrâ-yı Devlet tanzimat dâiresinden tanzim ve ita olunan mazbatada gösterildiği üzere şu fiile cesaret edenler hakkında ceza-i kanunname-i hümayununda sırahat olmamasından dolayı bu makuleler haklarında tahkikat-ı mükemmele icrâsıyla terettüp edecek muamelatın bil-istizan icrâsı lazım geleceğinden ona göre iktizâ-yı halin ifâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 11 Zilkade sene 90.

(111-a konusu); *Osmanlı Devleti'nde bazı vatandaşlar diğer devletlere göç etmeye başlamıştır. Ancak yayımlanan hatt-ı hümayunda; halkın gayet refah içinde yaşadığı ve bunu bilen kimsenin gitmeyeceği bildirilmekle, bazı kişilere uyup gidenler hakkında ceza kanununda böyle bir suç bulunmadığından gerekli incelemelerin tamamlanması üzerine gerekenin yapılması bildirilmektedir.*

H. 11 Zilkade 1290/ 31 Aralık 1873

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1022

Trabzon sancağında vâki' Giresun kazasına tâbi' Keşap Nahiyesi'ne muzâf Feruz karyesi ahalisinden meteveffa Haşıl oğlu Osman'ın kızı Fatıma'nın katil-i olan karye-i merkumalı Çak oğlu Salih nam şahsın ber-mucib-i kanun-ı ceza müebbeden küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zam olunması Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 27 Şevval sene 1290 ve fi 5 Kanunievvel sene 1289 tarihi ve bin otuz iki numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmiş olmağla derûnunda olvehile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 12 Zilkade sene 290.

(111-b konusu); *Giresun sancağı Keşap nahiyesi Feruz köylü Çakoğlu Salih, aynı köylü Haşıl oğlu Osman'ın kızı Fatma'yı öldürmesi üzerine ceza kanununun ilgili maddesince Erzurum'da müebbed kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon vilayetine bildirilmiştir.*

H. 12 Zilkade 1290/ M. 1 Ocak 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 1072

Hakkari sancağında kâin Zab Nahiyesi'nde Andaç karyesi ahalisinden mükari Haydar ve Abdullah ve Ahmet nam kimesnelerin Trabzon karyelerine avdet ederler iken esnâ-yi râhta üç re's esbleriyle nukud ve eşyasını gasb eden Erzurum sancağında Yoncalık mahalleli Keleş ve Hasanbasri mahalleli Hasan haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 21 Rebiülevvel sene 1290 tarihli ve otuz bir numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale siyak-ı iş'âra nazaran merkuman Keleş ve Hasan'ın firari refikleri Şah Hasan ile beraber kıt'a tarik ederek feziha-yi gasba cüretleri kendilerinin ikrârı ve ihbarat ve emarat ile sabit olup muahheren merkum Hasan'ın nadim olarak kendiliğinden gelip hükümete dehalet eylemiş olduğundan merkum Keleş'in kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i habsi olan seksen yedi senesi Şevvalinin dokuzuncu gününden itibaren ba'det-teşhir yedi sene müddetle küreğe vaz' olunması ve Hasan'ın kanun-ı mezkûrün iki yüz otuzuncu maddesi ilavesinin fıkra-i saniyesi hükmünce sirket cezasından ma'füvv tutularak bir seneyi tecâvüz etmemek üzere zabtiye nezâreti elinde bulundurulması îcâb eder ise de esna-yı tetkikatta iki seneden müteceviz taht-ı tevkifte kaldığından zabtiye nezâreti elinde bulundurulmasına mahal kalmayıp sabit olan emvâl-i mağsubenin kırk altıncı madde mucibince merkum Keleş istirdad olunarak sahibine teslim kılınan bir re's-i esbden maâdasını aynen ve bedelen ita etmek ve firarda bulunan Şah Hüseyin'in ele geçirilmesi esbâbını teshil eylemek kaydıyla mükellefen ihla-yı sebili hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 11 Zilkade sene 1290 ve fi 17 Kanunievvel sene 1289 tarihi ve bin yetmiş iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmış olmağla îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 18 Zilkade sene 90.

(111-c konusu); *Erzurum Yoncalık mahalleli Keleş, Hasanbasri mahalleli Hasan ve firari olan arkadaşları Şah Hasan, Hakkari Zab nahiyesi Andaç köylü mükari*²⁷

²⁷ Eşya taşımak için hayvan kiralayan kişi.

Haydar, Abdullah ve Ahmet'i Trabzon'un köylerine giderlerken yolda at ve eşyalarını gasp etmeleri üzerine Hasan hükümete kendisi teslim olduğu için bir yıl gözetim altında tutulması kararlaştırılmışsa da iki yıldır hapiste olduğundan tahliye edilmiş, Keleş, ceza kanununun altmış ikinci maddesi eki ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek yedi yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve çaldıkları atları geri vermesi kararlaştırılmıştır. Firari olan kişinin de yakalanmasına özen gösterilmesi istenmektedir.

H. 18 Zilkade 1290/ M. 7 Ocak 1874

Sayfa 112

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1048

Erzurum sancağında vâki' Pasinler kazasına tâbi' Hancigaz karyeli Mustafa'nın bir çift öküzüyle ma'lûm-ul-miktar eşyasını gasb etmiş olan iki nefer Kürtlerden elde bulunan İran Devleti tebaasından ve Makû ahalisinden Hasan hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 12 Recep sene 1290 tarihli ve seksen sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran mezkûr Hasan'ın bir nefer refiki ile esnâ-yi râhda merkum Mustafa'nın önüne çıkarak bir çift öküzüyle bazı eşyasını sirkat eylediği ikrârı ve müddeinin kendisini teşahhus eylemesi delaleti ile tebeyyün eylediğine mebni kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan seksen sekiz senesi Recebinin yirminci gününden itibaren ba'det-teşhir dört sene müddetle mahallinde küreğe konulması ve şüphe üzerine tevkif olunup indet-tahkik faziyada medhal ve ma'lûmâtı olmadığını tebeyyün eden Musto ve Mehmet'in salıverilmiş olması yolunda olduğundan taht-ı kefaletten dahi ihraç olunmaları ve merkum Hasan'ın refiki her kim ise onun ve öküzleri satın alanların bil-akdam zahire ihrâcıyla muhâkemeleri icrâ ve mezkûr öküzler aynen veyahut bedelen bil-istirdad sahibine ita olunarak hükm-ı havi mazbatasının irsali hususlarının savb-ı vâlâlarına bildirilmesi divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 10 Zilkade sene 1290 ve fi 17 Kanunievvel sene

1289 tarihi ve bin kırk sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 19 Zilkade sene 90.

(112-a konusu); *İran Devleti vatandaşı olan Hasan, Erzurum Pasinler ilçesi Hancigaz köylü Mustafa'nun yolunu keserek bir çift öküzünü ve eşyasını gasp etmesi üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek dört yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve olayda Hasan'a yardım eden kişilerinde kim olduklarının araştırılması ve yakalanmalarına özen gösterilmesi istenmektedir. Ayrıca olayda şüpheli olan Musto ve Mehmet adlı kişilerin de suçsuz olduğu anlaşıldığından tahliye edilmişlerdir.*

H. 19 Zilkade 1290/ M. 8 Ocak 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası;1109

Lazistan sancağında vâki' Acara kazasına tâbi' .....karyeli Mehmet'in oğlu Arif'in katili olan kaza-yı mezbûr dâhilinde kâin Kavaşit? karyeli Esad nam şahsın bermucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zamı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Zilkaade sene 1290 ve fi 21 Kanun-ı evvel sene 1289 tarihi ve bin yüz dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon vilayet-i celilesine bildirilmeğın vusûlünde tarih-i mahbûsiyeti olan doksan senesi Recebinin on beşinci gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 25 Zilkade sene 90.

(112-b konusu); *Lazistan sancağı Acara ilçesi Kavaşit? köylü Esat, ...köylü Mehmet'in oğlu Arif'i öldürmesi üzerine ceza kanununun ilgili maddesince beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon vilayetine bildirilmiştir.*

H. 25 Zilkade 1290/ M. 14 Ocak 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası;1110

Erzurum sancağında vâki' İspir kazasına tâbi' Tortum nahiyesinde ve Kotanıs karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Esad'ın zevcesi Ümmü Gülsüm hatuna cebren fiil-i şenî icrâ eyleyen Laz Mustafa oğlu Yunus hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 24 Şaban sene 1290 tarihli ve doksan dört numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkur Yunus'un hane ahırının penceresini sökerek derûnuna duhul ile çocuklar ile beraber yattıkları odasının hatabtan mamul sürmesini şikest edip kama ile mezbûra Ümmü Gülsüm hatunun üzerine bil-hucüm tehdit ile mezbûraya cebren fiil-i şenî icrâ eylediği bit-tevil vuku'bulan ikrârı ve tahkikat-ı cariye ile mertebe-i sübuta varmış olduğundan ve merkurun böyle pencere sökerek haneye girip teşhir-i silah ile bit-tehdid muhderattan olan hatun çocukları mevacibesinde cebren fiil-i şeni' eylemesi müşeddeden bulunmuş idüğünden merkur Yunus'un kanun-ı cezanın yüz doksan sekizinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiikan ve tarih-i habsi olan doksan senesi Muharreminin yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir dört sene müddetle merkez livada küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Zilkade sene 1290 ve fi 27 Kanunievvel sene 1289 tarihi ve bin yüz on numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 26 Zilkade sene 90.

(112-c konusu); *Erzurum İspir ilçesi Tortum nahiyesi Kotanıs köylü Laz Mustafaoğlu Yunus, aynı köylü Esat adlı kişinin eşi olan Ümmü Gülsüm'e evini basarak silahla tehdit edip çocuklarının önünde tecavüz ettiğinden ceza kanununun yüz doksan sekizinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek dört yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 26 Zilkade 1290/ M. 15 Ocak 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1083

Van kasabası mahallatından Karahoca mahalleli Çalkayışoğlu Mahmud bin Osman'ın katili olan Tebrizkapısı mahalleli Kurtbey oğlu Yusuf bin Hüseyin ve merkuma muavenet eden mezkûr Karahoca mahalleli Dilko oğlu Osman bey ve Besi nam şahıslar haklarında icrâ edilen tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 12 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve yetmiş bir numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katli mezkûrün merhum Osman muavenetiyle Yusuf'tan sudur eylediği tebeyyün edip bu katli bağteten alel-fazla icrâ olunmuş olduğu takdirde bir gayz üzerine taammüden vuku'bulmuş olmak lazım gelir ise de esna-yı vukuunda katil ile maktûl meyanelerinde münâzaa hudusuyla feveran-ı gasb halinde katli mezbûrun suduru dahi maznun olmasına mebni Yusuf'un oraca katil-i gayr-i müteammid ad edilmiş olması emri cevap bulunduğu binâen kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü ve yüz yetmiş beşinci maddeleri ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsleri olan doksan senesi Saferinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir Yusuf'un on beş Osman'ın dahi on sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmaları ve verese-i maktûl iddia ettikleri murafaa-yi şer'iyelerinin dahi icrâ olunması hususlarının savb-ı devletlerine iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 16 Zilkade sene 1290 ve fi 3 Kanunievvel sene 1289 tarihi ve bin seksen üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 29 Zilkade sene 90.

(113-a konusu); *Tebrizkapısı mahalleli Kurtbeyoğlu Yusuf bin Hüseyin, Karahoca mahalleli Dilkoğlu Osman ve Besi adlı kişiler, Van Karahoca Mahallesi sakinlerinden Çalkayışoğlu Mahmut bin Osman'ı tartışma sırasında Yusuf'un emri üzerine öldürmüşlerdir. Bundan dolayı Yusuf ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü, yüz yetmiş beşinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl, Osman ise on yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 29 Zilkade 1290/ M. 18 Ocak 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1108

Erzurum sancağında vâki' Pasinler kazasına tâbi' Malikom karyeli Osman'ın katili olan Eyüb hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 28 Muharrem sene 1290 tarihli ve on dokuz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale mefad-ı iş'âra nazaran mezbûr Osman değnekle ibtida Eyüb'ün ve akıben biraderi Mustafa'nın başına darb etmesi Eyüb dahi kama ile mezbûr Osman'ı cerh ettiği Osman'ın biraderi Ali tarafından iddia olunup muhbir Hasan'ın ifadesi dahi bu merkezde dair bulunmasına göre bu katlin mukabele-i vuku'u ayan olduğuna mebni kanun-ı cezanın yüz doksanıncı maddesi hükmünce habsi lazım geldiği halde merkumun seksen üç senesi Cemaziyelevvelisinin yirmi üçüncü gününden şimdîye kadar müddet-i mahbûsiyeti yedi seneye balığ olarak men'-i ziyade-i ceza görünmüş idüğüne binâen sebilinin tahliye kılınmış ve divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Zilkade sene 1290 ve fi 27 Kanunievvel sene 1289 tarihi ve bin yüz sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunması ve mezkûr mazbatanın bir sureti leffen gönderilmiş olmağın icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 5 Zilhicce sene 90.

(113-b konusu); *Erzurum'da yaşayan Eyüp adlı kişi, Pasinler ilçesi Malikom köylü Osman'ı öldürmüştür. Yapılan muhakemede şahitlerinde ifadesince ilk olarak saldıranın Osman olmasından dolayı Eyüp'ün Osman'ı öldürmesi meşru müdafaa sayıldığından Eyüp, ceza kanununun yüz doksanıncı maddesince hapis edilmesine karar verilse de 23 Cemaziyelevvel 1283 tarihinden beri habs olduğu ve bu sürenin yedi yılı geçtiğinden ceza süresi yeterli olduğundan tahliyesine karar verilmiştir.*

H. 5 Zilhicce 1290/ M. 24 Ocak 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1168

Erzurum ovasına tâbi' Süngerîç karyesinde sakin mütekaiyeden binbaşı Hafız Mehmet Efendinin hanesinden bir takım emvâl ve eşyasını sirkat edenlerden derdest edilen Abadan karyeli Mıkdat ve Mehmet nam şahıslar haklarında icrâ olunan tetkikat-ı havi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 11 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve yetmiş dört numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkuman Mıkdat ve Mehmet'in firarda bulunan refikleri Hasan Kavas ve Bilo ile leylen üzerlerinde silah olmaksızın hane-i mezkûr duvarını delerek fiil-i sirkata içtisarları merkum Mıkdat'ın tâbi'an vâki' olan ikrârı ve emarat ile tebeyyün ettiğine binâen kanun-ı cezanın iki yüz on sekizinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevffikan ve merkum Mıkdat'ın tarih-i habsi olan seksen dokuz senesi Zilhiccesinin yirmi ikinci ve Mehmed'in doksan senesi Rebiülevvelinin on dördüncü günlerinden itibaren ba'det-teşhir beşer sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmaları ve firar-ı merkumanın bir gün evvel ele geçirilmelerine ikdam olunarak haklarında lazım gelen muamele-i kanuniyenin icrâs-ı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 6 Zilhicce sene 1290 ve fi 12 Kanunisani sene 1289 tarihi ve bin yüz altmış sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 23 Zilhicce sene 90.

(114-a konusu); *Abadan köylü Mıkdat, Mehmet, Hasan Kavas ve Bilo, Erzurum Süngerîç Köyü'nde yaşayan emekli binbaşı Hafız Mehmet Efendi'nin evinden eşya çalmaları üzerine ceza kanununun iki yüz on sekizinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve firari olan Hasan ve Bilo'munda yakalanarak gerekenin yapılması istenmektedir.*

H. 23 Zilhicce 1290/ 11 Şubat 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1170

Erzurum sancağında vâki' Hınıs kazasına tâbi' Kozlu karyesi ahalisinden Ermeni Sakar veledi Haço'nun katili karye-i merkumeli Minas oğlu Bedros hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan biri 9 Şevval sene 1288 tarihli ve yirmi üç numaralı ve diğeri 14 Cemaziyelevvel sene 1290 tarihli ve on yedi numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Bedros'un mezbûr Sakar'ı esna-yı münâzaada kalın sopa ile darp ve katl ettiği ihbarat-ı vâkıa ile tebeyyün eylediğine mebni katil-i merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesinin fıkra-i evvelisi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen üç senesi Zilhiccesinin yirminci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle merkez vilayetten küreğe konulması ve verese talep ettikleri halde murafaa-yı şer'iyenin icrâ ettirilmesi hususlarının savb-ı devletlerine iş'arı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 7 Zilhicce sene 1290 ve fi 13 Kanunisani sene 1289 tarihi ve bin yüz yetmiş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 27 Zilhicce sene 90.

(114-b konusu); *Erzurum Hınıs ilçesi Kozlu Köyü'nde yaşayan Minasoğlu Bedros, aynı köylü Ermeni Sakar'ın oğlu Haço'yu tartışma sırasında sopa ile öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesinin birinci fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 27 Zilhicce 1290/ M. 15 Şubat 1874

Sayfa 115

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1230

Lazistan sancağında vâki' Acara-yı Ulya nahiyesine tâbi' Yanya karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Saraçbaşı oğlu Melik Osman'ın katili olan Molla oğlu

Süleyman'ın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zamı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyenin muhâkemât-ı cezaiye dairesinden fi gurre-i Muharrem sene 1291 ve fi 6 Şubat sene 1289 tarihi ve bin iki yüz otuz numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon vilayet-i celilesine bildirilmeğin vusûlünde tarih-i habsi olan seksen yedi senesi Rebiülahirinin on üçüncü gününden itibaren müddet-i mezkûre ile vaz'-ı kürek ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 9 Muharrem sene 291.

(115-a konusu); *Lazistan sancağı Araca-yı Ulya nahiyesi Yanya köylü olan Mollaoğlu Süleyman, aynı köylü Saraçbaşıoğlu Melik Osman'ı öldürmesi üzerine ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon vilayetine bildirilmiştir.*

H. 9 Muharrem 1291/M. 26 Şubat 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası;711

Mukaddema Trabzon tarikiyle İran'a nakl olunan eşyanın şimdi Kafkasya tarikiyle imrar edilmesi ticaret-i mahalliyenin ve ashab-ı sermayenin tedennisine ve Trabzon sevhilinde eşya fiyatının terakkisine sebebiyet vermekte olduğundan iktizâ eden tedabirin icrâsı hakkında bazı taraftan vuku'bulan tebliğ ve ihtar üzerine keyfiyet Şûrâ-yı Devlette mütalaa ve Rüsûmât Emanet-i Celilesiyle muhâbere olunarak alınan cevapta vâkıan İran'a götürülen eşya ötedenberi Trabzon tarikiyle nakl olunarak bundan ahali müstefid olmakta buldukları halde şimdi nakl-i eşya maddesi Rusya Devleti'nin Poti cihetine küşad eylediği tarik-i intikal etmesiyle tüccarın kema-kân Trabzon tarikini ihtiyar ve tercihlerini müeddi olmak maksadıyla tarik-i mezkûrden İran'a imrar olunan eşyadan alınmakta olan yüzde bir transit-i resmî bâ-irade-i seniye-i afv olunmuş ve hulul edecek doksan senesi Martından itibaren kara gümrüklerinin ilkası dahi mukarrer bulunmuş olduğundan bu madde için emanetçe yapılacak başka bir şey olmayıp Trabzon tarikinde muntazım araba şirketi teşkili ve Erzurum'dan ileri dahi yollar yapılması gibi teshil ve tehvin-i nakliyat-ı mucib tedabirin devletçe ittihaz ve icrâsında fevaid-i külliye husûlü bedihisi bulunacağı beyan olunup tarik-i mezkûr memalik-i İraniyeye karib olduğundan gümrüklerce ber-vech-i meşruh gösterilen müsaadat sayıkasıyla tüccarın yine tarik-i mezbûra meyl ve müracaatları kaviyen

memul olmağın beraber şu maksad-ı mühimmenin tamamen husûlü için daha sair esbâb-ı teshile iranesi iktizâ edip buda yolun istikmal-i intizam ve ma'muriyeti ve muntazam arabalar işlettirilmesi maddelerinden ibaret olduğuna ve tarik-i mezkûrün ikmal-i nekayısıyla emir muhafazası için seksen dokuz senesine mahsuben bir yol altmış iki bin şu kadar kuruş tahsis olunmasıyla îcâb-ı halin icrâsı ve birde tarik-i mezbûra araba işletmek üzere bir şirket teşkili Trabzon ahalisinden Oskinar oğlu Ohans tarafından isdidâ olunduğu mahallinden bildirildiğinden beynel-vilayeteyn bil-muhâbere müstedî-i merkum ve bu olmadığı halde bulunacak diğer talip ile lazım gelen şerait kararlaştırılıp netice-i maslahatın iş'âr-ı 9 Rebiülevvel sene 1290 tarihinde savb-ı devletlerine ve Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmiş ise de henüz cevab-ı vurüd etmediğine ve mebhûsa-anh olan tarikin emr-i nezâreti müşiriyet-i celilelerine muhavvel bulunduğuna binâen tekid-i madde olunması bâ-müzekkere ifade olunmuştur beyana hacet olmadığı veçhile müceddeden istihsâl menafi'i ahali maksad-ı hayr mersadiyla memalik-i mesruse-i hazret-i şâhânede bulunan tark ve muabirin tanzim ve tesviyesi emrinde hayli vakittenberi ve saltanat-ı seniyece ikdamat-ı mütevaliye icrâ olunmakta ve ekser mahallerde bu yolda edilen teşebbusat semerrebahş olmakta bulunduğu gibi himem ve mesai-i devletleri ile tesviye ve tanzim olunan Trabzon tariki dahi hüsn-i misal idüğünden ticari tarik-i mezkûre meyl ve müracaat ve suhulet ve intizamca Poti tarikine rekabet ettirecek yolda zikr olunan Trabzon tarikinde bir araba şirketi tesisi ve teşkili ve Erzurum'dan ileriye dahi yolların tanzim ve tesviyesi esbâbının istikmali himem-i aliye-i müşirilerinden muntazır idüğü beyanıyla terkim-i rakıme-i senaveriye ibtidar kılındı efendim.

Fi 20 Muharrem sene 91.

(115-b konusu); *Trabzon'dan İran'a giden ticari malları Kafkas yolundan (Rusya Poti üzerinden) yapıldığı için hem Trabzon sahilinde ki şehirlerde eşya fiyatları artmakta hem de tüccarlara maddi anlamda zor olmaktadır. Şûrâ-yı Devlet ve Rüsûmât Emaneti arasında yapılan görüşmeler neticesinde; İran üzerine yapılan ticarete alınan gümrük vergisi affolunmuş ve Trabzon ile Erzurum arasındaki yolların düzeltilmesi, Erzurum'dan ileri yol yapılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca Trabzon'da ticareti kolaylaştıracak bir araba şirketi kurulması istenmektedir. Araba şirketi kurmak için Trabzonlu Oskinaroğlu Ohans talip olsa da Erzurum-Trabzon valileri arasında görüşme sürdüğünden bu tarihte neticelenmemiştir.*

H. 20 Muharrem 1291/ M. 9 Mart 1874

Sayfa 116

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 1227

Erzurum asker-i zabtiyesi neferatından Memiş'in katili ve tabur ağası Haso efendinin carihi olan Pasinler kazasına tâbi' Ortuzu karyesinde sakin muhâcirin-i çerakeseden Musa Vesi nam şahıs hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'îye ve nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 21 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve seksen bir numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetin mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Musa Vesi'nin tadiyatından şikayet olunması üzerine icrâ-yı muhakemesi zımmında kefalet-i nefsiyeye rabt olduğu halde firar edeceği istihbar kılındıktan naşı celb olunarak nizam-ı veçhile taht-ı tevfiğe alınmak üzere silahlarının nez'ine kıyam olundukta muhalefet ederek vuku'bulan keşakeş arasında zabtiye Memiş'i katil ve idam ve tabur ağası Haso efendiyi cerh eylediği ihbarat-ı vâkıa ile sabit olduğuna mebni Merkum Musa Vesi'nin kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesinin fıkra-i ahiresine tevfiğe münâsib bir mahalde idam olunması hususuna divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 26 Zilhicce sene 1290 ve fi 2 Şubat sene 1289 tarihi ve bin iki yüz yirmi yedi numaralı ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı şehinşahi müteallik buyurulmuş ve iktizâ eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış olmağla infaz-ı hükm-ı celiline himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 22 Muharrem sene 291.

(116-a konusu); *Pasinler ilçesi Ortuzu Köyü'nde yaşayan Çerkes göçmen Musa Vesi, şikayet üzerine göz altına alındığı sırada silahlarını almak için gelen zabtiye Memiş ve tabur ağası Haso adlı kişilere direnerek Memiş'i öldürmesi ve Haso'yu yaralaması üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesinin son fıkrasınca idam olunmasına karar verilmiştir.*

H. 22 Muharrem 1291/ M. 11 Mart 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası;731

Kiğı kazası hanedanından Hasan ve Hüseyin beylerin beş altı sene mukaddem dersaadete celb ile memleketlerine gitmek üzere kefaletle rabt olunduklarından ve muvakkaten tahsis kılınan ikişer yüz kuruş maaşla geçinemediklerinden bahisle istirham-ı havi rikab-ı kamertab-ı cenab-ı mülükaneeye takdim eyledikleri arzuhal Şûrâyı Devlete havale ve keyfiyet zabtiye nezâret-i behiyyesiyle muhâbere olunarak gelen cevapta mûmâ-ileyhima (سر كويك) karyesi ahali tarafından vuku'bulan bazı şikayat üzerine mukaddema dersaadete celb ile tetkik-i madde olundukta haklarında bir güne cünha terettüb etmemiş ise de bunların memleketlerine avdetlerini mani' esbâb-ı zail ve ahali ile tamamı ittihadları hasıl oluncaya kadar kefalet-i kaviyyeye rabt ile dersaadete ikametlerine karar verilerek muahheren mûmâ-ileyhadan Hasan beyin vâki' olan istidâsına mebni kavi keyfiyle rabt ile Edirne'ye azimetine ruhsat verildiği ve Hüseyin beyin gibiler ve sağır sekiz nefer evladı olup altısı memleketinde ve ikisi zevcesi ve kendisiyle beraber dersaadette bulunduğu beyan ve mûmâ-ileyhanın memleketlerine iadelerinde halen ve muvakkaten bir güne mahzup ve mazarrat olup olmadığı vilayet-i celilelerinden isti'lâm olunarak cevaben vârid olan tahriratta dahi bunların memleketlerine avdetlerini mani' esbâb bütün bütün mündefi' olduğu ve ol tarafta evlat ve ıyalları hal-i perişanda kalarak muhtaç-ı merhamet buldukları dermiyan kılınmış olunup mûmâileyhanın dersaadete el konulmaları sübüt-i cünhalarına mebni olmayarak mücerred karye-i merkuma ahali ile beyinlerinde zuhûra gelen ihtilaf ve mübâyenet ber-taraf oluncaya kadar hal ve mevki-i îcâbınca memleketlerinden çıkarılmalarına lüzüm gösterilmesinden neşet eylediğine ve şimdi ise sâye-i asayışvaye-i hazret-i mülkdaride olhavâlinin ıslahatı gereği gibi tekarrür etmesiyle mûmâileyhanın avdetlerinde bir güne mahzur ve mazarrat olmadığı suret-i iş'âr-ı mahalliden anlaşıldığına binâen memleketlerine azimetlerine ruhsat itası ve bunlara verilmekte olan maaşlar burada buldukları müddette medar-ı taayyüşleri olmak için muvakkaten muhassis olduğundan avdetlerine ruhsat verildiği tarihten itibaren işbu maaşların kat' edilmesi ve fakat mûmâileyhanın fakir halleri cihetiyle masârif-i seferiyelerini tedarike muktedir olmayacakları derkar idüğünden sıdika-i ser-şevket-i efser-i hazret-i padişahi olmak üzere ikisinin bir senelik maaşları olan cem'an dört bin sekiz yüz kuruşun harcırah olarak atabe suretiyle hazine-i celile-i maliyeden verilmesi

tensîb olunarak ifa-yı muktezası Maliye Nezâret-i Celilesine ve bunların olvechile memleketlerine avdetlerine ruhsat itası nezâret-i müşârün-ileyhaya havale ve iş'âr kılınmış olmağla beyan-ı hal siyâkında şukka.

Fi 22 Muharrem sene 291.

(116-b konusu); *Kiği ilçesinden Hasan ve Hüseyin adlı kişiler, beş altı yıl önce .....köyü ahalisi ile yaşadıkları bazı münakaşalardan dolayı İstanbul'a yerleştirilmişler ve kendilerine iki yüz kuruş maaş verilmiştir. Ancak Hasan ve Hüseyin dilekçe yazarak, maaşlarının artırılmasını ve memleketlerine dönmelerine izin verilmesini istemişler ve yapılan inceleme ile bu köyde asayiş sağlandığı için Hasan ve Hüseyin'e dört yüz kuruş yol masrafı verilerek memleketlerine dönmelerine izin verilmiştir.*

H. 22 Muharrem 1291/ M. 11 Mart 1874

Sayfa 117

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;932

Van sancağında vâki' Gevaş kazasına tâbi' Karçikan nahiyesine muzâf Kortikan karyeli Nazır bin Şeyh Süleyman nam kimesnenin katili olan karye-i mezkûreli Mazul bin Şeyh Haydar hakkında icrâ edilen tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan tahrirat ile melfûfat üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden verilen mazbatanın sureti leffen irsal kılındı suret-i mezkûrede gösterildiği merkum Mazul'un zevcesine mezbûra Nazır'ın fiil-i şenî icrâ eder iken görünmesinden dolayı Nazır'ı katl eylediği hakkında olan ikrâr-ı ahiri ictisarat-ı vâkıa ile müeyyid bulunduğuna mebni merkum Mazul'un müddet-i tevkifi kanun-ı cezanın yüz seksen sekizinci ve yüz doksanuncu maddeleri ahkâmınca hakkında ceza-yı kafi ad olunarak salıverilmesi lazım geleceği beyanıyla şukka.

Fi 23 Muharrem sene 291.

(117-a konusu); *Van Gevaş ilçesi Karçikan nahiyesi Kortikan köylü Mazul bin Şeyh Haydar, aynı köylü Nazır bin Şey Süleyman'ı eşine tecavüz ederken yakalaması üzere öldürmüştür. Bundan dolayı Mazul gözaltında bulunduğu süre yeterli ceza sayılarak tahliye edilmiştir.*

H. 23 Muharrem 1291/ M. 12 Mart 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1214

Pasinler kazası sakinlerinden Kalos ve Koko nam kimesnelerin akçe ve eşyalarını gasb etmiş olan Haydaranlı aşiretinden Umatlı taifesinden Abdo ve Haso ve Bedo ve İlyas haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 14 Şevval sene 1290 tarihli ve yüz bir numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkumun Abdo ve Haso ve Bedo ve İlyas merkuman Kalos ve Koko'yu esnâ-yi râhda önlerine çıkıp mallarını gasb ettikleri ve içlerinden Haso'nun maiyeti neferatıyla ahz ü giriftlerine giden kır serdarı Süleyman Çavuş'a silah atıp icrâ olunan mukabelede kendisi mecruh olduğu(ikrârlarıyla tebeyyün ederek emvâl-i mağsube sahibleri merkumana red ve teslim kılınmış) anlaşıldığına binâen eşhası merkumanın asâkir-i zabtiye üzerine teşhir-i silah etmeleri sebep-i şiddet ad olunarak kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesi hükmüne tevffikan ve tarih-i habsleri olan doksan senesi Cemaziyelevvelinin dördüncü gününden itibaren içlerinden on yedi yaşında bulunan İlyas'ın bilâ-teşhir ve diğerlerinin on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer olduğu veçhile ba'det-teşhir beşer sene müddetle re's-i livada küreğe konulmaları hususunun savb-ı vâlâlarına iş'ârı ve merkum Süleyman Çavuş'un bil-mukabele-i ifâ eylediği cerhten dolayı yüz seksen dokuzuncu madde-i kanuniye hükmünce gayr-i mes'ûl idüğü divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Muharrem sene 1291 ve fi 17 Şubat sene 1289 tarihi ve bin üç yüz on dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 23 Muharrem sene 291.

(117-b konusu); *Haydaranlı aşiretinden Abdo, Haso, Bedo ve İlyas adlı kişiler, Pasinler ilçesinde yaşayan Kalos ve Koko adlı kişilerin yolunu keserek gasp etmişlerdir. Yol kestikleri sırada karşularına çıkan koruyucu Süleyman Çavuş'u da silahla yaralamaları üzerine ceza kanununun altmış ikinci maddesi ekince teşhir edilerek beş yıl kürek cezasına çarptırılmışlar, ancak İlyas'ın on yedi yaşında*

olmasından dolayı teşhir edilmeden kürek cezasına çarptırılmıştır. Süleyman Çavuş'ta bu kişileri yaralamış olmasına rağmen nefsi müdafaa sayılarak ceza almamıştır.

H. 23 Muharrem 1291/ M. 12 Mart 1874

Sayfa 118

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1084

Erzurum kazasına tâbi' Serçeme karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Mehmet'in kızı Emine'nin cebren bikrini izale eden diğer Mehmet bin Mustafa ile mezbûranın kaçırılmasında merkur Mehmet'e muavenet eden pederi Mustafa ve Poçık karyeli Salih haklarında icrâ kılınan tahkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 27 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve seksen dört numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'ara nazaran merkur Mehmet'in gece mezbûra Emine'yi hanesinden cebren kaldırıp kurada bikrin-i izale ettiği ve merkur Mustafa ve muahheren firar eden mezbûr Salih'in dahi mezbûranın kaçırılmasında merkur Mehmet'e müşareket eyledikleri merkur Mehmet'in ma'at-tevil vuku'bulan ikrârı ve ihbarat ve emarat ile tebeyyün etmiş olduğuna binâen merkur Mehmet'in kanun-ı cezanın yüz doksan sekizinci ve iki yüzüncü maddeleri ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Rebiülahirinin on birinci gününden itibaren ba'det-teşhir haneye damdan iple duhul etmesi sebep-i şiddet ad olunarak beş sene müddetle merkez livada küreğe konulması ve takdir olunacak zaman bikrin kendisinden bit-tahsil mezbûra Emine'ye verilmesi ve merkur Mustafa'nın dahi mahalli kararı ve iş'arı veçhile iki yüz altıncı madde-i kanuniye ilavesinin fıkra-i ahiresine tevfiikan elli altı gün habs edilip salıverilmiş olması yolunda olmayıp ilave-i mezkûrenin fıkra-i evvelisine tevfiikan elli altı gün müddet-i tevkifi mahsub olunarak şimdiden ve firari Salih'in dahi ahz ü giriftine itina olunarak ele geçirildiği tarihten itibaren birer sene müddetle habs edilmeleri ve merkur Mehmet'e muaveneti rivayet olunması üzeriyle taht-ı istintâka alınıp indet-tetkik bî-medhal olduğu tahakkuk eden Hasan'ın henüz mevkuf ise salıverilmesi lazım geleceği divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 16 Zilhicce sene 1290 ve fi 23 Kanunisani sene 1289 tarihi ve

bin seksen dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın ve mezkûr mazbatanın bir sureti leffen gönderilmiş olmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 27 Muharrem sene 291.

(118-a konusu); *Erzurum Serçeme köylü Mehmet bin Mustafa, babası Mustafa ve Poçık köylü Salih'in de yardımıyla gece vakti evini basarak Emine adlı kişiye tecavüz etmesiyle ceza kanununun yüz doksan sekizinci, iki yüzüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır. Babası Mustafa, bir yıl hapis cezasına ve kaçak olan Salih'in de yakalandığı zaman bir yıl hapis cezasına çarptırılmaları kararlaştırılmıştır.*

H. 27 Muharrem 1291/ M. 16 Mart 1874

Erzurum Vilayet-i Celilelesine

Evrak Numarası; 13

Van kasabasında kâin Tayfurbey Hanı odacılarından olup mezkûr handa sakin Şetaklı Serkis refiki Trabzonlu Temel efendinin leylen odaları kapısını anahtar ile küşad ederek fiil-i sirkata mücaseret eyledikleri ikrârlarıyla tahakkuk eden İbrahim ve Ohans'ın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsleri olan seksen sekiz senesi Şevvalinin ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları vilayet-i celilelerinden vârid olan 19 Zilkade sene 1290 tarihli ve yüz yirmi sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel bâlâsı istintâknâmeli mazbatası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Muharrem sene 1291 ve fi 4 Mart sene 1289 tarihi ve on üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 5 Safer sene 91.

(118-b konusu); *Van'da Tayfurbey hanında odacı olan İbrahim ve Ohans, handa kalan Şetaklı Serkis ve arkadaşı Trabzonlu Temel efendinin gece odasının kapısını anahtar ile açarak hırsızlık yapmaya çalışmaları üzerine ceza kanununun iki yüz*

yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmışlardır.

H. 5 Safer 1291/ M. 24 Mart 1874

Sayfa 119

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 43

Muş sancağında vâki' Hınıs kazasına tâbi' Harabe-i Musa karyeli Derviş'in katili olan Varto kazasına muzâf Şeyhpir karyeli Hüseyin Sani oğlu Hasan ile maiyeti bulunan Ali Gül oğlu Süleyman haklarında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iye ve nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 14 Şevval sene 1290 tarihli ve yüz iki numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale evrak-ı mebhûse meyanında bulunup canib-i fetvahaneden tasdik olunan i'lâm-ı şer'i meali maktûl merkumun pederi molla Yusuf oğlu Mörsi mütefevva-yı mezbûr Derviş'in kısas ve diyetine müteallik davadan mezbûr Hasan'ın zimmetini ibra ve iskat eylediği hakkında tarafeynin takdir ve tasdiklerini beyandan ibaret olduğuna ve tetkikat-ı nizamiyeye gelince katl-i mezkûrün Süleyman'ın muavenetiyle merkum Hasan'dan suduru kendi ikrârı ve ihbarat-ı mevcude ile tebeyyün edip fakat taammüde hükm-i kabil olamamış idüğüne binâen kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesinin fıkra-i evvelisi ve yüz yetmişinci maddesi ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve merkum Hasan'ın tarih-i habsi olan seksen sekiz senesi Recebinin on birinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş ve Süleyman'ın dahi ibtiday-ı tevkifi olan sene-i merkuma Zilkadesinin guresinden muteber olmak üzere on beş seen müddetlerle Erzurum'da küreğe konulmaları divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi gurre-i Safer sene 1291 ve fi 7 Mart sene 1290 tarihi ve kırk üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 8 Safer sene 91.

(119-a konusu); *Muş Varto ilçesi Şeyhpir köylü Hasan ve Ali Güloğlu Süleyman, Hınıs ilçesi Harabe-i Musa köylü Derviş'i öldürmeleri üzerine yapılan muhakamede*

kasıtlı olduğuna dair bir delil bulunamadığından ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesi birinci fıkrası, yüz yetmişinci ve on dokuzuncu maddelerince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.

H. 8 Safer 1291/ M. 27 Mart 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası;7

Lazistan sancağında vâki' Livane kasabası ahalisinden olup yine bu kasabalı Molla Aziz bin Mehmet'in katilleri olan Osman oğlu Şaban ve biraderi Hamdi nam şahısların ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a gönderilmeleri Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 27 Muharrem sene 1291 ve fi 4 Mart sene 1290 tarihi ve yedi numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine müteallik buyurulan irade-i seniye-i cenab-ı şehriyari mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmiş olmağla vusûlüne mahallinden iş'âr olunacak tarih-i mahbûsiyetlerinden itibaren müddei mezkûre küreğe vaz' ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 14 Safer 291.

(119-b konusu); *Lazistan sancağı Livane(Artvin)li Osmanoğlu Şaban ve kardeşi Hamdi, aynı yerde yaşayan Molla Aziz bin Mehmet'i öldürmeleri üzerine ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlar ve durum Trabzon vilayetine bildirilmiştir.*

H. 14 Safer 1291/ M. 2 Nisan 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası;33

Yolların inşaat ve tamiratınca merdi olan adem-i nakidattan dolayı sabk eden istilâma cevaben vürûd eden tahrirat-ı devletleri meal-i ma'lûm-ı senaveri olduktan sonra Şûrâ-yı Devlette dahi mütalaa olunmuştur siyak-ı iş'âra nazaran Trabzon tarik-i kebirinin bozulan mahalleri aled-devam tamir olunduğu gibi Kars ile Batum beyninde derdest inşa olan yolun suret-i matlubada ikmal-i inşaatına mütefennin zabitan-ı askeri marifetiyle ikdam ve itina olunmakta ve tarik ve istihkamat hıdmetinde mükellefen ve

muvazzafen istihdâm kılınan amele nizamı ve evamir-i mahsusu dâiresinden tertip ve sevk edilmekte olduğu anlaşılmasıyla rivayat-ı mesrudenin vâkıa adem-i mutabıkı karin olunan ve dermiyan kılınan tedabir ve muamelat dahi zat-ı maslahata ve vazîfe memuruna muvafık görülerek mucib-i takdir olduğundan icrâat ve teşebbüsât-ı vakıanın istikmal-i tetimmatına bezl-i ma-hasıl himmet buyurulması ihtarıyla şukka.

Fi 17 Safer sene 91.

(119-c konusu); *Trabzon'un ana yolları ve Kars ile Batum arasında ki yolların tamiri konusunda özen gösterilmesi ve olduğu gibi devam edilmesi istenmekte ve bu yolların yapımına geçici işçi alınmış ve zabtiye yardım etmiştir.*

H. 17 Safer 1291/ M. 5 Nisan 1874

Sayfa 120

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;151

Erzurum sancağında vâki' Kiği kazasına tâbi' Alagöz karyeli Ömer oğlu Resul'un katilleri denilen yine o karyeli Derviş Ali ile Keki nam şahıslar haklarında icrâ olunan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 13 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve yetmiş iki numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel mazbatası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale mufad-ı iş'âra nazaran merkur derviş Ali'nin esna-yı münâzaada feveran-ı gazabıyla min-gayr-i taammüd merkur Resul'u ve Resul'un peder ve validesiyle zevcesini cerh eylediği ve mezbûr Keke'nin katle muavenetle maktul merkurun zevcesi pederi hatunun üzerine katl kasdıyla teşhir-i silah ettiği ihbarat-ı vâkıa ve emarat-ı mevcude ile tebeyyün ettiğine binâen merkur Derviş Ali'nin kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Recebinin yirmi üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması ve merkur Keki'nin dahi kanun-ı mezkûrün yüz yetmiş beşinci ve yüz sekseninci maddeleri ahkâmına tatbikan ve tarih-i habsi olan sene-i merkur Ramazanının yirmi beşinci gününden itibaren gezlik teşhiri bil-icrâ altı sene müddetle küreğe konulması ve verese-i maktûl istedikleri halde müdafaa-i şer'iyelerinin dahi icrâ

ettirilmesi ve divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Safer sene 1291 ve fi 2 Mart sene 1290 tarihi ve yüz elli bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 29 Safer sene 91.

(120-a konusu); *Erzurum Kiğı ilçesi Alagöz köylü Derviş Ali ve Keki adlı kişiler, aynı köylü Ömeroğlu Resul'ü öldürüp, Resul'un babası ile annesini ve eşini yaralamaları üzerine Ali, ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır. Keki ise Resul'un babası ve eşine silah çektiğinden ceza kanununun yüz yetmiş beşinci ve yüz sekseninci maddelerince teşhir edilerek altı yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 29 Safer 1291/ M. 17 Nisan 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 71

Erzurum sur-ı atikanın aralarında handakları içinde yapılıp bir gûne senede merbut olmayan ebniye hakkında lazım gelen tahkikatın icrâsına dair makam-ı senaveriden tastir ve tesyir olunan tahrirata cevaben vilayet-i celilelerinden vârid olan tahrirat Şûrâ-yı Devlete havale ve taraf-ı vâlây-ı kaimmakamı ile dahi muhâbere olundu ru'ûs-i iş'ârata ve tetkikat-ı vâkıya nazaran surun hedminden hasıl olan arsalara dâire-i belediye tarafından bina inşası caiz olamayacağından bu babda vuku'bulan müdâhalenin meni' ve fakat Gürcükapısı nam mahalde bulunan iki bab dükkan her nasılsa bundan evvel yaptırılmış ve bedel-i icarı dâire sandığına irad-ı kayd olunmuş olduğu cihetiyle istirdadı münâsib olmayacağından haliyle dâireye terki lazım gelip ebniye-i sâireye gelince bunların inşaatı nizam-ı belediyeye muvafık olmadığı gibi ashabının ellerinde tasarruflarını mübeyyin senedat-ı mamul-ı beha dahi yok ise de inşaat-ı vâkıa zikrolunan surun hedmiyle esmanının istihkâmat-ı masârifine karşılık tutulması hakkında vâki' olan karardan mukaddem ve hükümet-i mahalliyenin ruhsatına müstenid olmasına ve sahiblerinin acezeden bulunmasına binâen bunlardan münasebetsiz yapılmış olanlar tedricen ve ebniye nizamnamesine tevfiқан tanzim ve tesviye olunmak üzere haliyle ika ve sahiblerinden arz-ı esmanı ahzından dahi sarf-ı nazar kılınarak yedlerinde sened bulunmayanlara nizam-ı veçhile îcâb eden

mahallerden sened itası ve mağşuş senedlerin ıslahı ve karar-ı mebhûsün-anhdan sonra hendek ve beden aralarında yaptırılmış olan ebniyeden usûl-i belediyeye muhalif olanlarının ve istihkâmatca mahzur ve mazarratları bulunanların bil-hedm infazının ashabına itasıyla istihkâmatca ve şehirce mahzuru bulunmayan arzların bil-müzayede taliblerine fûrûhat olunarak esmanının istihkâm inşaatına sarf edilmek üzere komisyon sandığına vaz'-ı ve tahrirat-ı behiyelerine matvi haritada küşad ve tesvi' gösterilen zükakların biran evvel tanzim ve tesviyesi hususunun savb-ı devletlerine bildirilmesi bit-tensîb keyfiyet kaimmakam-ı müşârün-ileyha bildirilmiş olmağın oracada icâbatının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 11 Rebiülevvel sene 291.

(120-b konusu); *Erzurum kalesi içindeki bazı yerlere binalar yapılmıştır. Ancak bunların yapılmasının uygunsuz olduğu ileri sürülerek yapılmış olanların yıkılması istenmektedir. Ancak bu yıkımı gerçekleştirirken şu hususlara dikkat edilmiştir; eğer binanın tapusu bir kişi üzerine ise bundan belediye masrafı alınması eğer tapusu yok ve uygun yerde ise açık artırma ile satılması istenmektedir. Ayrıca bundan böyle bu kale içine bina yapılmaması önemle vurgulanmaktadır.*

H. 11 Rebiülevvel 1291/ M. 29 Nisan 1874

Sayfa 121

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 222

Erzurum kazasına muzâf Kağiri karyesi ahalisinden olup firar eden refiki Hasan ile beraber Mamuratül-aziz sancağına tâbi' Palu kazası mütemekkinlerinden ayanın çobanı Hasan'ı darb ederek koyunlarını gasb eylediği ihbarat ve emarat ile tebeyyün eden Halil'in kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Recebinin on ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir darba ictisarı sebab-i şiddet ad olunarak beş sene müddetle merkez livada küreğe konulması ve firar-ı merkumun derdestine itina olunarak ele geçirildikte hakkında tetkikat-ı muktezasının icrâsıyla neticesinin bâ-mazbata iş'âr kılınması vilayet-i celilelerinden vârid olan 27 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve seksen üç numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i

Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 11 Rebilülevvel sene 1291 ve fi 16 Nisan sene 1290 tarihi ve iki yüz yirmi iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 22 Rebiülevvel sene 291.

(121-a konusu); *Erzurum Kağiri köylü Halil ve firari arkadaşı Hasan, Mamuratülaziz (Elazığ) Palu ilçeli çoban Hasan'ı darp edip koyunlarını gasp etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi birinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl kürek cezasına çarptırılmışlar ve firari olan Hasan'ın da yakalanmasına özen gösterilmesi istenmektedir.*

H. 22 Rebiülevvel 1291/ M. 9 Mayıs 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 262

Kars sancağında vâki' Kağızman kasabası ahalisinden olup yine bu kasabalı Osman'ın mağazası duvarını delerek feziha-ı sirkata ictisarları kendi ikrârları ve eşya-yı mesrûkanın hanelerinden zuhûr etmesi emaresi ile tebeyyün eden Osman bin Cağfer ve Baço bin Miraç nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsleri olan doksan senesi Saferinin sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları ve istirdad olunandan maada meyan-ı iddia ve inkârda kalan emvâl için muhâkeme-i şer'îye icrâ olunacağı gibi nizamen dahi lazım gelen tetkikatın icrâsıyla zahire ihraç olunabilecek miktarının sahibine teslim olunması vilayet-i celilelerinden vârid olan 8 Muharrem sene 1291 tarihli ve yüz yirmi altı numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 19 Rebiülevvel sene 1291 ve fi 24 Nisan sene 1290 tarihi ve iki yüz altmış bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 29 Rebiülevvel sene 291.

(121-b konusu); *Kars Kağızmanlı Osman bin Cağfer ve Başo bin Miraç, aynı ilçeli Osman adlı kişinin mağazasının duvarını delerek eşya çaldıklarını itiraf etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmışlar ve çalınan eşyaların araştırılıp değerinin sahibine verilmesi kararlaştırılmıştır.*

H. 29 Rebiülevvel 1291/ M. 16 Mayıs 1874

Sayfa 122

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;60/26

Pıramadi kasabası ahalisinden olup Yanya'da misaferet-i ikamet etmekte olduğu ve hal-i sekerde bulunduğu halde mugayir-i din ve edeb-i fezahat-ı lisanıye cüretinden naşı bit-tevkif bab-ı zabtiye i'zam kılınmış olan Adem bin Hasan nam şahsın feziyat-ı mezkûreye ictisarı ma'lûm-ul-esâmî kesan canibinden ihbar olduğu yazıya vilayet-i celilelerinden gelen evrak meallerinden müsteban olduğundan merkumun emsali veçhile kalebend edilmek üzere tahtül-hıfz Erzuruma gönderilmesi bit-tensîb keyfiyet vilayet-i müşârün-ileyha ile zabtiye nezâret-i celilesine bildirilmesi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye nezâret-i celilelesinden beyan-ı keyfiyet edilmiş olmağla merkumun oraya vusûlüne îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 5 Rebiülahir sene 291.

(122-a konusu); *Pıramadili Adem bin Hasan adlı kişi, Yanya'ya gittiğinde burada sarhoş iken dine ve ahlaka aykırı bir takım davranışlar sergilemesi üzerine gözetim altında tutulması için Erzurum'da kalebendlik cezasına çarptırılmıştır.*

H. 5 Rebiülahir 1291/ M. 22 Mayıs 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 419

Erzurumda'ki Fransa konsolosu Mösyö Jelber'in esnâ-yi râhda önüne çıkıp akçe ve eşyasını gasb etmiş olan Trabzon vilayetinde vâki' Zankarya karyeli Ekşi oğlu Ömer ve Oksu karyeli Kibritçi oğlu Hasan ve Oflu Mehmet ve bu babda medhalleri rivayet olunan Sürmeneli Süleyman ağanın oğulları Halit ve Ali ve Kasbar oğlu Cağfer ve

Salarumlu Acem oğlu Osman haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 17 Ramazan sene 1290 tarihli ve kırk altı numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetin melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkumundan yalnız Ömer ve Hasan ve Mehmet'in feziha-yi gasba ictisarları ikrârlarıyla tahakkuk etmiş olduğuna mebni kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan emir-i teşhirileri bil-icrâ merkumundan Ömer ile Hasan'ın tarih-i habsleri olan seksen yedi senesi Cemaziyelevvelisinin sekizinci ve Oflu Mehmet'in sene-i merkuma Cemaziyelahiresinin altıncı günlerinden itibaren dörder müddetle merkez livada küreğe konulmaları ve gasb olunan akçe ve eşyanın kırk altıncı madde-i kanuniye hükmünce bunlardan istihsâli lazım geleceğinden konsolosu mûmâ-ileyhin Divân-ı Temyîz-i Vilayette nizamen isbat edebileceği mikdar-ı zayıyatın bunların nukud ve emvâli ve emlakından istihsâline ikdam ile o sırada sair refiklerini mecburen haber verdikleri halde onların dahi taht-ı istintâk ve muhakemeye alınarak kararının iş'ârı ve yine refiklerini gitmede ısrar ederler ise sabit olacak zayıyatın madde-i mezkûre mucibince merkumundan istihsâli divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 26 Rebiülahir sene 1289 ve fi 20 Mayıs sene 1290 tarihi ve dört yüz on dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmış ve bu karar Fransa sefaretine bildirilmek üzere Hâriciye Nezâret-i Celilesine beyan-ı hal olunmuş olmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 6 Cemaziyelevvel sene 291.

(122-b konusu); *Trabzon Zaniki köylü Ekşioğlu Ömer, Oksu köylü Kibritçioğlu Hasan, Oflu Mehmet, Sürmeneli Süleyman ağanın oğulları Halit, Ali ve Kisyaroğlu Cağfer, Ömeroğlu Osman; Erzurum'da bulunan Fransız konsolosu Jelber'in yolda önüne çıkıp gasp etmişlerdir. Yapılan muhakeme neticesinde olayda sadece Ömer, Hasan ve Mehmet suçlu bulunarak ceza kanununun altmış ikinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek dört yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve çaldıklarının eşyaların bedelini konsolosa vermişlerdir. Bu olayda diğer arkadaşları da gözetim altında tutulmuş ve dava açılmıştır.*

H. 6 Cemaziyelevvel 1291/ M. 21 Haziran 1874

Sayfa 123

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 423

Van sancağı habhanesinin sakfını sökerek firar eden dört neferden derdest olunan Ahmet ve Mehmet nam şahıslar haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 28 Muharrem sene 1291 tarihli ve bir numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetin melfûf mazbataları ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkuman Ahmet ve Mehmet'in rûfeka-yı sâiresiyle bil-ittifak firar ettikleri ikrârlarıyla tebeyyün edip merkumandan Ahmet'in asl-ı cinayetinden dolayı mahallince hükm olunan ceza henüz buraca taht-ı tasdike girmemiş idüğünden tezyid cezasına mahal olmayıp fakat merkum Mehmet'in mahkum olduğu halde mevki' cezasından vuku kararı cihetiyle tezyid cezası lazım geldiğine binâen kanun-ı cezanın yedinci maddesi hükmüne tevfiikan mahkum olduğu üç sene kürek cezasına selesi olan bir sene müddetin dahi zam ve ilavesi ve firarilerin dahi tutulmalarına itina olunması hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 3 Cemaziyelevvel sene 1291 ve fi 5 Haziran sene 1290 tarihi ve dört yüz yirmi üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 13 Cemaziyelevvel sene 291.

(123-a konusu); *Van hapishanesinin kapısını kırarak dört mahkum kaçmıştır. Bunlardan yakalanan Ahmet, cinayet suçundan dolayı cezası henüz onaylanmadığından ceza artırımına gidilmemiştir. Ancak Mehmet adlı kişinin cezası kesin olduğundan üç yıl kürek cezasına bir yıl daha eklenmiştir. Ayrıca firari olan diğer iki kişinin de yakalanmasına özen gösterilmesi istenmektedir.*

H. 13 Cemaziyelevvel 1291/ M. 28 Haziran 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası;439

Erzurum sancağında vâki' Hınıs kazasına tâbi' Göksu nahiyesinde kâin Alikullek karyeli Maksut'un katili olan Ulu hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi

havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 20 Cemaziyelahir sene 1291 tarihli ve yetmiş altı numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve varaka-i istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Ulu'nun esna-yı münâzaada min-gayr-i taammüd mezbûr Maksut'u bıçakla cerh ve katl eylediği ihbar olunan ikrârıyla sabit olduğuna mebni merkum Ulu'nun kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiķan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Şevvalinin yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması ve verese-i maktûl talep ettikleri halde murafaa-yı şer'iyelerinin dahi icrâ ettirilmesi hususlarının savb-ı devletlerine iş'ârı divân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Cemaziyelahir sene 1291 ve fi 15 Haziran sene 1290 tarihi ve dört yüz otuz dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 22 Cemaziyelevvel sene 91.

(123-b konusu); *Erzurumlu Ulu, Hınıs ilçesi Göksu nahiyesi Alikullek köylü Maksut'u tartışma sırasında kasıtsız olarak öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince on beş yıl Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca maktûlün varisleri isterse şer'i muhakeme de yapılacaktır.*

H. 22 Cemaziyelevvel 1291/ M. 7 Temmuz 1874

Sayfa 124

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 429

Erzurum asâkir-i zabtiyesi neferatından Derviş'in katili olan Erzurumlu bakkal Osman ve asâkir-i nizamiye neferatından Reşit'in carihi Mösiyab Mustafa ve neferat-ı zaptiyeden küçük Ahmet'in carihi Kôr Mevlüd ile refikleri haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 29 Zilhicce sene 1289 tarihli ve yüz elli numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası evrak-ı müteferriyasıyla Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Osman'ın münâzaa arasında min-gayr-i taammüd mezbûr Derviş'i cerh ve katl eylediği ve Mösiyap Mustafa'nın Reşit'i

ve K r Mevlüd' n dahi Ahmet'i cerh ettikleri ihbarat ve emarat-ı v k a ile mertebe-i sübuta varmış olduğundan ve merkum Osman'ın zevcesi canibinden verilen arzuhal-i mufadi merkumun katili olduğu nizamem tebeyyün etmediği ve murafaa-yı şer'iyeyi havi olan i'lam mucibince verese-i maktûlün merkumun zimmetini ibra ve iskat eyledikleri cihetiyle merkumun tahliye-i sebili istid sından ve merbut şahadetname meali dahi merkumun ehl-i arz-ı g r hundan olduğu beyandan ibaret olarak hükm-ı vakı'-i nakza medar olur bir söz görülememiş idüğüne mebni merkum Osman'ın kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer us le tevfiķan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Cemaziyelvelisinin on altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması ve Mösiyap Mustafa'nın dahi yüz yetmiş sekizinci madde-i kanuniye hükmüne tevfiķan ve tarih-i mezkûrden itibaren bir sene müddetle habs edilmesi hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'arı ve merkum K r Mevlüd' n tarih-i mezkûrden beri güzeran eden müddet-i tevkifi yüz yetmiş dokuzuncu madde-i kanuniye mucibince hakkında ceza-yı kafi ad olunarak salıverilmiş olması yolunda göründüğü divân-ı mezk r n muhâkemât-ı cezaiye d airesinden fi 15 Cemaziyelahir sene 1291 ve fi 18 Haziran sene 1290 tarihi ve dört yüz yetmiş dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın olvechile icâbının icrâsına ve birde neferat-ı zaptiyeden Hasankaleli Ağa ve Eyüb ve İsmail ile Yusuf avuş ve nefer Bitlisli Reşid ve Saraç Mevlüd ve Mamo ve Mamo ve Kamil'in altı ay müddet-i tevkifleri haklarında ceza-yı kafi ad olunarak sebilleri ehilla kılındığı mazbata-i ve irade-i mahalliyenin cümle-i münderecatından olub ancak bunların hadise-i mezbûra arasında bir g ne fiil-i müessire cesaret etmemiş ve beraber olan fahişelere dahi bir g ne muamele-i cebriyede bulunmamış oldukları halde bila sebep altı ay tevkif olunmaları ve sübut-ı töhmetleri beyan olunmaksızın ve kanuna tatbik edilmeksizin tahdid-i ceza manasını mutazammın olan ceza-yı kafi tabiriyle alel-ıtlak müttehim suretinde gösterilmeleri us le muvafık ve hak ve adele makrun olamayacağı misillü asâkir-i zabtiyenin böyle m ctemian kıra fahişe götürüp fuhşiyat-ı irtikab etmeleri sıfat-ı zabıtaya bil-vucuh mugayir-i ahlak-ı ahaliye sui tesiri zahir olarak şu şena'attan dolayı hadise-i mezbûraya bais olan merkumun Hasankaleli Ağa ve Eyüb ve İsmail haklarında kanunen bir şey denilmemesi doğrusu pek ziyade m balatsızlık eseri olmasıyla bu gibi yolsuzlukların vuku' ve tekerrürü ise mesûliyeti dai olacağından ba'de-zin bu misillü

yolsuz hükümlerden tevakki ve mücanebet olunması zımında lazım gelenlere tebligat-ı müessire ifâsına himmet buyurulması lazım geleceği beyanıyla şukka.

Fi 22 Cemaziyelevvel sene 91.

(124-a konusu); *Erzurumlu bakkal Osman, Erzurum askeri zabtiye Derviş beyi öldürmesi ile ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince on beş yıl Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır. Yine Mösiyap Mustafa, asâkir-i nizamiye üyesi Raşit adlı kişiyi ve Kör Mevlüt adlı kişi zabtiye Küçük Ahmet'i yaralamaları üzerine Mustafa ceza kanununun yüz yetmiş sekizinci maddesince bir yıl hapis cezasına, Mevlüt ise 16 Cemaziyelevvel 1289 tarihinden itibaren hapis olduğundan cezası için yeterli sayılarak tahliye edilmesine karar verilmiştir. Ayrıca askeri zaptiyeden Hasankaleli Ağa, Eyüb, İsmail ile Yusuf Çavuş, nefer Bitlisli Reşid, Saraç Mevlüd, Mamo, Mamoç, Kamil'de bu olaylardan dolayı altı aydır hapiste olduklarından cezaları yeterli görülerek tahliye edilmişlerdir. Bu olaylar ile birlikte Hasankaleli Ağa, Eyüp ve İsmail ise ahlak dışı hareketlerinden dolayı (bir hayat kadınına gitmeleri) kınanmışlardır.*

H. 22 Cemaziyelevvel 1291/ M. 7 Temmuz 1874

Sayfa 125

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;422

Van sancağında vâki' Albak kazasına tâbi' (بليان) karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Ohans'ın katili olan İsmail Han nam şahıs hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazımmın vilayet-i celilelerinden vârid olan 18 Rebiülevvel sene 1290 tarihli ve sekiz numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayet ve Meclis-i Temyîz-i Liva mazbataları ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katl-i mezbûrun min-gayr-i taammüd merkum İsmail Han'dan sudur ettiği ihbar olunan ikrârı ve emaret-i mevcude ile tebeyyün eylediğine binâen merkum İsmail Han'ın kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesinin fıkra-i evvelisi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i tevkifi olan seksen altı senesi Zilkadesinin beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye

dâiresinden fi 2 Cemaziyelevvel sene 1291 ve fi 5 Haziran sene 1290 tarihi ve dört yüz yirmi iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 23 Cemaziyelevvel sene 91.

(125-a konusu); *Van Albak ilçesi .....köylü İsmail Han, aynı köylü Ohans'ı kasıtsız öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesi birinci fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 23 Cemaziyelevvel 1291/ M. 8 Temmuz 1874

Sayfa 126-127

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 488

Erzurum sancağında vâki' Oltu kazasına tâbi' Konk karyeli Arslan Usta ve livane tüccarından Karabet ve Koçkans? (کوچکانس) karyeli Torak'ın esnâ-yi râhda önlerine çıkararak mallarını gasb eden Akçakale karyeli Çağfer ve İbrahim ve Nasuh ve Hüdaverdi nam şahısların haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 8 Muharrem sene 1291 tarihli ve yüz yirmi yedi numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkumunun müsallahan mezbûrun Arslan Usta ve Karabet ile refiklerinin önlerine çıkararak mallarını gasb ettikleri ikrârlarıyla tebeyyün eylediğine binâen merkumundan İbrahim ve Nasuh ve Hudaverdi'nin kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin zeyli hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyetleri olan seksen sekiz senesi Recebinin on birinci gününden itibaren ba'det-teşhir beşer ve merkum Çağfer'in dahi tarih-i habsinden muteber olmak üzere üç sene müddetle re's-i livada küreğe konulmaları ve merkum Çağfer'in ibtida-yi habsi tarih-i mezkûrden idüğü mazbata-i mezkûrede münderiç ise de bunun diğerlerinden evvel tutularak maddenin zahire ihrâcını teshil eylediği iş'âr olunması ve şu halde bunun diğerleriyle bir tarihte habs edilmemiş olması umûr-i tâbiyeden bulunması cihetiyle bunda bir sehv olmak lazım geleceğinden bu suhul-ı

ıslah ve inhâsı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 17 Cemazıyelevvel sene 1291 ve fi 19 Haziran sene 1290 tarihi ve dört yüz seksen sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ ve inhâsına ve birde İran Devleti tebaasından Ebu Talip ile Zanzak karyeli Bekir Ali oğlu Nebi ve Delal Ali oğlu Musa ve eniştesi Hasan ve Veli ve Şurekel kazasına tâbi' Kızıлтаş karyeli Abdulkerim ve Aküzüm karyeli Kazım ve Mehmet Ali ve diğer Veli'nin dahi feziha-yi mezbûrada medhalleri eşhas-ı mezbûradan bazıları taraflarından ve taraf-ı ahirden rivayet olunarak bunlardan İranlı Talip ile Beti ve Musa ve Hasan ve Veli musırın inkâr etip medhallerini hükme medar olur emare dahi bulunamadığı cihetiyle sebilleri tahliye olduğu halde İranlı Talip firar ederek bu hareket-i faziyede medhalini müeyyid olduğundan tekrar ahz-ı giriftine kıyam olunmuş ise de İran tarafına geçmiş olduğundan ele geçirilemediği ve Abdulkerim ve Kazım ve Mehmet Ali ve diğer Veli namında adam bulunamadığı cümle-i iş'ârattan olup ancak evrak-ı mebhûse meyanında bulunan istintâknâmelerden münfehim olduğu üzere İranî Ebu Talip'in bu fezihada zî-medhal olduğunu merkum Çağfer mukaddema ifade ederek muahheren bu ifadeden nükûl etmiş ise de İrani-i merkumun medhal-i eşhas-ı sâire-i mezbûra taraflarından bil-itiraf haber verilmiş ve bu misillü erbab-ı cinayetin ceza görmeksizin tahliye-i sebilleri insilab-ı emniyet tark ve inhâ-yı mucib olarak bu yolsuzluğa tecviz ve icrâ edenlerin mesûl tutulmaları derece-i luzûmda bulunmuş olduğu misillü bu gasibler on iki kişi olarak müddeileri soymuş oldukları maarrız iddiada beyan olduğundan ve bu kavil merkum Çağfer ile eşhas-ı sâire-i mezbûra taraflarından dahi tasdik kılındığından şu halde medhalleri haber verilen ve mazbata-i sui olanların bir takım eşhas karıştırılarak müddeilere ve hususiyle müddeilerin rüfekasından olup esna-yı gasbta gasibler tarafından gözü bağlanmış olan hatun iraesiyile tefrik edebildikleri halde medhallerine hükm için lazım gelen sair delaîl ve emarata müracaat olunması yani elde olanların tamik-i istintâkları vesair her türlü tetkikat-ı mû-şikâfânenin icrâsıyla gasiblerin tamamen zahire ihraç olunmaları muhâkeme-i nizamiyenin ve kuvve-i zabitanın ikdam-ı vezâifi iken bu cihete kat'an imale-i efkar edilmemesi işin piş-i nazar-ı ehemmiyete alınmamasından neşet ederek rehin cevaz olamayacağından ba'dema bu gibi yolsuzlukların vuku ve tekerrürüne meydan verilmemesi zımmında lazım gelenlere tenbihat-ı müessere ifâsıyla beraber bir taraftan merkum Ebu Talip'in ele geçirilmesine ikdam ve itina ve diğer canibten dahi bunun tahliye-i sebilini tecviz eden ve sebep olan

her kimler ise onların Meclis-i İdare-i Vilayette muhâkemelerde icrâ olunarak kararını müşir lazım gelen mazbatanın evrak-ı istintâkiyesiyle beraber isra edilmesine himmet buyurulması lazım geleceği beyanıyla şukka.

Fi 29 Cemaziyelevvel sene 91.

(126-a konusu); *Akçakale köylü Cağfer, İbrahim, Nasuh, Hüdaverdi, Erzurum Oltu ilçesi Konk köylü Arslan Usta'nın, Livaneli(Artvinli) tüccar Karabet'in ve Koçkans? köylü Torak'ın yolda silahla önlerini kesip mallarını gasp etmeleri üzerine İbrahim, Nasuh, Hüdaverdi, ceza kanununun altmış ikinci maddesi ekince ve on dokuzuncu maddelerince beş yıl, Cağfer ise habse girdiği tarihten (11 Recep 1288) ayrı olarak üç yıl kürek cezasına çarptırılmışlardır. Yine bu olayda şüpheli olan İran Devleti vatandaşı Ebu Talip, Zanzak köylü Bekir Alioğlu Beti, Delal Alioğlu Musa ve eniştesi Hasan, Veli, Şurekel ilçesi Kızıtaş köylü Abdulkerim, Aküzüm köylü Kazım, Mehmet Ali ve diğer Veli adlı kişiler hakkında yapılan incelemede bir delil bulunamadığından tahliye edilmişlerdir. Ancak tahliye edilecekleri sırada Ebu Talip kaçarak İran'a gitmiştir. Daha sonra yapılan inceleme ve ifadeler neticesinde Ebu Talib'in bu olay da ortak olduğu anlaşılmış ve bunun suçlu olduğunu anlayamayan memur her kim ise memur hakkında gerekenin yapılması istenmektedir.*

H. 29 Cemaziyelevvel 1291/ M. 14 Temmuz 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;562

Muş sancağında vâki' Norkaganak karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Murad bin Hasan'ın carihi olan Haydo bin Molla İbrahim hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 19 Rebiülevvel sene 1291 tarihli ve on sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Haydo adavet-i sabikasından dolayı bit-tasavvur ahz-ı sar zımmında Murat'ın dağda önüne çıkıp kılıç ile cerh ederek sol koluyla sağ elinin üç parmağını ta'til eylediği ikrârı ve tahkikat-ı cariyeye ile tebeyyün ettiğine mebni merkum Haydo'nun kanun-ı cezanın yüz yetmiş yedinci maddesinin fikra-i ahiresine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevffikan ve tarih-i habsi olan doksan bir senesi Saferinin üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir

meclis kararı veçhile dört sene merkez livada küreğe konulması ve merhum Murat canibinden hançer ile ayağı cerh olunduğu siyak-ı iş'ardan anlaşılan Hüseyin'in mahallinden vürudunda alel-usûl istintâk ve muhakemesinin icrâsıyla netice-i hasılanın bâ-mazbata ve istintâknâme bu canibe bildirilmesi hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'arı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 7 Cemaziyelahir sene 1291 ve fi 9 Temmuz sene 1290 tarihi ve beş yüz altmış üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 14 Cemaziyelahir sene 291.

(127-a konusu); *Muş Norkaganak köylü Haydo bin Molla İbrahim, aynı köylü Murat bin Hasan'ın dağda önüne çıkıp sol kolu ile üç parmağını yaralaması üzerine ceza kanununun yüz yetmişinci maddesi son fıkrası ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek dört yıl kürek cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca Hüseyin adlı kişi Murat tarafından yaralanması ile yapılan muhakemenin neticesinin bildirilmesi istenmektedir.*

H. 14 Cemaziyelahir 1291/ M. 29 Temmuz 1874

Sayfa 128

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 597

Muş mahallatından Çerkaşın mahalleli İsbator nam kimesnenin hanesi kapısının kilidini kırarak feziha-yi sirkata irtikab ettiği ihbarat ve emarat ile tebeyyün eden Kale mahalleli İbo oğlu Mehmet'in kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiakan ve tarih-i mahbûsiyeti olan doksan senesi Ramazanının yirmi sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle mahallinde küreğe konulması ve emvâl-i mesrûkanın şer'an ve nizamen sabit olan miktarının merhumdan bil-istihsâl sahibine teslim olunması vilayet-i celilelerinden vârid olan 18 Rebiülevvel sene 1291 tarihli ve on altı numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriyası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 20 Cemaziyelahir sene 1291 ve fi 22 Temmuz sene 1290 tarihi ve beş yüz doksan yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 3 Receb sene 91.

(128-a konusu); *Muş Kale mahalleli İbooğlu Mehmet, Çerkaşın mahalleli İsbator adlı kişinin evinin kapısının kilidini kırarak eşya çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmış ve çaldığı eşyaların bedelini İsbator'a vermesi kararlaştırılmıştır.*

H. 3 Recep 1291/ M. 16 Ağustos 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası; 248

Meclis-i İdare-i Vilayet azalığı için bu sene ber-mucib-i nizam icrâ kılınan intihabta ekseriyet ara kazanan Ali ve Ermeni milletinden Han efendiler ibkaen ve Hacı Osman ve Katolik milletinden Kırkor efendiler müceddeden aza tayin kılındıklarından bahisle tasdik memurlarını vilayet-i celilelerinden bit-tahrirat vuku'bulan iş'âr üzerine Şûrâ-yı Devlette bit-tensîb keyfiyet maliye nezâret-i celilesine bildirilmiş olmağın olvechile îcâbının ifâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 14 Receb sene 291.

(128-b konusu); *Meclis-i İdare-i Vilayet'te yapılan aza seçimlerinde oy çoğunluğu ile önceki memurlardan Ali ve Ermeni milletinden Han efendiler ve yeni aza olarak ise Hacı Osman ve Katolik milletinden Kırkor efendiler seçilmiş ve durum nezârete bildirilmiştir.*

H. 14 Recep 1291/ M. 27 Ağustos 1874

Sayfa 129

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 654

Bayburt kazasına tâbi' Hayik-i Ulya karyeli Dursun'un oğlu on beş yaşında Mustafa'nın katili olan karye-i mezkûreli Oso'nun oğlu Süleyman hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden gelen 12 Rebiülahir sene 1291 tarihli ve yirmi dört numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel mazbatası ve melfûf evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale ihbarat-ı vâkıya nazaran Süleyman'a ibtida Mustafa ve ona dahi

mukabeleten Süleyman taş atıp bu katlin vukua gelmesinden naşı Süleyman katil-i mukabil saffetinde görünür ise de Mustafa'nın attığı taş Süleyman'a tesadüf etmemiş olduğuna ve Süleyman'ın sininde bir adamın Mustafa gibi bir çocuğa mukabele etmesi münasebet bir hareket olmayıp Süleyman Mustafa'nın validesi ırzına tasallutla beraber mezbûranın zevcesi tarafından darp olunması sebebiyetiyle dahi müttehim bulunduğu mebni hakk-ı mukabele ber-vech-ile tasdik olunamayacağından ve mamafih katl-i mezkûr münâzaa arasında fevaran-ı gasbla min-gayr-i taammüd ifa olunması idüğünden merkum Süleyman'ın kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan doksan senesi Şevvalinin yirmi üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir mahalli kararı veçhile on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 6 Receb sene sene 1291 ve fi 6 Ağustos sene 1290 tarihi ve altı yüz elli dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 15 Receb sene 291.

(129-a konusu); *Bayburt Hayik-i Ulya köylü Osooğlu Süleyman, aynı köylü on beş yaşında Mustafa'yı öldürmüştür. Yapılan muhakemede ilk saldırıyı Mustafa gerçekleştirmiş ise de Süleyman Mustafan'ın annesine tecavüze yeltendiğinden bu olay nefsi müdafaa sayılmayıp Süleyman, ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek Erzurum'da on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 15 Recep 1291/ M. 28 Ağustos 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 644

Lazistan sancağında vâki' Çürüksu kazasına tâbi' Haçan? (خجان) karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Muhtar oğlu Hasan'ın katili olan Ananza Sefer nam şahısla ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zam olunması Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 5 Receb sene 1291 ve fi 5 Ağustos sene 1290 tarihi ve altı yüz kırk dört numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine iş'âr edilmiş olmağla merkumun vusûlünde tarih-i mahbûsiyet-i olan seksen altı senesi

Zilhiccesinin on beşinci gününden itibaren müddet-i mezkûre ile küreğe vaz' ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 20 Receb sene 91.

(129-b konusu); *Lazistan Çürüksu ilçesi Haçan? köylü Ananza Sefer adlı kişi, aynı köylü Muhtaroglu Hasan'ı öldürdüğünden ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon vilayetine bildirilmiştir.*

H. 20 Recep 1291/ M. 2 Eylül 1874

Sayfa 130

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 635

Mamuratülaziz sancağında vâki' Sorikân karyesi ahalisinden ve Beritanlı aşiretinin Karabulak kabilesinden Hasan'ın oğlu Süleyman'ın katili Çikanlı? aşiretinden Hissi Han nam şahıs ile Resul'un oğlu Reşit'in carihi Haço'nun oğlu Mehmet haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 28 Muharrem sene 1290 tarihli ve altı numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Hissi Han'ın bir takım rüfekasıyla beraber Beritanlı aşiretinin çadırlarını basarak ağnam-ı gasb ettikten sonra mezbûr Süleyman'ı tüfenk kurşunuyla cerh ve muahheren kılıç ile başını kat' eylediği ve Mehmet'in dahi tüfenk kurşunuyla merkum Reşid'i katl kasdıyla cerh ettiği ihbarat ile tebeyyün eylediğine mebni merkum Hissi Han'ın kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesinin fıkra-i ahiresine tevfikan idamı hususuna divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 29 Cemaziyelevvel sene 1291 ve fi 31 Temmuz sene 1290 tarihi ve altı yüz otuz beş numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan irade-i seniye-i padişahî müteallik buyurulup iktizâ eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış olmağla infaz-ı hükm-ı celiline ve mezbûr Mehmet'in dahi gasb-ı mezkûrde müşareketi sebep-i şiddet ad olunarak merkum Reşid'i katl kasdıyla cerh etmesinden dolayı kanun-ı mezkûrün yüz sekseninci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikan ve tarih-i

mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Rebiülevvelinin yirmi dördüncü gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe vaz' ve ilka ve bunların rüfekasından olup hal-i firarda bulunan kesanın ele getirilmelerine dikkat ve itina edilmesi karar-ı vâki' iktizâsından bulunmuş olmağın olvechile icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 24 Receb sene 91.

(130-a konusu); *Mamuratülaziz (Elazığ) Çıkanlı? aşiretinden Hissi han, Sorikan köylü ve Beritanlı aşireti Karabolan kabilesinden Hasanoğlu Süleyman'ı başını keserek öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesi son fıkrasınca idam edilmiştir. Ayrıca Resuloğlu Reşit'i öldürmek kasdıyla yaralayan Haçooğlu Mehmet ise ceza kanununun yüz sekseninci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 24 Recep 1291/ M. 6 Eylül 1874

Sayfa 131

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 756

Erzincan sancağında vâki' Refahiye nahiyesine tâbi' Ermenek karyeli Ali bin İbrahim'in katili olan Şişli oğlu Mehmet nam şahsın icrâ-yı kısası hakkında tasaddür ve tesyir olan ferman-ı alinin infaz hükmü sırada verese-i kibardan Ayşe ve İbrahim katili kısastan afv eylediklerine binâen mesele sehren verese haklarında diyete münkalib olmağla diyet-i recl olan on bir dirhem-i şer'i fezada akıbetin sakıt olan hisse-i irsiyelerinden maada vereseden Sultan'a ve Hatice'nin hisse-i irsiyelerini mukattan müddeiye ve vasiye Sultaniye eda eylemesi katile tebeyyün olunduğu vilayet-i celilelerinden cevaben vârid olan 18 Rebiülahir sene 1290 tarihli ve yirmi beş numaralı tahrirata melfûf evrak meyanında bulunan i'lâm-ı şer'ide muharrer olmasıyla bu surette akımet Ayşe ve İbrahim fi-mâba'd husus-ı mezkûr hakkında katil Mehmet'ten nesne davasına kadir olmayıp ber-mantuk-ı i'lâm diyeti mezkûreden Sultan'a ve Hatice'nin hisse-i irsiyelerinin her bir selesesini tarih-i i'lâmdan itibaren beher sene hitamına değin üç senede katil Mehmet'in ecl ve vasi Sultaniye eda eylemesi lazım geleceği canib-i fetvahaneden zahr-i i'lâm-ı mezkûre işaret kılındığına mebni diyet meselesinin bu

veçhile tesviyesiyle merkum Mehmet'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiikan ve tarih-i habsi olan seksen dokuz senesi Cemaziyelevvelisinin on ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle merkez vilayette küreğe konulması Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Şaban sene 1291 ve fi 11 Eylül sene 1290 tarihi ve yedi yüz elli altı numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 18 Şaban sene 91.

(131-a konusu); *Şişlioğlu Mehmet adlı kişi, Erzincan Refahiye ilçesi Ermenek köylü Ali bin İsmail'i öldürmüştür. Mehmet idam edilecek iken maktûlen varisleri Ayşe ve İbrahim kısastan affetmeleri üzerine Mehmet, on bir dirhem miktarında ki diyeti maktûlün varislerine vermesi kararlaştırılarak, ceza kanununun yüz yetmiş ikinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 18 Şaban 1291/ M. 30 Eylül 1874

Sayfa 131-132

Bu Dahi

Evrak Numarası; 759

Muş mahallatından Kale mahalleli Sebad nam kimesnenin hanesi kapısı kilidini kırarak bid-duhul eşyasını sirkat eden Halo bin Mevlüd nam şahsı hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 18 Rebiülevvel sene 1291 tarihli ve on beş numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Liva mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Halo'nun hane-i mezkûrün kilidini kırarak bid-duhul faziha-yi sirkatı irtikap eylediği tahkikat ve emarat ile tebeyyün ettiğine mebni merkum Halo'nun kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan doksan bir senesi Muharreminin sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle re's-i livada küreğe konulması ve meyan-ı iddia ve inkârda kalan kusur eşya-yı mesrûka için dahi tetkikat-ı şer'iyeye ve nizamiye icrâsıyla sabit olacak miktarının aynen ve bedelen bil-

istirdad merkum Sebad'a red ve teslim kılınması ve fiil-i mezkûrden dolayı taht-ı iştibâhta oldukları iddia olunan Sili ve Kali haklarında dahi tahkikat-ı muktezaya ifâsıyla tebeyyün edecek hale göre hükümlü mazbatanın evrak-ı istintâkiyesiyle beraber irsal olunması hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Şaban sene 1291 ve fi 11 Eylül sene 1290 tarihi ve yedi yüz elli dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 18 Şaban sene 91.

(131-b konusu); *Halo bin Mevlüt adlı kişi, Muş Kale mahalleli Sebad'ın evinin kapısının kilidini kırarak eşyalarını çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış, ayrıca çalınan eşyaların araştırılıp sahibine geri verilmesi kararlaştırılmıştır. Bu olayda şüpheli olan Sili ve Kali adlı kişilere de gereğinin yapılması istenmektedir.*

H. 18 Şaban 1291/ M. 30 Eylül 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 711

Erzurum sancağında vâki' Hınıs kazası mütemekkinlerinden Osep veled-i İşyan'ın gece mağazasının duvarını delerek emvâlini sirket eylediği sabit olan kaza-yı mezkûrde vâki' Kayabaş Mahallesi ahalisinden Mustafa'nın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfi'kan ve tarih-i mahbûsiyeti olan doksan senesi Şevvalinin yirmi ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle re's-i livada küreğe konulması ve salıverilmiş olan eşhasın kayd-ı kefaletten dahi ihrâcı ve sarık merkumun taht-ı ikrârında bulunan mebâliğin istirdadıyla meyan-ı iddia ve inkârda kalan akçe ve eşya için tetkikat-ı nizamiye icrâ olunarak tebeyyün edecek miktarın istihsâli hususlarının savb-ı vâlâlarına bildirilmesi vilayet-i celilelerinden vârid olan 18 Cemaziyelevvel sene 1291 tarihli ve otuz üç numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Şaban sene 1291 ve fi 17 Eylül sene 1290 tarihi ve yedi yüz doksan numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 24 Şaban sene 91.

(132-a konusu); *Erzurum Hınıs ilçesi Kayabaş mahalleli Mustafa, aynı ilçede yaşayan İşyanoğlu Osep'in gece mağazasının duvarını kırarak para ve eşyalarını çalması üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve çalınan para ve eşyaların tesbit edilerek sahibine geri verilmesi kararlaştırılmıştır.*

H. 24 Şaban 1291/ M. 6 Ekim 1874

Sayfa 133

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 827

Erzurum sancağında vâki' Hınıs kazasına tâbi' Duman karyeli İsmail ve Şaduman karyeli Boğus ve Ağca melik karyeli Kirobey nam şahısların leylen hanelerinden ma'lûm-ul-miktar nukud ve eşyasını sirkat eden Duman karyeli Serveb nam şahıs hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden mevrud fi 1 Rebiülahir sene 1291 tarihli ve yirmi üç numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkurum Serveb'in pencere sökerek ve duvar delerek zikr olunan hanelere duhul ile fiil-i sirkata ictisarı sabk eden ikrârı ve emarat ile tebeyyün eylediğine mebni merkurum Serveb'in kanun-ı cezanın iki yüz yirmici maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevffikan ve tarih-i habsi olan seksen dokuz senesi Cemaziyelevvelisinin on beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle re's-i livada küreğe konulması ve şu fezahatta merkuma refik olup firar etmiş olan Levendi dahi ele geçirilmesine ikdam olunması hususlarının savb-ı devletlerine iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 25 Şaban sene 1291 ve fi 24 Eylül sene 1290 tarihi ve sekiz yüz yirmi yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 3 Ramazan sene 91.

(133-a konusu); *Erzurum Hınıs ilçesi Duman köylü Serveb ve firari arkadaşı Levendi, aynı köylü İsmail, Şaduman köylü Boğus ve Ağca Melik köylü Keyro adlı*

kişilerin evlerinin penceresini sökerek eşya ve paralarını çalmaları üzerine Serveb, ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmış ve firari olan arkadaşının da yakalanmasına özen gösterilmesi istenmektedir.

H. 3 Ramazan 1291/M. 14 Ekim 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası; 814

Erzurum sancağı dâhilinde vâki' Bayburt kazasına tâbi' Siptoros karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli müteveffa Ömer'in kızı Fehime'yi cebren hanesinden kaldırıp bokrini izale etmiş olan Karban ile maiyetleri olan Abdulhalim ve Lütfullah haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 25 Cemaziyelevvel sene 1291 tarihli ve otuz beş numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Karban mezbûr Abdulhalim'in muavenetiyle mezbûranın hanesi duvarını gece delerek musallahan bid-duhul mezbûra Fehime'yi cebren kaldırıp bokrini izale etmiş olduğu ikrârı ve emarat ile tebeyyün eylemiş ve mezbûranın on dört yaşında baliğ olub bokr-i izale olunduğu kabile tarafından verilen raporat ile zeyline muharrer Meclis-i İttiba-yı Askeriye il'âmı meallerinden anlaşılmiş olduğuna mebni merkum Kabran'ın kanun-ı cezanın yüz doksan sekizinci ve iki yüzüncü maddeleri ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbusiyeti olan doksan senesi Şevvalinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle re's-i livada küreğe konulması ve muayyen merkum Abdulhalim'in dahi iki yüz altıncı madde-i kanuniye ilavesi hükmünce altı mah habs edilmesi ve merkum Lütfullah'ın ve alel-iştibâh taht-ı tevkife alınıp indet-tetkik medhal ve muavenetlerine dair ser-rişte bulunamayan Osman Ağa ile Yemen'in salıverilmeleri hususlarının savb-ı devletlerine iş'ârı divân-ı müzkürün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 25 Şaban sene 1291 ve fi 24 Eylül sene 1290 tarihi ve sekiz yüz on dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın ifa-yı muktezasına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 3 Ramazan sene 291.

(133-b konusu); *Erzurum Bayburt ilçesi Siptoros köylü Karban; Abdülhalim, Lütfullah, Osman ağa ve Yemen adlı kişilerin yardımıyla, on dört yaşındaki Fehime adlı kişiyi evinden gece kaçırarak tecavüz etmesi üzerine ceza kanununun yüz doksan sekizinci, iki yüzüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmıştır. Abdülhalim yardımdan dolayı ceza kanununun iki yüz altıncı maddesine altı ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Lütfullah, Osman ağa ve Yemen ise aleyhlerinde delil bulunmadığından tahliye edilmişlerdir.*

H. 3 Ramazan 1291/M. 14 Ekim 1874

Sayfa 134

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 826

Hoy kazasına tâbi' Hasanabad karyesinde sakin Şekafti aşireti halkından ve İran tebaasından olup firarda bulunan refikleri Ali ile Van sancağında vâki' Albak kazasına mülhak Ozan karyesi ahalisinin ağnamını gasb eyledikleri ve esna-yı gasbta Çoban Mardiros'a muamele-i cebr ve şiddet icrâ eyledikleri bit-te'vil vuku'bulan ikrârları ve emarat ile tebeyyün eden Çoban Sülo ve biraderi Namo nam şahısların kanun-ı cezânın iki yüz yirmi birinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfi'kan ve tarih-i habsleri olan doksan senesi Cemaziyelahiresinin selhinden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları ve firarda bulunan merkum Ali ile İl ve Hasteban? karyeleri ahalisi ağnamının gasiblerinin dahi taharrusuna fevkel-gaye sarf-ı makdur olunarak tutulduklarında istintâk ve muhâkemeleri bil-icrâ hasıl olacak neticenin bâ-mazbata ve istintâknâme bu tarafa iş'âr olunması vilayet-i celilelerinden vârid olan fi selh Cemaziyevvel sene 1291 tarihli ve otuz yedi numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 25 Şaban sene 1291 ve fi 24 Haziran sene 1290 tarihi ve sekiz yüz yirmi dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 9 Ramazan sene 291.

(134-a konusu); *Hoy ilçesi Hasanabad Köyü'nde yaşayan İran halkından ve Şekafti aşiretinden Çoban Sülo ve kardeşi Namu ile firari olan arkadaşları Ali; İl ve El köylerinden koyun ve eşya çalmaları üzerine Sülo ve Namu, ceza kanununun iki yüz yirmi birinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmışlardır. Ayrıca Ali ile İl ve El köylerini gasp edenler yakalandıktan sonra mahkeme neticesinin merkeze bildirilmesi istenmektedir.*

H. 9 Ramazan 1291/ M. 20 Ekim 1874

Bu Dahi

Evrak numarası; 854

Muş sancağında vâki' Mutki nahiyesine muzâf Külânîs karyesinde sakin Ekrattan olup Bitlis kazasına tâbi' Patşin ve Develik ve Kerp karyeleri ahalisinin koyun ve emvâl ve eşyasını gasb edenlerden Ulu bin Acv ve Halid bin Kemir ve Talo bin Ays ve Şakir bin Kevro ve Süleyman bin Şerif nam şahıslar haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi havi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 12 Rebiülevvel sene 1291 tarihli ve on numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i livâ mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkumundan Ulu ve Halid ve Şakir bin Kevro ve Süleyman bin Şeref'in gasb-ı emvâle ictisarları ve merkum Talo'nun dahi mal-ı mağsubdan hisse alarak yataklık ettiği ikrârları ve emarat ile tebeyyün eylediğine mebni kanun-ı cezanın altmış ikinci ve iki yüz otuzuncu maddelerinin ilaveleri ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i habsleri olan doksân senesi Ramazanının beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir Ulu ve Halid'in beşer ve Şakir ve Süleyman ve Talo'nun üçer sene müddetlerle küreğe konulmaları ve Talo'nun oğlu Şakir'in istintâk ve muhakemesinin icrâ hasıl olacak neticenin hükümlü mazbata ile inhâsı hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 28 Şaban sene 1291 ve fi 27 Eylül sene 1290 tarihi ve sekiz yüz elli dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmuş olmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 16 Ramazan sene 291.

(134-b konusu); *Muş Mutki ilçesi Külânîs köyü'nde yaşayan Ulu bin Acv, Halit bin Kemir, Talo bin Ays, Şakir bin Kevro ve Süleyman bin Şerif, Bitlis Patşin, Develik*

ve Kerp köyleri ahalilerinin eşya ve koyunlarını gasp etmeleri üzerine ceza kanununun altmış ikinci ve iki yüz otuzuncu ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek Ulu ve Halit beş yıl, Şakir, Süleyman ve Talo yataklık etmekten üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.

H. 16 Ramazan 1291/ M. 27 Ekim 1874

Sayfa 135

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 875

Van sancağında vâki' Gevar kazasına tâbi' Maksut abad karyeli Yunan nam kimesnenin katili olan karye-i mezkûreli Berho hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı havi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 7 Receb sene 1291 tarihli ve elli bir numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayette ve Meclis-i Temyîz-i Liva mazbataları ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkurum Berho'nun esna-yı münâzaada maktulün başına bir ağaç vurmuş olduğu ikrârı ve merkurumun eser-i harbten vefat ettiği dahi tahkikat-ı vâkia ile tebeyyün eylediğine binâen merkurumun yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniye mucibince on beş sene müddetle küreğe konulması lazım gelir ise de merkurumun on beş yaşını mütecaviz olmadığı suret-i iş'ardan münfehim olup bu makulelerin merahim-i mümeyyiz itibar olunması usûl-ı müttehiden olmasıyla kanun-ı cezanın kırkinci maddesi hükmüne tevfi kan beş sene müddetle habs olunması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 14 Ramazan sene 1291 ve fi 11 Teşrinievvel sene 1290 tarihi ve sekiz yüz yetmiş beş numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmuş olmağla icrâ-yı icâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 6 Şevval sene 91.

(135-a konusu); *Van Gevar ilçesi Maksut abad köylü Berho, aynı köylü Yunan adli kişi tartışma sırasında öldürmüştür. Ancak katil on beş yaşını geçmediğinden ceza kanununun kırkinci maddesince beş yıl süreyle hapis cezasına çarptırılmıştır.*

H. 6 Şevval 1291/ M. 16 Kasım 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası; 7

Tefevvüh eyledikleri bazı kelimât-ı gayr-i makbuleye mebni muvakkaten Sivas ve Diyarbakır'a nefy eylemiş ve ıyal ve evladı zarûret ve sefaletе düçar olmuş olan Osman ve Sani efendilerin afv ve ıtlakları makam-ı vilayet-i celilelerinden vuku'bulan iş'âr ve ifade ve hulule cemiyetinden verilen müzekkere üzerine tensip olunarak keyfiyet Sivas ve Diyarbakır vilayet-i celilelerine bildirilmiş olmağın beyan-ı hal siyâkında şukka.

Fi 7 Şevval sene 91.

(135-b konusu); *Bazı uygunsuz sözlerinden dolayı Sivas ve Diyarbakır'a sürülmüş olan Osman ve Sani Efendilerin affedildiği bildirilmektedir.*

H. 7 Şevval 1291/ M. 17 Kasım 1874

Sayfa 136

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 844

Kars sancağında vâki' Zarşat kazasına tâbi' Kızılkilise karyeli Budo'nun oğlu Bökü'nün katilleri bulunan Abdu bin Reso ve onun karındaşı Bedo bin Şemo haklarında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'îye ve nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 8 Cemaziyelahir sene 1291 tarihli ve on dokuz numaralı tahrirat-ı cevabiye ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriyası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale evrak-ı mebhûse meyanında bulunan il'lâm-ı şer'î meali bil-vekale müddeî bulunan Yusuf müddeî aleyhima Abdu ve Bedo'nun inkârlarına mukarin-i tasaddi eylediği katl davasını isbat edemeyip talebiyle müddei-i aleyhimaya bil-muvacehe yemin verilmeğın mucibince vekil-i merkumun müddeî-i aleyhimaya bilâ beyyine muarizadan men' olunduğu beyandan ibaret olub bu takdirde verese-i maktul fimâb'ad dava-yı mezkûre ile müdde-i aleyhimaya bila beyyine muarızaya kadir olmayıp ancak maktül-ı merkumun katil-i beyyine veya kimesnenin ikrârıyla sabit olmadığı surette verese-i sığara ve hatta nasb ile fiil-i katlin vuku'bulduğu mahallin maliki olduğu men-aleyh-i kassam olan Ab Bedo'dan ancak sığar için davay-ı kassame ve diyete kıyam ettirilmesi

lazım geleceği cenab-ı fetvaheneden zahr-i i'lâm-ı mezkûre işaret kılındığına ve tetkikat-ı nizamiyeye gelince katl-i mezbûrun esna-yı münâzaada men-gayr-i taammüd merkuman Abdo ve Bedo taraflarından müştereken ika' eylediği ihbarat ve emarat ile tebeyyün eylediğine mebni kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tatbikan ve Bedo'nun tarih-i habsi olan seksen altı senesi Cemaziyelevvelisinin ve Abdo'nun dahi seksen sekiz senesi Zilkadesinin birinci günlerinden itibaren ba'det-teşhir on beşer sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmaları divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 26 Şaban sene 1291 ve fi 25 Eylül sene 1290 tarihi ve sekiz yüz kırk dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması ve Meclis-i Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemâta dair derdest tertip olan kitabenin hitam ve neşrine kadar kassame davalarının tehiri meclis cemiyeti kararı iktizâsından bulunmağla fetvahane işaretinden icrâsı gösterilen kassame maddesi hakkında karar-ı mezkûr veçhile muamele olunması lazım geleceği beyanıyla şukka.

Fi 7 Şevval sene 291.

(136-a konusu); *Abdu bin Reso ve kardeşi Bedo bin Şemo, Kars Zarşat ilçesi Kızıl Kilise köylü Bökö'yü öldürmüşlerdir. Yapılan muhakemede fetvahane kararı ile diyet cezası uygulanması yanında ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 7 Şevval 1291/ M. 17 Kasım 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 927

Van kasabasında bulunan asâkir-i nizamiye-i şâhâne çakmakçısı Mahmud ustanın akçe ve eşyasının sarıkları olan kasaba-i mezkûreden Tekye(tekke) Mahalleli Süveys ve Derviş ve Mami haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 18 Rebiülevvel sene 1291 tarihli ve on yedi numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten musaddak melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale meal-i iş'âra nazaran fiil-i sirkatın muamele-i cebr ve şiddet icrâ ile merkumun Süveys ve Derviş ve Mami'den sudurun bit-te'vil vâki' olan ikrârları ve ihbarat-ı vâkia ve emaret-i mevcude

ile tahakkuk eylediğine binâen merkumunun kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i mahbûsiyetleri olan doksan bir senesi Muharreminin yirmi sekizinci gününden itibaren bunların sabıkalı takımından olmaları cihetiyle haklarında oraca tahdid olunan müddet-i cezaiye hafif görüldüğünden merkumların ba'det-teşhir beşer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 12 Şevval sene 1291 ve fi 9 Teşrinisani sene 1290 tarihi ve dokuz yüz yirmi yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 16 Şevval sene 91.

(136-b konusu); *Van Tekye Mahalleli Süveys, Derviş ve Mami, Van asâkir-i şâhâne çakmakçısı Mahmut usta isimli kişinin para ve eşyalarını çalmışlardır. Bunların sabıkalı olmalarıda gözönüne alınarak ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 16 Şevval 1291/ M. 26 Kasım 1874

Sayfa 137

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 997

Muş sancağında vâki' Zaza ve Cibranlı aşiretlerinden Kolo ve Şemo'nun Halepli ağnam tüccarlarından Mustafa'nın hizmetkârı Zekeriya'yı esnâ-yi râhda önüne çıkararak muamele-i cebr ve şiddet icrâsıyla soydukları ikrârlarıyla tebeyyün eylediğine mebni kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesine tatbikan ve mahbûsiyetleri tarihi olan doksan senesi Recebinin on sekizinci gününden itibaren on dokuzuncu madde-i kanuniye mucibince ba'det-teşhir merkum Kolo'nun sabıkalı bulunmasıyla beraber Zekeriya'yı kısırağından aşağı alıp kolunu kılıç ile kesmeye kıyam eylemiş olması sebep-i şiddet ad olunarak yedi sene müddetle Erzurum'da Şemo'nun dahi üç sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları vilayet-i celilelerinden 9 Cemaziyelevvel sene 1291 tarihli ve otuz bir numaralı vârid olan tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel bâlâsı istintâklî Meclis-i Temyîz-i Liva mazbatası üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliye muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 3 Şevval sene 1291 ve fi 27

Teşrinisani sene 1290 tarihi ve dokuz yüz doksan yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada beyan olunmuş olmağla olveçhile icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 11 Zilkade sene 91.

(137-a konusu); *Muş'ta Zaza ve Cibranlı aşiretlerinden Kolo ve Şemo adlı kişiler, Halepli koyun tüccarı Mustafa adlı kişinin yardımcısı Zikriban'ın yolunu keserek gasp etmişlerdir. Bunun üzerine Kolo, sabıkalı olduğu da göz önüne alınarak ceza kanununun iki yüz yirmi birinci maddesince teşhir edilerek yedi yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır. Şemo ise üç yıl kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 11 Zilkade 1291/ M. 20 Aralık 1874

Bu Dahi

Evrak Numarası; 420

Kars mutasarrıfının su-i idaresine ve Meclis-i Temyîz mümeyyizlerinin hilâf-ı kanun hareketleri vuku'bulduğuna dair Kars ahalisi vekili Tahir imzasıyla keşide olunan üç kıt'a telgrafname üzerine tahkikat-ı lazımanın icrâsı hakkında sabk eden iş'âra cevaben vilayet-i celilelerinden vârid olan tahriratın fezleke-i münderecatı Kars naibi Osman Hilmi Efendi ile Meclis-i Temyîz mümeyyizi İskender ve meclis kâtibi Hasan beylerin ve Haço Markar'in su-i hal ve hareketleri bit-tahkik tebeyyün ederek bunlardan mir-i mûmâ-ileyha ve Haço Markar'in mücâzât-ı kanuniyeleri tahdid eylediğinden bahisle naib-i mûmâ-ileyh hakkında olunacak muamelenin istifarından ibaret bulunmuş ve bu madde ise Divân-ı Ahkâm-ı Adliyece tetkike muhtaç görünmüş olduğundan tahrirat-ı mezbûra Şûrâ-yı Devlet kararı veçhile oraya havale kılınmış ve zikr olunan telgrafnamelerde su-i idaresinden dolayı Kars mutasarrıfından dahi şikayet edilmiş olduğu halde tahrirat-ı mezbûrada buna dair bir gûna bahs görülemediğinden bu babda dahi icrâ-yı tahkikat ile neticesinin iş'ârı karar-ı vâki' iktizâsından bulunmuş olmağla olveçhile tahkikat-ı mukteziyenin icrâsıyla netice-i hasılanın inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 14 Zilkade sene 291.

(137-b konusu); *Kars mutasarrıfı, Meclis-i Temyîz temsilcisi İskender, meclis kâatibi Hasan, Haço Markar ve Kars naibi Osman Hilmi Efendi adlı kişiler hakkında Kars halk temsilcisi Tahir Efendi, kanunlara aykırı davrandıklarına dair merkeze telgraf çekmiştir. Yapılan muhakeme neticesinde Kars mutasarrıfına dair bir suç bulunamamıştır. İskender'e, Hasan'a ve Haço Markar'a ceza kanununca gereken ceza verilmiştir. Osman Hilmi'nin ise davası hala sürmekte ve sonucunun merkeze bildirilmesi istenmektedir.*

H. 14 Zilkade 1291/ M. 23 Aralık 1874

Sayfa 138

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 1007

Erzurum sancağı dâhilinde vâki' Pasinler kazasına tâbi' Harçlı karyeli Haço veled-i İbril'in katili olan Erzurumlu Mustafa ağanın hizmetkarları Marderus ve Artin haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan 10 Ramazan sene 1291 tarihli ve elli altı numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merkum Marderos'un katl-i mezbûru taammüden ifa eylediği ikrârlarıyla tebeyyün edip ba'del-hükm merkumun vuku-ı vefatıyla hakkında icrâ-yı mücâzâta mahal kalmadığına ve merkum Arti'nin dahi katl-i mezbûra müşterek bulunduğu anlaşılmış olduğuna binâen kanun-ı cezanın yüz yetmişinci ve kırk beşinci maddeleri ahkâmınca idamı lazım gelir ise de kendisi esna-yı hadisede on beş yaşında balığ ve merahim olduğundan kanun-ı mezkûrün kırkinci maddesi hükmüne tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen altı senesi Rebiülevvelinin onuncu gününden itibaren yedi sene müddetle habs olunması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 5 Zilkade sene 1291 ve fi 2 Kanunievvel sene 1290 tarihi ve bin yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 15 Zilkade sene 291.

(138-a konusu); *Erzurumlu Mustafa Ağa'nın yardımcıları olan Marderus ve Artin, Pasinler ilçesi Harçlı köylü İbriloğlu Haço adlı kişiyi kasten öldürmüşlerdir.*

Artin'e idam cezası istense de on beş yaşında olduğundan ceza kanununun kırkinci maddesince yedi yıl süreyle hapis cezasına çarptırılmıştır. Marderus ise muhakemesi sürerken vefat ettiğinden dava düşmüştür.

H. 15 Zilkade 1291/ M. 24 Aralık 1874

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 419

Mevsim-i şitada Şehr-i zor ve Musûl sancakları dâhilinde ikamet eden Hergi aşiretinden bir mutad-ı eyyam sayfta Van ve Hakkari'de vâki' yaylaklarına azimetlerinde olhavâli ahalisinden irad-ı mazarrat ettiklerinden oraya men-i azimetleri esbâbının istihsâli hakkında sabk eden iş'âra cevaben Bağdad Vilayet-i Celilesinden vârid olup Şûrâ-yı Devlette kıraat olunan tahriratta aşiret-i merkumanın men-i azimetleri kuvve-i cebriye iranesine mütevakıf olup mahaza bunlar kırk müteaddeden ibaret ve buldukları mevkilerin önü açık olmasıyla asker sevki halinde istedikleri yerlere savışacaklarından kuvve-i cebriye istimalinde bir semere hasıl olmayacağına binâen bir taraftan irane-i tahdidat ve bir yandan icrâ-yı teşvikat ile oyalandırılarak iskânları için kendilerine yerler gösterilmiş mahalleleri mutasarrıflıklarına bildirilmiş ise de aşiret-i merkuma mevaşi-i kesire ashabı olarak kendileri mevsim-i safyta kışlakta kaldıkça hayvanları telef olacağı cihetiyle yaylağa çıkmaya mecbur olacaklarından ırz ve edebleriyle gidip geleceklerini te'mîn için harcırahı taraflarından verilerek ahval ve hareket-i vâkialarına nezâret etmek üzere canib-i hükümetten yanlarına bir memur terfikiyle bu senelik azimetlerine ruhsat verilmesini avdetlerinde iskânlarının icrâsını istidâ ile bu babda sened dahi ita eyledikleri ve iş'âr-ı mahalliye nazaran yaylağa azimetlerinin men'-i irane nakl hane etmelerine sebebiyet vereceği gibi öte taraftan avdet dahi olundukları anlaşılarak bunların istidâları veçhile yanlarına memur katılarak yaylağa azimetlerine ruhsat verilmiş ve aşiret-i merkumanın mevsim-i sayfta oraca taayyüşleri mümkün olduğundan iskâna icbar ve yaylağa gitmekten men' edilirler ise İran toprağına geçecekleri rüesâ-yı aşiret tarafından verilen ve Tebriz şehbenderi canibinden gönderilen varaka ve tahriratta gösterilmiş olduğundan bahisle îcâb-ı maslahat-ı istifar olunup esbâb-ı mebsutadan naşî aşiret-i merkumanın yaylağa azimetten men' ile suret-i cebriyede tutanları münâsib ve muvafık hal olamayacağından ba'dezin dahi olveçhile azimetlerine ruhsat iranesiyle beraber husûl-ı iskânları için bir

tarafından teşvikat icrâsı hususunun vilayet-i mezkûre valiliğine bildirilmiş bâ-müzekkere ifade olunmuş ve keyfiyet vilayet-i müşârün-ileyhaya havale ve iş'âr kılınmış olmağa beyan-ı hal siyâkında şukka.

Fi 17 Zilkade sene 291.

(138-b konusu); *Kış mevsiminde Şehr-i Zor ve Musûl'da yaşayan Hergi aşiretinden bazı kişiler, yaz mevsiminde Van ve Hakkari tarafına gelerek burada bulunanları maddi yönden zorluğa uğratmaktadır. Hergi aşiretinin bu hareketini önlemek için asker gönderilmesi düşünülmüş ise de bir netice alınamayacağından vazgeçilmiştir. Sonuçta Tebriz ve Bağdat'tan gelen bilgiler üzerine Hergi aşiretinin hükümet tarafından gönderilen bir memur gözetiminde yaz aylarında yaylaya çıkmalarına izin verilmiştir.*

H. 17 Zilkade 1291/ M. 26 Aralık 1874

Sayfa 139

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 1058

Muş kasabasında vâki' Kale Mahalleli Kolcu Ali beyin carihi olan komşusu Mehmet ile mudaribe-i vâkıada zi-medhal olan sair eşhas haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan tahrirat ile melfûfatı üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden verilip bir suret-i leffen irsal kılınan mazbatada gösterildiği veçhile merkur Mehmet münâzaada ve müdarabe-i vâkıa üzerine hanesinden götürdüğü kılıcı Ali beye hulul ile şahadet parmağının ikinci mufassılından kıt'a ve ta'til olunduğu tebeyyün edip suret-i hale göre merkur Mehmet kılıcı katl kasdıyla istimal etmiş olduğu halde esbâb-ı mânia hulüliyetiyle fiile çıkaramamış olmasına mebni carih-i merkurumun kanun-ı cezanın yüz sekizinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan doksan bir senesi Saferinin altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle merkez livada küreğe konulması ve mecruh-ı merkurumun masârif-i cerrahiyesiyle mezkûr parmak için hükm olunacak diyet-i şer'iyenin dahi kendisinden bit-tahsil mecruh-ı merkuma verilmesi ve mudarebe-i vâkıada zi-medhal olan muharrerüll-esâmî sair eşhas haklarında lazım gelen muamele-i

kanuniyenin dahi tertip ve icrâ kılınması hususlarına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 8 Zilhicce sene 291.

(139-a konusu); *Muş Kale Mahalleli Mehmet ile bazı kişiler, komşusu Kolcu Ali isimli kişinin tartışma sırasında kılıç ile şahadet parmağını kesmesi üzerine Mehmet, ceza kanununun yüz sekizinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmış ve cerrahi operasyon masrafiyla birlikte parmağının diyetini Ali'ye vermesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca olaya karışan kişiler hakkında da gerekenin yapılması istenmektedir.*

H. 8 Zilhicce 1291/ M. 16 Ocak 1875

Sayfa 140

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1011

Van kasabasında kâin Şabaniye Mahallesi ahalisinden Reşid ağanın hanesinden akçe ve eşyasını sirkat eden Sahiyet Mahalleli İsmail hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan gurre-i Cemaziyelahire sene 1291 tarihli ve otuz sekiz numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyûz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyûz-i Liva mazbatası ve evrak-ı istintâkiye Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale mufad-ı iş'âra nazaran merkum İsmail'in mezbûr Reşit ağanın oda kapısını anahtar ile açarak fiil-i sirkata cüreti ikrârlarıyla sabit olduğuna binâen kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan seksen dokuz senesi Recebinin on dördüncü gününden itibaren ba'det-teşhir dört sene müddetle merkez livada küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 29 Zilkade sene 1291 ve fi 26 Kanunievvel sene 1290 tarihi ve bin doksan altı numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 16 Zilhicce sene 91.

(140-a konusu); *Van Sahiyet Mahalleli İsmail, Şabaniye mahalleli Reşit ağa adlı kişinin evinin odasına anahtar ile girip eşya ve parasını çalması üzerine ceza*

kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek dört yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.

H. 16 Zilhicce 1291/ M. 24 Ocak 1875

Sayfa 141

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 122

Altmış sekiz senesinden itibaren yedi sene müddetle zabt etmek üzere müteveffa Mircan'ın pederi müteveffa Canib'in taahhüdü ile Mustafa Ferid efendiye ihale olunan Erzurum ve mülhakatı sancakları orman rüsumu bedelâtından mütebaki mebâliğin hazine-i celileye te'diyesi hakkında mahkeme-i ibtidaiyeden verilen i'lâm hükmünün istinafen rü'yetini müstedî müteveffa-yı merkumun vereseşi vekili Ağob tarafından verilen lahiya-yi itiraziye ile mahkeme-i mezkûre i'lâm-ı bu maddeden dolayı hazine-i celile canibinden müddeî aleyh sıfatıyla tevkil edilen Divân-ı Muhâsebât muavini Asador Efendi dahi hazır olduğu halde Divân-ı Ahkâm-ı Adliyede lede'l-tetkik olabada verilen kararı mutazammın divân-ı mezkûrün muhâkemât dâiresinden kaleme alınan mazbatanın suret-i leffen tesyâr ve hazinece muamelat-ı lazımanın ifâsını Maliye Nezâret-i Celilesine havale ve iş'âr kılınmış olmağla suret-i mebhûsada gösterildiği veçhile mûmâ-ileyh Mustafa Ferid efendinin vâki' olan istifâsının hazinece kabul olunması ve ikinci ihalede dahi merkum Canik'e tecdid-i taahhüd ettirilmemesi feziyaları taahhüdün ihale-i saniyeye şumulu olmamasını istilzam etmekte olup mahkeme-i mezkûre hükmü dahi bu feziyalara mübtene bulunmuş ise de mûmâ-ileyh Asador efendinin ifadesine göre Ağob ve Karabet nam kimesneler mûmâ-ileyh Ferid efendinin vekilleri olarak ihale-i saniyeyi onun namına deruhte edip vekaletleri dahi hazinece muteber tutulduğu anlaşılmasına binâen ihale-i saniyeyi mûmâ-ileyh Ferid efendinin deruhte eylediğine dair gerek kendisinin ve gerek onun namına merkuman Ağob ve Karabet'in bir senedi veyahut ihticaca salih-i sair evrakı var ise irsali ile beraber bu babda olan ma'lûmâtın inhâsı ve yetmiş senesinin dahi evvelki ihale dâhilinde idüğü mahkeme-i mezkûre i'lâmında gösterilmiş ve sene-i merkumanın evvelki ihale dâhilinde bulunduğu müste'nif-i merkumun ibraz eylediği vâridât-ı muhasebesinin bir kıt'a ilim ve haberindeki hikayeden istinbat olunmuş ise de hükm yerinde orman ve memlahalar bedelât ve hasılatından yetmiş senesinden beri

mahallinde emanet veçhile mal sandığına teslim olunan mebâliğin ve bekayası var ise defterinin merkuman Agob ve Karabet'e itası münderiç bulunmakla işbu fikra-i ahire mübadisine mebayin görüldüğü misillü ibadat-ı mütenakızanın sahihini fikra-i ahire olupta yetmiş senesinden beri emanet veçhile bekayanın mevkuf tutulduğu müspet ise bu suret-i müstenifin ifadesi gibi yetmiş senesi idaresine mültezimlerin adem-i müdahalesini te'bid etmek lazım geleceğinden sene-i mezkûre filhakika mûmâ-ileyh Mustafa Ferid efendi tarafından mı veyahut hükümet-i mahalliye canibinden mi idare olunmuştur ve yetmiş senesinden beri tâbirine nazaran sene-i merkuma bekayasının mal sandığınca mevkuf olması idareye mültezimlerin vaz' yed etmediklerinden mi neşet eylemiştir burasının tetetbu-ı kuyud ile zahire ihrâcı ve bir de mezkûr orman ve memlahaları dair olup Maliye Nezâret-i Celilesine gönderilmiş olan fi 7 Cemaziyelevvel sene 1279 tarihli mazbata sureti masdakasının irsali hususlarına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi selh-i Zilhicce sene 91.

(141-a konusu); 1268 senesinden beri Erzurum ve çevresindeki orman ve tuz ocaklarının işletilmesi miras yoluyla Mustafa Ferit Efendi'ye kalmıştır. Ancak bu yerlerin hazineye verilmesi konusunda mahkeme yapılmış ve netice de yerlerin tasarrufu Mustafa Ferit Efendi'ye verilmiştir. Ayrıca buraların gelirleri konusunda da ihtilaf çıkmıştır. Gelirlerin 1275 senesinden itibaren Mustafa Ferit Efendi'de mi olduğunun araştırılması istenmektedir.

H. 30 Zilhicce 1291/ M. 7 Şubat 1875

Sayfa 142

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;1141

Erzurum'da Gezmahallesi ahalisinden Mahmud'u esna-yı münâzaada fevaran-ı gasbla min-gayr-i taammüd katl ve itlâf eylediği tetkikat ile tebeyyün eden biraderi Ali'nin kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiқан ve tarih-i mahbûsiyeti olan doksan senesi Saferinin beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması vilayet-i celilelerinden vârid olan 11 Şaban sene 1291

tarihli ve altmış sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatası ve evrak-ı istintâkiye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 26 Zilhicce sene 1291 ve fi 21 Kanunısanı sene 1290 tarihi ve bin yüz kırk bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 4 Muharrem sene 92.

(142-a konusu); *Erzurum Gezmahallesi'nde yaşayan Mahmut, kardeşi Ali tarafından öldürülmüştür. Bunun üzerine Ali, ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 4 Muharrem 1292/M. 10 Şubat 1875

Sayfa 143

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 1227

Nefs-i Erzurum ahalisinden ve demirci esnafından Aval nam kimesnenin leylen dükkânı sakfını delerek derûnundan ma'lûm-ul-miktar akçe ve eşyasını sirkat eylemiş olduğu vilayet-i celilelerinden gelen fi gur-re-i Zilkade sene 1291 tarihli ve doksan sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel mazbata ve evrak-ı müteferriyası meallerinden müsteban olan ve Artan nam şahsın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan doksan bir senesi Ramazan-ı guresinden itibaren üç sene müddetle re's-i livada küreğe konulması ve sirkat eylediği iki aded beyaz mecediyenin dahi kendisine bit-tahsil sahibine itası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 23 Muharrem sene 1292 ve fi 18 Şubat sene 1290 tarihi ve bin iki yüz yirmi yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 29 Muharrem sene 92.

(143-a konusu); *Artan adlı kişi, Erzurum merkezde yaşayan ve demirci olan Aval'ın dükkanına girerek para ve eşyasını çalması üzerine ceza kanununun iki yüz*

yirminci ve on dokuzuncu maddelerince üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve çaldığı iki mecidyenin de sahibine geri verilmesine karar verilmiştir.

H. 29 Muharrem 1292/ M. 7 Mart 1875

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;145

Çıldır mutasarrıfı sabık izzetli Hulusi Efendinin bazı mesavisine dair mukaddema ita olunan lahiya üzerine icrâ kılınan tahkikat-ı şamil Meclis-i İdare-i Vilayetten vârid olan mazbata üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden kaleme alınıb bir sureti leffen irsal olunan mazbatada gösterildiği üzere mûmâ-ileyh Hulusi Efendi hakkında beyan olunan ahvalden dolayı muamele-i kanuniye tayinine mahal olmayıp azl-ı ceza-yı kafi idüğünden defter-i hakani memuru Şemsi efendi ile Osman ve Kemal Efendilerin derdest rü'yet idüğü beyan olunan muhakemelerinin dahi ikmaliye tebeyyün edecek hale göre hükmü havi mazbatasının tanzim ve irsaline himmet buyurulması lazım geleceği ve adem-i mesûliyeti mûmâ-ileyh Hulusi efendiye tebliğ olunduğu beyanıyla şukka.

Fi 8 Safer sene 292.

(143-b konusu); *Çıldır eski mutasarrıfı Hulusi Efendi'nin bazı kötülükler yaptığına dair ihbar alınması ile yapılan muhakemede Şemsi Efendi ile Osman ve Kemal Efendilerin muhakemelerinin neticesinde Hulusi Efendinin suçsuz olduğu kendisine bildirilmiştir.*

H. 8 Safer 1292/ M. 16 Mart 1875

Sayfa 144

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak numarası; 112

Muhâcirin-i Çerakeseden Kars kalesi topçu asâkirinden olub Mötüyap esnafından Bekö'nün Kars çarşısında kâin mağazasından tüfenk sirkat eden Mehmet hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı istintâkiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 20 Zilhicce sene 1291 tarihli ve bin yüz on numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf Meclis-i Temyîz-i Liva mazbatası ve evrak-ı istintâkiye

Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran merhum Mehmet mezkûr mağazanın gece kilidini kırıp derûnundan tüfenk sirkat ettiği ihbarat ve mesrûk tüfengin yedinde zuhûr etmesi delaleti ile tebeyyün etmiş olduğundan kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiқан ve tarih-i habsi olan doksan senesi Rebiülevvelinin yirmi altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle küreğe konulması lazım gelir ise de merhum Mehmet'in efrad-ı askeriyyeden bulunduğundan işbu kürek cezasına mukabil asâkir-i kanunnamesinin kırk altıncı maddesi mucibince bir sene müddetle alay nezdinde prangabend edilmek üzere alay canibine teslimi ve sirkat olunan tüfenkten mevcudiyenin sahibine itasıyla maadası için mukaddema beyanelerinde kararlaştırılan sekiz yüz elli kuruş bedel-i silahın tesviyesi hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'ârı divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 18 Rebiülevvel sene 1292 ve fi 12 Nisan sene 1291 tarihi ve yüz on iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade ve keyfiyet taraf-ı vâlây-ı seraskeriyeden beyan ve hikaye kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

fi 15 Safer sene 92.

(144-a konusu); *Çerkes göçmeni ve Kars kalesi topçu askerinden Mehmet, Mötiyap esnaflı Bekö'nün dükkânının kilidini kırarak tüfek çalmıştır. Mehmet'e kürek cezası verilmesi uygun olsa da kendisinin asker olmasından dolayı askeri kanunun kırk altıncı maddesince askerî alayda bir yıl süreyle prangabentliğe²⁸ çarptırılmış ve tüfeğin bedeli sekiz yüz elli kuruşu Bekö'ye vermesi kararlaştırılmıştır.*

H. 15 Safer 1292/ M. 23 Mart 1875

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 147

Erzurum ovasına muzâf Zağni karyesi ahalisinden Kara Ali'nin katili olan Pasinler kazasına tâbi' Alaca karyeli Selim nam diğer Selim hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı havi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 3 Cemaziyelahir sene 1290 tarihli ve altmış dokuz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye

²⁸ Mahkumun yaşadığı veya sürgün edildiği bölgede ayağına zincir vurularak çalıştırılmasıdır. Bu konuda detaylı bilgi için bk; Halil Cin- Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 317-319.

lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katl-i mezkûrün esna-yı münazaada min-gayr-i taammüd merkum Selim'den suduru ihbar olunan ikrârı ile tebeyyün etmiş ve merkum seksen bir senesi Cemaziyelahiresinin birinci günün mahbûstan firar ederek ele geçirilmiş ise de kararı bilâhükm mahbûs iken vuku'bulduğu cihetiyle teşdid cezası tarafına gidilememiş olduğundan kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne tevfikân müstehak olduğu on beş sene kürek cezasından güzeran eden iki sene iki mah sekiz gün müddet-i mahbûsiyeti ba'del-mahsub ikinci mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Şabanının birinci gününden itibaren yetmiş yaşını mütecaviz bulunmasından naşı on dokuzuncu madde-i kanuniye hükmünce bilâ-teşhir on iki sene dokuz mah yirmi iki gün Erzurum'da küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Rebiülahir sene 1292 ve fi 26 Nisan sene 1291 tarihi ve yüz kırk yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 7 Rebiülahir sene 92.

(144-b konusu); *Erzurum Pasinler ilçesi Alaca köylü Selim, Zağni köylü Kara Ali'yi tartışma sırasında öldürmüştür. Yapılan muhakemede Selim'in yaşının yetmiş geçtiği de göz önüne alınarak ceza kanununun ilgili maddesince on iki yıl dokuz ay yirmi iki gün süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 7 Rebiülahir 1292/M. 13 Mayıs 1875

Sayfa 145

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 222

Gümüşhane sancağında vâki' Kovans nahiyesine muzâf Tekye(tekke) karyeli katırcı Ömer'in katili olan Köstüre karyesi ahalisinden ve asâkir-i zabtiye neferatından Kandaz oğlu Ömer nam şahsın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zamı Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 10 Cemaziyelevvel sene 1292 ve fi 2 Haziran sene 1291 tarihi ve üç yüz otuz iki numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon vilayetine bildirilmeğın vürudunda tarih-i habsi olan seksen dokuz senesi Zilkadesinin on

dokuzuncu gününden itibaren müddet-i mezkûre ile küreğe vaz' ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 16 Cemaziyelevvel sene 292.

(145-a konusu); *Gümüşhane Köstüre köylü ve askeri zabtiye olan Kandazoğlu Ömer, Tekye köylü Ömer'i öldürmesi üzerine ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon vilayetine bildirilmiştir.*

H. 16 Cemaziyelevvel 1292/ M. 20 Haziran 1875

Bu Dahi

Evrak Numarası; 156

Meclis-i İdare-i Vilayet azalığıyla Divân-ı Temyîz mümeyyizlikleri için bermucib-i nizam bu sene icrâ kılınan intihabta ekserin ara kazanan müderrisinden Said Efendinin ibkaen ve Ali Efendi ile Ermeni milletinden Haçador ve Rum milletinden Yorki ağaların müceddeden meclis-i mezkûr azalığına ve Hacı Ali Efendi ve müderrisinden Osman Bey ile Sarkiz Efendinin ibkaen ve müderrisinden Şeki Efendinin ve Rum milletinden Yanika ve Katolik milletinden Simon ağaların müceddeden divân-ı mezbûr mümeyyizliğine tayin olunduklarından icrâ-yı asalet memurinleri vilayet-i celilelerinden bit-tahrirat vuku'bulan iş'âr üzerine Şûrâ-yı Devlette tensip olunarak bunlardan mümeyyizlere dair Divân-ı Ahkâm-ı Adliye ve aza hakkında Maliye Nezâret-i Celilelerine ma'lûmât verilmiş olmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 16 Cemaziyelevvel sene 292.

(145-b konusu); *Meclis-i İdare-i Vilayet'te ve Divân-ı Temyîz'de azalık için yapılan seçimlerde; Vilayet Meclisin'e, öğretmen Said Efendi, Ali Efendi, Ermeni Haçador, Rum Yorki ve Divân-ı Temyîz'e, Hacı Ali Efendi, öğretmen Osman Bey, Sarkiz Efendi, öğretmen Şeki Efendi, Rum Yanika, Katolik Simon Ağa seçilmişlerdir.*

H. 16 Cemaziyelevvel 1292/ M. 20 Haziran 1875

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;351

Van sancağına tâbi' Hazara karyeli Varta'nın hanesine sirkat kasdıyla duhul ederek zevcesi Kevher Hatunu cerh eyleyen Nahcivan karyeli Doko hakkında icrâ kılanan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 18 Muharrem sene 1292 tarihli ve yüz yirmi sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale merkum Doko'nun kanun-ı cezanın iki yüz otuzuncu maddesinin ilavesi ve iki yüz on sekizinci maddesi ahkâmına tevffikan on beş sene müddetle küreğe konulması evrak-ı mezkûrede gösterilmiş ise de suret-i iş'âra nazaran merkum Doko'nun yalnız olduğu halde mezbûr Varta'nın hanesine duhul ederek fiil-i sirkatı ifa etmiş olduğundan hareketi iki yüz on sekizinci madde-i kanuniyeye gayr-i muvafık olub ancak mezbûra Kevher Hatunu katl kasdıyla cerh eylediğine şübhe olmadığına ve bu misillü töhmetleri taaddüd eden mücriminin hafif ceza-yı müstelzim olan töhmetleri sebab-i şiddet ad olunarak ağır ceza-yı mucib olan cürümleri itibarıyla tayin-i cezaları usûl-ı müttehizeden olarak merkumun ağır ceza-yı müstelzim olan töhmeti dahi katl kasdıyla cerh maddesi idüğüne mebni kanun-ı mezkûrün yüz sekseninci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevffikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan doksan bir senesi Recebinin on birinci gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle merkez livada küreğe konulması lazım geleceği divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 19 Cemaziyevvel sene 1292 ve fi 11 Haziran sene 1291 tarihi ve üç yüz elli bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi gurre-i Cemaziyelahir sene 92.

(146-a konusu); Nahcivan köylü Doko, Van Hazara köyü'nde yaşayan Varta'nın evine hırsızlık için girdiği sırada evde bulunan Varta'nın eşi Kevher hatunu yaralaması üzerine ceza kanununun yüz sekseninci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.

H. 1 Cemaziyelahir 1292/ M. 5 Temmuz 1875

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;266

Van sancağına tâbi' Erciş kazasında sakin Adamanlı aşiretinden olup töhmet-i vâkıasından dolayı beş sene müddetle küreğe konulmuş olan Haso nam kimesnenin tutulduğu esnada bil-mukabele iki ayağı cerh olunarak meşy ve hareketten kalmış ve mücrimini beyhuzur etmekte bulunmuş olduğu cihetiyle tahliye-i sebili vilayet-i celilerinden vuku'bulan iş'âr ve ifade ve Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden verilen tezkere üzerine tensip kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 2 Cemaziyelahir sene 92.

(147-a konusu); *Van Erciş ilçesinde yaşayan Adamanlı aşiretinden Haso, işlediği suçlardan dolayı kürek cezasına çarptırılmış ise de yakalandığı sırada iki ayağının da yaralanması ile yürümesi zorlaştığından tahliye edilmesine karar verilmiştir.*

H. 2 Cemaziyelahir 1292/ M. 6 Temmuz 1875

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;205

Trabzon vilayeti dâhilinde Gümüşhane sancağında kâin ma'lûm-ül-esâmî on altı karyenin liva-yı mezbûr merkezine sekiz saatten yirmi bir saate kadar ba'de mesafeleri olmasından ve merkez-i mezkûr ile Bayburt kasabasının beynini fasıl olan on cebelinin Bayburt cihetinde ve Bayburt kurasıyla mahlut bulunmalarından naşı idarece ve ahalice enva'-i müşkilat vukua' gelmekte olduğundan bahisle kuray-ı mezbûranın liva-yı mezbûrdan bit-tefrik Erzurum sancağına tabi Bayburt kazasına lüzumu ilhakı vilayet-i celilelerinden mukaddema gelen tahriratta beyan ve olbabda ahalinin tahkik arzuları hakkında sabk eden iş'âra cevaben gelen mazbatada kura-yı merkumadan on iki karye ahalesinin tahvil-i merkezden müteşekkik olup ba'dema iade-i irtibat talebinde bulunmayacaklarına dair sened-i umumî verdikleri ve bunlardan Kân ve Balahor karyeleri ahalesi tarafından sened itasında gösterilen tereddüd menafi'-i şahsiyesini elzam eden bazı müteneffizanın muhalefet ve mumana'at-ı vâkıasından îcâb eylemiş ise

de karyeteyn-i mezkûreteynin dahi Bayburt'ta olan kurb ve münasebetleri cihetiyle ekseriyete tâbi' olmaları umûr-i tâbi'adan olduğu dermiyan olunmaktan naşı keyfiyet Şûrâ-yı Devlete lede'l-havale emr-i merbutiyetin hükümetçe ve ahalice suhulet ve mazbutiyeti müstelzem olacak surette tayin-i lazımadan olup mebhûsün-anh olan kuranın Bayburt kazasına ilhakının lüzum ve muhassenâtı tebeyyün etmiş olduğu gibi ekser ahalinin dahi bevarzude buldukları mezkûr sened-i umumiyenin verilmiş olmasından anlaşılmiş olduğundan kuray-ı merkumanın sene-i haliye-i maliye martı ibtidasından muteber olmak üzere Bayburt kazasına ilhakı tensîb edilmiş ve keyfiyet Trabzon vilayetine ve hazinece ve tesviye-i îcâbı Maliye Nezâret-i Celilesine havale ve iş'âr kılınmış olmağın oracada iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 17 Cemaziyelahir sene 92.

(147-b konusu); *Trabzon Gümüşhane sancağına bağlı on altı köy ulaşımın zor olmasından dolayı ve de Bayburt'a daha yakın bulunmalarından dolayı 1293 yılının Martından itibaren belirlenen köylerin Bayburt'a bağlanması kararlaştırılmıştır.*

H. 17 Cemaziyelahir 1292/ M. 21 Temmuz 1875

Sayfa 148

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;464

Erzurum sancağında kâin Pasinler kazasına tâbi' Endek karyeli Halil ve Muşki karyeli Süleyman'ın haneleri soyulmuş olmasından naşı icrâ kılınan tetkikat-ı havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 24 Safer sene 1292 tarihli ve o'n bir numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Liva mazbatası ve evrak-ı müteferriası Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye ledel-havale medlul iş'âra nazaran Kars sancağına tâbi' Kağızman karyesi ahalisinden Derviş Aşir nam şahsın merkum Halil'in hanesine duvar delerek ve mezbûr Süleyman'ın hanesine dahi bir takrip ile fiil-i sirkatı irtikab eylediği ihbar olunan ikrâr ve emarat ile sabit olduğuna binâen merkumun kanun-ı cezanın iki yüz yirincinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i tevkifi olan doksan bir senesi Rebiülahirinin üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir üç buçuk sene müddetle merkez

livada küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 3 Recep sene 1292 ve fi 22 Temmuz sene 1291 tarihi ve dört yüz altmış dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 8 Receb sene 292.

(148-a konusu); *Kars Kağızman köylü Derviş Aşir adlı kişi, Erzurum Pasinler ilçesi Endek köylü Halil'in ve Muşki köylü Süleyman'ın evlerini soymasından dolayı ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir olunarak üç buçuk yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 8 Receb 1292/ M. 10 Ağustos 1875

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası;498

Bitlis kasabalı Fehim ağanın esnâ-yı râhda önüne çıkıp ma'lûm-ul-miktar nakid ve eşyasını gasb ile orta parmağını cerh eyledikleri ihbarat ve emarat ile tebeyyün eden Gürhan karyeli Kalo ve Sülo ve Debo ve Reşo'nun kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiķan ve tarih-i habsleri olan doksan senesi Ramazanının on birinci gününden itibaren ba'det-teşhir beşer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları ve masârif-i cerrahiye ücret-i eyyam-ı muatele ve masârif-i sâire olarak takdir olunan cem'an üç yüz seksen kuruşun merkumundan tahsili vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 5 Rebiülahir sene 1292 tarihli ve üç numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Livanın iki kıt'a mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 11 Receb sene 1292 ve fi 31 Temmuz sene 1291 tarihi ve dört yüz doksan sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 20 Receb sene 92.

(148-b konusu); *Gürhan köylü Kalo, Sülo, Debo ve Reşo adlı kişiler, Bitlisli Fehim ağanın yolunu keserek para ve eşyalarını çalmaları ile birlikte orta parmağını da yaralamışlardır. Bunun üzerine ceza kanununun altmış ikinci maddesi eki ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar*

ve parmağının diyeti ile cerrahi operasyon masrafı olan üç yüz seksen kuruşu da Fehim ağaya ödemeleri kararlaştırılmıştır.

H. 20 Recep 1292/ M. 22 Ağustos 1875

Sayfa 149

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 508

Van sancağında vâki' Adilcevaz kasabası mahallatından Ent Mahalleli Martiros oğlu Milo nam tüccarın gece dükkanının duvarını delerek feziha-yi sirkata cüret ettikleri ikararları ve eşya-yı mesrûkanın beyan ettikleri mahalde zuhûru ile tebeyyün eden Murhus karyeli Havva ile Üri karyeli Abdulcelil oğlu Mağrul nam şahısların kanun-ı cezanın iki yüz yirmi ikinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i mahbûsiyetleri olan doksan bir senesi Şevvalinin yirmi yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları ve bu fezahatta merkumana refik olup firarda bulunan Kuşhane karyeli Şemo'nun oğlu Ulu'nun dahi ele götürülmesine ikdam olunması vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 14 Rebiülahir sene 1292 tarihli ve otuz dört numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 15 Receb sene 1292 ve fi 4 Ağustos sene 1291 tarihi ve beş yüz sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 20 Recep sene 292.

(149-a konusu); *Van Murhus köylü Havva, Üri köylü Abdulceliloğlu Mağrul ile firari arkadaşları Kuşhane köylü Şemoğlu Ulu, Adilcevaz'da yaşayan Martiros oğlu Milo'nun gece dükkanının duvarını kırarak hırsızlık yapmaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi ikinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve firari olan kişinin de yakalanmasına özen gösterilmesi istenmektedir.*

H. 20 Recep 1292/ M. 22 Ağustos 1875

Bu Dahi

Evrak Numarası;620

Erzurum sancağına tâbi' Başkurt karyesi ahalisinden Şerif nam kimesnenin muvazzaf hıdmetkarı olup merkumun kızı Hatice'nin cebren bıkırını izale ettiği ihbarat ve emarat ile tebeyyün eden Osman'ın kanun-ı cezanın yüz doksan sekizinci ve yüz doksan dokuzuncu ve iki yüzüncü maddeleri ahkâmına tevfkân ve tarih-i habsi olan doksan bir senesi Recebinin altıncı gününden itibaren on sekiz yaşında olduğu cihetiyle bilâ-teşhir beş sene müddetle re's-i livada küreğe konularak zaman-ı bakir olarak mahallince takdir olunan beş yüz kuruşun dahi kendisinden bit-tahsil mezbûraya itası vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 12 Cemaziyelahir sene 1292 tarihli altmış iki numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 11 Şaban sene 1292 ve fi 3 Ağustos sene 1291 tarihi ve altı yüz otuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 16 Şaban sene 292.

(149-b konusu); *Erzurum Başkurt köylü Şerif adlı kişinin yardımcısı Osman, Şerif'in kızı Hatice'ye tecavüz etmesi üzerine ceza kanununun yüz doksan sekizinci, yüz doksan dokuzuncu ve iki yüzüncü maddelerince on sekiz yaşında olmasından dolayı teşhir edilmeden beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve beş yüz kuruş diyet vermesi kararlaştırılmıştır.*

H. 16 Şaban 1292/ M. 17 Eylül 1875

Bu Dahi

Evrak Numarası; 658

Erzurum sancağında vâki' Pasinler kazasına tâbi' Maslahat karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Saadettin aleyhine katl kasdıyla istimal-i silah eden Kadir oğlu Mehmet hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 8 Rebiülevvel sene 1292 tarihli ve on sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel mazbata-i melfûf ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyeye lede'l-havale meal-i iş'âra nazaran

mezbûr Mehmet'in katl kasdıyla Saadettin'e silah boşalttığı ihbarat-ı vâkıa ve emare ile tahakkuk etmiş olduğuna mebni merkur Mehmet'in kanun-ı cezanın yüz sekseninci maddesinin on yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç buçuk sene müddetle merkez livada küreğe konulması divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 22 Şaban sene 1292 ve fi 10 Ağustos sene 1291 tarihi ve altı yüz elli sekiz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmuş olmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 27 Şaban sene 292.

(149-c konusu); *Erzurum Pasinler ilçesi Maslahat Köyü'nde yaşayan Kadiroğlu Mehmet, aynı köylü Saadettin adlı kişiyi öldürmek maksadı ile silahla ateş açması üzerine ceza kanununun yüz sekseninci maddesince teşhir edilerek üç buçuk yıl kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 27 Şaban 1292/ M. 28 Eylül 1875

Sayfa 150

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 94

Dahil vilayette kâin Pasinler kazasının doksan senesi fûr'asını keşideye memur binbaşısı Osman efendinin nüfus defterlerinde hakk ve tağyir onu şüphe-i daî bazı ahval-i müşahede eylemesinden dolayı tahkikat-ı lazımanın icrâsı sırada Alaca karyeli Yusuf nam şahsın derdestine mukaddem oğlu İbrahim fûr'adan kurtarmak üzere nüfusu mukayyidi Baba Mustafa Efendinin kendisinden rüşvet olarak beş aded altın ahz ve irtişa eylediğine dair ikame ettiği dava hakkında Meclis-i İdare-i Vilayetten lahık olan hükm ve kararı Baba Mustafa Efendi adem-i kabul ile Temyîz-i istidâsında bulunduğundan olbabda meclis-i mezkûrden tanzim ve irsal olunan mazbata ile evrak-ı sâire ve mûmâ-ileyhin ita etmiş olduğu lahiya-i itiraziye üzerine Divân-ı Ahkâm-ı Adliyenin muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden kaleme alınıp bir sureti leffen edilen mazbata da gösterilen esbâb-ı iktizâsınca Baba Mustafa Efendiye raşî ve o aralık beraber bulunduğu beyan olunan karye muhtarı Abdullah ile ahaliden Mahmud reis nazarıyla bakılması ve merkur Yusuf hakkında ceza-yı kanunî tayini kabil olamayıp fakat nüfus defterlerinde ki hakk ve tağyir ve silinti gibi vuku-ı beyan olunan fesadat

hakkında iktizâ eden tetkikat bil-icrâ neticesinde mukayyid mûmâ-ileyhin muhâkemesi için îcâb eyler ise usûl ve nizama tevfikân muhakane bilreüye kararını mübeyyin mazbatasının irsali ve madem ki iddia olunan rüşvet maddesinde mûmâ-ileyhin mahkumiyeti iktizâ etmemiştir kefalet-i nefsiye tahtında sebilinin tahliyesi tensîb olunmağın olsuretle iktizâlarının icrâsına himmet buyurmalarına siyâkında şukka.

Fi 10 Ramazan sene 292.

(150-a konusu); *Pasinler ilçesinin 1290 yılında yaşananları kaydeden binbaşı Osman Efendi, kayıtlarda bazı hatalar yapmıştır. Bu hatalardan dolayı Alaca Köyü'nde yaşayan Yusuf, bazı suçlardan dolayı şüphe altında kalmıştır. Yusuf şüpheden kurtulmak için bazı kişilere rüşvet verdiği bilinmektedir. Bu karışıklıkların giderilmesi ve suçsuz olanların araştırılması istenmektedir.*

H. 10 Ramazan 1292/M. 10 Ekim 1875

Sayfa 151

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 783

Van kasabasında kâin Hanegevenk Mahallesi ahalisinden müteveffa Karabetin on yaşında bulunan oğlu Haçator'a cebren fiil-i şenî icrâ olunmasından dolayı icrâ kılınan tetkikat-ı mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 5 Şaban sene 1292 tarihli ve doksan iki numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Divân-ı Ahkâm-ı Adliyyeye lede'l-havale medlul iş'âra nazaran İran Devleti tebaasından Hacı Ahmet'in kasaba-i mezbûrada mukim İran şebender vekili tercümanı Ağacan muavenetiyle merkum Haçator'a cebren fiil-i şenî icrâ eylediği ihbarat ve emarat ile anlaşılmış ve bu makule cebren fiil-i şenî icrâsına muavenet edenler haklarında kanunda bir ceza-yı cerh olmayıb bunlar haklarında kıyasen muamele-i kanuniye icrâsı usûl ve emsali iktizâsından bulunmuş idüğüne mebni merkumandan Hacı Ahmet'in kanun-ı cezanın yüz doksan sekizinci maddesine ve Ağacan'ın iki yüz otuzuncu maddesinin ilavesine ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân bunların on yaşında bulunan bir çocuk hakkında feziha-yi mezkûreye mücaseretleri esbâb-ı müşeddededen bulunduğundan merkum Hacı Ahmet'in tarih-i habsi olan doksan iki senesi

Cemaziyelevvelisinin yirmi birinci gününden itibaren ba'det-teşhir beş ve Ağacan'ın dahi taht-ı tevkife alınacağı gündün itibaren bit-teşhir üç sene müddetlerle re's-i livada küreğe konulmaları ve buraca olan kaydı balasına işaret ettirilmek üzere mezbûr Ağacan'ın tarih-i tevkifinin iş'arı hususlarının savb-ı vâlâlarına bildirilmesi divân-ı mezkûrün muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 3 Şevval sene 1292 ve fi 17 Teşrin-i Sani sene 1291 tarihi ve yedi yüz seksen üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı icâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 8 Zilhicce sene 292.

(151-a konusu); *İran Devleti vatandaşı Hacı Ahmet, İran şebender vekili tercümanı Ağacan'ın yardımıyla, Van Hanegevenk Mahallesi'nde yaşayan on yaşındaki Haçator isimli çocuğa tecavüz etmesinden dolayı Hacı Ahmet, ceza kanununun yüz doksan sekizinci maddesinde teşhir edilerek beş yıl, Ağacan ise yardımdan dolayı ceza kanununun iki yüz otuzuncu maddesi eki ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 8 Zilhicce 1292/ M. 5 Ocak 1876

Sayfa 152

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 837

Erzurum sancağına tâbi' Karahasan karyeli Hüseyin'in hanesinden bazı eşya sirkat eden sabıkalı takımdan komşusu Mahmud hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı mutzammin vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 26 Safer sene 1292 tarihli ve on numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı istintâkiye Adliye Nezâret-i Celilesine lede'l-havale medlul iş'ara nazaran merkum Mahmud'un kilidini kırarak feziha-yi sirkatı irtikap ettiği ihbar olunan ikrârı ve emarat ile tebeyyün etmiş olduğundan sabıkası sebep-i şiddet ad olunarak üç sene üç mah müddetle küreğe konulmasına oraca karar verilmiş ise de kendisinin henüz on altı yaşında hadîs almış olduğu meal-i evraktan anlaşılması olduğu cihetiyle sabıkasından dolayı teşdid cezasından sarf-ı nazarla kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne tevfikân ve tarih-i habsi olan doksan iki senesi Muharreminin yirmi altıncı gününden itibaren on dokuzuncu madde-i kanuniye

mucibince muamele-i teşhriyeden istisna olunarak üç sene müddetle re's-i livada küreğe konulması ve eşya-yı mesrûkadan tanımadığı katırcılara sattığını ifade eylediği beyan olunan üç çift çorap ve sekiz aded yazma esmanının kendisinden bit-tahsil sahibine ita ettirilmesi nezâret-i müşârün-ileyhanın muhâkemât-ı cezaiye dâiresinden fi 2 Cemaziyelevvel sene 1292 ve fi 18 Kanunıevvel sene 1291 tarihi ve sekiz yüz otuz yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 17 Zilhicce sene 92.

(152-a konusu); *Erzurum Karahasan köylü Mahmut, komşusu Hüseyin'in evinin kapısını kırarak eşya çalmıştır. Bunun üzerine yapılan muhakemede Mahmut'un on altı yaşında olduğu göz önüne alınarak ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilmeden üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve çalıp sattığı eşyaların bedelini de sahibine vermesi kararlaştırılmıştır.*

H. 17 Zilhicce 1292/ M. 14 Ocak 1876

Bu Dahi

Evrak Numarası; 863

Erzurum sancağında vâki' Pasinler kazasına tâbi' Köprü karyeli Avadis'i esna-yı münâzaada feveran-ı gasbla katl eylediği ihbarat ve emarat ile tahakkuk eden karye-i mezkûreli Murat'ın kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesine tatbikan ve mahbûsiyeti tarihi olan doksan iki senesi Cemaziyelevvelisinin yirmi dördüncü gününden itibaren on dokuzuncu madde-i kanuniye mucibince ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe vaz' ve yüz yetmiş birinci madde-i kanuniyede hükm kanunu hukuk-ı şahsiyeyi iskat edemeyeceği münderiç bulunduğu veresenin iddiası vukuunda muhâkeme-i şer'iyenin icrâsı vilayet-i celilelerinden fi 2 Şaban sene 1292 tarihli ve doksan bir numaralı vârid olan tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Liva mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Adliye Nezâret-i Celilesinden fi 18 Cemaziyelevvel sene 1292 ve fi 4 Kanunısanı sene 1291 tarihi ve sekiz yüz altmış üç numarası ile murakkıman verilen mazbata beyan kılınmış olmağın olvechile icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 28 Zilhicce sene 292.

(152-b konusu); *Erzurum Pasinler ilçesi Köprü köylü Murat, aynı köylü Avadis'i tartışma sırasında öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü maddesince teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca maktûlün varisinin isteği üzere Şer'i muhakeme de yapılacaktır.*

H. 28 Zilhicce 1292/M. 25 Ocak 1876

Sayfa 153

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 931

Van sancağında vâki' Gevar kazasının merkezi olan Dize karyesinde sakin tüccardan Vanlı Boğosoğlu Meyro'yu katl eden kaza-yı mezkûre tâbi' Peylan karyeli İbrahim ile maiyeti Halid haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı nizamiyeyi mutazammın vilayet-i celilerinden vârid olan 18 Şevval sene 1289 tarihli ve yüz on iki numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriyası Adliye Nezâret-i Celilesine lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katl-i mezkûrün tasavvur ve tasmin üzerine merkurum Halid'in muavenetiyle merkurum İbrahim'den suduru ikrârı ve emarat ile tebeyyün eylediğine mebni merkurum İbrahim'in kanun-ı cezanın yüz yetmişinci maddesi hükmüne tevfikan idamı hakkında nezâret-i müşârün-ileyhanın muhâkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 8 Muharrem sene 1293 ve fi 22 Kanunısani sene 1291 tarihi ve dokuz yüz otuz numarası ile murakkıman verilen mazbata lede'l-arz merkurumun idamından afv ile on beş sene müddetle küreğe konulmasına irade-i seniye-i cenab-ı padişahi müteallik ve şerefsudur buyurulmak ve merkurum Halid'in hareket-i iştirak derecesinde bir muavenet olarak oraca hakkında tayin olunan üç sene kürek cezası hafif görünmüş olduğuna binâen onun dahi kanun-ı mezkûrün yüz yetmiş beşinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen altı senesi Recebinin on ikinci gününden itibaren ba'det-teşhir yedi sene müddetle küreğe konulması ve bir müddet zimmetleri tahakkuk eden kesanın tahliye-i sebilleri yolunda olduğundan kefaletten dahi çıkarılmaları karar-ı vâki' iktizâsından bulunmuş olmağla îcâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi gurre-i Safer sene 293.

(153-a konusu); *Van Gevar ilçesi Peylan köylü İbrahim, arkadaşı Halit'in yardımıyla, Dize köylü Boğosoğlu Meyro adlı tüccarı öldürmüştür. İbrahim, tasaralayarak adam öldürme suçundan idamı istenmiş ise de affolunarak ceza kanununun yüz yetmişinci maddesince on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır. Halit ise yardımdan dolayı yedi yıl kürek cesama çarptırılmıştır.*

H. 1 Safer 1293/ M. 27 Şubat 1876

Sayfa 154

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 22

Van kasabasında Minasoğlu Boğus'un dükkânından akçe ve eşya sirkat edilmesinden dolayı icrâ kılınan tetkikat-ı havi vilayet-i celilelerinden vârid olan gurre-i Şaban sene 1292 tarihli ve seksen sekiz numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel bâlâsı istintâklî Meclis-i Temyîz-i Liva mazbatası Adliye Nezâret-i Celilesine lede'l-havale medlul iş'âra nazaran Hanege karyesi ahalisinden ve Van'da bulunan ikinci alayının üçüncü taburunun altıncı bölüğüne bu vâkiadan bir gün sonra kayd olunmuş neferatından Haço ile Siirtli oğlu Ahmet Efendinin tebaalarından Mehmet ve Abdullah'ın kilid kırarak feziha-yi sirkata cüret ettikleri ve merkum Abdullah'ın biraderi Haso'nun emvâl-i mesrûkayı ihfa eylediği ikrârları ve emare-i mevcude ile tebeyyün eylediğine binâen kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiķan ve merkumandan Haço'nun tarih-i habsi olan doksan iki senesi Saferinin on birinci ve Mehmet ve Abdullah'ın yirmi birinci gününden itibaren Haço'nun sabikalı bulunduğu cihetiyle beş ve diğerlerinin dahi üçer sene müddetle küreğe konulmaları ve eşya-yı mesrûkadan sim kemer bedeli olarak takdir edilen üç yüz kuruşun dahi kırk altıncı madde-i kanuniye mucibince bit-tahsil mezbur Boğus'a verilmesi ve merkum Haso'nun yataklığı bahsine gelince eğer ki merkum eşya-yı mezkûreyi emvâl-i mesrûkadan olduğu hasebiyle götürüp saklamış ise de bu eşyanın sirkatında kendisinin medhal ve ma'lûmâtı olmayıp sonradan karındaşı tarafından celb ile verilmiş ve bu halde merkum Haso buna ketm ve ihfa ile karındaşını ele verememesi dahi tâbi' olduğu misillü merkum yüz yirmi birinci madde-i kanuniyeye kıyasen dahi mücâzâtan ma'füvv bulunmuş olduğundan buna yatak denilemeyeceği cihetiyle bu makulelerin habs

olunmaları iktizâ etmemekle beraber mahallince hakkında hükm olunan altı mah müddet dahi mütekaziye olarak bu ciheti geçmiş olduğundan kefaletten çıkarılmasıyla beraber ba'dezin ahkâm-ı kanuniyenin emr-i tatbikinde itina edilmesi hususlarının savb-ı vâlâlarına bildirilmesi nezâret-i müşârün-ileyhanın muhâkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 3 Rebiülahir sene 1293 ve fi 11 Mart sene 1292 tarihi ve otuz iki numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunması ve merkurum Haço'nun askere duhulünden bir gün evvel feziha-yi sirkata içtisar ederek ber-minval muharrer mazhar-ı mücâzât olduğu taraf-ı vâlây-ı seraskeriye bildirilmiş olmağla olbabda icrâ-yı iktizâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 11 Rebiülevvel sene 293.

(154-a konusu); *Van Hanege köyü halkından Mehmet, Abdullah ve Haço, Minasoğlu Boğus'un dükkânından para, eşya ve gümüş kemer çalmışlardır. Bunun üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince Abdullah ve Mehmet üç yıl süreyle, Haço sabıkalı olduğundan beş yıl süreyle kürek cezasına konulmuşlar ve çaldıkları gümüş kemerin bedelini Boğus'a vermeleri kararlaştırılmıştır. Ayrıca bu olayda Abdullah'a yataklık eden kardeşi Haso ise masum bulunarak ve gözaltında altı ay kaldığı için yeterli ceza sayılarak tahliye edilmiştir.*

H. 11 Rebiülevvel 1293/ M. 6 Nisan 1876

Sayfa 155

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 44

Muşlu Emin Paşanın bilâ-veled vuku'-ı vefatıyla bin iki yüz altmış tarihinde canib-ı miriden zabt edilip biraderi Hurşit Bey tarafından uhdesine tevcihi iddia olunan ma'lûmu-ul-esâmî beş aded Yurtluk ve Ocaklık kurasından Liz karyesi Abdulmelik zaviyedarları ve Bostangez karyesi şeyh Burhaneddin evladları yedlerinde bulunan ferman-ı ali ve vakfiyede münderiç olarak hasılatı zaviyedar ve evlad-ı mûmâ-ileyhim taraflarından istifa olunmasıyla karyetenyn-i mezkûreteynin vakfiyeti muteber olduğu Meclis-i İdare-i Vilayetin mukaddema gelen mazbatasında muharrer ise de kuyud defter-i hakanice iş bu karyelerin hinn-i tahrirde tüccarlı ve muahheren Yurtluk ve Ocaklık veçhile sabit ve terkim olunup elli dört tarihinde mûmâ-ileyh Emin Paşa

uhdesine bit-tevcih bunun vefatıyla canib-i hazineden zabt olunduğu tebeyyün ederek vakfiyetine dair kayd ve ma'lûmât olmadığı cihetiyle müteamil ve mer'î olan usûl îcâbınca ibraz olunan vakfiyelerin itibara gayr-ı şayan olmadığı indet-tetkik anlaşıldığından bunlar hakkında emsali veçhile muamele olunması mukarrer olup ancak Maliye Nezâret-i Celilesinden bâ-tezkere-i cevabiye iş'âr olduğu veçhile mezkûr Liz ve Bostankend karyeleri ile kuray-ı sâire hasılatı olarak şeyh Abdulmelik zaviyedarları seksen üç senesinde seksen bir bin üç yüz otuz üç ve seksen dört senesinde elli sekiz bin ve seksen beş senesinde elli bin dört yüz ve şeyh Burhaneddin evladı dahi seksen üç senesinde on yedi bin beş yüz yetmiş ve seksen dört senesinde yirmi bin altı yüz on altı ve seksen beş senesinde on sekiz bin beş yüz elli kuruş ahz ü istifa edip halbu ki kuyud defter-i hakani mucibince şeyh Abdulmelik zaviyedarlarının senevî yirmi bin ve şeyh Burhaneddin evladının dokuz bin kuruş hisse-i hasılat alabilmeleri iktizâ edeceğinden mûmâ-ileyhanın gerek mebhûsün-anh olan Liz ve Bostankend karyelerinden ve gerek kuyud defter-i hakaniyede sırahaten tahriri mahal bulunamayan kuray-ı sâireden hasılat olmağa salahiyetleri olamayacağına ve zikr olunan karyelerin şimdiye değin güzهران eden suret-i hasılatı olub mûmâ-ileyhim tarafından fazla alınmış olan mebâlig-i ittılaf olunmuş olacağı cihetiyle istirdadı adem-i el-imkan bulunduğu anlaşıldığına binâen bunun istirdadından sarf-ı nazarla beraber bâlâsı tuğralı suret-i defter-i hakaninin mahalline bil-irsal havi olduğu mahaller hasılatının nizami veçhile sene be-sene mûmâ-ileyhim ifa ile hâricinde kalacak mahallere müdâhale ettirilmemesi hususunun savb-ı vâlâlarına iş'ârı Şûrâ-yı Devlette tensîb olunarak hazinece ifa-yı muktezası nezâret-i müşârün-ileyhaya havale ve iş'âr ve keyfiyet Evkaf-ı Hümayun Nezâret-i Celilesiyle defter-i hakani nezâret-i behiyyesinde beyan ve izbar kılınmış olmağla ber-minval muharrer îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 11 Rebiülevvel sene 293.

(155-a konusu); *Muşlu Emin Paşa'nın çocuğu olmadığı için öldükten sonra varisi olan kardeşi Hürşit Bey; gelirleri Emin Paşa'ya ait olan beş adet Yurtluk ve Ocaklık köylerinin gelirlerini Abdulmelik zaviyedarları ile Bostankend Köyü'nde bulunan Şeyh Burhaneddin vakıflarına bağışlamıştır. Adı geçen vakıflar kendilerine vakfedilmiş olan yerlerden başka kendilerine ait olmayıp yine Emin Paşa'nın varisine ait olan köylerden de gelir elde etmeye başlaması üzerine yapılan düzenleme ile sadece*

vakfedilmiş yerlerden gelir sağlamaları gerektiği ve bunun dışındakilere karışılmaması bildirilmektedir.

H. 11 Rebiülevvel 1293/ M. 6 Nisan 1876

Sayfa 156

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 64

Erzurum sancağına mülhak Pasinler kazasına tâbi' Keçesor karyeli Hacı oğlu Hamza'nın hanesi basılıp gasb-ı mal edilmiş olmasından dolayı icrâ kılınan tetkikat-ı mutazammın vilayet-i celilerinden vârid olan 25 Cemaziyelevvel sene 1292 tarihli ve elli dokuz numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Liva mazbata ve evrak-ı müteferriasi Adliye Nezâret-i Celilesine lede'l-havale medlul iş'âra nazaran Van sancağında vâki' Erciş kazasına tâbi' Gürdekos? karyeli Ali ve merkum Hamza'nın cevabını alıp evvelce yanından ayrılmış olan Süleyman firarda bulunan refikleri Karşlı Kürt Mahmut ve Timyor ve Derviş ile beraber feziha-yi gasba mücaseretleri merkum Süleyman'ın ikrârı ve delail ve emarat ile tebeyyün eylediğine ve eşhası merkumanın gasb-ı mezkûre esna-yı cüretlerinde vukua' gelen hareketleri kanun-ı cezanın iki yüz on yedinci maddesinde munderiç olan usûle cami' bulunduğu mebni merkumanın madde-i mezbûra hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede murakkım kaideye tevfiikan ve tarih-i habsleri olan seksen sekiz senesi Muharremi guresinden itibaren ba'det-teşhir on beşer sene müddetle Erzurum'da küreğe konulmaları ve hal-i firarda bulunan refiklerinin dahi ahz ü giriftlerine ikdam ve itina kılınması hususlarının savb-ı vâlâlarına iş'ârı nezâret-i müşârün-ileyhanın mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 29 Rebiülevvel sene 1293 ve fi 12 Nisan 1292 tarihi ve altmış dört numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 16 Rebiülahir sene 293.

(156-a konusu); *Van Erciş ilçesi Gürdekos? köylü Ali, Süleyman ve firari arkadaşları Karşlı Mahmut, Timyor ve Derviş ile birlikte, Erzurum Pasinler ilçesi Keçesor köylü Hacıoğlu Hamza'nın evini basıp gasp etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz on yedinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl kürek*

cezasına çarptırılmışlardır. Firari olanların da yakalanmasına özen gösterilmesi istenmektedir.

H. 16 Rebiülahir 1293/M. 11 Mayıs 1876

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 33

Saadetli Ömer Lütfi Paşa hazretlerinin Muş sancağı mutasarrıflığı hengâmında sikke-i nühasiyeye tebdil olunan doksan bir kuruşun iza' edilen iskontası için liva-yı mezbûr sandık emininin ve muvâzene hâricinde müsrifane sarf edilen sekiz bin kuruş için dahi îcâb edenlerin icrâ-yı muhâkemeleri müteallik buyurulan irade-i seniye-i cenab-ı şehriyari mucibince Adliye Nezâret-i Celilesine havale olunduğu 8 Rebiülevvel sene 1293 tarihinde vilayet-i celilelerine iş'âr olunmuştu bunun nezâret-i müşârün-ileyhanın muhâkemât dâiresinden verilen müzekkerede bu maddelerden dolayı sandık eminiyle taht-ı mes'ûliyete alınması îcâb edenlerin muhâkeme-i ibtidaiyeleri vilayet-i celileleri idare meclisi marifetiyle bil-icrâ tanzim olunacak hükm-ı mazbatasının buraca tetkiki zımmında irsali lazım geleceği beyan olunmuş olmağla ber-vech-i muharrer oraca iktizâ-yı halin icrâ ve inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 21 Rebiülahir sene 293.

(156-b konusu); *Ömer Lütfi Paşa'nın Muş mutasarrıflığı zamanında bakır paraya çevrilen doksan bir kuruş kaybolmuş ve bunun yanında seksiz bin kuruş da israf edilmesi üzerine sandık emini sorumlu tutulmuştur. Ayrıca bu olayda kimin ihmali var ise gerekinin yapılması istenmektedir.*

H. 21 Rebiülahir 1293/M. 16 Mayıs 1876

Sayfa 157

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 80

Kars sancağında kâin Cami-i Atik Mahallesi imamı Kamil Efendinin hanesinden eşyasını sirkat eden komşularından sarı Mustafa ile Porsuklu karyeli Şerif ve Tahir ve İsmail ve Hurşit ve Hüseyin haklarında icrâ kılınan tetkikat-ı havi vilayet-i celilelerinden vârid olan 15 Cemaziyelahir sene 1292 tarihli ve bir numaralı tahrirat ile

Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Adliye Nezâret-i Celilesine lede'l-havale eşhası merkumadan Hurşit ve Hüseyin'den maadası için Meclis-i Temyîz-i Livada verilen kararı Divân-ı Temyîz tasdik ile beraber merkuman haklarında mazbata-i merkumada beyan olunan kıraatın hükme derece-i kifayede olmadığına dair zeylinde bir mütalaa şerh eylemiş ise de medlul iş'âra nazaran merkumun sarı Mustafa ve Şerif ve Tahir ve İsmail ve Hurşit ve Hüseyin'in gece vakti ipten mamul nerdiban ile mûmâ-ileyh Kamil Efendinin hanesi bacasından içeriye inerek feziha-yi sirkata ictisarları bunlardan Şerif ve Tahir'in ikrârları ve Mustafa'nın ma'rız-ı ikrârda vâki' olan ifadesi ve ihbarat ile tebeyyün edip Divân-ı Temyîzin mütalaaasında isabet görülememiş olduğuna mebni kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan haklarında usûl-ı teşhiriye ba'del-icrâ merkum Mustafa'nın tarih-i mahbûsiyeti olan doksan bir senesi Rebiülahirinin altıncı ve Şerif ve Tahir ve İsmail ve Hurşit ve Hüseyin'in dokuzuncu günlerinden itibaren Meclis-i Temyîz-i Liva kararı veçhile üçer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları nezâret-i müşârün-ileyhanın mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 5 Rebiülahir sene 1293 ve fi 17 Nisan sene 1292 tarihi ve seksen numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 21 Rebiülahir sene 93.

(157-a konusu); *Kars Cami-i Atik Mahallesi'nde yaşayan Sarı Mustafa ile Porsuk köylü Şerif, Tahir, İsmail, Hurşit ve Hüseyin adlı kişiler, Cami-i Atik mahalle imamı Kamil Efendinin evinden eşya çalmaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 21 Rebiülahir sene 1293/M. 16 Mayıs 1876

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 106

Kars kasabasında vâki' Mustafa Ağa Mahallesi ahalisinden Şerif bin Ahmet'in katili olan eniştesi Kağızman kazasına tâbi' Geçivan karyeli Mecnun Mehmet hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'îye ve nizamiyeyi mutazammın makam-ı vilayet-i celilelerinden vârid olan birisi 24 Rebiülahir sene 1290 tarihli ve on dört numaralı ve diğeri 11 Muharrem sene 1292 tarihli ve kırk numaralı iki kıt'a tahrirat ile Divân-ı

Temyîz-i Vilayetin melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Adliye Nezâret-i Celilesine lede'l-havale mezbûr Mecnun'un mukaddem Şerifi mucib-i kısas olan katil ile öldürüldüğü tâbi'an ikrârlarıyla sabit olub vereseden maktulün zevcesi pir-i katil-i merkumu kısastan afv eylediğine binâen kısas-ı dine münkalib olmağla diyet-i recl olan on bir dirhem fezayı akıbe-i mezbûranın sakıtta olan hanesinden maadasını tarih-i i'lâmdan itibaren müddeiyan-ı ebvan Ahmet ve vesileye katil-i merkumun mukassitan eda etmesi tebeyyün olunduğu evrak-ı mebhûse meyanında i'lâm-ı şer'ide muharrer olmasıyla bu surette inhisar-ı veraset usûle veçhile evvala sırren ve ba'dehu alenen tezkiye olunmuş şuhud-ı şahadetleriyle mahzar-ı mutazammında ber-nice şer'i sabit ve sübut-ı verasete hükm-ı şer'i lahik olduğu ve zevce-i mezbûra dahi hin-i murafaada hazır ve zatı mu'arrefe bulunduğu halde katil-i mezbûru kısastan afv etmiş ve katil-i merkum bulunmuş ise akıbe-i mezbûra fî-mâba'd hususu mezkûr hakkında katil-i merkumdan nesne davasına kadir olmayacağı misillü diyet-i mezkûreden akıbe-i mezbûranın sakıt olan rabi-i hissesinden maada-yı sinin-i selasede takasid-i sülûse ile ebvan-ı mezbûrana katil-i mezbûrun eda eylemesi lazım geleceği cenab-ı fetvahaneden mezkûr i'lâm cihetlerine işaret kılındığına mebni diyet-i şer'iyenin bu veçhile tesviyesi ve medlul iş'âra nazaran merkum Şerif'in meşe ağacı ile Mecnun'un başına vurmuş olmasından naşı Mecnun'un dahi mukabiline kama ile elini cerh etmiş olduğu vuku'bulan ikrârı ve ihbarat ve emarat ile tebeyyün etmiş olduğundan merkumun kanun-ı cezanın yüz seksen dokuzuncu ve yüz doksanıncı maddeleri ahkâmınca üç sene müddetle habs olunması lazım gelib ibtida-yı tevkifi ise seksen yedi senesi Zilkadesinin yirmi yedinci günü olarak bu takrirce göreceği ceza müddeti münkaza olmasıyla henüz mahbûsda ise salıverilmesi hakkında telgrafla sabk edilen iş'âra cevaben gelen telgrafnamede merkumun 2 Zilhicce sene 1291 tarihinde sebil-i ihla kılındığı bildirilmiş idüğünden merkum Mecnun'un beş sene müddetle zabtiye nezâreti altına alınması nezâret-i müşârün-ileyhanın mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden 23 Rebiülahir sene 1293 ve fi 5 Mayıs sene 1292 tarihi ve yüz altı numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 4 Cemaziyelevvel sene 93.

(157-b konusu); *Kars Kağızman ilçesi Geçivan köylü Mecnun Mehmet, Kars Mustafa Ağa Mahallesi'nde yaşayan Şerif bin Ahmet'i öldürmüştür. Yapılan*

muhakemede maktûlün varisi katili kısıstan affetmiş ve katilin diyet olarak on bir dirhemi üç taksitle ödemesi Fetvahaneden bildirilmiştir. Yapılan araştırma neticesinde Ahmet ilk başta saldırdığı için Mecnun'un adam öldürmesi nefsi müdafaa sayılarak ceza kanununun yüz seksen dokuzuncu ve yüz doksanuncu maddelerince üç yıl hapsi istense de gözetim altında tutulduğu tarihten itibaren üç yılı doldurduğu için tahliye edilmiş ve beş yıl Zabtiye Nezâreti gözetiminde tutulmuştur.

H. 4 Cemaziyelevvel 1293/ M. 28 Mayıs 1876

Sayfa 158

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 121

Domuzbulak karyeli Nur Mehmet ve Pir Budak Hacı Abdullah ve oğulları diğer Mehmet'le Hasan ve Koşa Kiliseli Lazki Mahmud ve Rusya Devleti tebaasından ve Ermeni milletinden Mihail nam şahısların Pasinler kazasından Erzurum'a müteveccihan vürûd eden İran karbanının esnâ-yi râhda önüne çıkıp İranî Abdulkerim ile Ali askerinin emvâlini gasb eyledikleri ve bunların hinn-i giriftlerinde eshami ve merkumadan Abdullah'ın ahaliyeden Çetto nam kimesneyi tüfenk kurşunuyla sağ gözünden cerh eylediği ikrâr ve ihbarat ile tebeyyün eylediğine mebni kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin zeyli hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye tevfiakan ve tarih-i habsleri olan doksan bir senesi Şevvalinin dokuzuncu gününden itibaren ba'det-teşhir merkum-ı carih Abdullah'ın yedi ve diğerlerinin mütesaviyen beşer sene müddetle mahallinde küreğe konulmaları ve ismi bilinmeyip bunlara refakatle firarda bulunduğu Mihail canibinden beyan olunan (تورد/نورد) karyeli Çerkes'in kim olduğu bit-tahkik ele geçirildikte istintâka ve muhakemesinin icrâsıyla hasıl olacak neticeye göre hükümlü mazbatasının evrak-ı istintâkiyesiyle beraber irsali ve kırk altıncı madde-i kanuniye mucibince emvâl-i mağsubenin zahire ihrâcıyla sahiplerine red ve itası lazım geleceği makam-ı vilayet-i celilelerinden vârid olan 12 Cemaziyelehire sene 1292 tarihli ve altmış sekiz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriası üzerine Adliye Nezâretinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 24 Rebiülahir sene 1293 ve fi 6 Mayıs sene 1292 tarihi ve yüz yirmi bir

numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 4 Cemaziyelevvel sene 1293.

(158-a konusu); *Domuzbulak köyü Nur Mehmet, Pir Budak Hacı Abdullah ile oğulları Mehmet, Hasan ve Lazki Mahmut ile Rus vatandaşı ve Ermeni olan Mihail; Pasinler'den Erzurum'a gelen İran kervanının önünü keserek Abdülkerim ve Ali'nin mallarını gasp etmişler, ayrıca içlerinden Abdullah bölge halkından Çetto adlı kişiyi sol gözünden yaralamıştır. Bunun üzerine ceza kanununun altmış ikinci maddesi eki ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek Abdullah yedi yıl, diğerleri beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlar ve olayda gaspçılara yardım eden Çerkes'in kim olduğunun araştırılması istenmektedir.*

H. 4 Cemaziyelevvel 1293/ M. 28 Mayıs 1876

Dördüncü Ordu-yı Hümayun Erkânından Van mevkiinde Bulunan Ferik Ahmet
Faik Paşa Hazretlerine

Evrak Numarası; 205

Davud Paşa iskelesinde Kasap İlyas Mahallesi'nde kâin konaklarına mülâsık bahçeden demiryol için alınan mahalın beher arşınına elli kuruş kıymeti takdir olduğu halde bunun karşısında ve Samaniye Caddesinde bulunan birkaç hane arsasının terkinden hâsıl olan bahçelerinden alınan mahalın her ziraata takdir olunan on kuruş kıymet pek dîn ve nispetsiz olduğundan bahisle tadil ve tesviyesi tahrirat sadetlerinden istidâ olunup ancak mahall-i mezkûrede gerek gedikli ve dolaylı ve gerek gediksiz ve dolaysız cesimce bulunan bostan ve bahçelerin beher ziraata mukaddema muhamminler tarafından onar kuruş kıymet-i takdir ve olvehile bedalat-ı tesviye ve ita kılınmış ve birkaç hane arsasının terkinden hâsıl olduğu mezkûr tahriratta beyan ve iddia olunan bahçe velev vaktiyle menazil-i mahalleri olsun bunu muhamminler esna-yı keşf ve tahminde bulunan heyetinde bulup musaddak tahmin defterine dahi emsali misillü fiyat vaz' ile idhal ederek bu defter mucibince muamelata cereyan etmiş olduğuna ve mezkûr konak bahçesinden alınan mahalın her arşınına elli kuruş kıymet-i takdir edilmiş olması ise konağın noksan-ı şerif ve kıymeti nisbetiyle olup bostan buna kıyas olunamayacağına binâen ve mebhûsün-anh olan bostanın beher ziraata emsali veçhile tahmin edilmiş bulunan onar kuruş fiyattan ziyade akçe mutalebesine hak ve

salahiyet olamayacağı Maliye Nezâret-i Celilesiyle cereyan eden muhâbere üzerine Şûrâ-yı Devletten bâ-müzekkere ifade kılınmış olmağla beyan-ı hal siyâkında şukka.

Fi 18 Cemaziyelevvel sene 93.

(158-b konusu); *Demiryolu yolu yapımı için Van'da bulunan Ferik Ahmet Faik Paşa'ya yazılan bu yazıda, Davud Paşa iskelesinde bulunan bir konağı kamulaştırmak için metre karesine elli kuruş verilirken, konağın hemen yanındaki bostana on kuruş verilmektedir. Bostanların değerinin daha fazla olduğu merkeze bildirilse de konak ile bostanın karşılaştırılmayacağı bildirilmekte ve bostanların on kuruşa kamulaştırılacağı bildirilmektedir.*

H. 18 Cemaziyelevvel 1293/M. 11 Haziran 1876

Sayfa 159

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 226

Kars sancağında vâki' Taht nahiyesi'ne tâbi' Kani karyesi sakinelerinden Fatıma'nın katl olmasının dolayı icrâ kılınan tetkikat-ı mutazammın vilayet-i celilerinden vârid olan 25 Receb sene 1292 tarihli ve seksen beş numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Liva mazbata ve evrak-ı müteferriasi Adliye Nezâret-i Celiliseni lede'l-havale medlul iş'âra nazaran katl-i mezkûr-ı mezbûranın Zoci Ali bin İsmail nam şahsın hizb-i tesiriyle vukua geldiği kendisinin ikrârıyla sabit olarak katl kasdıyla vurmuş olduğuna hükm-ı kabil olamadığına binâen mezbûr Ali'nin kanun-ı cezanın yüz yetmiş yedinci maddesinin zeyli hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i tevkifi olan doksan bir senesi Saferinin yirmi birinci gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle merkez livada küreğe konulması nezâret-i müşârün-ileyhanın mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 4 Receb sene 1293 ve fi 12 Temmuz sene 1292 tarihi ve iki yüz yirmi altı numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 18 Receb sene 293.

(159-a konusu); *Zoci Ali bin İsmail, Kars Taht nahiyesi Kani Köyü'nde yaşayan Fatıma'yı kasıtsız olarak öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş yedinci*

maddesi ekince ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl kürek cezasına çarptırılmıştır.

H. 18 Recep 1293/ M. 9 Ağustos 1876

Bu Dahi

Evrak Numarası; 410

Sihhat-ı umumiyenin muhafazası için Erzincan sancağında bir memleket tabibi bulundurulmasına lüzum görünüp buna verilecek maaşın vâridât-ı belediyeden tesviyesi nizam-ı mahsus iktizâsından bulunduğu mahall-i dâire-i belediyesi vâridâtından tesviye olunmak üzere bin kuruş maaş tahsisıyla Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhânedan mahreç doktor Serkiz Arabyan Efendinin liva-yı mezkûr memleket tabibinde istihdâmı vilayet-i celilelerinden bit-tahrirat-ı cevabiye vuku'bulan iş'âr ve ifade ve Tıbbiye Nezâret-i behiyyesiyle edilen muhâbere üzerine Şûrâ-yı Devlette tensîb ve bâ-müzekkere ifade ve keyfiyet nezâret-i müşârün-ileyhaya beyan ve hikaye olunmuş ve suret-i hal Maliye Nezâret-i Celilesine bildirilmiş olmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 22 Ramazan sene 293.

(159-b konusu); *Erzincan'a Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne mezunu Serkiz Arabyan Efendi doktor olarak atanmış ve bunun maaşı belediyeden karşılanması kararlaştırılmıştır.*

H. 22 Ramazan 1293/ M. 11 Ekim 1876

Bu Dahi

Evrak Numarası; 119

Dersim ve Muş ve Van sancaklarının bazı cihetlerinde ihlal-i asayişe ictisar eden ma'lûm-ul-esâmî eşhasın esbâb-ı mucibe-i tâbiyetlerinin iş'ârı hakkında sabk eden iş'âra cevaben vilayet-i celileleri makamından vârid olan tahrirat ve muahheren tekidi mutazammın keşide kılınan telgrafnameler Şûrâ-yı Devlete lede'l-takrare-i hülâsa-yi meallerinden eşhas-ı merkumanın ihlal-i asayişe ictisârlarından dolayı meskenlerinden tâbiyetlerini îcâb ettiren ahval meydana çıkarılmak ve cihan-ı sâireden haklarında hükm-ı kanuni istizam eyleyecek müştekir var ise mevâcih ve muhâkemeleri icrâ

edilmek üzere ilânat ve tahkikat-ı lazımağa ibtidar olunduğu halde haklarında bir gûne meddeî ve müşteki zuhûr etmemiş idüğünden bunlardan elyevm mevkuf bulunan eşhas Meclis-i İdare-i Vilayete celb ve anlamayacakları lisan ile halen itikabalan temîn-i halleri hakkında icrâ nush ve pend edilerek bil-rıza ma'al-teşekkür verilen karar her birini başka başka imzaları altına alındıktan sonra Erzurum'dan dışarı çıkmamak üzere muvakkiflerinden çıkarılmış olup ancak eşhas-ı merkumanın her biri memleketlerinde emlak edinmiş ve daima ziraat ve haraib ve ra'y-ı hayvanat meşgul olagelmiş takımın buldukları cihetiyle hayli vakittenberi tevkifleri hususat-ı zatiyelerinin pesende olmasına sebep olduğundan ve şayet ileride bir güne mer'ileri zuhûr eder ise celb ve muhakemelerine bakılmasında güçlük olmayıp suret-i hükmüyanede idare olduğu halde hiç birinden bir gûna mazarrat zuhûru melhuz bulunmadığından bahisle eşhas-ı merkumanın vatanlarına iadesi beyan kılınmış olup bunların bilâ-hükm tevkifleri muvafık-ı şime-i madelet olmayacağına ve bubabda oraca yedlerinden olunan senetten muharrer kuyud ve şurut veçhile memleketlerine azimetlerine ruhsat itasında mahzur olmadığı siyak-ı iş'ârdan anlaşılmiş idüğüne binâen olvechile ifa-yı muktezasının savb-ı devletlerine bildirilmesi tensîb olunmuş ve bu kararın icrâsı muvafık-ı hay ve maslahat olacağı muahheren telgrafla vâki' olan sual üzerine taraf-ı vâlâlarından dahi tasdik kılınmış olmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 9 Zilkade sene 93.

(159-c konusu); *Dersim, Muş ve Van sancaklarında eşkıyalık yapıp halkın huzurunu bozan bazı kişiler vardır. Ancak bunların ceza alması için bir delil ve şahit olmadığından yapılan muhakemede bunların bir daha eşkıyalık yapmayacaklarına dair söz alınarak Erzurum'dan dışarı çıkmamak kaydıyla salıverilmişlerdir. Ancak bunların yaşadıkları yerde gayrimenkulleri olduğu ve ziraat ile uğraştıkları ileri sürülerek ve de bir daha eşkıyalık yaparlar ise yakalanmalarının kolay olduğu düşünülerek memleketlerine dönmelerine izin verilmiştir.*

H. 9 Zilkade 1293/ M. 26 Kasım 1876

Sayfa 160

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 477

Dersim mülhakatından Ovacık kazasına tâbi' (معط) nahiyesinin Erzincan kazasına ilhakan merkez livadan idaresi nahiyeye-i mezkûre ahali tarafından istidâ olunmuş ve nahiyeye-i mezbûranın merkez livaya civar bulunması ve geçen sene mahall-i mütecavize sekene-i matbasına isal-i dest-har eden Ekrad'ın ekseri bu nahiyeye halkından olması cihetiyle istidâ-yı vâkıa is'âk-ı inzibat-ı idare ve istihsâl emvâl-i hazineyi teshil ve te'mîn edeceğinden başka bâ-vucuh fevaid-i mülkiyeyi calib olacağı anlaşılmiş idüğünden teşviş-i kuyudı mucib olmamak için umûr-i maliyesi sene-i atıye Martı ibtidasından itibaren tefrik olunmak üzere umûr-i mülkiyesinin şimdiden kaza-yı mezkûrden fekk irtibatıyla Erzincan kazasına ilhakı Vilayet-i Celileleri meclis idaresinden vârid olan mazbata üzerine Şûrâ-yı Devlette tensîb ve bâ-mazbata ifade olunarak hazinece tesviye-i îcâbı Maliye Nezâret-i Celilesine havale kılınmış olmağın oracada icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 10 Zilkade sene 293.

(160-a konusu); *Dersim Ovacık ilçesine bağlı .....nahiyesi, Erzincan merkez sancağına bağlanmıştır.*

H. 10 Zilkade 1293/ M. 27 Kasım 1876

Bu Dahi

Evrak Numarası; 443

Batum kasabasında sakin muhâcirin-i Çerakeseden Tomaş'ın katili olan Bölili işçi Hasan nam şahsın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zamı Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 6 Cemaziyelevvel sene 1293 ve fi 11 Teşrin-i sani sene 1292 tarihi ve dört yüz kırk üç numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmiş olmağla vusûlünde tarih-i tevkifi olan seksen dokuz senesi Cemaziyelevvelisinin yirmi altıncı gününden itibaren müddet-i mezkûre ile küreğe vaz' ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 15 Zilkade sene 293.

(160-b konusu); *Bölili işçi Hasan, Batum'da yaşayan Çerkes göçmeni Tomaş'ı öldürmesi üzerine ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.*

H. 15 Zilkade 1293/ M. 2 Aralık 187

Sayfa 161

Erzurum Vilayei Celilesine

Evrak Numarası; 440

Kars sancağında vâki' Laloğlu karyeli Ali'nin değirmeninden firari refikleri Haso ve İsmail ile beraber gece muamele-i cebr ve şiddet icrâsıyla eşya gasb eyledikleri kendi ikrârı ve zahire çıkarılan eşya delaleti ile sabit olan Kars kasabasında mütemekkin Ahmet oğlu Ali'nin kanun-ı cezanın iki yüz yirmi birinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikkan ve tarih-i tevkifi olan doksan üç senesi Rebiülahirinin beşinci gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle merkez livada küreğe konulması ve eşya-yı mağsubesi için takdir olunan dört yüz kuruşun kendisinden bit-tahsil sahibine verilmesi ve firarı merkumanın ahz ü giriftlerine itina olunarak muhakemelerinin icrâsıyla hasıl olacak neticenin bâ-mazbata bildirilmesi vilayet-i celilelerinden vârid olan 17 Receb sene 1293 tarihli ve seksen üç numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriyası üzerine Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 6 Zilhicce sene 1293 ve fi 11 Teşrin-i sani sene 1292 tarihi ve dört yüz kırk numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 18 Zilkade sene 93.

(161-a konusu); *Kars'ta yaşayan Ahmetoğlu Ali, firari olan arkadaşları Haso ve İsmail ile Laloğlu köylü Ali adlı kişinin değirmeninden eşya gasp etmeleri üzerine ceza kanununun iki yüz yirmi birinci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmış ve çalınan eşyanın bedelinin sahibine verilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca firari olan iki kişinin yakalanması ve mahkeme sonucunun bildirilmesi istenmektedir.*

H. 18 Zilkade 1293/ M. 5 Aralık 1876

Bu Dahi

Evrak Numarası; 457

Erzurum'da kâin Beyağa Mahallesi sakinlerinden ve sabıkalı takımından olup Gürcü kapısı cami-i şerif anbarının kapısı kilidini kırarak yağ ve kabak sirkat ettiği gasb-ı hadisede mal-ı mesrûkun yedinde zuhûru delaleti ve ihbar olunan ikrârı ile tebeyyün eden Ragıb'ın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i tevkifi olan doksan iki senesi Ramazanının on üçüncü gününden itibaren ba'det-teşhir üç buçuk sene müddetle küreğe konulmasına oraca karar verilmiş olduğu makam-ı vilayet-i celilelerinden vârid olan 13 Safer sene 1293 tarihli ve yüz yetmiş dokuz numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatasında gösterilmiş ise de merkumun sabıkası sebab-i şiddet ad olunarak bilâ kesr dört sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 17 Zilkade sene 1293 ve fi 22 Teşrin-i sani sene 1292 tarihi ve dört yüz elli yedi numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 29 Zilkade sene 93.

(161-b konusu); *Erzurum Beyağa Mahallesi'nde yaşayan Ragıb, Gürcükapı Camisi'nin deposunun kilidini kırarak yağ ve kabak çalması ve sabıkalı olduğu da gözönüne alınarak ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek dört yıl kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 29 Zilkade 1293/ M. 16 Aralık 1876

Sayfa 162

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 490

Erzincan sancağında vâki' Dedek karyeli Molla Şerif'in dört ve Hacı Aziz'in bir re'si cem'an beş re's samarını mezbûr Şerif'in oğlu Dursun götürür iken firari dört nefer refikleriyle beraber musallahan mezbûr Dursun'un esnâ-yi râhda önüne çıkararak mezkûr

beş re's samarı gasb eylediği ihbarat-ı vâkıa ile tebeyyün eden Kuzucan kazasına tâbi' Şetri karyeli Hüseyin'in kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesinin ilavesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikkan ve tarih-i habsi olan doksan iki senesi Şevvalinin yedinci gününden itibaren ba'det-teşhir üç sene müddetle küreğe konulmasına hükm olunduğu makam-ı vilayet-i celilelerinden vârid olan 7 Muharrem sene 1293 tarihli ve yüz elli numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbatasında inhâ olunmuş ise de bu misillü kıt'a-yi tarik bu kadar müddet-i cezaiye hafif olup emsaline dahi mugayir görüldüğünden merkum Hasan'ın beş sene müddetle küreğe konulması ve samarların kendisinden tazmin ettirilmesi ve firari refikleri her kimler ise bil-ikdam ele götürülerek haklarında lazım gelen muamele-i nizamiyenin icrâs-ı nezâret-i müşârün-ileyhanın mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden 27 Zilkade sene 1293 ve fi 2 Kanun-ı evvel sene 1292 tarihi ve dört yüz doksan numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 9 Zilhicce sene 93.

(162-a konusu); *Kuzucan ilçesi Şetri köylü Hüseyin, yanında dört kişi olarak, Erzincan Dedek köylü Molla Şerif ve Hacı Aziz'in toplam beş semerini götüren Dursun'un silahla önünü kesip gasp etmesi üzerine ceza kanununun altmış ikinci maddesi eki ve on dokuzuncu maddelerince beş yıl kürek cezasına çarptırılmış ve yanında bulunan dört kişinin de kim olduğunun tespit edilip yakalanmaları istenmektedir.*

H. 9 Zilhicce 1293/M. 26 Aralık 1876

Bu Dahi

Evrak Numarası; 190

Muş sancağında kâin Mutki nahiyesine tâbi' Koran karyesi ahalisinden olup nahiye-i merkuma Ekradından Sonik oğlu Ali'yi taammüden katl eylediği ikrârıyla tebeyyün eden Nimet bin Ömer'in kanun-ı cezanın yüz beşinci maddesi hükmünce idamı lazım gelir ise de merkumun fiil-i katle ictisarı hal-i vakt ve bedavetten neşet etmiş olduğuna ve idam cezasının bâ-irade-i mahsusa kürek tahvili kanunen mücaz idüğüne mebni katil-i merkumun cezası idamdan afv ile kanun-ı mezkûrün yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tevfikkan on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması

hususuna vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 6 Rebiülevvel sene 1293 tarihli ve otuz numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i livanın melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi ve olbabda Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 14 Cemaziyelahir sene 1293 ve fi 24 Haziran sene 1292 tarihi ve yüz doksan beş numarası ile murakkıman verilen mazbata üzerine bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı padişahi müteallik buyurulmağın îcâbının icrâ ve merkumun tarih-i tevkifinin bu tarafa inhâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 14 Zilhicce sene 93.

(162-b konusu); *Muş Mutki nahiyesi Koran köylü Nimet bin Ömer, aynı nahiyeli Sonikoğlu Ali'yi kasten öldürmüştür. İdamı gerekse de bunu göçebe olduğu halde yaptığı anlaşıl原因 olarak idam cezası ceza kanununun yüz yetmiş ikinci maddesince kürek cezasına dönüşmüş ve on beş yıl Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 14 Zilhicce 1293/ M. 31 Aralık 1876

Sayfa 163

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 531

Deli Balta Mehmet ve Kaytı Salih'in Erzurum'da asâkir-i nizamiye-i tayinat etmeye kontratorcusu Hacı Hüseyin ağanın kasab dükkanının bil-istizan leylen kilidini kırarak derûnundan fiil-i sirkata cüretleri merkum Mehmet'in ikrârı ve ihbarat-ı vâkıa ve mal-ı mesrûka Salih'in hanesinden zuhûr etmesi delaleti ile tebeyyün ettiğine mebni merkumanın kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsleri olan doksan iki senesi Zilhiccesinin sekizinci gününden itibaren ba'det-teşhir üçer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 4 Rebiülevvel sene 1293 ve yirmi numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Adliye Nezâret-i Celilesinin muhâkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 8 Zilhicce sene 1293 ve fi 13 Kanun-ı evvel sene 1292 tarihi ve beş yüz otuz bir numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka.

Fi 18 Zilhicce sene 293.

(163-a konusu); *Deli Balta Mehmet ve Kaytı Salih, Kontratorcu Hacı Hüseyin ağanın kasap dükkanının soymaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 18 Zilhicce 1293/M. 4 Ocak 1877

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 599

Ardahan'ın müstahkem bir mevki'-i askeri olması cihetiyle şu sırada ehemmiyeti tezâyüd eylediğinden Çıldır sancağı merkezinin oraya tahvili halen ve istikbalen münâsib görünüp zehair-i mürettebe ve ihtiyacat-ı sâirenin ihzârı zimmında hemen Ardahan'a azimet etmesi için mutasarrıfa mezuniyet verilmiş ve memurîn-i hükümet için lüzumu olan dâirelerin ianeten inşasını ahali müteahhid bulunmuş olduğundan bahisle heyet-i livanın Ardahan'a nakli makam-ı vilayet-i celilelerinden bit-telgraf inhâ olunması üzerine bil-havale Şûrâ-yı Devlet Mülkiye Dâiresinden verilen müzekkerede gösterildiği veçhile şu aralık asâkir-i şâhânenin zahire ve levazım-ı sâiresinin tertip ve ihzârı zimmında mutasarrıfın oralarda bulunması lazımdan ise de mevsim-i şitanın hululü ve havâli-i mezkûrede şitanın şiddeti sebebiyle heyet-i hükümetin Ardahan'a nakli te'hir-i ma'lûmât ile teşettüt kuyudu mucib olacağına ve hükümet konağının inşasını efrad-ı ahaliye tahmil bir dereceye kadar mücaz olamayacağı gibi lüzumu halinde mutasarrıf livanın Ardahan'a gidip levazım-ı askeriye'nin tedarik ve istihzârına biz-zat itina eylemesi dahi taht-ı imkanda bulunduğu binâen şu sırada merkezin tahvili kat'an caiz olmadığından şimdilik tahvil-i merkez ve nakl-i heyet-i tasavvurundan sarf-ı nazar olunmasıyla beraber levazım-ı askeriye'nin tedarik ve istihzârı emrinde olan teşebbüsata hâlel görülmemesine itina ve himmet buyurulması lazım geleceği beyanıyla şukka.

Fi 20 Zilhicce sene 293.

(163-b konusu); *Ardahan'ın jeostratejik bölge olmasından dolayı Çıldır sancağı merkezi Ardahan'a taşınmıştır. Bunun için yapılacak hükümet konağına halkın yardım edeceği bildirilmektedir. Ayrıca askerlerin de buraya gelmesi için gerekenlerin yapılması bildirilmektedir. Ancak kış şartlarından dolayı gerek askerler gerekse idari memurların gelişi ertelenmiştir.*

H. 20 Zilhicce 1293/ M. 6 Ocak 1877

Sayfa 164

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 538

Van kasabasında vâki' Dere Mahallesi'nde mütemekkin Serkez veled Kerkör ile ammizadeleri Artin ve Malhasın kasaba-yi merkuma ahalisinden Manuk oğlu Markire'nin hanesine gece duvardan aşarak ve anahtar ile kapı açarak fiil-i sirkata ictisarlari kendilerinin ikrârları ve eşya-yı mezkûrenin hanelerinde zuhûr etmesi emaresi ile tebeyyün etmiş olduğuna binâen kanun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikkan ve tarih-i habsleri olan doksan iki senesi Zilkadesinin yirmi dördüncü gününden itibaren bunlardan Malhasın on yedi yaşında bulunduğu cihetiyle bilâ-teşhir ve merkumun Serkez ve Artin'in bit-teşhir üçer sene müddetle Van'da küreğe konulmaları vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 19 Safer sene 1293 tarihli ve bir numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîzden müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Livanın melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi Adliye Nezaret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 15 Cemaziyelevvel sene 1293 ve fi 20 Kanun-ı evvel sene 1292 tarihi ve beş yüz otuz sekiz numarasil ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunarak keyfiyet Van Vilayet-i Celilesine bildirilmiş olmağın beyan-ı hal-i siyâkında şukka.

Fi 20 Zilhicce sene 293.

(164-a konusu); *Van Dere Mahallesi'nde yaşayan Serkezoğlu Kerkör, kuzenleri Artin ve Malhas, Manukoğlu Markire'nin gece evine anahtar ile girip eşya çalmaları üzerine ceza kanununun iki yüz yirminci ve on dokuzuncu maddelerince Malhas on yedi yaşında olduğu için teşhir edilmeden, diğerleri ise teşhir edilerek üç yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 20 Zilhicce 1293/ M. 6 Ocak 1877

Erzurum Vilayeti- Celilesine

Evrak Numarası; 130

Lazistan sancağında vâki' Acare kazası ahalisinden olup oğlu Murtezi beyi katli ile firar etmiş olduğu halde Erzurum'da ele getirilmiş olan Şerif beyin lâ-eclil-muhakeme liva-yı mezbûra i'zamına dair Trabzon Vilayet-i Celilesinin vârid olan 14 Ramazan sene 1293 tarihli ve seksen üç numaralı tahriratı Adliye Nezâret-i Celilesine lede'l-havale merkum Şerif beyin Erzurum'da bulunan verese-i maktûlden bazılarının telgrafla vuku'bulan istidâları üzerine lazım gelen muhakemesinin Erzurum'da rü'yeti canib-i bab-ı adliyeden bit-telgraf vilayet-i celilelerine iş'âr olunmuş ise de katli mezkûrün kaza-yı mezkûrde vukua geldiği ihbaren anlaşılması ve müddeanın esbâb-ı subutiyesi mevki-i katilde mevcud olmak emr-i tabî olup bu misillü cinayatin ise vukua geldiği mahal mahkemelerinde icrâ-yı muhâkemesi kaidey-i mir'iyeye iktizâsından bulunmuş idüğünden mir-i merkumun taht-ül-hıfz Lazistan mutasarrıflığına irsal ve teslimi ve vereseden Erzurum'da bulunanların istedikleri halde biz-zat Lazistana gitmelerinin veyahut vekil-i şer'i göndermelerinin kendilerine tebliği hususunun savb-ı vâlâlarına ve mir-i merkumun Batum'a vusûlünde bir kaidey-i tahkikat ve muhâkeme-nizamiyenin ve vereseden hukuk-ı şahsiye iddisına kıyam eden olduğu halde murafaa-yi şer'iyenin icrâsıyla evrakının bu tarafa gönderilmesinin vilayet-i müşârün-ileyhaya iş'âr-ı nezâret-i müşârün-ileyhanın mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi gurre-i Cemaziyelevvel sene 1293 ve fi 6 Kanun-ı evvel sene 1292 tarihi ve yüz otuz numarası ile murakkıman verilen müzekkerede ifade olunması ve keyfiyet vilayet-i müşârün-ileyhaya bildirilmiş olmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

fi 20 Zilhicce sene 293

(164-b konusu); Şerif bey adlı kişi, Murtezi beyi Lazistan sancağı Acare kazasında öldürmüş ancak Erzurum'da yakalanmıştır. Erzurum'da yakalandığı için ve akrabaları burada olduğu için muhakemenin Erzurum'a yapılması istenmiş ise de verilen karar ile olay Lazistan'da meydana geldiği için muhakemenin de Lazistan sancağında yapılması gerekli görülmüştür.

H. 20 Zilhicce 1293/M. 6 Ocak 1877

Sayfa 165

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 560

Kars sancağında vâki' Salur-ı Süfla karyesi ahalisinden olup yine bu karyeli Mehmed'i esna-yı münâzaada fevaran-ı gasbla min-gayr-i taammüd cerh ve pederi Ömer'i katl eylediği ihbar olunan ikrârı ve ihbarat-ı sâire ve emaret-i mevcude ile tahakkuk eden Kerim oğlu İbrahim'in kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikkan ve tarih-i tevkifi olan doksan bir senesi Zilhiccesinin yirmi dokuzuncu gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe vaz'ıyla beraber mecruh Mehmet'in masârif-i cerrahiye ve ecrin-i eyyam muattelesi olan bin iki yüz yetmiş kuruşun dahi kanun-ı mezkûrün yüz yetmiş sekizinci maddesi mucibince bit-tahsil mezbûr Mehmet'e verilmesi vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 25 Safer sene 1293 tarihli ve yedi numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîzden müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Liva mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 18 Cemaziyelevvel sene 1293 ve fi 23 Kanun-ı evvel sene 1292 tarihi ve beş yüz altmış numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 27 Zilhicce sene 293.

(165-a konusu); *Kars Salur-ı Süfla Köylü Kerimoğlu İbrahim, aynı köylü Mehmet'i tartışma sırasında yaralaması ve babasını da öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş süreyle Erzurum'da kürek cezasına konulmuştur. Ayrıca İbrahim'in, Mehmet'e hem cerrahi operasyon parası hem de işlediği suçun diyeti olan iki yüz yetmiş kuruş vermesi kararlaştırılmıştır.*

H. 27 Zilhicce 1293/ M. 13 Ocak 1877

Bu Dahi

Evrak Numarası; 575

Saadetli Ömer Lütfi Paşa hazretlerinin Muş mutasarrıflığı avanda hükümet konağı inşaatı için masârif-i mahdudesinden fazla akçe sarf olunmasından ve Şeyh

Hamza zaviyedarlarına bilâ mezuniyet mal sandığından akçe verilmesinden dolayı buraca icrâ-yı muhakemesiyle oracada bu hususa müteferri olan hususatin savr-ı tesviyesi 8 Rebiülevvel sene 1293 ve 21 Rebiülahir sene 1293 tarihlerinde vilayet-i celilelerine iş'âr olunmasından ihbaren icrâ kılınan tetkikata nazaran mualemelat-ı mezkûreden dolayı müşârün-ileyhanın memuriyetinden infisali vuku'bularak mebhûsün-anh olan fazlanın dahi hazinece mahsubu icrâ olunduğu gibi gerek sarfiyat-ı mezkûreden ve gerek zaviyedarlara ita olunan akçeden bir gûne ihtilas olmadığı anlaşılmiş olduğundan müşârün-ileyhin taht-ı muhakemeye alınması lazım gelmeyeceği Şûrâ-yı Devlet-i Muhâkemat dâiresinden bâ-mazbata ifade olunmağın beyan-ı hali siyâkında şukka.

Fi gurre-i Muharrem sene 294.

(165-b konusu); *Ömer Lütü Paşa'nın Muş mutasarrıflığı zamanında gerek Şeyh Hamza zaviyesine izinsiz mal sandığından para vermesi gerekse hükümet konağı yapımında fazladan para kullandığı gerekçesi ile memuriyetten atılmış, ancak herhangi bir yolsuzluk olmadığı için de dava açılmayacaktır.*

H. 1 Muharrem 1294/ M. 28 Ocak 1877

Sayfa 166

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 19

Erzurum sancağında vâki' İspir kazasına tâbi' Nişanut karyeli Mustafa'yı esna-yı münâzaada min-gayr-i taammüd katl ve itlâf ettiği ihbarat ve emarat ile sübut bulduğu vilayet-i celilelerinden vârid olan 8 Rebiülevvel sene 1293 tarihli ve yirmi dört numaralı tahrirat ile Meclis-i Temyîz-i Livanın Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriyası meallerinden müsteban olan Dişasor karyeli İsmail oğlu Tayyar nam kimesnenin kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan doksan bir senesi Ramazanının on altıncı gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması ve iddia vuku'unda murafaalarının dahi icrâsiyla i'lâmının gönderilmesi hususlarının savb-ı devletlerine iş'ârı Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 2 Muharrem

sene 1294 ve fi 5 Kanun-ı evvel sene 1292 tarihi ve on dokuz numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade kılınmış olmağın ifa-yı muktezasına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 8 Muharrem sene 294.

(166-a konusu); *Erzurum Dişasor köylü İsmailoğlu Tayyar, İspir Nişanut köylü Mustafa'yı tartışma sırasında öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 8 Muharrem 1294/ M. 23 Ocak 1877

Bu Dahi

Evrak Numarası; 584

Lazistan sancağında vâki' Livane kazasına tâbi' (اومانه) karyeli Hüseyin oğlu Molla Abdullah'ın katlinde medhali olup töhmeti muayyen katl derecesinde ad olunan Kavas Veli oğlu Vezir nam şahsın ber-mucib-i kanun-ı ceza on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Erzurum'a i'zamı Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 25 Cemaziyelevvel sene 1293 ve fi 30 Kanun-ı evvel sene 1292 tarihi ve beş yüz seksen dört numarası ile murakkıman verilen mazbata mucibince Trabzon Vilayet-i Celilesine bildirilmeğın vusûlünde tarih-i mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Zilkadesinin yirmi dokuzuncu gününden itibaren müddet-i mezkûre ile küreğe vaz' ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 8 Muharrem sene 294.

(166-b konusu); *Kavas Velioğlu Vezir adlı kişi, Lazistan sancağı Livane kazası.....köylü Hüseyinoğlu Molla Abdullah'ı öldürdüğü şüphesi ile ceza kanununun ilgili maddesince on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmış ve durum Trabzon Vilayetine bildirilmiştir.*

H. 8 Muharrem 1294/ M. 23 Ocak 1877

Bu Dahi

Evrak numarası; 3

Dördüncü Ordu-yı Hümayun saf piyade dördüncü alayının Muş'ta bulunan ikinci taburu cerrahi Şerif Efendinin iki buçuk yaşında kızı Elmas'ın bickrini izale ile deki ihbarat ve emarat ile tebeyyün etmiş olduğu vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 4 Rebiülevvel sene 1293 tarihli ve on dokuz numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Muş meclis-i Temyîzi mazbata ve evrak-ı müteferriasi meallerinden müsteban olan efendi-i mûmâ-ileyhin hıdmetkarı Muşlu Ohans nam şahsın kanun-ı cezanın yüz doksan dokuzuncu ve iki yüzüncü maddeleri ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfikân ve tarih-i habsi olan doksan iki senesi Şabanının dördüncü gününden itibaren ba'det-teşhir beş sene müddetle merkez livada küreğe konulması ve zaman-ı bakir olarak mahallince takrir olunan yirmi adet mecdi altınının kendisinden bit-tahsil mûmâ-ileyh Şerif Efendiye ita olunması Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinin fi gurre-i Muharrem sene 1294 ve fi 4 Kanun-ı sani sene 1292 tarihi ve üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 8 Muharrem sene 94.

(166-c konusu); *Dördüncü kolordunun Muş'ta ki ikinci taburunun doktoru olan Şerif Efendinin yardımcısı Muşlu Ohans, Şerif Efendinin iki buçuk yaşındaki kızı Elmas'a tecavüz etmesi üzerine ceza kanununun yüz doksan dokuzuncu, iki yüzüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek beş yıl süreyle kürek cesına çarptırılmış ve diyet olarak yirmi adet mecdi altın vermesi kararlaştırılmıştır.*

H. 8 Muharrem 1294/ M. 23 Ocak 1877

Sayfa 167

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 551

Erzincan sancağında vâki' Refahiye nahiyesine tâbi' Ofuz karyesi ahalisinden olup yine bu karye sakinlerinden ve Bavili aşiretinden Çoban Osman'ın katili olan Hatib oğlu İsmail'in icrâ-yı kisasına hükm-ü şer'i lahık olduğuna dair vilayet-i celilelerinden vârid olan biri fi 19 Receb sene 1290 tarihli ve seksen dokuz numaralı ve

diğeri fi 17 Safer sene 1293 tarihli ve yirmi üç numaralı iki kıt'a tahrirat ile melfûf i'lâm-ı şer'i ve evrak-ı müteferriası üzerine Adliye Nezâret-i Celilesinin mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 17 Cemaziyelevvel sene 1294 ve fi 22 Kanun-ı evvel sene 1292 tarihi ve beş yüz elli bir numarası ile murakkıman verilen mazbata lede'l-arz mezkûr i'lâm-ı şer'i zahriyine muharrer fetvahane işaretinde gösterildiği veçhile maktûl merkumun zevcesi Zilha bizzat katil-i merkumu kısastan afv etmediği veya sulhe razı olmadığı halde talebiyle huzurunda katil-i merkumun icrâ-yı kısası ve eğer afv veya sulhe razı gelir ise o halde katil-i merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i mahbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Zilhiccesinin on birinci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulup keyfiyetin bâ-mazbata ve i'lâm bu tarafa inhâ ve merkum katilin kısastan afvı hakkında mezbûraya teşvikat-ı lazıma ifa edilmesi hususatına irade-i merhametalide-i cenab-ı padişahi müteallik buyurulup iktizâ eden ferman-ı ali bit-tasdir leffen tesyir kılınmış ve muayyen katil olan Mikdad ve Mevlüd ve Ferid Hüseyin ve Hacı Mevlüd'ün dahi yüz yetmiş beşinci madde-i kanuniyeye tevfiikan tarih-i mezkûrdan itibaren zikrolunan on dokuzuncu maddede muharrer kaide üzere seniyyeleri itibariyle Hacı Mevlüd'ün bilâ teşhir ve diğerlerinin bit-teşhir beşer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları karar-ı vâki' iktizâsından bulunmuş olmağın olvehile ifa-yı muameleye himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 24 Muharrem sene 294.

(167-a konusu); *Erzincan Refahiye ilçesi Ofuz köylü Hatipoğlu İsmail, Bavili aşiretinden Çoban Osman'ı öldürmüştür. Yapılan muhakeme de maktûlün varisi eğer affetmez ise idam olunacağı affederse on beş yıl Erzurum'da kürek cezasına çarptırılacağı bildirilmiştir. Ayrıca aynı derece de katil olan Mikdat, Mevlüt, Ferit Hüseyin teşhir edilerek, Hacı Mevlüt teşhir edilmeden beş yıl kürek cezasına çarptırılmışlardır.*

H. 24 Muharrem 1294/ M. 8 Şubat 1877

Erzurum ve Van Vilayet-i Celilelerine

Evrak Numarası; 656

Erzurum vilayeti evrak odası müdürü sabık Ali Reşad Efendinin mevâki'-i ma'lûmadan tevarih-i muhtelifle ile gönderilen seksen bin dört yüz seksen bir kuruşu evrak müdürlüğüne mahsusu mehr ile ahz ve ihtilas etmiş olduğu kendisinin ikrârı ve ihbarâtı ile tebeyyün ettiğine mebni efendi-i mumaliyehin kanun-ı cezanın seksen ikinci maddesi hükmüne tevfikân ihtilas eylemiş olduğu mebâliğin iki kat olarak kendisinden ahz ü tahsiliyle doksan senesi Şevvalinin yedinci gününden itibaren beş sene müddetle kalebend edilmesi lazım gelip ancak müddet-i cezaiye-i kanuniyesi olan beş seneden emsali misillü dahil muamele-i afv olmak îcâb eden sülesan müddet ile mahkûmen mahbûsu bulunduğu zaman bit-tenzil kusur-ı müddet-i cezaiyesinin Van'da kalebend edilerek ikmal ettirilmesi hususuna vilayet-i celileleri idare meclisinden gelen mazbatası ve mûmâ-ileyh Reşad efendi tarafından ita olunan itiraz lahiyaları üzerine Şûrâ-yı Devlet-i Muhâkemat dâiresinden verilen karar mucibince bil-istizan irade-i seniye-i cenab-ı padişahi müteallik buyurulup iktizâ eden Ferman-ı Alinin irsaliyle icrâ-yı îcâbı Erzurum Vilayet-i Celilesine bildirilmiş olmağın mumaliyehin vusûlünde müddet-i cezaiye-i bakiyesinin Van'da kalebend edilerek ikmal ettirilmesi siyâkında şukka.

Fi 26 Muharrem sene 294.

(167-b konusu); *Erzurum Vilayeti Evrak Odası eski müdürü Ali Reşat Bey, seksen bin dört seksen kuruş miktarında yolsuzluk yapması üzerine ceza kanununun seksen ikinci maddesince bu miktarın iki mislini geri ödemesi kararlaştırılarak, beş yıl süreyle Van'da kalebentlik cezasına çarptırılmıştır.*

H. 26 Muharrem 1294/ M. 10 Şubat 1877

Sayfa 168

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 50

Erzurum ovasına tâbi' Nerdiban karyesi sakinelerinden Yapo hatunun katil-i mahdumu Mustafa hakkında icrâ kılınan tetkikat-ı mutazammın vilayet-i celilelerinden vârid olan fi 8 Rebiülahir sene 1293 tarihli ve otuz bir numaralı tahrirat ile Divân-ı

Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Liva mazbata ve evrak-ı müteferriasi Adliye Nezâret-i Celilesine lede'l-havale mukad-ı iş'âra nazaran katl-i mezbûrun fevaran-ı gasbla min-gayr-i taammüd merkum Mustafa'dan suduru vuku'bulan ikrârı ve ihbarat ile sabit olduğuna mebni merkumun kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan doksan iki senesi Saferinin yirminci gününden itibaren ba'det-teşhir on beş sene müddetle merkez vilayette küreğe konulması hususunun ve katil-i mezbûr Mustafa ve biraderi İsmail'i darb eden Müslim Beyin dahi yüz yetmiş dokuzuncu madde-i kanuniye mucibince otuz yedi gün müddet-i tevkifi hakkında ceza-yı kafi görüldüğünün savb-ı vâlâlarına iş'ârı nezâret-i müşarünilayhanın mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 16 Muharrem sene 1294 ve fi 9 Kanun-ı sani sene 1292 tarihi ve altı numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 26 Muharrem sene 94.

(168-a konusu); *Erzurum Nerdiban köylü Yapo hatun, yardımcısı Mustafa tarafından öldürülmüştür. Mustafa, ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle kürek cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca Mustafa ve kardeşi İsmail'i darp eden Müslim Bey ise otuz yedi gün süreyle gözaltına alınmıştır.*

H. 26 Muharrem 1294/ M. 10 Şubat 1877

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 102

Kars'ta Dağtazade Mahallesi ahalisinden Şaban oğlu Eşref'i esna-yı münâzaada min-gayr-i taammüd katl ettiği ihbarat ile tahakkuk eden Halil Efendi Mahallesi mütemekkinlerinden Mevlüd oğlu Turan'ın kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle tevfiikan ve tarih-i habsi olan doksan iki senesi Cemaziyelevvelisinin yirmi ikinci gününden itibaren emr-i teşhiri ba'del-icrâ on beş sene müddetle Erzurum'da küreğe konulması vilayet-i celileleri makamından vürûd eden fi 22 Zilhicce sene 1292 tarihli ve yüz otuz sekiz numaralı tahrirat ile Divân-ı Temyîz-i Vilayetten müzeyyel Meclis-i Temyîz-i Livanın melfûf mazbata ve evrak-ı müteferriasi üzerine Adliye Nezâret-i Celilesinin

mahkeme-i Temyîz-i ceza dâiresinden fi 24 Muharrem sene 1294 ve fi 27 Kanun-ı sani sene 1292 tarihi ve yüz üç numarası ile murakkıman verilen mazbatada ifade olunmağın icrâ-yı îcâbına ve evrak-ı mebhûsa meyanında bulunup leffen iade kılınan i'lâm-ı şer'inin zahrinde muharrer fetvahane işareti mucibince düstur-ul-amel tutulmasına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 2 Safer sene 94.

(168-b konusu); *Kars Halil Efendi Mahallesi'nde yaşayan Mevlütoğlu Turan, Dağtazade mahalleli Şabanoğlu Eşref'i tartışma sırasında öldürmesi üzerine ceza kanununun yüz yetmiş dördüncü ve on dokuzuncu maddelerince teşhir edilerek on beş yıl süreyle Erzurum'da kürek cezasına çarptırılmıştır.*

H. 2 Safer 1294/ M. 16 Şubat 1877

Sayfa 169

Erzurum Vilayet-i Celilesine

Evrak Numarası; 858

Erzurum Vilayetinin doksan iki senesi muvâzenesinin Erzurum sancağı asâkir-i zabtiye ve bekçi mahbûsîn mualece behası olarak yedi bin kuruş dâhil olduğu halde sene-i merkuma Temmuz nihayetine kadar yedi bin yüz on iki kuruş sarf olunmasına göre Şubat nihayetine değin on bin kuruşun daha sarfına ihtiyaç görünmüş ve muvâzene-i mezkûrenin elviye-i sâire şunlarında mualece behası olarak merkum mebâliğ sene nihayetine kadar ancak kifâyet edeceği gibi masârif-ı sâire tertibatından zuhûr edecek fazlalar dahi mefruşat ve akçe nakliye ve tebdiyesi masârifatına karşılık tutulmuş olduğundan sâlifü'z-zikr on bin kuruşun dahil-i muvâzene olan doksan iki senesi zuhûrat tertibinden mahsub olunmak üzere sarfına mezuniyet itası Maliye Nezâret-i Celilesinden bit-takrir vuku'bulan iş'âr ve Şûrâ-yı Devlet-i Mülkiye Dâiresinden verilen karar üzerine tensîb olunarak hazinece icrâ-yı îcâbı nezâret-i müşârün-ileyhaya havale buyurulmuş olmağın oraca dahi ifa-yı muktezasına himmet buyurulması siyâkında şukka.

Fi 9 Rebiülevvel sene 294.

(169-a konusu); *Erzurum'da hapiste bulunan asker ve bekçiler için ilaç yapmak üzere yedi bin kuruş bütçe ayrılmıştır. Ancak 1292 senesinin Temmuz ayının sonuna*

kadar yedi bin yüz on iki kuruş harcanmıştır. Ayrıca Şubat ayına kadar on bin kuruş daha harcanacağı düşünülmektedir. Bu açığı kapatmak için 1292 senesi Erzurum gelirlerinden giderilmesi kararlaştırılmıştır.

H. 9 Rebiülevvel 1294/ M. 24 Mart 1877

SONUÇ

Osmanlı Arşivi'nde Bâbıalî Evrak Odası Ayniyat Defteri fonunda bulunan ve XIX. yüzyılda ortaya çıkan Ayniyat Defterleri, kayıt tutma geleneğini en güzel şekilde temsil etmektedir. Ayniyat Defteri, Sadarettin vilayetlere, nezâretlere, dâirelere ve diğer makamlara yazılan tezkirelerin suretidir.

Transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılan 830 numaralı Erzurum Ayniyat Defteri'nde, çeşitli davalar ve konular bulunmaktadır. Defter 335 belge suretinden oluşmaktadır. Bu suretlerin konularını; şahıslara ve devlete karşı işlenen münferid olaylar ile idari ve mülki konular şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

Defterde en çok yer tutan ceza davaları, şahıslara ve devlete karşı işlenen suçlar olarak iki kısma ayrılır. Eşkîyalık, rüşvet, ihaleye fesat karıştırma ve görevi kötüye kullanma gibi suçlar, devlete karşı işlenen suçları oluştururken, adam öldürme, yaralama, gasp, tecavüz, adam kaçırma, toplumun huzurunu bozma ve hırsızlık türündeki suçlar da şahıslara karşı işlenen suçları ihtiva etmektedir. Gerek devlete gerekse şahıslara karşı işlenen suçlarda, yürürlükte olan 1858 seneli Ceza Kanunu'na göre hareket edildiği görülmektedir.

Ceza davaları, 1864 Vilayet Nizamnamesi ile sancak ve vilayetlerde kurulan Cinayet Meclisleri'nde görülmüştür. Vilayette ki meclislerde görülen dava ve kararlar Meclis-i Ahkâm-ı Adliye'nin bünyesinde bulunan Divân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye gönderilmiş ve bu meclisin de kararı onaylaması ile kesinlik kazandığı görülmektedir.

Ceza davaları incelendiğinde, muhakeme yapıldıktan sonra suçlu bulunan kişiye idam, kürek, kalebentlik, prangabentlik ve sürgün cezalarının verildiği görülmektedir. İncelenen belgelerde idam cezası fazla olmamakla birlikte genellikle kürek cezası verilmektedir. Kürek cezası 3 ila 15 yıl arasında değişmektedir ve cezanın uygulanması için mahkum Erzurum'a gönderilmektedir. Bu belgeler neticesinde Erzurum Vilayeti'nin kürek cezası için bir merkez olduğu bilinmektedir. Kalabentlik, prangabentlik ve sürgün cezalarına çarptırılanlar ise daha çok Diyarbakır ve çevre vilayetlere gönderilmektedir. Bu davalarda 1858 seneli Ceza Kanunu'na göre hareket edilse de Şer'i kanunların da gözönünde bulundurulduğu ve Şer'i Mahkeme'de de davaların muhakemesi yapıldığı görülmektedir. Ayrıca ceza davalarında kesinlikle teşhir usûlü de uygulanmaktadır. Ancak mahkum 18 yaşından küçük 70 yaşından

büyük ise ve de mahkumun özel durumu söz konusu olduğunda teşhir usulü uygulanmamaktadır. Şunu da vurgulamak gerekir ki, Osmanlı Devleti'nde mahkum hangi cezaya çarptırılırsa çarptırılınsın eğer kendisi veya ailesi bu durumdan maddi olarak zor duruma düşer olacağı kanaatine varılır ise mahkum ya kendi bölgesinde cezasını çekmekte ya da affedilmektedir.

Miras davaları da yine ceza davaları içinde gösterildi. Miras davalarında varisler arasındaki çatışma ve anlaşmazlıkların çözümüne gayret edilmektedir ve miras paylaşımı adil bir şekilde dağıtılmaktadır. Bunun yanısıra kişi öldükten sonra eğer mirası kalabilecek derece de yakını yoksa malların vakfedildiği de belgelerde görülmektedir.

Belgelerde dikkat çeken diğer husus, gerek ceza davalarında gerekse diğer dava çeşitlerinde gayrimüslim halkın davasına konsolosluklardan bir temsilcinin de refakat etmesidir.

Defterde yine çoğunluğu oluşturan idari davalarda, genellikle atamalar ve bölgelerin idari taksimleri konu edilmektedir. Bazı yerler bulunduğu vilayetten veya sancaktan ayrılıp diğer vilayet ya da sancaklara bağlanmaktadır. Bunun ana sebebi, bölgenin merkezle daha rahat bir şekilde iletişiminin ve ulaşımının sağlanmasıdır.

İdari alanda atamalar ve meclislere üye seçilmesi de önemli yer tutmaktadır. Meclis seçimlerinde en dikkat çeken husus Islahat Fermanı çerçevesinde gayrimüslim halkın da yönetime iştirakinin sağlanması için meclis başkanlığına bir Müslüman ve bir gayrimüslim olmak üzere iki kişinin seçildiği görülmektedir. Vali, kaymakam ve diğer devlet görevlilerini atama konusunda ise dikkat çeken husus Osmanlı Devleti'nin, bölgeye gönderdiği üst düzey yöneticiler, eğer bölgeyi iyi bilmiyorsa bunların yerleri hemen değiştirilmiş ve yerine bölgeyi bilen yöneticiler atanmıştır. Bu tür belgelerden Osmanlı Devleti'nin halkın daha müreffeh bir yaşam sürmesine dikkat ettiğini göstermektedir. Ayrıca Erzurum'da ihtiyaca göre yeni meclislerin açıldığı veya bazı meclislerin ilga edildiği görülmektedir.

Osmanlı devleti idari atamalarda olduğu gibi bayındırlık işlerinde de halkın refahını düşünerek hareket etmiştir. Bayındırlık işleri çerçevesinde Osmanlı Devleti bölgeye okul, yol, telgraf hattı ve su yolları yapmaya önem verdiği görülmektedir. Diğer taraftan Kafkas ticaret yolunu canlandırmak için Erzurum-Trabzon arasında da yollar

yapılmaktadır. Ancak devletin maddi olarak yetişemediği yerde, halk kendi arasında para toplayıp okul yaptırdığı ya da telgraf hattı için devlete yardım ettikleri görülmektedir.

Osmanlı Devleti halkın daha iyi yaşaması ve de devlet gelirlerini artırmak için yaptığı girişimlere mali alandaki teşebbüsleri de eklenebilir. Belgelerde mali alanda daha çok vergi konuları üstünde durulmuş ve hangi bölgeden ne kadar vergi geleceği hesaplanarak vilayet bütçesi oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Defter incelendiğinde Osmanlı Devleti'nin 1866-1877 yılları arasında başına gaile açan konular da gün yüzüne çıkmaktadır. Bu konuların başında 1864 yılından beri Kafkaslardan gelen göçler oluşturmaktadır. Kafkaslardan daha çok Çeçen göçmenler gelmekte ve bunların iaşeleri ve iskân edilecekleri yer devlete büyük sorun oluşturmaktadır. Ancak yine de Osmanlı Devleti halkın yardımıyla göçmenleri uygun bölgelere yerleştirdiği görülmektedir. Devleti uğraştıran diğer konu aşiretlerdir. Doğu Anadolu'daki bazı aşiretler devlete karşı eşkıyalık hareketlerinde bulunurken, İran tarafında ki aşiretler yaz aylarında Hakkari ve Van bölgesindeki yaylalara geldiğinden burada huzursuzluk oluşturmaktadır. Osmanlı Devleti eşkıyalık faaliyetinde bulunan aşiretler üstüne güvenlik güçlerini gönderirken, İran tarafında ki aşiretlerin yaylak hayatı için de uygun önlemler almaya çalışmıştır.

Netice de Erzurum Ayniyat Defteri daha çok münferid davaları konu edinse de muhteva ettiği diğer konularda Osmanlı Devleti'nin ve Erzurum Vilayeti'nin 1866-1877 yılları arasındaki ictimâî, iktisadî ve adlî durumu hakkında önemli bilgiler vermektedir. Bu çalışmanın Erzurum bölgesini çalışacak olan araştırmacılara büyük ölçüde kaynak olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1.Arşiv Kaynakları

A.Osmanlı Arşivi

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ayniyat Defterleri (AYN.D), Numara, 830.

2. Resmi Yayınlar

Salnâme-i Vilâyet-i Erzurum, 1291, 1292,1293.1294.

3. Kitap ve Makaleler

AKTAŞ, Necati, “ Ayniyat Defteri” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDVİA)*, C. 4, ss. 277-278, İstanbul 1991.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi, Ankara 1995.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, İstanbul 2017.

BAYTİMUR, Suha Oğuz, “ Osmanlı Devleti’nde Kalebend ve Sürgün Cezalarının Uygulamaları ile Mahkumların Serbets Bırakılmaları”, *II. Türk Hukuk Tarihi Bildirileri*, Editör; Fethi Gedikli, ss. 831-853, İstanbul 13-14 Mayıs 2016.

CİN, Halil- AKGÜNDÜZ, Ahmed, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 2011.

ÇADIRCI, Musa, “ Tanzimat’ın İlanı Sıralarında Türkiye’de Yönetim (1826-1839), *Bellekten*, sa. 201, ss. 1215-1240, Ankara 1987.

ERİM, Neşe, “ Osmanlı İmparatorluğunda Kalebendlik Cezası ve Suçların Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme”, *Osmanlı Araştırmaları*, sa. IV, Editör; Halil İnalçık vd, ss. 79-88, İstanbul 1984.

GÜNEŞ, Mehmet, “ Osmanlı Devleti’nde Sürgün Cezası ve Karahisar-ı Sahib’e Yapılan Sürgünler (1815-1839), *History Studies*, C. 8, sa. 1, ss. 49-70, Mart 2016.

GÖKMEN, Ertan, “ Ayniyat Defterlerinin Osmanlı Sosyo-Ekonomik Tarihi İçin Önemi, Bir Numaralı Anadolu Adi Ayniyat Defteri Örneği” , *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal BilimlerDergisi*, C. 16, sa. 4, Aralık 2018.

İNBAŞI, Mehmet, “ Erzurum Eyaleti ve İdarecileri (1750-1800)”, *Enver Konukçu Armağanı Tarih Uğrunda Bir Ömür*, Ed. İbrahim Ethem Atnur, ss. 521-533, Ankara 2012.

İPŞİRLİ, Mehmet, “ Kürek Cezası”, *TDVİA*, C. Ek-2, ss. 112-114, İstanbul 2016.

İŞBİLİR, Ömer, “ Kalebend”, *TDVİA*, C. Ek-2, ss. 5-7, İstanbul 2016.

KILINÇ, Ahmet, “Klasik Dönem Osmanlı Devleti’nde Uygulanan Kürek Cezasının Hukukî Tahlili”, *Belleten*, C. 79, sa. 285, ss. 531-589, Ankara Ağustos 2015.

KIRLI, Hacer, *Kürek Cezası ve Osmanlı Uygulaması*, Marmara Üniversitesi İslam Bilimleri Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2015.

KÜÇÜK, Cevdet, “Erzurum”, *TDVİA*, C. 11, ss. 321-329, İstanbul 1995.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat, “Tezkire”, *TDVİA*, C. 41, ss. 73-74, İstanbul 2012.

MUTAF, Abdülmecit, “Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri”, *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, sa. 7, ss. 385-391, Ankara 1996.

OKCU, Naci- AKDAĞ, Hasan, *Salnâme-i Vilayet-i Erzurum (1287/1870-1288/1871-1289/1872-1293/1873)*, Erzurum 2010.

Şemseddin Sâmî, *Kamus-ı Türki*, İstanbul 2019.

4. İnternet Kaynaklar

www.erkurumarsivi.com

EKLER**EK 1.**

830 Numaralı Erzurum Ayniyat Defteri konu dağılımının gösteren tablo.

Belgelerin konuları	Belgelerdeki sayısı
Bayındırlık ile ilgili konular (yol, telgraf hattı, okul vs. yapımı)	13
Dış ilişkiler (belgelerde sadece dış ilişkiler Rusya ve İran ile ilgilidir)	2
Göç konuları (Çeçen göçleri)	2
İdari konular (atamalar, devlet dairelerinin yapımı vs.)	24
Mali konular (vergi, devlet memurlarının maaşı, devlet dairelerinin yapımı için gereken masraf vs.)	4
Münferit olaylar (halktan şahsi dilekçeler, kişiye özel af vs.)	21

Belgelerdeki konuların çoğunu oluşturan ceza davaları ise çeşitli suçlardan oluşmaktadır. Bu suçlar şöyledir;

Belgelerdeki ceza davaları	Belgelerdeki sayısı
Adam kaçırma	3
Cinayet (Katl)	101
Dolandırıcılık (sahte para basma, eski paralar ile ticaret vs.)	4

Eşkîyalık	6
Fırar (cezaevinden ve askerlikten)	2
Gasp	28
Hırsızlık	77
İftira (belgelerde sadece devlet memurlarına dair yapılan iftiralar bulunmaktadır)	2
Miras	4
Rüşvet	2
Tecavüz	15
Yaralama	16
Yolsuzluk (devlet memurlarının ihaleye fesat karışırması)	9

EK 2.

Divân-ı Temyîz-i Vilayet başkanlarını gösteren tablo.

Yıllar	Başkanlar
1870	Celeleddin Efendi
1873	Nafiz Bey
1874	Abdurrahman Efendi
1875	Abdurrahman Efendi

EK 3.

Meclis-i Temyîz-i Vilayet'in başkanlarını gösteren tablo.

Yıllar	Başkanlar
1870	Müşir Mustafa Paşa
1871	Müşir Mustafa Paşa
1872	Müşir Samih Paşa
1873	Müşir Mustafa Paşa
1874	Müşir Mustafa Paşa
1875	Müşir Ahmet Muhtar Paşa

EK 4.

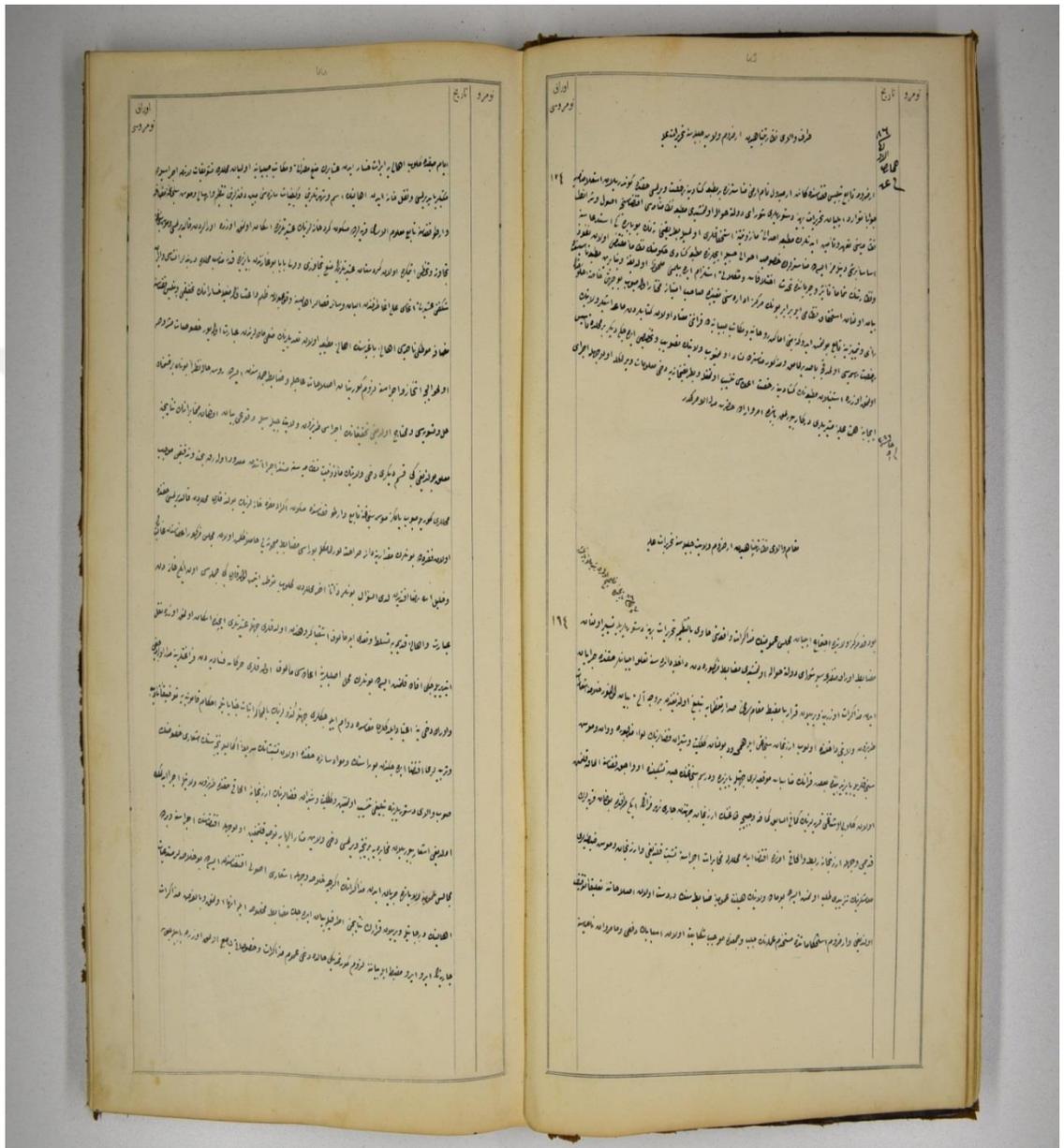
XIX. Yüzyıl Erzurum Haritası

(www.erkurumarsivi.com, Eşirim Tarihi: 01.05.2020)

EK 5.

830 Numaralı Erzurum Ayniyat Defteri'nden bir örnek.

(BOA,BEO,AYN.D, Numara:830)

DİZİN

A

Abaza kabilesi, 191
 Acara, 215, 221
 Adamanlı aşireti, 272
 Adilcevaz, 35, 36, 275, 276
 Ahlat, 35
 Akçabat, 28, 29, 41
 Akköprü Mahallesi, 198
 Akköy, 71
 Alaca köyü, 269, 278
 Albak, 29, 59, 60, 77, 78, 82, 83, 84, 170, 171,
 241, 253
 Alucra, 47, 48
 Andaç, 213, 214
 Ardahan, 9, 73, 74, 140, 299, 300
 Arhavi, 70, 157
 Arzuti köyü, 187, 188, 205, 206
 Asbaşın köyü, 21, 169
 Avlonya, 51
 Azatoğlu köyü, 167, 168

B

Bagan/Bakan köyü, 134
 Bakovit, 70
 Balımpertek köyü, 163, 164
 Bardız, 173
 Bargiri nahiyesi, 152
 Başkurt köyü, 276
 Bavili aşireti, 306, 307
 Bayburt, 86, 87, 118, 127, 177, 200, 201, 209,
 210, 246, 252, 253, 273
 Bayezid, 19, 20, 23, 24, 68, 81, 83, 101, 163,
 164, 202
 BenliAhmet, 40
 Beritanlı aşireti, 247, 248
 Berkanlı aşireti, 120
 Beyağa Mahallesi, 296
 Beydağı, 103, 104, 165, 166
 Bitlis, 17, 18, 44, 80, 81, 82, 83, 84, 143, 144,
 195, 196, 254, 255, 274
 Biyalı, 200, 201
 Boğa köyü, 94
 Bohtan aşireti, 95, 96
 Bostangez köyü, 284
 Boyahane Mahallesi, 148
 Boyunuyuğunzir köyü, 147, 148
 Bulancak kasabası, 71

Busnak, 132

C

Cami-i Cedid Mahallesi, 188
 Canik, 3, 111, 128, 133, 184, 264
 Cilalı aşireti, 56
 Cinis, 93

Ç

Çarsancak, 16, 55, 75, 151
 Çarşamba, 128
 Çat, 42, 43, 120
 Çavuşlu köyü, 184
 Çeçekrek köyü, 57
 Çerik, 72
 Çerkes, 35, 72, 100, 126, 224, 268, 290, 295
 Çıldır sancağı, 50, 51, 62, 74, 92, 140, 299, 300
 Çikanlı aşireti, 247, 248
 Çökenekli, 155, 156
 Çölemerik köyü, 30, 141, 142
 Çukur Mahallesi, 207

D

Dağıstan, 171, 172
 Dağtazade Mahallesi, 309
 Dedek köyü, 297
 Dere Mahallesi, 300
 Dersim, 81, 83, 85, 155, 156, 210, 211, 293,
 294, 295
 Develik köyü, 254, 255
 Dibekli köyü, 152
 Dinre köyü, 185, 186
 Diyarbakır, 75, 76, 77, 114, 115, 116, 144, 163,
 183, 184, 256, 312
 diyet, 11, 12, 36, 37, 42, 43, 59, 61, 62, 63, 66,
 67, 69, 86, 87, 100, 112, 125, 140, 141, 142,
 156, 175, 199, 200, 201, 249, 257, 263, 277,
 288, 289, 306
 Dize köyü, 281, 282

E

Edremit, 198, 200
 Ege köyü, 169
 ekrad, 13
 Ekrek köyü, 137
 Elaldı, 121, 122
 Eminkurbu, 178, 179

Endek köyü, 274
 Endez-i Süfla, 178
 Erciş, 36, 37, 106, 107, 272, 285, 286
 Ergemansur, 121, 122
 Eriç, 102
 Ermenek, 207, 208, 248, 249
 Ermeni kilisesi, 190
 Eskigerilik, 147
 eşkıyalık, 79, 83, 148, 294, 314

F

Feruz, 212, 213
 firar, 12, 47, 67, 93, 100, 101, 118, 120, 137,
 138, 161, 164, 179, 189, 191, 197, 199, 209,
 211, 219, 223, 227, 234, 237, 242, 252, 269,
 301
 firarda, 10, 11, 24, 49, 57, 91, 93, 99, 101, 123,
 128, 129, 134, 144, 162, 164, 179, 189, 192,
 196, 200, 213, 219, 248, 253, 275, 285, 290

G

gasp, 38, 39, 54, 93, 100, 102, 105, 123, 132,
 133, 148, 153, 190, 211, 214, 215, 227, 234,
 237, 243, 254, 255, 259, 286, 290, 296, 297,
 312
 Geçivan köyü, 288, 289
 Gedeleva köyü, 176
 Gence, 171, 172
 Gevar, 131, 185, 186, 191, 193, 255, 256, 281,
 282
 Gez Mahallesi, 153
 Giresun, 33, 71, 212, 213
 Göğseki, 100
 Gökçedere, 128
 Gölbaşı çarşısı, 151
 Göle, 140
 Gölveren köyü, 195
 Gönye, 191
 Görele, 169, 170, 184
 Göyünç, 141, 142
 Gülahmet Mahallesi, 121
 Güllük köyü, 71
 Gümüşhane, 109, 111, 120, 124, 270, 273
 Gürgüb, 53
 Gürhan köyü, 274, 275

H

Habibefendi Mahallesi, 68, 121
 Hacesur, 169

Hacıhalil Köyü, 101
 Hakkari, 21, 90, 134, 141, 142, 154, 155, 213,
 214, 261, 262, 314
 Hamzagerek, 58
 Hancigaz, 214, 215
 Hanegevenk Mahallesi, 279
 Hasanabad, 253, 254
 Hasanbasri, 213, 214
 Hasenanlı aşireti, 64
 Haydaranlı aşireti, 67
 Haydarbey köyü, 37
 Hazara köyü, 272
 Hergi aşireti, 261, 262
 Hersan Mahallesi, 143
 Hevenk Mahallesi, 189
 Hınıs, 10, 11, 198, 220, 229, 230, 238, 250,
 251, 252
 hırsızlık, 115, 118, 123, 131, 152, 165, 180,
 189, 194, 229, 272, 276, 312
 Hins köyü, 187, 188
 Hocazade Mahallesi, 164
 Hopa, 191
 Horme, 86, 87
 Hoy, 253, 254
 Hunut, 52, 53

İ

İngiltere, 40, 41, 177, 181
 İran, 5, 45, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 77, 78,
 79, 82, 83, 84, 88, 92, 101, 104, 110, 146,
 178, 183, 214, 215, 221, 223, 242, 243, 253,
 254, 262, 279, 289, 290, 314
 İspir, 13, 38, 52, 53, 66, 67, 86, 87, 101, 102,
 216, 304
 İzorli, 210, 211

K

Kadana Mahallesi, 190
 Kağızman, 39, 40, 128, 129, 234, 274, 288, 289
 Kandilsuyu, 166
 Kani köyü, 291, 292
 Karagöbek köyü, 49, 171, 172
 Karahan köyü, 126
 Karahasan köyü, 280
 Karahisar, 19, 20, 24, 26, 47, 48, 193, 315
 Karahisar-ı Şarki, 48
 Karahoca Mahallesi, 218
 Karakilise, 101, 202
 Karakol köyü, 90
 Karakulak köyü, 127

Karayakup köyü, 120
 Kasımpaşa Mahallesi, 150
 Kaskanlı aşireti, 128, 129
 katl, 11, 18, 20, 26, 30, 34, 35, 36, 39, 40, 42,
 46, 51, 58, 62, 63, 66, 69, 70, 86, 94, 98, 101,
 104, 111, 120, 127, 135, 136, 139, 141, 143,
 145, 147, 168, 172, 176, 189, 193, 195, 196,
 198, 199, 202, 203, 207, 209, 211, 217, 220,
 223, 226, 229, 232, 238, 239, 241, 246, 248,
 257, 260, 263, 266, 269, 271, 277, 281, 288,
 291, 298, 301, 302, 304, 308, 309
 Katolik milleti marhasası, 187
 Kavice, 51, 52
 Keçesor köyü, 285, 286
 Keçik köyü, 64
 Kerp köyü, 254, 255
 Kerpiçli, 128
 Kestane köyü, 71
 Keşap Nahiyesi, 212
 kısas, 11, 12, 18, 19, 20, 30, 34, 35, 39, 40, 65,
 71, 74, 135, 140, 141, 142, 143, 144, 157,
 168, 172, 173, 191, 196, 208, 229, 288
 Kızılkilise köyü, 256
 Kızılmescit, 144, 196
 Kiği, 14, 15, 29, 53, 210, 211, 224, 231, 232
 Kind köyü, 164, 165
 Koman köyü, 48
 Konk, 132, 133, 162, 241, 243
 Koran köyü, 298
 Korucu köyü, 162
 Kotanı, 216
 Kotor köyü, 19
 Kovans köyü, 270
 köprü, 106, 107
 Köstere, 111
 Kumcıgaz, 111
 Kurikan, 210, 211
 Kuruçay, 72, 103, 104, 165, 166
 Kuyulu köyü, 175
 Kuzucan, 13, 14, 27, 28, 155, 206, 207, 297
 Külânis köyü, 255
 Külüncak köyü, 147, 148
 Küpesi köyü, 25

L

Lazistan, 37, 50, 51, 70, 157, 191, 215, 221,
 230, 247, 301, 302, 304, 305
 Levili aşireti, 134
 Livane, 29, 37, 50, 51, 62, 190, 230, 304, 305
 Liz köyü, 284

M

Mahmudi, 134
 Maksut abad köyü, 255, 256
 Malikom, 218
 Mameroğan, 93, 94
 Mapavri, 87, 88, 157
 Maslahat köyü, 277
 Melinoz köyü, 186
 miras, 5, 113, 161, 265, 311, 312
 Mirzamehmet, 174
 Molla Abad köyü, 152
 Mollakendi köyü, 180
 Mollamusa, 65
 Morsin köyü, 161
 Mördülük köyü, 166, 167
 Murhus köyü, 275, 276
 Mustafa Ağa Mahallesi, 288
 Muş, 18, 19, 20, 32, 33, 35, 51, 52, 81, 83, 85,
 98, 99, 108, 117, 143, 144, 160, 161, 229,
 230, 244, 245, 249, 250, 254, 255, 259, 262,
 263, 286, 287, 293, 294, 298, 303, 305, 306
 Mutki, 82, 83, 84, 254, 255, 298
 Müftüzâde Mahallesi, 171
 Mürûr nizamnamesi, 181, 182

N

Namervan, 178
 Nebi köyü, 189, 190, 242
 Nerdiban köyü, 308
 Nişanut köyü, 304
 Nusretiye köyü, 191

O

Ocaklık, 284, 285
 Of, 21, 22, 186
 Ofuz köyü, 306, 307
 Okçu köyü, 140
 Okçuoğlu köyü, 34
 Oltu, 9, 63, 64, 132, 133, 173, 174, 205, 241,
 243
 Oramar nahiyesi, 191, 192, 193
 Ortuzu, 110, 111, 223, 224
 Ovacık köyü, 81, 83, 84, 85, 294, 295
 Ozan, 253

Ö

Ödük, 66, 67
 Ördekli, 61

P

Pasin-i Ulya, 101
 Pasinler, 54, 69, 104, 105, 110, 111, 123, 130,
 131, 208, 209, 214, 215, 218, 223, 224, 226,
 227, 260, 261, 269, 274, 277, 278, 281, 285,
 286, 289, 290
 Patşin Köyü, 254, 255
 Perkit-i Kebir köyü, 162
 Peylan köyü, 281, 282
 Piran köyü, 141, 142
 Piri köyü, 16
 Pişkasır köyü, 141, 142
 Poti, 222, 223

R

Radık köyü, 138, 139, 142, 143
 Refahiye, 137, 207, 208, 248, 249, 306, 307
 Rize, 87, 88, 157
 Rumeli köyü, 3, 4, 177
 Rus köyü, 43
 Rusçuk, 122
 Rusya, 5, 6, 7, 15, 41, 42, 55, 56, 78, 79, 88,
 100, 197, 202, 221, 223, 289
 rüşvet, 116, 117, 126, 127, 159, 278, 311

S

Saçlık, 208
 Salaki aşireti, 17, 18
 Salur-ı Süfla köyü, 302, 303
 Samsun, 112, 150, 151, 184
 Sebiki aşireti, 93
 Seyit köyü, 33
 Simek nahiyesi, 44
 Sivas, 3, 103, 104, 165, 166, 256
 Sohturut, 38, 39
 Solak Mahallesi, 132
 Söfker, 200, 201
 Subatan köyü, 167
 Susuz köyü, 175
 Süleymanlı köyü, 27
 Süngerç, 219, 220
 Sürbahan, 37, 38
 Sürmene, 31, 89, 90, 132

Ş

Şakak aşireti, 59, 60
 Şamhı, 9
 Şekafî aşireti, 82, 84, 253
 Şetri köyü, 297

Şevahor, 62
 Şeyhli köyü, 171, 172
 Şiran, 22, 81, 83, 85, 120
 Şuragel, 34, 65, 66, 125, 126, 162

T

Taht nahiyesi, 291, 292
 Tapavank köyü, 35
 Taşmescid Mahallesi, 194
 Tayyarkomu, 198
 Tebrizcik, 125
 Tebrizkapısı, 217, 218
 tecavüz, 24, 25, 59, 100, 125, 129, 156, 174,
 201, 217, 226, 228, 253, 276, 279, 306, 312
 Tekedere köyü, 163, 164
 Tekye köyü, 258, 270
 Telme köyü, 120
 Tepecik, 133
 Tercan, 121, 122, 126, 127, 195
 Tirebolu, 147, 148, 169, 170
 Toriş Mahallesi, 132
 Tortum, 38, 39, 66, 67, 132, 133, 216
 Tuna Vilayeti, 122

U

Urut köyü, 173, 174

Ü

Ünye, 184
 Üri köyü, 275, 276
 Üskübürt, 102

V

Vanek köyü, 44
 Vazkert köyü, 10

Y

Yalnızbağ, 119
 Yanya, 3, 51, 221, 235, 236
 yaralama, 5, 312
 yolsuzluk, 73, 77, 150, 303, 308
 Yoncalık Mahallesi, 115, 174, 213, 214
 Yukarıköy, 133
 Yurtluk, 284, 285
 Yusufpaşa Mahallesi, 197

Z

Zab Nahiyesi, 213

Zağni köyü, 269
Zarşat kazası, 164, 175, 256, 257
Zaza aşireti, 259
Zevlik, 51

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Abdulkadir BABALIK
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum/22.08.1995
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yakın Çağ Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	babalikabdulkadir@gmail.com
Tarih	

